

شرکت برق منطقه ای تهران

شرکت برق منطقه ای خوزستان

هشتصد پرسش و پاسخ

اپراتوری پست های فوق توزیع و انتقال

معاونت بهره برداری

بسمه تعالی

هشتصد پرسش و پاسخ اپراتوری

تالیف :

مهندس حسین پور کاشانی

ویراست :

مهندس محمدرضا شیشه بر

فهرست مطالب

1	----- مقدمه
5	----- فصل اول: تعاریف و اصطلاحات الکتریکی
17	----- فصل دوم : خطوط انتقال
	خطوط هوایی
	کابل
29	----- فصل سوم: تجهیزات پست
	ترانسفورماتور و تپ چنجر
	بریکر (دژنکتور)
	سکسیونر
	خازن و راکتور
	اندازه گیری و دستگاه های آن
	تغذیه داخلی AC و DC و شارژر
	سیستم های مخابراتی (PLC ، بسیم ، تله موج و)
57	----- فصل چهارم : حفاظت الکتریکی
	P.T ، C.T و برقگیر
	حفاظت خطوط
	حفاظت ترانسفورماتور
	حفاظت بریکر
	حفاظت باس بار
	حفاظت تغذیه داخلی AC و DC حفاظت باتری و ...
	حفاظت سیستم های مخابراتی

فصل پنجم : سیستم مدیریت کیفیت و عملیات در شبکه ----- 123

روش های مانور تجهیزات

مجوزها برای کار روی تجهیزات

ایمنی و شبکه

علائم استاندارد پرامتر های تجهیزات

ضمام :

ضمیمه 1: شرح رله های حفاظتی پست ها و خطوط فوق توزیع ----- 175

گسترش سریع شبکه برق و همچنین سیر صعودی تعداد پست ها در سطوح مختلف ولتاژ و تقاضای بسیار زیاد و روز افزون مصرف برق در بخش های صنعتی و غیر صنعتی امری اجتناب ناپذیر است . با توجه به اینکه پست ها در هر سطح ولتاژی که باشند جزئی از اجزاء اصلی تشکیل دهنده شبکه سراسری می باشند.

جهت پایداری، افزایش قابلیت شبکه ، پایین آوردن امکان خطا ، جلوگیری از آسیب نیروی انسانی و تجهیزات ضروری است که نیروی بهره بردار شاغل در پست های برق نسبت به چگونگی عملکرد تجهیزات ، نگهداری ، آگاهی از مقررات ایمنی در رابطه با بهره برداری از آنها و همچنین حفظ ایمنی گروه های کاری دانش خود را افزایش دهد از این رو کتابچه ششصد پرسش و پاسخ توسط آقای مهندس پورکاشانی مدیر امور بهره برداری وقت تهران در سال 1382 تهیه و در سال 1384 توسط ایشان و همکاران محترمشان به هشتصد پرسش و پاسخ ارتقا یافت، از آنجا که در آن کتاب پرسش ها و پاسخ ها به صورت فصول مجزا به چاپ رسیده ؛ تعدادی از همکاران بخصوص پست های اصلی (مانند شمال غرب که دارای تمامی سطوح ولتاژی موجود در شبکه خوزستان میباشد.) که از اهمیت بسیار زیاد و روز افزون در شبکه سراسری برخوردار هستند و به تبع آن حجم بسیار بالای عملیات ها (برنامه های زمان بندی پیشگیرانه P.M تجهیزات ، حوادث و اتفاقات و پرباری شبکه در شش ماه از سال) در استان خوزستان، نسبت به دیگر همکاران در استان های دیگر برخوردار هستند. باعث گردیده که به دلایل ذکر شده فوق مطالعه کتاب هشتصد پرسش و پاسخ امری دشوار و زمان گیر باشد . لذا بر آن شدم که در جهت سهولت در مطالعه کتاب آن را به این صورت ویرایش کرده تا هر چند اندک سهمی در کمک به رفاه حال همکاران عزیزم نمایم .

باشد که با مطالعه این کتاب روز افزون بر دانش دوستان عزیزم افزوده و مایه افتخار اینجانب گردند.

محمدرضا شیشه بر
مسئول بهره برداری وقت
ایستگاه اصلی شمال غرب اهواز
بهمن ماه 1392

پیشگفتار

«هر کس دانش آموزد و آن را به کار بندد و برای خدا به دیگران بیاموزد، در ملکوت آسمان‌ها به بزرگی یاد گردد و گفته شود: برای خدا دانش فرا گرفت و برای خدا به آن عمل کرد و برای خدا به دیگران آموخت.»

امام صادق (ع)

وظیفه اصلی خود می‌دانیم تا از شبکه‌های فوق توزیع و انتقال نیرو که حد فاصل بخش‌های تولید و توزیع می‌باشد در تداوم برق‌رسانی به مشترکین و در نتیجه جلب رضایت آنها به صورت بهینه، بهره‌برداری نماییم. صنعت برق که به عنوان پیچیده‌ترین و بهنگام‌ترین صنعت در دنیا مطرح است، ظرفیت ذخیره‌سازی بسیار محدودی دارد به طوری که عرضه و تقاضا در آن لحظه‌ای می‌باشد؛ بنابراین باید توازن کاملی بین تولید و مصرف چه از نظر میزان انرژی تولیدی و چه از نظر امکان انتقال انرژی وجود داشته باشد تا پایداری شبکه‌های فوق توزیع و انتقال نیرو در این توازن نقش محوری و اساسی را ایفاء نماید. امروزه در کشورهای پیشرفته صنعتی تلاش بر این است که در صنعت علاوه بر داشتن محصول مطلوب، دقت و سرعت عمل و به ویژه ایمنی نیروی انسانی و تجهیزات نیز تأمین شود. یکی از عوامل مهمی که در بهره‌برداری بهینه از شبکه تحت پوشش و پایداری آن مؤثر است ارتقاء دانش فنی اپراتور پست‌های فوق توزیع و انتقال نیرو است، لذا مورد بهره‌برداری توسط 12 نفر کارشناس خبره نسبت به تهیه و تدوین مجموعه ششصد پرسش و پاسخ اپراتوری پست‌های فوق توزیع و انتقال نیرو اقدام و در مهرماه سال 1382 آن را چاپ و در اختیار اپراتور پست‌های تحت پوشش امور بهره‌برداری قرار داد و در این راستا از مجموعه ششصد پرسش و پاسخ اپراتوری در مهرماه 1383 آزمون برگزار و به نفعات برتر، جوایز ارزنده و تقدیرنامه اهدا گردید. همچنین با انجام آزمون، نیازهای آموزشی افراد مشخص و بر اساس آن، کلاس‌های جبرانی در مؤسسه آموزشی ذیصلاح برای افراد واجد شرایط برگزار شد.

مجموعه ششصد پرسش و پاسخ اپراتوری در بهمن ماه سال 1383 مورد بازنگری قرار گرفت و نسبت به ارتقاء سطح کیفی آن اقدام گردید. اینک به لطف خداوند منان، توفیق یافتیم در بیست و

هفتمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی مجموعه ششصد پرسش و پاسخ اپراتوری را به هشتصد پرسش و پاسخ اپراتوری پست‌های فوق توزیع و انتقال ارتقاء دهیم؛ بنابراین از آقایان اپراتور انتظار می‌رود تا با مطالعه دقیق این مجموعه نسبت به ارتقاء دانش فنی خود، بهره‌برداری بهینه و مطمئن، کاهش خطای نیروی انسانی، افزایش ضریب ایمنی در بهره‌برداری، اجرای صحیح دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی در سیستم مدیریت کیفیت و در نهایت کاهش خسارت‌های احتمالی اهتمام ورزند.

مجموعه حاضر شامل پنج فصل به شرح ذیل و به همراه ضمیمه شرح رله‌های حفاظتی و هشتصد واژه انگلیسی می‌باشد:

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات الکتریکی

فصل دوم: خطوط انتقال

فصل سوم: تجهیزات پست

فصل چهارم: حفاظت الکتریکی

فصل پنجم: سیستم مدیریت کیفیت و عملیات در شبکه

این مجموعه در چهار کمیته طرح سؤال، مشاوره، تدوین و ویرایش تهیه شده است که لازم است در بخش تهیه و تدوین و ارتقاء به هشتصد پرسش و پاسخ از آقایان مهندسین: کوروش ملکی زندی، محسن سلیمانی، اسماعیل موسوی مقدم، مجید عبداللہی، محمد حسین جوادی، فرامرز خالویی و جعفر لهراسبی که اینجانب را یاری نمودند قدردانی نموده و از جناب آقای مهندس میرفتاح فتح قره‌باغ مقام محترم مدیریت عامل شرکت برق منطقه‌ای تهران و جناب آقای مهندس مجتبی افسری معاون محترم تولید و انتقال نیرو که حامی و مشوق دائمی هستند تشکر نمایم.

بدیهی است از دریافت نقطه نظرات اساتید، متخصصان و همکاران محترم بسیار خرسند و سپاسگزار خواهم شد.

حسن پورکاشانی

مدیر امور بهره‌برداری

دی ماه 1384

فصل اول

تعاریف و اصطلاحات الکتریکی

Definitions and Electrical Expressions

1- ضمن تعریف اجسام هادی چند نمونه از آنها را نام ببرید؟

اجسامی که جریان الکتریسیته را با مقاومت کم یا بدون مقاومت از خود عبور می‌دهند هادی گویند مانند طلا، نقره، مس، آلومینیوم، آهن، روی، ذغال و آب معمولی.

2- ضمن تعریف اجسام عایق چند نمونه از آنها را نام ببرید؟

اجسامی هستند که در مقابل عبور جریان، مقاومت زیادی نشان داده و مانع عبور آن می‌گردند مانند کاغذ، شیشه، میکا، چینی، لاستیک، هوا و آب مقطر.

3- اختلاف پتانسیل یا ولتاژ را شرح داده و نام واحد آن چیست؟

اختلاف پتانسیل عبارت از کمیتی است که باعث جاری شدن جریان در یک مدار بسته می‌شود و واحد آن ولت می‌باشد.

4- منابع تولید ولتاژ را نام ببرید؟

منابع تولید آن عبارتند از پیل‌ها یا باتری‌ها و ژنراتورها.

5- دستگاه اندازه‌گیری اختلاف پتانسیل چه نام دارد و نحوه اتصال آن برای سنجش چگونه است؟

اختلاف پتانسیل دو نقطه را با وسیله‌ای به نام ولتمتر اندازه می‌گیرند. برای سنجش آن کافی است که ولتمتر با منبع ولتاژ موازی بسته شود.

6- جریان را تعریف نمایید و واحد آن چه نام دارد؟

نسبت تغییرات بار الکتریکی به زمان را جریان می‌گویند و واحد آن آمپر نام دارد.

7- دستگاه اندازه‌گیری جریان چه نام دارد و نحوه اتصال آن برای سنجش چگونه است؟

دستگاه اندازه‌گیری جریان، آمپر متر نام دارد و به صورت سری در مدار نصب می‌شود.

8- واحد کار الکتریکی و واحد توان ظاهری چیست؟

واحد کار الکتریکی وات ثانیه بوده و واحد توان ظاهری ولت آمپر (VA) یا کیلو ولت آمپر یا مگاوات آمپر می‌باشد.

9- یک مگاوات چند وات و یک کیلو ولت چند وات است؟

$1 \text{ MW} = 1000000 \text{ W}$ و $1 \text{ KV} = 1000 \text{ V}$ کیلوولت است.

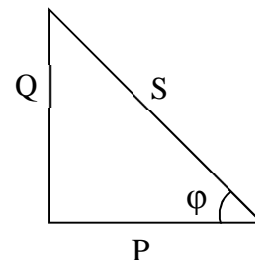

10- رابطه قدرت اکتیو و راکتیو چیست؟

رابطه قدرت اکتیو و راکتیو: $P = S \cdot \cos \varphi = \sqrt{3} UI \cos \varphi$ (W) (قدرت اکتیو)

$Q = S \cdot \sin \varphi = \sqrt{3} UI \sin \varphi$ (VAR) (قدرت راکتیو)

$S = \sqrt{3} UI$ (VA) (قدرت ظاهری)

11- برقدار کردن و جریان دادن را تعریف کنید؟

تحت ولتاژ قرار دادن هر دستگاه را برقدار کردن می‌نامند و بارگیری از تجهیزات برقدار را جریان دادن می‌گویند.

12- منظور از $\cos \varphi$ که در شبکه گفته می‌شود چیست؟

می‌دانیم که در شبکه‌های توزیع، قدرت مصرفی توسط مصرف کنندگان دارای دو مؤلفه اکتیو یا قدرت وات و راکتیو یا قدرت دواته می‌باشد. این دو قدرت با هم 90 درجه اختلاف فاز دارند و از جمع برداری این دو قدرت، مؤلفه قدرت ظاهری شبکه به دست می‌آید. این مطلب در شکل زیر نشان داده شده است. زاویه بین قدرت ظاهری و قدرت اکتیو را φ می‌نامند و کسینوس این زاویه را ضریب توان گویند. با توجه به نمودار، روابط زیر را خواهیم داشت:

$$P_W = S \cos \varphi$$

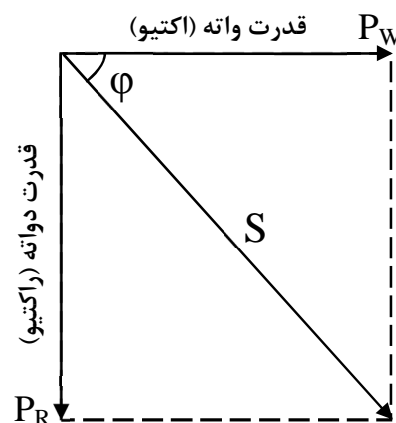
$$P_R = S \sin \varphi$$

$$P_W^2 + P_R^2 = S^2$$

$$\cos \varphi = \frac{P_W}{\sqrt{P_W^2 + P_R^2}}$$

$$\tan \varphi = \frac{P_R}{P_W}$$

$$\cos \varphi = \frac{P_W}{S}$$

13- سلف چیست و واحد اندازه‌گیری آن کدام است؟ نمونه‌ای از آن را نام ببرید؟

یک سیم پیچ سلف نام دارد که می‌تواند انرژی الکتریکی را در خود ذخیره نماید و ولتاژ القاء شده در سلف، با آهنگ تغییرات جریان نسبت به زمان متناسب $(e = L \frac{di}{dt})$ است. سلف را با نماد L نمایش داده و واحد اندازه‌گیری آن هانری می‌باشد. مقدار L به تعداد دور سیم‌پیچ و جنس هسته آن (مثلاً هوا یا آهن) بستگی دارد. سلف را برای مقاصد مختلف به صورت سری یا موازی در شبکه قرار می‌دهند. به عنوان مثال می‌توان به بوبین قطع و وصل بریکرها و یا راکتورها در پست‌های فشار قوی اشاره نمود.

14- فیدرهای اولویت‌دار را تعریف نمایید؟

فیدرهای اولویت‌دار آن دسته از فیدرهایی هستند که مناطق خاص و حساسی از شبکه برق را تغذیه نموده و در صورت نیاز به خاموشی در مدت زمان معینی، از اولویت عدم قطع برق، برخوردار هستند.

15- به چه علت تجهیزات فشار قوی را موقع تعمیرات بایستی زمین نمود؟

تجهیزات بی‌برق در مجاورت تجهیزات برقدار تشکیل یک خازن می‌دهند. بدین شکل که تجهیزات بی‌برق یکی از جوشن‌های خازن، تجهیزات برقدار جوشن دیگر و هوا، عایق بین دو جوشن محسوب می‌گردد که مجموعاً تشکیل خازن می‌دهند، لذا روی تجهیزات بی‌برق بار الکتریکی جمع گردیده و اگر انسان با آن تماس پیدا کند بارهای الکتریکی از طریق بدن فرد به زمین منتقل می‌گردد.

این یعنی عبور جریان از بدن انسان که می‌تواند با توجه به سطح ولتاژ و فاصله تجهیزات بسیار خطرناک باشد. لذا قبل از تماس افراد با تجهیزات بی‌برق، حتماً باید این تجهیزات مطابق دستورالعمل مربوطه زمین گردد.

16- وضعیت جریان و ولتاژ نسبت به هم در بارهای خازنی، سلفی و اهمی چگونه است؟

در بارهای خازنی خالص جریان 90 درجه نسبت به ولتاژ جلوتر است. در بارهای سلفی خالص جریان نسبت به ولتاژ 90 درجه عقب‌تر است. در بارهای اهمی خالص جریان و ولتاژ هم فاز هستند. با توجه به عناصر بکار رفته در شبکه معمولاً هر سه این بارها توأماً وجود دارند، که امپدانس معادل وضعیت جریان نسبت به ولتاژ را تعیین می‌نماید.

17- در یک سیستم سه فاز متعادل زاویه بین فازها چقدر است؟

زاویه بین فازها 120 درجه می‌باشد.

18- سه فاز غیر متعادل چیست؟

سه فاز را غیر متعادل گویند که از نظر آمپر مصرفی با هم متفاوت باشند.

19- در یک سیستم سه فاز متعادل ستاره، جریان سیم نول چقدر است؟

جریان برابر صفر می باشد.

20- انواع اضافه ولتاژ در شبکه را نام ببرید؟

الف) اضافه ولتاژی که بر اثر صاعقه بوجود می آید.

ب) اضافه ولتاژی که بر اثر قطع و وصل دیژنکتور بوجود می آید (سوئیچینگ).

ج) اضافه ولتاژی که بر اثر خازنی شدن خط در حالت بی باری ایجاد می گردد (اثر فرانتی).

د) اضافه ولتاژ ناشی از پدیده رزونانس.

ه) اضافه ولتاژ ناشی از پدیده فرورزونانس.

و) اضافه ولتاژ ناشی از برخورد خطوط انتقال با سطح ولتاژ بالاتر.

ز) اضافه ولتاژ ناشی از خروج بارهای بزرگ.

21- علت ازدیاد ولتاژ و یا افت ولتاژ در شبکه انتقال انرژی چیست و حفاظت در مقابل آن چگونه است؟

به علت افزایش جریان مصرفی و ثابت بودن قدرت در شبکه، افت ولتاژ مشاهده می شود. در حالت خاص پدیده ای به نام

رزونانس، خروج ناگهانی بار و بالا بودن تپ ترانسفورماتور در شبکه موجب افزایش ولتاژ می شود. در هر حالت این عوامل برای

تجهیزات خطرناک است و برای جلوگیری از آن باید سیستم ایزوله شود. برای این کار از رله ای موسوم به OVER/V یا رله

UNDER/V استفاده می کنند.

22- حالت رزونانس در یک مدار چگونه بوجود می آید؟

موقعی به وجود می آید که مقاومت سلفی با مقاومت خازنی در یک مدار برابر می شود یعنی:

$$L\omega = \frac{1}{C\omega}$$

23- منظور از ولتاژ نامی سیستم سه فاز چیست؟

ولتاژ عادی کار هر دستگاه یا سیستم را ولتاژ نامی آن گویند. در سیستم های سه فاز ولتاژ عادی خطی (فاز به فاز) به عنوان ولتاژ

نامی سیستم بیان می گردد.

24- تغییرات فرکانس در اثر چه عواملی در شبکه بوجود می‌آید؟

تغییرات فرکانس بر اثر عواملی از جمله از دست رفتن قسمتی از تولید و قطع مقدار قابل ملاحظه‌ای از بار مصرف کننده و یا اتصال کوتاه شدید و طولانی مدت ایجاد می‌گردد.

25- رنج (Range) تغییرات فرکانس عادی پست را ذکر نمایید؟

تغییرات فرکانس تا $0/3 \pm (50/3 \text{ تا } 49/7)$ هرتز از نظر بهره‌برداری قابل قبول بوده و مرکز کنترل دیسپاچینگ ملی موظف است نسبت به تثبیت فرکانس شبکه اقدام نماید.

26- کابل‌ها و خطوط دوبله را تعریف نمایید؟

هر زوج کابل یا خط هوای که مشترکاً دارای یک دیژنکتور در پست تغذیه کننده باشند، کابل‌ها و خطوط دوبله نامیده می‌شوند

27- منظور از خط گرم چیست؟

خط گرم (Hot Line) خطی است که تحت تانسیون و به عبارتی ولتاژ داشته باشد.

28- دستگاه فشار ضعیف را تعریف کنید؟

هر دستگاه، تجهیز و هادی که در شبکه به طور نرمال و با ولتاژ کمتر یا برابر 400 ولت مورد استفاده باشد را دستگاه فشار ضعیف می‌نامند.

29- دستگاه فشار قوی را تعریف کنید؟

هر دستگاه تجهیز و هادی که در شبکه به طور نرمال و با ولتاژ بیش از 400 ولت باشد را دستگاه فشار قوی می‌نامند.

30- ردیف ولتاژهای انتقال و فوق توزیع و توزیع را در ایران نام ببرید؟

در صنعت برق ایران ولتاژهای استاندارد به صورت 20، 63، 132، 230 و 400 کیلو ولت می‌باشند اما در برخی از نقاط کشور یا شبکه‌های داخلی صنایع از ولتاژهای 6/3، 11 و 33 کیلو ولت نیز استفاده می‌گردد.

31- کد سطح ولتاژهای شبکه را در ایران بنویسید؟

کد	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ولتاژ (کیلوولت)	0/4	3/3	6/3	11	20	33	63	132	230	400

32- وظیفه اصلی پست‌های فشار قوی در شبکه چیست؟

الف) برقراری امکان مانور در شبکه

ب) افزایش ولتاژ در مبادی تولید به منظور انتقال انرژی با تلفات کمتر

ج) کاهش ولتاژ در مبادی مصرف تا حد ولتاژ مناسب مصرف کنندگان

33- انواع پست‌های فشار قوی را نام ببرید و پست 63/20 کیلو ولت در چه جایگاهی است؟

1- پست‌های افزایشنده یا پست‌های نیروگاهی

2- پست‌های کاهنده یا پست‌های مراکز مصرف (پست 63/20 کیلوولت در این رده می‌باشد)

3- پست‌های کوپلاژ و کلیدزنی

34- پست‌های نیروگاهی به چه پستی اطلاق می‌شود؟

این پست‌ها اصولاً در کنار نیروگاه‌ها نصب و برای افزایش ولتاژ تولیدی ژنراتورها برای انتقال قدرت صورت می‌گیرد و ضمناً مصرف داخلی نیروگاه‌ها را نیز تأمین می‌کنند.

35- در چه مواقعی از پست‌های G.I.S استفاده می‌شود؟

در این پست‌ها تمام تجهیزات در داخل محفظه‌های پر از گاز SF₆ قرار می‌گیرد و در مناطقی که آلودگی هوا و محدودیت جا برای احداث پست باشد استفاده می‌شود.

36- بی را تعریف کنید؟

هر پست معمولاً از تعدادی واحدهای مداری نسبتاً مشابه به نام بی تشکیل می‌گردد. هر کدام از بی‌ها ممکن است شامل بخشی از باسبار، سکسیونر و لوازم متعلقه نظیر برقگیر، راکتور و غیره باشد. بی در حقیقت یک مفهوم فیزیکی است تا الکتریکی و آن فضایی است که تعدادی از تجهیزات با آرایش خاص برای تشکیل قسمتی از مدار شبکه تشکیل می‌دهند.

37- لی اوت (Lay Out) در پست‌ها به چه معنی است و بر اساس چه عاملی تعیین می‌شود؟

Lay Out عبارت است از شکل قرار گرفتن تجهیزات که یک پست مطابق با نوع کار و یا شکل تنظیم شده‌ای که طبق مقررات فواصل لازم بین تجهیزات گوناگون بر آن حاکم باشد و دو نوع نقشه دارد: 1- پلان، 2- نما، که بر اساس عواملی چون موقعیت جغرافیایی و سطح ولتاژ نامی، نحوه آرایش تجهیزات تعیین می‌شود.

38- انتخاب باسبار لوله‌ای توخالی در پست‌های فشار قوی به چه دلیل می‌باشد؟

به خاطر اثر پوسته‌ای، توزیع بار در سطح خارجی لوله می‌باشد.

39- پست‌های Indoor، Outdoor و Metal Clad به چه نوع پست‌هایی اطلاق می‌شود؟

الف) ایستگاه‌های Out Door: تجهیزات فشار قوی در فضای باز نصب می‌شوند.

ب) ایستگاه‌های In Door: تجهیزات فشار قوی در فضای بسته و به شکل سرپوشیده نصب می‌شوند.

ج) ایستگاه‌های Metal clad: در این نوع ایستگاه‌ها، هادی‌ها توسط مواد ایزوله کننده نظیر روغن یا گاز SF6 در فضای بسته تحت فشار قرار دارند و هیچگونه ارتباطی با فضای خارج ندارند که به ایستگاه‌های بدنه فلزی معروفند.

40- فیدر را تعریف کنید؟

فیدر به معنای خروجی یا ورودی می‌باشد. در اصل لغوی معنی تغذیه کننده را می‌دهد.

41- دپار را تعریف کنید؟

سازه متشکل از سکسیونرهای کشویی و دیژنکتور 63 کیلوولت را دپار گویند.

42- کرونا چیست و در چه موقعی شدت آن بیشتر می‌شود؟

کرونا در اطراف هادی‌هایی که دارای ولتاژ (اختلاف پتانسیل) بالا می‌باشند ایجاد می‌گردد و باعث یونیزه شدن هوای اطراف خود می‌شود که صدایی مانند شکستن چوب خشک دارد که این در خطوط انتقال به صورت تلفات مطرح می‌گردد و عواملی که باعث حادثه شدن آن می‌گردند رطوبت هوا، چگالی هوا، شرایط هادی و ... می‌باشد.

43- تلفات را تعریف نمایید و توضیح دهید در یک شبکه به چه پارامترهایی بستگی دارد؟

انرژی تولید شده منهای انرژی مصرف شده را تلفات می‌گویند. انواع تلفات در شبکه با توجه به اهمیت آن عبارتند از:

الف) تلفات حرارتی: عمده ترین تلفات در شبکه مربوط به تلفات انتقال انرژی یعنی تلفات حرارتی هادی است که به صورت RI^2 می‌باشد. همانگونه که ملاحظه می‌گردد تلفات حرارتی به مقدار جریان و مقاومت هادی‌ها بستگی دارد (نظیر تلفات مس در ترانسفورماتورها).

ب) تلفات آهن در ترانسفورماتورها: این تلفات شامل تلفات هیستریزیس و تلفات فوکو می‌باشد. تلفات آهن به جنس هسته، فرکانس و شکل فیزیکی هسته بستگی دارد.

ج) تلفات کرونا: تلفات کرونا درصد بسیار کمی از تلفات را شامل می‌شود که به سطح ولتاژ، مقطع یا شکل هادی و شرایط جوی بستگی دارد.

44- باس سکشن (Bus Section) چیست و مزایای آن را در پست نام ببرید؟

باس سکشن ارتباط بین دو باسبار می‌باشد، مزایای باس سکشن عبارت است از:
الف) قدرت مانور را زیاد می‌کند.

ب) اتصال در یک قسمت شین، موجب قطع کل سیستم نمی‌گردد.

ج) تعمیرات و توسعه یک قسمت، موجب قطع برق در قسمت دیگر نمی‌گردد.

45- اینترلاک را تعریف نمایید و انواع آن را بنویسید؟

قفل بین سکسیونرها و دیژنکتورها جهت بهره‌برداری صحیح و ایمن از تجهیزات پست را اینترلاک گویند و انواع آن مکانیکی و الکتریکی می‌باشد.

46- تجهیزات پست‌های فشار قوی به چند طریق به سیستم زمین وصل می‌شوند؟

به دو طریق: 1- شبکه غربالی که در عمق 60 تا 80 سانتیمتری سطح زمین قرار می‌گیرد و مقاومت این شبکه جهت حفاظت دستگاه‌ها باید کمتر از 3Ω باشد. 2- به صورت مستقیم بوسیله میله ارت به زمین متصل می‌گردد.

47- مقاومت زمین پست را با چه وسیله‌ای اندازه‌گیری می‌نمایند؟

با میگر یا دستگاه مخصوص اندازه‌گیری مقاومت زمین می‌سنجند که به صورت میانگین در نقاط مختلف پست این عمل انجام می‌شود.

48- تقسیم‌بندی انواع مقره‌ها را ذکر کنید؟

1- مقره خطوط هوایی (آویز)

2- مقره عبوری (میان‌گذر)

3- مقره‌های نگهدارنده (اتکایی)

49- چرا باید مقره را تمیز نگهداشت؟

در صورت آلوده بودن سطح مقره‌ها جریان ناشی روی سطح آنها افزایش یافته ضمن اینکه تلفات عایقی را افزایش می‌دهد، ممکن است در صورت ادامه پیدا کردن موجب شکست عایقی و بروز خسارات سنگین گردد.

50- سطح اتصال کوتاه را تعریف نمایید؟

ماکزیمم جریانی که در اثر بروز اتصالی در هر نقطه از شبکه (اتصال فاز به فاز یا فاز به زمین یا سه فاز) از آن می‌گذرد را سطح اتصال کوتاه می‌نامند.

51- در تأسیسات الکتریکی چند نوع زمین کردن وجود دارد، نام ببرید؟

دو نوع زمین کردن وجود دارد:

الف) زمین کردن حفاظتی ب) زمین کردن الکتریکی

52- زمین کردن حفاظتی و الکتریکی را با ذکر مثال تعریف کنید؟

زمین کردن حفاظتی یعنی اینکه کلیه قسمت‌های فلزی تأسیسات و تجهیزات که در مجاورت ولتاژهای بالا قرار دارند و خود دارای ولتاژ نمی‌باشند را به شبکه زمینی (Earth) متصل نماییم. مانند زمین کردن استراکچرها، بدنه ترانسفورماتورها و اگر زمین حفاظتی برقرار نگردد به دلیل تجمع بارهای الکتریکی بر روی قسمت‌های فلزی مذکور (پدیده القای خازنی) هنگام تماس افراد با این قسمت‌ها خطر برق‌گرفتگی وجود دارد.

زمین کردن الکتریکی یعنی زمین کردن قسمتی از مدار الکتریکی، مانند زمین کردن مرکز ستاره سیم پیچ ترانسفورماتورها یا ژنراتورها. زمین کردن الکتریکی برای برقراری امکان حفاظت سیستم و همچنین جلوگیری از ازدیاد ولتاژ فازهای سالم هنگام اتصال فاز به زمین در شبکه است.

53- منظور از کنترل شبکه چیست؟

مجموعه اقداماتی که به منظور حفظ پایداری، قابلیت اطمینان و غیره انجام می‌گیرد را کنترل شبکه گویند.

54- منظور از بهره‌برداری پست چیست؟

مجموعه عملیات اپراتوری پست‌ها در چهارچوب دستورالعمل‌های صادره را بهره‌برداری پست گویند.

55- مانور شبکه را تعریف کنید؟

کلیه عملیات یک‌ه برای قطع و وصل بخشی از تجهیزات، به درخواست مرکز کنترل یا واحدهای عملیات تعمیراتی و یا بنا به ضرورت و به درخواست واحد بهره‌برداری با هماهنگی مرکز کنترل دیسپاچینگ ذیربط صورت می‌پذیرد را مانور شبکه می‌گویند.

56- قطعی زیر اتصالی را تعریف کنید؟

هنگام بروز اتصالی در شبکه، سیستم حفاظتی با ارسال فرامین قطع به بریکرهای مربوطه قسمت آسیب دیده را از شبکه جدا می‌نماید. باز کردن بریکر تحت جریان اتصال کوتاه که معمولاً چندین برابر جریان نامی بریکر است را قطعی زیر اتصالی گویند.

57- قدرت اتصال کوتاه چگونه محاسبه می‌شود؟

با حاصلضرب ولتاژ قبل از اتصال کوتاه در جریان اتصال کوتاه، قدرت اتصال کوتاه بدست می‌آید.

$$S_{SH} = \sqrt{3} V_L \times I_{SH} \quad \text{تک فاز} \quad S_{SH} = V_L \times I_{SH} \quad \text{سه فاز}$$

58- منظور از ظرفیت قطع کلید چیست؟

مقدار ماکزیمم مگا ولت آمپری است که کلید قدرت باید قابلیت قطع آن را در زمان معین داشته باشد.

59- منظور از ظرفیت نامی پست چیست؟

ظرفیت نامی ایستگاه برق بر اساس مجموع قدرت ظاهری ترانسفورماتورهای نصب شده در آن بر حسب مگا ولت آمپر و یا بر اساس ظرفیت حرارتی شینه‌های آن بر حسب کیلوولت آمپر می‌باشد.

60- بی‌برق کردن را تعریف کنید؟

قطع جریان برق مدار و جدا کردن آن از کلیه سیستم‌های برقدار و تخلیه الکتریکی تا حد ولتاژ صفر را بی‌برق کردن می‌نامند.

61- خطر را تعریف کنید؟

احتمال بروز هرگونه خسارت جانی یا مالی و یا خروج از وضعیت عادی را خطر گویند.

62- واژه "وقایع" را تعریف کنید؟

حوادث، اتفاقات، مانورها و بروز معایب و عملیات انجام گرفته در پست را وقایع گویند.

63- حادثه را تعریف کنید؟

هرگونه تغییرات بدون برنامه در ساختار سیستم و یا در کمیت‌های الکتریکی آن، که بتواند شرایط بهره‌برداری سیستم را تغییر دهد، حادثه نامیده می‌شود. بنابراین قطع یک دیژنکتور، اضافه بار و یا خروج خودکار یک ترانسفورماتور یا خط ... تا مجزا شدن یک یا چند بخش از شبکه و نهایتاً خاموشی کامل در سطح شبکه، هر کدام یک حادثه تلقی می‌گردند.

64- بحران را تعریف کنید؟

بحران در شبکه برق عبارت است از شرایطی که موجب خاموشی یا کاهش ضریب اطمینان در بهره‌برداری گردد.

65- منظور از عیب تجهیزات چیست؟

عیب تجهیزات عبارت است از بروز هرگونه شرایط غیر متعارف در تجهیزات.

66- شبکه فوق توزیع را تعریف کنید؟

به مجموعه‌ای از تجهیزات پست، خطوط هوایی و کابل‌های زمینی در حال بهره‌برداری با ولتاژ 63 کیلو ولت اطلاق می‌گردد.

67- شبکه انتقال را تعریف کنید؟

به مجموعه‌ای از تجهیزات پست، خطوط هوای و کابل‌های زمینی در حال بهره‌برداری با ولتاژهای 230، 400 و 132 کیلو ولت اطلاق می‌گردد.

68- مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع را شرح دهید؟

محلی است که در آن شبکه فوق توزیع و فیدرهای 20 کیلو ولت زیر پوشش، هدایت و کنترل می‌گردد.

69- مرکز دیسپاچینگ منطقه‌ای را شرح دهید؟

محلی است که در آن شبکه انتقال زیر پوشش و فعلاً نیروگاه‌های کمتر از 100 مگا وات، هدایت و کنترل می‌شوند.

فصل دوم

خطوط انتقال

Transmission Lines

Overhead Transmission Lines

خطوط هوایی

Under Ground Transmission Cables

کابل‌های زیرزمینی

70- خطوط انتقال نیرو را تعریف نمایید؟

در شبکه‌های برق‌رسانی برای انتقال انرژی تولیدی نیروگاه‌ها به مراکز مصرف، ایجاد ارتباط بین استان‌ها یا مراکز مهم مصرف با هدف افزایش قابلیت اطمینان برق‌رسانی یا دلایل متعدد دیگر از خطوط انتقال نیرو استفاده می‌شود.

71- خطوط انتقال نیرو از نظر سطح ولتاژ به چند دسته تقسیم می‌شوند؟

تقسیم‌بندی رنج ولتاژ دارای چند استاندارد می‌باشد اما در ایران استاندارد عمومی‌تر بدین گونه است که: ولتاژهای 400، 230 و 132 کیلو ولت برای انتقال، 63 کیلو ولت برای فوق توزیع، 20 کیلو ولت و پایین‌تر برای توزیع. در برخی از نقاط کشور یا شبکه‌های داخلی صنایع از ولتاژهای 33، 11 و 6/3 کیلو ولت نیز استفاده می‌شود.

72- خطوط انتقال نیرو از نظر نوع به چند دسته تقسیم می‌شوند؟

به دو دسته تقسیم می‌شوند: خطوط هوایی و خطوط زمینی.

73- چند نوع هادی از نظر جنس برای خطوط هوایی وجود دارد و مصرف کدامیک بیشتر است و چرا؟

هادی‌های خطوط هوایی از جنس مس و آلومینیوم می‌باشند و اغلب در ولتاژهای بالا به علت سبکی و مقرون به صرفه بودن و تحمل درجه حرارت بالاتر، هادی‌های آلومینیومی بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرند و برای افزایش مقاومت مکانیکی آن چند رشته سیم فولادی نیز در داخل هادی قرار می‌دهند.

74- چرا برای انتقال نیرو از ولتاژهای بالا استفاده می‌گردد؟

به دلیل وجود رابطه معکوس بین ولتاژ و جریان اگر برای انتقال نیرو از ولتاژ پایین استفاده شود مقدار جریان عبوری افزایش می‌یابد که برای مسافت‌های طولانی مشکل تلفات توان و افت و ولتاژ را در انتهای خط بوجود می‌آورد.

75- ولتاژ نامی خط چیست؟

ولتاژ نامی ولتاژی است که خاصیت عایقی قسمت‌های برقدار نسبت به هم و نسبت به زمین در حالت کار دائم، تحت آن ولتاژ حفظ شود. عموماً ولتاژ نامی تجهیزات، ولتاژ فاز به فاز (ولتاژ خطی) می‌باشد.

76- انواع خط (از نظر طول) را نام ببرید؟

خط کوتاه $L < 80 \text{ Km}$ (L معادل طول خط است)

خط متوسط $80 \text{ Km} < L < 240 \text{ Km}$

خط بلند $240 \text{ Km} < L$

77- تعدادی از مشخصات الکتریکی خطوط انتقال نیرو را نام ببرید؟

- الف) مقاومت الکتریکی هادی‌ها (ه) جریان نامی (I_n)
 ب) راکتانس سلفی (X_L) (و) سوسپتانس ($B = \frac{1}{X_C}$)
 ج) راکتانس خازنی (X_C) (ز) امپدانس موجی (ZI)
 د) ولتاژ نامی (U_n) (ح) قدرت طبیعی خط (SIL)

78- نیروهای مکانیکی وارد بر خطوط انتقال نیرو را نام ببرید؟

نیروهای مکانیکی وارد بر یک خط انتقال نیرو عبارتند از: وزن هادی‌ها، وزن یخ و نیروی باد.

79- دکل یا Tower را تعریف نمایید؟

وظیفه نگهداری هادی‌ها در فاصله معینی از زمین بر عهده دکل‌ها می‌باشد که دکل‌ها باید قادر باشند در بدترین شرایط محیطی و جوی نیروهای مکانیکی وارد بر خود را تحمل نمایند.

80- دکل انتهایی (Dead End) چه نوع دکلی است؟

از دکل انتهایی (Terminal Tower) در انتهای خط انتقال یا مناطق خاص استفاده می‌گردد. با توجه به اینکه نیروهای وارده بر این نوع دکل‌ها یکطرفه می‌باشد در نتیجه وزن آنها نیز سنگین‌تر است. نصب زنجیره مقرر در این نوع دکل‌ها باید به صورت کششی (Tension) باشد.

81- چرا به برج‌های انتهایی، برج زاویه هم می‌گویند؟

حتی‌الامکان می‌بایست مسیر خط بین دو برج انتهایی مستقیم باشد و تغییر زاویه و امتداد بر خط، فقط در محل برج‌های انتهایی انجام شود. به همین علت به برج‌های انتهایی، برج‌های زاویه هم می‌گویند.

82- برج یا دکل میانی (Tangent) چه نوع برجی است؟

برج‌های میانی (Tangent) در مسیرهای مستقیم مورد استفاده قرار می‌گیرند و مقره‌های آنها به صورت آویزان (Suspension) نصب می‌گردد.

83- سیم محافظ هوایی یا Guard Wire در خطوط انتقال نیرو چه نقشی دارد؟

به منظور جلوگیری از برخورد صاعقه با هادی‌های خطوط انتقال از سیم محافظ یا گارد استفاده می‌شود.

84- فلش و اسپن خط را تعریف کنید و چه ارتباطی با هم دارند؟

فلش به شکم داده‌گی خط می‌گویند و اسپن فاصله بین دو دکل متوالی است و مقدار فلش با مجذور اسپن خط ارتباط مستقیم دارد.

85- چرا دکل را ارت می‌کنند؟

چون مقاومت اهمی پای دکل باعث بالا رفتن ولتاژ صاعقه می‌شود لذا این نقیصه به هنگام نصب دکل با کوبیدن میله‌های ارت و اتصال آنها به دکل از بین رفته و سعی می‌شود به حداقل ممکن برسد.

86- جامپر چیست و در چه محلی استفاده می‌شود؟

به منظور ارتباط و اتصال الکتریکی هادی‌های واقع در دو طرف برج انتهایی از هادی جامپر (Jumper) استفاده می‌شود. در بعضی مواقع در خطوط 63 کیلو ولت از جامپر به عنوان دمپر استفاده می‌شود.

87- تعدادی از یراق‌آلات خطوط انتقال نیرو را نام ببرید؟

پیچ U شکل - حلقه - مهاربند - چشمی - تویی - یوک پلیت - پیچ مهاری - کلمپ آویز - دوشاخه تویی - دو شاخه چشمی.

88- گالوپینگ چیست؟

نوعی از ارتعاشات عمودی هادی‌ها که دارای دامنه زیاد و فرکانس کم می‌باشد و به هنگام جدا شدن یخ از روی هادی صورت می‌پذیرد را گالوپینگ (Galopping) یا رقص سیم می‌گویند.

89- گنتری چیست؟

گنتری نوعی استراکچر فلزی دروازه‌ای شکل است که برای ارتباط الکتریکی تجهیزات مختلف به ویژه ارتباط خط به پست مورد استفاده قرار می‌گیرد.

90- دمپر یا میراکننده نوسانات در خطوط هوایی چیست؟

برای حذف نوسانات هادی‌ها در خطوط انتقال از وزنه مستهلک کننده‌ای به نام دمپر استفاده می‌کنند.

91- گویهای رنگی ایمنی در روی خطوط انتقال نیرو به چه منظوری نصب می‌گردد؟

به منظور مشخص نمودن مسیر خط برای هواپیما و هلیکوپتر.

92- مهمترین وسیله ایمنی برای صعود بر پایه‌های فشار قوی چیست؟

کمر بند ایمنی سالم.

93- به چه خطوطی باندل می‌گویند؟ (Bundle Transmission Lines)

به خطوطی که در هر فاز به جای یک هادی از چند هادی استفاده شده باشد باندل می‌گویند

94- عوامل مؤثر در انتخاب ولتاژ یک خط (ولتاژ پست‌های طرفین خط) چیست؟

انتخاب ولتاژ خط به عواملی چون: بار انتقالی، وضعیت شبکه، طول خط و... بستگی دارد.

95- باد و طوفان چه نوع حوادثی را در خطوط انتقال نیرو به وجود می‌آورند؟

باد و طوفان می‌تواند آثاری چون تخریب اجزای برج‌ها (دکل‌ها) یا سقوط آنها، ایجاد نوسانات مکانیکی در هادی‌ها و سیم محافظ و همچنین بروز اتصال کوتاه را به همراه داشته باشد.

96- علت افزایش ولتاژ در انتهای خطوط انتقال نیرو را توضیح دهید؟

به هنگام بی‌باری، کم‌باری یا باز شدن انتهای خط به دلیل حالت خازنی خطوط انتقال نیرو، ولتاژ انتهایی خط افزایش می‌یابد که به آن اثر فرانتی می‌گویند. هرچه طول خط انتقال بیشتر باشد، بر میزان اضافه ولتاژ در آخر خط نیز افزوده می‌گردد.

97- چرا خطوط انتقال نیرو خاصیت خازنی دارند؟

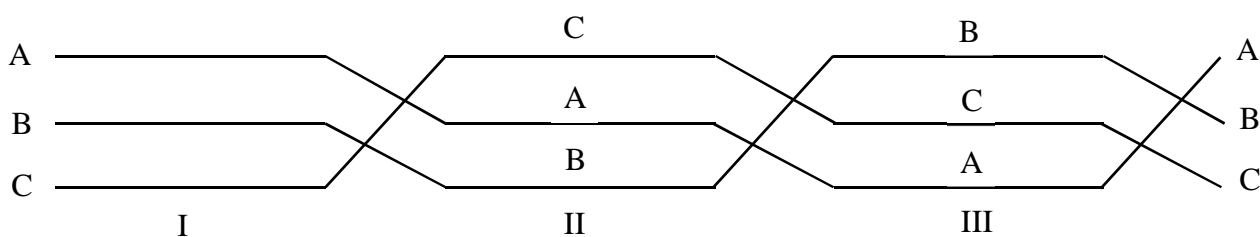
فازهای خطوط انتقال و نیز زمین هر کدام یک هادی و هوای بین آنها یک دی‌الکتریک محسوب شده و تشکیل یک خازن می‌دهند.

98- در صورتیکه در یک خط هوایی ظرفیت خازنی آن نسبت به ظرفیت سلفی بیشتر باشد رابطه ولتاژ ابتدا و انتهای خط چگونه است؟

ولتاژ انتهای خط از ولتاژ ابتدای آن بیشتر است.

99- چرا عمل جابجایی فاز در خطوط فشار قوی صورت می‌گیرد؟

عمل جابجایی فاز برای متعادل نمودن و نیز کاهش خاصیت خازنی فازها نسبت به هم صورت می‌گیرد.

100- بعضی اوقات ممکن است ولتاژ یک شبکه فشار ضعیف بالا رفته و باعث خطراتی بشود، علت چنین

پیشامدی چیست؟

الف) ممکن است در اثر رعد و برق باشد.

ب) ممکن است به علت اتصال شبکه فشار قوی به فشار ضعیف باشد.

ج) به علت عدم خروج خازن از شبکه در مواقعی که بار شبکه کاهش می‌یابد.

101- هادی‌های خطوط انتقال نیرو توسط چه وسیله‌ای به دکل وصل می‌شوند؟

توسط مقره (ایزولاتور).

102- چرا تعداد بشقاب‌ها مقره‌ها در خطوط با ولتاژ مختلف فرق می‌کند؟

چون هر ایزولاتر نسبت به ولتاژ معینی عایق است بدین جهت تعداد و اندازه این بشقابها در خطوط با ولتاژهای مختلف فرق می‌کند.

103- در پست‌های 63 کیلو ولت روی گنتری ورودی چند بشقاب مقره وجود دارد؟

معمولاً در پست‌های 63 کیلو ولت روی گنتری ورودی 5 بشقاب مقره وجود دارد.

104- حلقه کرونا (Corona Ring) در خطوط انتقال نیرو به چه منظوری به کار می‌رود؟

حلقه‌ای است که به منظور کاهش اثر کرونا در نقاطی که تمرکز الکترود در آنجا زیاد است به کار می‌رود. یک و یا گاهی دو حلقه در هر زنجیر مقره قرار داده می‌شود.

105- OP.G.W چیست و مزایای آن کدام است؟

OP.G.W از عبارت Optical Fiber on Ground Wire گرفته شده است و آن کابلی است که دارای رشته‌های فیبر نوری در داخل غلاف فلزی است که در صنعت برق نه تنها وظیفه فیبر نوری را انجام می‌دهد، بلکه از آن بعنوان سیم زمین (سیم گارد) در نوک تاورها استفاده می‌شود.

به هنگام عبور جریان از سیم زمین حرارت زیادی در سیم ایجاد می‌شود که فیبرهای نوری داخل سیم زمین باید توانایی تحمل این حرارت را داشته باشند از مزایای OP.G.W می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) پهنای باند وسیع برای کاربردهای مخابراتی و انتقال اطلاعات

ب) افت بسیار کم

ج) کیفیت بالای انتقال داده‌ها و صدا و... به دلیل عدم تأثیر میدان‌های مغناطیسی و الکتریکی و عدم وجود نویز در طیف نور و عدم تداخل با سایر مبادلات مخابراتی

د) جلوگیری از برخورد صاعقه با هادی‌های خطوط انتقال نیرو

106- انواع مقره‌ها (Insulators) را از نظر جنس و شکل نام ببرید؟

جنس: مقره‌های چینی، مقره‌های شیشه‌ای، مقره‌های ترکیبی و مقره‌های سیلیکونی.

شکل: بشقابی معمولی، بشقابی ضد مه، سوزنی، قرقره‌ای، پایه‌ای و میله‌ای بلند.

107- اضافه ولتاژهای موقت در شبکه چگونه بوجود می‌آیند؟

بروز اتصال کوتاه، تغییرات ناگهانی بار، باز شدن ناگهانی خط، اضافه ولتاژ بی‌باری خط و رزونانس موجب بوجود آمدن اضافه ولتاژهای موقت در شبکه می‌گردند.

108- میزان تلفات توان در خطوط انتقال نیرو به چه عواملی بستگی دارد؟

تلفات توان در یک خط انتقال نیرو سه فازه، به مقاومت هادی‌های هر فاز، جریان عبوری از فازها، میزان توان انتقالی، ضریب قدرت، طول و ولتاژ خط انتقال، تعداد مدارهای خط و تعداد هادی‌های فرعی در هر فاز (باندل) بستگی دارد.

109- جریان مجاز عبوری از هادی چیست؟

جریان مجاز هادی به بالاترین جریانی اطلاق می‌گردد که عبور مداوم آن از هادی‌ها، تغییری در مشخصات فنی آنها به وجود نیاورد.

110- انواع پایه‌های خطوط انتقال نیرو کدامند؟

تیرهای چوبی، تیرهای بتونی، تیرهای فولادی، برج‌های فولادی و تیرهای فایبرگلاس.

111- علت استفاده از مهار در تیرها و برج‌ها چیست؟

استفاده از مهار در برج‌های فولادی سبب می‌شود تا بخشی از نیروهای وارده بر برج‌ها از طریق سیم‌های مهار به زمین منتقل گردد که این امر باعث کاهش وزن برج‌ها یا پایه‌ها و در نتیجه قیمت آنها می‌گردد.

112- در سیستم‌های دو باندل و چند باندل از چه وسیله‌ای برای حفظ هادی‌ها در یک فاز استفاده می‌شود؟

از اسپیسر استفاده می‌شود.

113- انواع اسپیسر را با توجه به تعداد هادی در هر فاز نام ببرید؟

اسپیسرهای دو قطبی، سه قطبی و چهار قطبی.

114- اثرات وزش باد بر روی خطوط را شرح دهید؟

الف) فشار جانبی بر هادی‌ها، مقره‌ها و برج‌ها

ب) نوسانات هادی‌ها در اثر وزش باد

ج) دور کردن آلودگی‌ها از قبیل خاک از روی مقره‌ها

د) خنک کنندگی جریان هوا بر روی هادی‌ها که باعث افزایش ظرفیت انتقالی خط می‌گردد.

115- برای جلوگیری از نوسانات هادی‌ها در اثر وزش باد در اسپن‌های بلند و وارد نشدن فازها در حوزه

یکدیگر از چه وسیله‌ای استفاده می‌شود، چرا؟

از اسپیسرهای فازی یکپارچه استفاده می‌شود. نصب اسپیسرهای یکپارچه بین فازها باعث می‌شود که فازهای مجاور به صورت هم زمان و یکسان نوسان نمایند و از وارد شدن هر یک در حوزه دیگری جلوگیری گردد.

116- اثر پوستی را در انتقال الکتریسیته تعریف کنید؟

در هنگام عبور الکترون‌ها از هادی، میل حرکت الکترون از پوسته هادی بیشتر است، به این عمل اثر پوستی گفته می‌شود.

117- اثر پوستی چه اثری در انتقال الکترون‌ها دارد؟

به علت عبور الکترون‌ها از پوسته خارجی هادی، عملاً مرکز هادی بلااستفاده مانده و همین امر موجب افزایش مقاومت مسیر عبور الکترون‌ها و افزایش تلفات جریان می‌گردد. از طرفی این میل باعث افزایش تلفات کرونا نیز می‌گردد.

118- برای کاهش اثر پوستی از چه روشی استفاده می‌شود؟

هادی‌ها را مانند هادی‌های ACSR به صورت رشته‌های جدا از هم می‌سازند که به یکدیگر تابیده می‌شوند.

119- برای کاهش پدیده کرونا در خطوط انتقال چه عملی انجام می‌شود؟

از هادی‌ها به صورت باندل در هر فاز استفاده می‌کنند.

120- آیا در مقره‌های چینی احتمال عبور جریان از داخل مقره وجود دارد؟

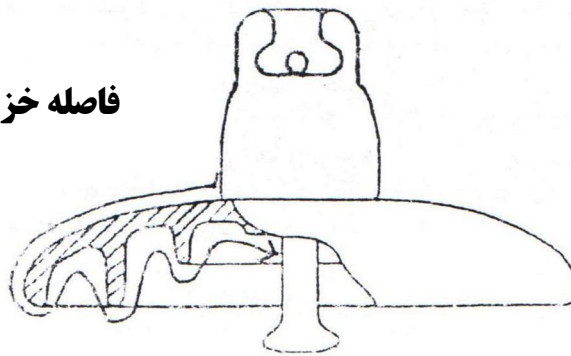
بله، هرگاه میدان الکتریکی دو سر مقره از حد تحمل آن فراتر رود، احتمال بروز جرقه و ایجاد مسیر جریانی از داخل مقره وجود دارد که در این صورت می‌گویند مقره پنچر شده است.

121- فاصله خزشی روی مقره چیست؟

فاصله سطحی بین اتصالات فلزی دوطرف مقره از یکدیگر را فاصله خزشی می‌گویند و به میلی‌متر بیان می‌کنند. در صورت بروز قوس بر روی مقره، قوس تمامی فاصله خزشی را طی نموده و به طرف دیگر آن می‌رسد و هرچه مقدار این فاصله بیشتر باشد جریان نشتی (خزشی) کمتر است.

فاصله خزشی

122- چگونه فاصله خزش یک مقره را زیاد می‌کنند؟

در هنگام ساخت بوسیله ایجاد شیارهایی بر روی مقره، فاصله خزش زیاد می‌شود.

123- چه عواملی در انتخاب فاصله خزش مقره‌ها توسط خریدار مؤثر است؟

الف) نوع و مقدار آلودگی محل کاربرد مقره

ب) ارتفاع از سطح دریا

ج) میزان رطوبت محیط

124- کابل چیست؟

به یک یا چند هادی الکتریکی کنار هم که نسبت به یکدیگر و محیط اطراف خود عایق‌بندی شده باشد و سطح ولتاژ روی عایق هادی‌های آن صفر ولت باشد، کابل می‌گویند.

125- اجزاء اصلی کابل‌ها را نام ببرید؟

الف) هادی ب) لایه نیمه هادی ج) عایق (غلاف فلزی) هـ) غلاف P.V.C

126- علت استفاده از روغن در کابل چیست؟

جهت خنک کردن و بالا بردن خاصیت عایقی کابل از روغن استفاده می‌شود.

127- انواع مختلف کابل‌های روغنی 63 کیلو ولت مورد استفاده در شبکه فوق توزیع تهران را نام ببرید؟

الف) کابل روغنی پیرلی ساخت کشور انگلستان در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$

- (ب) کابل روغنی BICC ساخت کشور انگلستان در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$
- (ج) کابل روغنی دو لیون ساخت کشور فرانسه در مقطع $3 \times 140 \text{ mm}^2$ و 3×240
- (د) کابل روغنی زیمنس ساخت کشور آلمان در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$ (هادی بیضی شکل)
- (هـ) کابل روغنی فروکاوا ساخت کشور ژاپن در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$ و 3×240
- (و) کابل روغنی شومی تومو ساخت کشور ژاپن در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$ (هادی بیضی شکل)
- (ز) کابل روغنی هیتاچی ساخت کشور ژاپن در مقطع $3 \times 150 \text{ mm}^2$ و 3×240

128- مفصل چیست و انواع آن را نام ببرید؟

جهت ارتباط دو کابل به یکدیگر از مفصل استفاده می شود و انواع آن عبارتند از:

الف) مفصل معمولی ب) مفصل قطع روغن (Stop Box)

129- مفصل قطع روغن با مفصل معمول چه تفاوتی دارد و از مفصل قطع روغن (Stop Box) در چه مکان هایی

استفاده می شود؟

در مفصل قطع روغن (Stop Box) ارتباط هادی های دو کابل برقرار و ارتباط روغن کابل ها قطع می باشد، در صورتی که در مفصل معمولی هم ارتباط هادی ها و هم ارتباط روغن دو کابل برقرار است و مفصل قطع روغن برای مکان هایی که دارای شیب قابل توجهی می باشند، در یک یا چند نقطه از سطح شیب دار قرار می گیرد تا فشار بیش از حد روغن به انتهای کابل که در پایین شیب قرار دارد وارد نشود.

130- عایق به کار رفته در کابل های خشک چه نام دارد؟

عایق XLPE (پلی اتیلن کراس لینک شده)

131- بعد از بستن سر کابل چند آزمایش روی کابل روغنی انجام می شود؟

الف) آزمایش هوا (اشباع روغن) ب) آزمایش نشست ج) آزمایش فلو

132- خستگی کابل یعنی چه و چرا از کابل های قدیمی بار کمتری می گیرند؟

خستگی کابل یعنی اینکه عایق (کاغذ - روغن) و نیز خود روغن کابل به مرور زمان مقداری از قدرت عایقی خود را از دست داده و در نتیجه باید بار کمتری از کابل کشید.

133- سرکابل چیست و چه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟

سرکابل یکی از تجهیزات کابل‌ها بوده که وظیفه آن برقراری ارتباط بین هادی کابل و دیگر تجهیزات می‌باشد. سرکابل پس از برقراری ارتباط هادی کابل به قسمت‌های برقدار شبکه وظیفه ایزولاسیون هادی را در محل اتصال به عهده دارد.

134- در کابل‌های روغنی آلارم افت فشار روغن نشانه چیست؟

آلارم افت فشار روغن نشانه این است که روغن از کابل نشت نموده و باعث کاهش فشار روغن گردیده است. در صورتی که فشار روغن کابل پایین‌تر از حد نرمال باشد و از کابل بهره‌برداری گردد، منجر به ترکیدگی کابل یا مفصل خواهد شد.

135- تانک رزروار روغن در کابل‌های روغنی به چه منظوری نصب می‌شود؟

هرگاه به علت سردی یا گرمی کابل، مقدار حجم روغن داخل کابل تغییر کند، مقداری روغن از تانک به داخل کابل تزریق و یا بالعکس از کابل به تانک تزریق می‌گردد و همواره فشار و حجم روغن داخل کابل ثابت می‌ماند.

136- در حال حاضر چه نوع کابل‌هایی در شبکه انتقال و فوق توزیع مصرف می‌شود؟

در حال حاضر از کابل‌های پروتولین با عایق XLPE استفاده می‌شود و کابل‌های روغنی منسوخ گردیده‌اند.

137- مزایای استفاده از کابل در مناق شهری را بیان کنید؟

الف) کابل‌ها در زیرزمین مدفون بوده و به زیبایی آسیب نمی‌رسانند.

ب) به علت مدفون بودن خطر برق گرفتگی و پارگی برای آنها وجود ندارد.

ج) کمتر نیاز به تعمیر و نگهداری دارند.

138- کابل‌های مخابراتی را تعریف نمایید؟

کابل‌های مخابراتی فقط کار انتقال اطلاعات و اصول را به عهده دارند و جریان و ولتاژ زیادی از آنها عبور نمی‌کند و قطر کم و تعداد رشته سیم‌های آن بسیار زیاد است. معروف‌ترین کابل‌های مخابراتی فیبر نوری، LAN و VAN و کابل‌های سیگنال ویدیویی و اطلاعاتی است.

139- علل بروز اتصالی روی کابل را نام ببرید؟

1- عیوب مربوط به تولید و نگهداری در انبار

2- عیوب مربوط به زمان کابل کشی

3- عیوب مربوط به زمان بهره‌برداری

فصل سوم

تجهیزات پست

Substation Equipments

Transformer and Tap Changer

ترانسفورماتور و تپ چنجر

Circuit Breaker

بریکر (دیژنکتور)

Disconnecting Switch

سکسیونر

Capacitor and Reactor

خازن و راکتور

Measurment and Related Equipments

اندازه گیری و دستگاه های آن

تغذیه داخلی AC و DC و شارژ باتری

AC and DC Aux. Supply and Battery Charger

سیستم های مخابراتی (P.L.C، بی سیم، تله موج و...)

Communication Systems (P.L.C, Wireless, Line trap, ...)

140- چرا استفاده از پست‌های فشار قوی ضروری است؟

الف) افزایش ولتاژ به منظور کاهش تلفات در انتقال انرژی و کاهش ولتاژ به منظور در اختیار قرار دادن ولتاژ مورد نیاز مصرف کنندگان.

ب) تبادل بهینه انرژی الکتریکی بین قسمت‌های مختلف شبکه یعنی افزایش پایداری و قدرت مانور شبکه.

141- انواع پست‌ها از نظر وظیفه‌ای که در شبکه بر عهده دارند کدامند؟

انواع پست‌ها از نظر وظیفه‌ای که بر عهده دارند عبارتند از:

الف) پست تبدیل (افزاینده ولتاژ – کاهنده ولتاژ)

ب) پست کلیدزنی (Switching)

142- انواع پست‌ها از نظر محل استقرار تجهیزات کدامند؟

از نظر فضای استقرار تجهیزات عبارتند از:

الف) پست‌های بیرونی (Out Door)

ب) پست‌های درونی (In Door)

143- انواع پست‌ها از نظر سیستم عایق‌بندی کدامند؟

الف) پست‌های گازی (G.I.S)

ب) پست‌های معمولی (Conventional)

144- تجهیزات مهم و عمده یک پست فشار قوی را نام ببرید؟

– شینه و کابل	– ترانسفورماتور نوتر	– سیستم زمین
– دیژنکتور	– خازن	– باتری و شارژر
– سکسیونر	– راکتور	– سیستم حفاظتی
– ترانسفورماتور قدرت	– تاک رزیستانس	– سیستم کنترلی
– ترانسفورماتور جریان	– برقیگیر	– سیستم مخابراتی
– ترانسفورماتور ولتاژ	– لاین تراپ	– سیستم اسکادا
– ترانسفورماتور مصرف داخلی	– استراکچر	

145- پست‌های Gas Insulated Switchgear از کدام ایستگاه‌ها به شمار می‌روند؟

از نوع ایستگاه‌های Metal Clad می‌باشند.

146- مشخصات الکتریکی گاز SF₆ را نام ببرید؟

گاز SF₆ گازی است بی‌بو، بی‌رنگ، غیرقابل اشتعال، غیرسمی و سنگین‌تر از هوا. همچنین از لحاظ شیمیایی بسیار پایدار می‌باشد. این گاز دارای مقاومت عایقی بالایی می‌باشد که با افزایش فشار مقاومت عایقی آن افزایش می‌یابد. در دمای 20°C در فشارهای حدود بیست بار به مایع تبدیل می‌گردد. خاصیت الکترونگاتیوی گاز SF₆ در خاموش کردن قوس الکتریکی (هنگام قطع بریکر) بسیار مؤثر است.

147- مزایای پست‌های G.I.S را نام ببرید؟

مزایای این پست‌ها عبارتند از:

- الف) مقاومت در مقابل آلودگی محیط زیست نظیر دود، گرد و غبار، باران‌های اسیدی و باران‌های گل‌آلود.
- ب) در مکان‌های بسته قابل نصب بوده و به طور کلی به فضایی در حدود 10 تا 15 درصد پست‌های معمولی نیاز دارد.
- ج) احتیاج به تعمیرات و سرویس کمتری دارد.

148- فشار گاز SF₆ در محفظه یک فیدر در پست‌های G.I.S چقدر است؟

فشار گاز SF₆ معمولاً در داخل محفظه فیدر 20 کیلو ولت 5/5 بار (bar) و فیدر 63 و 230 کیلو ولت 7 بار است. البته با توجه به سطح ولتاژ و استاندارد کارخانه سازنده سیستم GIS، فشار گاز SF₆ در تجهیزات ذیربط متفاوت می‌باشد.

149- نکات ایمنی که در کار با گاز SF₆ باید رعایت شوند کدامند؟

چون این گاز از هوا سنگین‌تر است، لذا در فضای بسته ابتدا در سطح زمین، زیرزمین و یا داخل کانال‌ها پراکنده شده و سپس به تدریج در سطوح بالاتر قرار می‌گیرد و کسانی که در این نقاط کار می‌کنند ممکن است در معرض خفگی قرار گیرند. برای جلوگیری از هرگونه حادثه‌ای در موقع کار با این گاز هوای محیط کار باید توسط دو یا سه دودکش مجهز به هواکش به فاصله چند سانتی‌متری از کف زمین نصب و سر دیگر دودکش به فضای بیرون ارتباط یابد تا به هر طریق گازی که در پست منتشر شده به خارج انتقال یابد.

150- طبق استاندارد مقدار مجاز نشست گاز برای تجهیزات گازی چقدر است؟

مقدار نشست گاز برای تمام تجهیزات گازی نصب شده تا 1٪ و برای هر قطعه تا 2٪ در سال مجاز است.

151- تجهیزات عمده یک بی خط هوایی را در پست‌های فوق توزیع نام ببرید؟

- الف) برقگیر ب) ترانسفورماتور ولتاژ
ج) سکسیونر زمین سر خط د) سکسیونر به طرف سر خط
ه) ترانسفورماتور جریان و) دیژنکتور خط ز) سکسیونر به طرف باسبار

152- تجهیزات عمده یک بی ترانسفورماتور را در پست‌های فوق توزیع نام ببرید؟

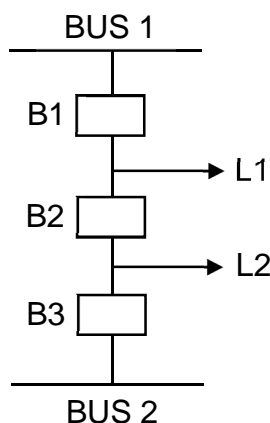
- الف) سکسیونر ترانسفورماتور
ب) دیژنکتور ترانسفورماتور
ج) ترانسفورماتور جریان طرف فشار قوی
د) ترانسفورماتور قدرت، نوتر و مصرف داخلی
ه) ترانسفورماتور ولتاژ طرف فشار ضعیف
و) ترانسفورماتور جریان سمت فشار ضعیف
ز) دیژنکتور سمت فشار ضعیف

153- انواع شینه‌بندی را نام ببرید؟

- الف) ساده ب) ساده یو شکل ج) ساده جدا شده
د) اصلی و انتقالی ه) دوبل باسبار و) یک و نیم کلیدی
ز) دو کلیدی ح) حلقوی ط) ترکیبی ی) سه کلیدی

154- شمای اتصالی شینه یک و نیم کلیدی را رسم نموده و علت این نام‌گذاری را توضیح دهید؟

با توجه به شکل مشخص می‌گردد که برای هر خط خروجی یک کلید اختصاصی و یک کلید مشترک (بین دو خط خروجی) وجود دارد و لذا اصطلاح یک و نیم کلیدی را برای هر خروجی به کار می‌برند. توجه شود که خروجی L1 از باسبار 1 و خروجی L2 از باسبار 2 تغذیه می‌شود.

$$N = \frac{\text{تعداد کلید ها}}{\text{تعداد کلید های بکار گرفته شده برای هر خروجی}} = \frac{3}{2} = 1.5$$

155- پست‌های فیدر ترانس را تعریف کنید؟

به پست‌هایی اطلاق می‌گردد که فاقد سوئیچگیر 63 کیلو ولت بوده و خط یا کابل تغذیه کننده مستقیماً به ترانسفورماتور وصل می‌گردد.

156- پست‌های فیدر، دیژنکتور، ترانس را تعریف کنید؟

به پست‌هایی اطلاق می‌گردد که فاقد باسبار 63 کیلو ولت بوده و خط یا کابل تغذیه ورودی فقط از طریق دیژنکتور به ترانسفورماتور وصل می‌گردد.

157- چه عواملی در انتخاب و آرایش باسبار پست‌ها مطرح است؟

(الف) سطح ولتاژ نامی

(ب) عوامل جوی (رطوبت، مه، میزان نمک معلق در هوا، آلودگی هوا)

(ج) محدودیت مکانی برای احداث پست

(د) مانور عملیات

158- از تجهیزاتی که به عنوان کنترل ولتاژ در پست‌ها به کار می‌رود، سه نمونه نام ببرید؟

(الف) تپ چنجر (ب) خازن (ج) راکتور

159- منظور از سوئیچگیر چیست؟

مجموعه تجهیزات در یک سطح ولتاژ از ابتدای خط تا سر ترانسفورماتور را سوئیچگیر گویند.

160- ترانسفورماتور را تعریف نمایید و به چه منظوری از ترانسفورماتورهای قدرت در شبکه انتقال نیرو

استفاده می‌شود؟

دستگاه الکترومغناطیسی ساکنی است که بر اساس القای مغناطیسی، انرژی الکتریکی، با مشخصات معلوم را به یک سیستم با مشخصات الکتریکی مطلوب تبدیل می‌نماید.

به علت بالا بودن جریان، تلفات توان در طول خط زیاد است. به منظور کاهش تلفات از ترانسفورماتورهای قدرت افزاینده استفاده می‌شود تا ابتدا ولتاژ را بالا برده و جریان را کم کنند و تلفات کاهش یابد، سپس بار دیگر در نزدیک مصرف کننده ولتاژ را کاهش می‌دهند.

161- اطلاعات فنی ترانسفورماتورهای قدرت را نام ببرید؟

الف) نام کارخانه سازنده

ب) سال ساخت

ج) نوع ترانسفورماتور

د) نوع سیستم خنک کننده

هـ) ظرفیت اسمی (مگاوات آمپر)

و) گروه برداری

ز) نسبت تبدیل ولتاژ

ح) نوع سیستم تغییر تپ و درصد تغییرات ولتاژ در هر تپ

ط) محل قرار گرفتن تپ با توجه به نوع ترانسفورماتور و تعداد سیم پیچ‌ها

ک) میزان سطح عایقی (BIL بر حسب کیلو ولت)

ل) وزن روغن

162- متعلقات ترانسفورماتور را نام ببرید؟

تانک، روغن، رادیاتور، فن‌ها، رله بوخهلتس، ترمومترها، بوشینگ، تانک ذخیره، لوله انفجار، سوپاپ اطمینان، شیشه روغن نما،

کماند تپ چنجر، کماند فن‌ها، محفظه سیلیکاژل، پمپ

163- چرا قدرت ترانسفورماتورها بر حسب قدرت ظاهری بیان می‌گردد؟

زیرا میزان باردهی اکتیو و راکتیو آن، بستگی به ضریب قدرت شبکه وصل شده به آن دارد.

164- فرمول اساسی ترانسفورماتور ایده‌آل را بنویسید؟

$$\frac{V_1}{V_2} = \frac{N_1}{N_2} = \frac{I_1}{I_2} = a$$

V ولتاژ، N تعداد دور سیم پیچ
I جریان و a نسبت تبدیل ترانسفورماتور

165- آیا اصولاً ترانسفورماتورهای بزرگ و کوچک قدرت، با هم فرقی دارند؟

خیر، اساس کلیه ترانسفورماتورهای قدرت یکی است ولی با افزایش قدرت و همچنین اهمیت آنها، احتیاج به تجهیزاتی جانبی و

حفاظتی بیشتر و دقیق‌تر می‌باشد.

166- تلفات در ترانسفورماتور را نام ببرید؟

عبارتند از: 1- تلفات اهمی یا تلفات مسی

2- تلفات بی‌باری یا آهن که شامل:

الف) تلفات فوکو ب) تلفات هیستریزیس

167- تلفات بی‌باری در ترانسفورماتور شامل چه تلفاتی است؟

تلفات هیستریزیس + تلفات فوکو + تلفات پراکندگی در دی‌الکتریک = تلفات بی‌باری

168- مشخصات یک ترانسفورماتور چگونه مشخص می‌شود؟

از روی نیم پلایت (Name Plate) که یک صفحه فلزی است و روی بدنه ترانسفورماتور نصب می‌شود مشخص می‌گردد.

169- امپدانس درصدی که روی پلاک ترانسفورماتورها ثبت شده به چه منظوری است؟

امپدانس درصد، در محاسبه اتصال کوتاه شبکه و در ارتباط با تنظیم رله‌ها و انتخاب قدرت قطع بریکرها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

170- در چه صورت ترانسفورماتور قدرت، درصد بیشتری از توان خود را به وار (Var) اختصاص می‌دهد؟

وقتی که $\cos \varphi$ شبکه پایین باشد.

171- یکی از عوامل مهمی که بر طول عمر عایق ترانسفورماتورها اثر مستقیم دارد را نام ببرید؟

درجه حرارت روغن و درجه حرارت سیم‌پیچ، اثر مستقیم بر طول عمر عایق‌بندی ترانسفورماتور دارد.

172- نسبت تبدیل ترانسفورماتوری که طرف اولیه آن 20 کیلو ولت و طرف ثانویه آن 400 ولت باشد چقدر

است؟

$$a = \frac{20000}{400} = 50 \quad (\text{نسبت تبدیل})$$

173- گروه‌بندی (برداری) ترانسفورماتور یعنی چه؟

منظور نشان دادن اختلاف فاز ولتاژ اولیه و ثانویه فازهای هم نام ترانسفورماتور و نوع سربندی است.

174- ترانسفورماتورهای قدرت در پست‌های 63 کیلو ولت چه گروه‌برداری دارند؟

معمولاً دارای گروه برداری YNd11 می‌باشند.

175- اگر گروه‌بندی ترانسفورماتورها در حال پارالل با هم اختلاف داشته باشند، باعث چه می‌گردد؟

باعث بوجود آمدن جریان گردشی می‌گردد.

176- شرایط موازی بستن ترانسفورماتورهای قدرت سه فاز را نام ببرید؟

الف) نسبت تبدیل دو ترانسفورماتور برابر باشد.

ب) قطبهای اتصال بایستی دارای ولتاژهای مساوی باشد.

ج) امپدانس درصد آنها با هم برابر باشد.

د) دو ترانسفورماتور از یک گروه‌برداری باشند.

ه) سعی شود قدرت‌ها برابر باشد در غیر این صورت نسبت قدرت آنها از 3/1 تجاوز نکند.

و) نسبت مقاومت‌های معادل به راکتانس‌های معادل یعنی در آنها مساوی باشد.

$$\frac{R_{eq1}}{X_{eq1}} = \frac{R_{eq2}}{X_{eq2}}$$

177- عکس‌العمل سیستم‌های حفاظتی ترانسفورماتور در مقابل افزایش درجه حرارت آن، در چند مرحله

صورت می‌گیرد، نام ببرید؟

عکس‌العمل سیستم‌های حفاظتی ترانسفورماتور در مقابل افزایش درجه حرارت آن، در چهار مرحله صورت می‌گیرد:

1- به کار افتادن پمپ (در صورت وجود) 3- آلامر افزایش درجه حرارت

2- به کار افتادن فن 4- تریپ

178- نقش فن‌های ترانسفورماتور قدرت از لحاظ بهره‌برداری چیست؟

نقش فن‌ها در ترانسفورماتور فقط افزایش قدرت خنک‌کنندگی و در نتیجه افزایش قدرت باردهی ترانسفورماتور می‌باشد.

179- رادیاتورها به چه منظوری در ترانسفورماتور تعبیه شده‌اند؟

افزایش درجه حرارت محیط و افزایش بار ترانسفورماتور موجب گرم شدن سیم پیچ و روغن ترانسفورماتور می‌گردد. برای

جلوگیری از افزایش غیرمجاز درجه حرارت اکثراً در مجاورت ترانسفورماتور، رادیاتورها را تعبیه می‌کنند تا روغن در تماس

بیشتری با هوا قرار گیرد و خنک‌کنندگی روغن ترانسفورماتور بهتر انجام گیرد.

180- انواع متداول سیستم‌های خنک‌کننده را با علامت اختصاری نام ببرید؟

انواع سیستم خنک‌کننده عبارتند از:

ON – AN

ON – AF

OF – AF

AN

O = OIL

و علامت اختصاری آنها عبارتند از:

N = NATURAL

A = AIR

F = FORCED

181- سیستم OF-AF یعنی چه؟

در این سیستم، گردش روغن در داخل ترانسفورماتور به کمک پمپ سرعت داده می‌شود تا انتقال حرارت با سرعت بیشتری انجام گیرد و فن‌ها نیز بدنه رادیاتورها را در تماس با هوای بیشتری قرار داده و روغن را سریعتر خنک می‌کنند. این سیستم از همه سیستم‌های ذکر شده مؤثرتر است و قادر است قدرت نامی ترانسفورماتور را به اندازه قابل ملاحظه‌ای بالا ببرد.

182- سیستم ON-AN و ON-AF در ترانسفورماتور قدرت چیست؟

ON – AN به نوعی سیستم خنک‌کن ترانسفورماتور اطلاق می‌شود که روغن به صورت طبیعی و بدون استفاده از سیستم پمپاژ برای انتقال روغن به خارج از ترانسفورماتور برای خنک شدن و جریان هوا نیز به صورت طبیعی و بدون استفاده از فن به کار رود و ON-AF این تفاوت را با ON – AN دارد که هوا با استفاده از فن، روغن رادیاتورهای ترانسفورماتور را سریعتر خنک می‌نماید.

183- با چند روش می‌توان روغن ترانسفورماتور قدرت را خنک کرد؟

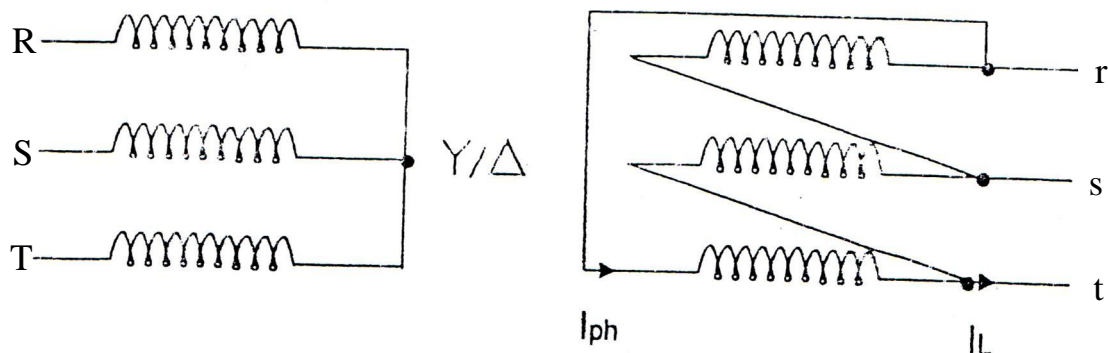
الف) بوسیله هوای محیط ب) بوسیله نصب رادیاتورها

ب) با نصب فن ج) با نصب پمپ

184- یک ترانسفورماتور با اتصال Y/Δ را رسم نموده و رابطه نسبت تبدیل و رابطه ولتاژ و جریان فازی را با

ولتاژ و جریان خط بیان نمایید؟

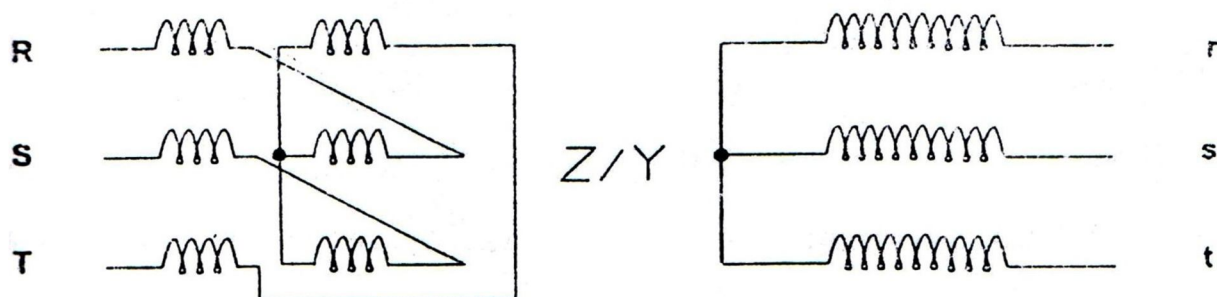
در هر ترانسفورماتور تک فاز داریم:

$$\frac{V_1}{V_2} = \frac{I_2}{I_1} = \frac{N_1}{N_2}$$

چون طرف مثلث، جریان خط همیشه $\sqrt{3}$ برابر جریان فازی است.

$$\frac{V_1}{\sqrt{3}V_2} = \frac{I_2}{\sqrt{3}I_1} = \frac{N_1}{N_2} \quad (I_L = \sqrt{3}I_{ph})$$

185- اتصال الکتریکی یک ترانسفورماتور Z/Y را رسم نمایید؟

186- تپ چنجر چیست؟

دستگاه الکترومکانیکی است که می‌توان ولتاژ خروجی آن را به میزان تنظیمی افزایش و یا کاهش داد.

187- دلیل نصب سیستم تپ چنجر در سمت فشار قوی ترانسفورماتورهای قدرت را بیان کنید؟

الف) امکان ایجاد تغییرات ولتاژی در قسمت صفر ستاره که ولتاژ کمتری دارد؟

ب) سادگی ساختمان کلید تپ چنجر و جرقه کمتر کنتاکت (به علت پایین بودن جریان).

188- فرق تپ چنجر On Load و Off Load چیست؟

در تپ چنجرهای On Load تپ در زیر بار متعادل برای اصلاح ولتاژ خروجی می‌تواند تغییر کند ولی در تپ چنجرهای Off

Load ترانسفورماتور باید بی‌برق بوده و به صورت دستی می‌توان ترانسفورماتور را در تپ دلخواه قرار داد.

189- دایورتر سوئیچ تپ چنجر چیست و چه وظیفه‌ای را انجام می‌دهد؟

دایورتر سوئیچ به قسمتی از تجهیزات تپ چنجر که در داخل تنوره روی تانک ترانسفورماتور قرار دارد، اطلاق می‌شود و کار

آن این است که با استفاده از نیروی منتقل شده از موتور و شفت تپ چنجر عمل تعویض تپ‌ها را در داخل تنوره انجام می‌دهد

و تجهیزات آن در داخل روغن قرار دارد.

190- دایورتر سوئیچ تپ چنجر در کجا قرار دارد؟

در داخل محفظه روغن تپ چنجر که به صورت استوانه می‌باد.

191- در نگهداری تپ چنجر به چه مواردی باید توجه نمود؟

الف) صدای تپ چنجر؛

ب) تعداد عملکرد تپ چنجر؛

ج) سطح روغن در کنسرواتور مربوط به تپ چنجر.

192- کنترل و بازرسی دایورتر سوئیچ ترانسفورماتورها بعد از چند بار عملکرد بایستی انجام پذیرد؟

بازدید دایورتر سوئیچ باید بر اساس دستورالعمل سازنده انجام پذیرد، اما بطور عمومی می‌توان گفت بعد از هفتاد هزار عملکرد

یا هر پنج سال یکبار هر کدام که زودتر فرا رسد بازدید دایورتر سوئیچ باید انجام گردد.

193- روغن تپ چنجر زودتر باید عوض شود یا روغن ترانسفورماتور و چرا؟

روغن تپ چنجر همیشه در معرض آرک (جرقه) ناشی از تغییر تپ‌هاست و در تعداد مشخصی از عملکرد تپ چنجر که کارخانه سازنده پیشنهاد می‌کند بایستی نسبت به تعویض روغن آن اقدام نمود. این عملکرد توأم با آرک، قدرت دی‌الکتریک روغن تپ چنجر را در طول زمان، کاهش می‌دهد در حالی که روغن ترانسفورماتور اگر اشکالاتی مانند عملکرد بوخه‌لنس و یا باز کردن درپوش اصلی ترانسفورماتور و غیره نداشته باشد، سالهای سال احتیاج به تعویض روغن ندارد و در صورت پایین آمدن قدرت دی‌الکتریک آن می‌توان به سیرکولاسیون روغن اکتفا نمود.

194- آیا محفظه روغن ترانسفورماتور و محفظه روغن تپ چنجر یکی است؟

خیر، از هم جدا می‌باشد.

195- کنسرواتور در کدام قسمت و برای چه منظوری نصب شده است؟

کنسرواتور در سطحی بالاتر از ترانسفورماتور نصب و ارتباطش با محفظه اصلی ترانسفورماتور توسط لوله می‌باشد که رله بوخه‌لنس نیز در همین مسیر قرار دارد و مقصود از نصب این تانک ایجاد امکان تأمین و جابجایی روغن ترانسفورماتور بر اثر تغییر حجم ناشی از تغییر درجه حرارت ترانسفورماتور می‌باشد.

196- واحد سنجش P.P.M در روغن ترانسفورماتور چیست؟

P.P.M یا Part Per Million نشان دهنده تعداد واحد، در هر یک میلیون واحد است که معمولاً برای بیان میزان رطوبت در روغن ترانسفورماتور و یا گازهای محلول در روغن ترانسفورماتور استفاده می‌گردد.

197- تغییر سطح روغن در ترانسفورماتورها در اثر چه عاملی ایجاد می‌شود؟

الف) بر اثر تغییر دمای روغن ترانسفورماتور

ب) بروز خطا در داخل ترانسفورماتور

198- در اثر تجزیه روغن ترانسفورماتور، چه گازهایی تولید می‌شود؟

در اثر تجزیه روغن، گازهایی از قبیل هیدروژن، استیلن، اتیلن، متان و اتان و... تولید می‌شود.

199- تولید گاز در ترانسفورماتور بیانگر چیست؟

نشان دهنده نوع خطا و تغییر در مقدار هر گاز و نرخ افزایش آن، عامل تشخیص شدت خطا در ترانسفورماتور می‌باشد. وجود برخی از گازهای کلیدی نیز می‌تواند به تنهایی نشان دهنده وقوع خطای خاص باشد.

200- سیستم مونیتورینگ هیدران (Hydran)، چه نوع سیستمی است؟

سیستم مونیتورینگ هیدران (Hydran) یک سیستم هوشمند برای اندازه‌گیری دائم و پیوسته گازهای محلول در روغن ترانسفورماتورهای قدرت 230 و 400 کیلو ولت می‌باشد.

201- فواید استفاده از سیستم هیدران (Hydran) در پست‌های انتقال نیرو چیست؟

- 1- افزایش قابلیت اطمینان شبکه؛
- 2- کاهش هزینه‌های بهره‌برداری با پیشگیری از وارد شدن صدمه جدی به تجهیزات؛
- 3- افزایش طول عمر ترانسفورماتورها؛
- 4- ایجاد امکان تعمیر درمحل با آشکارسازی خطا در مراحل اولیه و اجتناب از هزینه حمل و نقل؛
- 5- کاهش زمان خروج از مدار ترانسفورماتورها؛
- 6- امکان استفاده از تضمین تجهیزات با آشکارسازی خطا قبل از اتمام مدت تضمین؛
- 7- افزایش امنیت پرسنل بهره‌بردار؛
- 8- کاهش آلودگی زیست محیطی.

202- نقش سیلیکاژل در نگهداری روغن ترانسفورماتور چیست؟

سیلیکاژل فقط خاصیت جذب رطوبت از هوا را دارد که بدین ترتیب قدرت دی الکتریکی (عایقی) روغن را ثابت نگهداشته و مانع از کاهش آن می‌گردد.

203- با چند درصد تغییر رنگ سیلیکاژل نیاز به تعویض آن می‌باشد؟

معمولاً هرگاه رنگ 50٪ سیلیکاژل صورتی گردد، لازم است که تعویض گردد. لازم به ذکر است که صرفاً تغییر رنگ معرف اشباع سیلیکاژل نبوده و این موضوع باید توسط گروه‌های تعمیراتی مورد بررسی قرار گیرد.

204- موارد تشخیص عیب ترانسفورماتور را از روی خواص اولیه گاز تولید شده در رله بوخه‌لتس شرح دهید؟

- الف) اگر گاز تولید شده بی‌رنگ و بی‌بو و غیرقابل اشتعال باشد، پس هوا به داخل ترانسفورماتور نفوذ کرده است؛
- ب) اگر گاز تولید شده تند و سفید رنگ، زرد غلیظ و معمولاً غیرقابل اشتعال باشد، پس عایق ترانسفورماتور سوخته است؛
- ج) اگر گاز تولید شده تند و خاکستری یا سیاه و قابل اشتعال باشد، پس روغن ترانسفورماتور تجزیه شده است.

205- ترانسفورماتور زمین را در کدام طرف ترانسفورماتور قدرت به کار می‌برند؟

در طرف مثلث ترانسفورماتور قدرت قرار می‌دهند و همیشه بایستی در مدار باشد.

206- ترانسفورماتور نوترال در طرف 20 کیلوولت برای چه منظوری به کار می‌رود؟

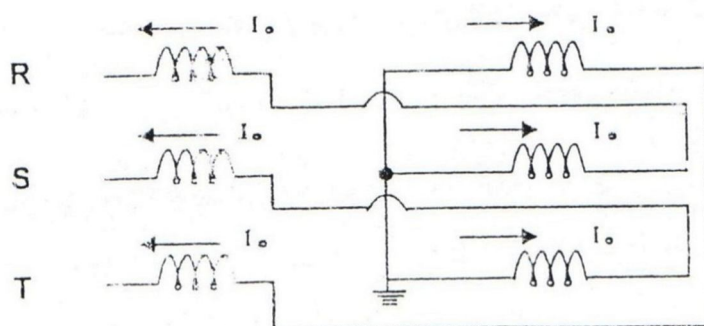
ترانسفورماتور نوترال در طرف 20 کیلو ولت زمانی به کار می‌رود که ثانویه ترانسفورماتورهای قدرت به شکل مثلث باشد و برای ایجاد یک سیستم زمین مصنوعی، ترانسفورماتور نوترال با اتصال زیگزاگ و نقطه نوترال زمین شده به کار می‌برند که در این صورت اتصالاتی های زمین به راحتی توسط رله‌های ارت فالت تشخیص و قسمت‌های معیوب از شبکه توزیع ایزوله می‌گردند.

207- امپدانس صفر ترانسفورماتور نوترال چه معنایی دارد؟

امپدانس صفر در مطالعات اتصال کوتاه مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع امپدانس صفر ترانسفورماتور نوترال، امپدانس مسیر اتصال فاز به زمین را افزایش داده و موجب کاهش جریان اتصال کوتاه می‌گردد.

208- به چه علت ترانسفورماتور نوترال (G.T) به شکل زیگزاگ انتخاب شده است؟

مزیت اتصال زیگزاگ با توجه به شکل زیر در آن است که نوترالی با ولتاژ نزدیک به صفر فراهم می‌آورد ضمن آنکه می‌توان امپدانس ساقها را به نحوی محاسبه کرد که در موقع اتصالاتی فاز به زمین، جریان اتصالاتی از مقدار معینی بیشتر نشود و به عبارت دیگر در زمان ارت فالت جریان از هر سه بازو و از تعداد سیم پیچ‌های با دور مساوی عبور می‌کند و باعث می‌شود آمپر دورهای تولید شده در هر بازوی هسته یکدیگر را خنثی کرده و تنها درصد ناچیزی به صورت تلفات و پراکندگی ظاهر شود.

209- چرا در صورت موجود بودن دو ترانسفورماتور تغذیه داخلی هرگز آنها را پارالل نمی‌کنند؟

در این حالت اگر دو ترانسفورماتور مصرف داخلی پارالل شوند اولاً ممکن است که جهت تعمیرات، یکی از ترانسفورماتورهای اصلی را بی‌برق کنند که نتیجتاً 400 ولت AC از طریق ترانسفورماتور تغذیه داخلی مربوط به آن تبدیل به فشار قوی گشته و

موجب حادثه‌ای می‌گردد. ثانیاً اگر ترانسفورماتورهای اصلی در حالت پارالل نباشند از تغذیه داخلی و در نتیجه از طرف ولتاژ 400 ولت پارالل شده که این عمل برای ترانسفورماتورها صحیح نمی‌باشد.

210- چرا نقطه مرکز ستاره ترانسفورماتورهای اصلی را در شبکه‌های انتقال 230 کیلو ولت، زمین می‌کنند؟

شبکه‌های انتقال و فوق توزیع اصولاً سه سیمه طراحی می‌شوند و تا زمانی که اتصال کوتاه با زمین در آنها رخ نداده باشد، احتیاجی به زمین کردن ندارند، اما هنگامی که هرگونه نشت با زمین برقرار می‌شود، برای آشکار کردن عیب پیش آمده، نیاز به آن خواهد بود که نقطه زمین شده‌ای در نزدیکی منبع (ژنراتور - ترانسفورماتور) جهت برگشت جریان اتصالی وجود داشته باشد تا مدار زمین، بسته شده و جریان برقرار شود و رله‌های منصوب در فیدر یا فیدرهای مربوطه و همچنین نوترال با احساس جریان عیب، تحریک شده و مدار معیوب را از شبکه جدا سازند.

211- دلیل استفاده از تانک رزیستانس را توضیح دهید؟

برای محدود کردن جریان‌های اتصال کوتاه در شبکه و آشکار نمودن جریان‌های نشتی کم و غیرقابل تشخیص بوسیله رله نوترال اصلی و جلوگیری از ظهور هارمونیک‌ها از مقاومت مایع یا تانک رزیستانس استفاده می‌شود که مایع مذکور در داخل یک تانک فلزی گالوانیزه قرار دارد.

212- جنس محلول داخل تانک رزیستانس و خاصیت آن را بیان کنید؟

جنس محلول داخل تانک، محلول کربنات سدیم و آب مقطر می‌باشد که دارای خاصیت مقاومت معکوس در برابر حرارت می‌باشد.

213- ارتباط تانک رزیستانس با تجهیزات پست به چه شکلی است؟

تانک رزیستانس مابین نقطه نول ترانسفورماتور نوتر و اتصال زمین آن قرار می‌گیرد.

214- کلید قدرت (بریکر) را تعریف نموده و مشخصات اصلی آن را نام ببرید؟

یکی از اصلی‌ترین اجزاء سیستم‌های انتقال و توزیع انرژی الکتریکی، کلیدهای قدرت بوده که به منظور قطع و وصل خطوط، ترانسفورماتورها، ژنراتورها و سایر تجهیزات فشار قوی به کار می‌رود و مشخصات اصلی آن عبارتند از:

(الف) ولتاژ نامی (ب) قدرت قطع اتصال کوتاه سه فاز و تک فاز (ج) جریان نامی (د) نوع مکانیزم فرمان یا عمل‌کننده (مثلاً فنری - هوایی و غیره) (ه) نوع مکانیزم خاموش‌کننده آرک (هوا، روغن و گاز) (و) جریان ترمیک و جریان دینامیک قابل تحمل.

215- انواع مکانیزم‌های عمل کننده بریکر در شبکه برق ایران را نام ببرید؟

الف) هیدرولیک روغنی با فشار برای ولتاژهای بالا

ب) سیستم فنری با استفاده از انرژی ذخیره شده در فنر

ج) سیستم هوای فشرده یا پنوماتیک با کمپرسور هوا

216- انواع متداول بریکر از نقطه نظر مکانیزم قطع جریان و خاموش کردن قوس الکتریکی (در محفظه قطع و وصل) را نام ببرید؟

الف) روغنی ب) هوای فشرده با فشار گاز ج) گاز SF₆ د) خلا

217- کمبود گاز SF₆ دیژنکتورهای گازی از چه لحاظ اهمیت دارد؟

گاز SF₆ عمل خاموش نمودن آرک حاصل در قطع و وصل دیژنکتورها (بین پل‌های ثابت و متحرک) را به عهده دارد و فشار آن در صورتی که از یک حد مشخص پایین بیاید بایستی حتماً با تزریق گاز به جبران افت فشار گاز اقدام نمود. در غیر این صورت احتمال خاموش نشدن جرقه (به ویژه در مواقع فالت) و قطع نشدن جریان فالت و یا جریان بار (از طریق جرقه) موجب ذوب شدن پل‌ها و محفظه پل‌های دیژنکتور می‌گردد.

218- اجزاء اصلی یک کلید قدرت را نام ببرید؟

به طور کلی کلیدهای قدرت از دو قسمت تشکیل می‌شوند:

1- محفظه قطع: محفظه‌ای است که محل قطع و وصل جریان می‌باشد و کنتاکت‌های ثابت و متحرک در آن قرار دارند.

2- مکانیزم عملکرد: شامل مکانیزم‌های عملکرد نوع فنری، نوع هوای فشرده و نوع هیدرولیکی می‌باشد.

219- علت وجود هیتر در سلول دیژنکتور 20 کیلو ولت چیست؟

الف) برای حرکت روان تر قطعات نسبت به یکدیگر و در نتیجه سهولت عملکرد دیژنکتور

ب) برای از بین بردن رطوبت موجود در فیدر و جلوگیری از نفوذ آن در روغن دیژنکتور.

220- برای تعیین مقاومت عایقی دیژنکتور چه آزمایشی بر روی آن انجام می‌شود؟

تست میگر.

221- برای اندازه‌گیری زمان قطع و وصل بریکر چه آزمایشی روی آن انجام می‌شود؟

تایمینگ تست.

222. برای انتخاب کلید قدرت به چه نکاتی باید توجه داشت؟

الف) ولتاژ نامی کلید؛

ب) جریان نامی؛

ج) قدرت نامی قطع کلید؛

د) نوع فرمان وصل کلید (دستی، الکتریکی و یا کمپرسی)؛

هـ) نوع قطع کننده اتوماتیک؛

و) طریقه نصب کلید (کشویی - ثابت)؛

ز) برای نصب در شبکه آزاد یا شبکه سرپوشیده.

223. دیژنکتور تحت چه شرایطی مدار را قطع می‌کند؟

دیژنکتور می‌تواند در صورت بروز عیب و جریان اتصال کوتاه در حداقل زمان ممکن مدار را قطع کند.

224. برش جریان در بریکرها را تعریف نموده و توضیح دهید که در شبکه، برش جریان باعث ایجاد چه عاملی

می‌شود؟

وقتی بریکر را در حالت معمولی قطع می‌نماییم جریان در حالت غیر صفر بریده می‌شود که به آن برش جریان می‌گوییم. برش جریان باعث اضافه ولتاژهای شدید در شبکه می‌شود.

225. سکسیونر چیست؟ کاربرد آن در تجهیزات فشار قوی به چه منظور است؟

سکسیونر کلیدی است که به وسیله آن می‌توان مداری را که فقط تحت ولتاژ بوده و فاقد جریان بار باشد قطع و یا وصل نمود. کاربرد آن بدین منظور است که در حالت قطع قسمتی از مدار، محل قطع شده به طور واضح و آشکار قابل رؤیت است و به علاوه با قطع کردن آن می‌توان نسبت به تعمیر و یا سرویس دیژنکتور اقدام نمود.

226. مشخصات سکسیونر به چه عواملی بستگی دارد؟

سکسیونر باید در مقابل حرارت ناشی از عبور جریان عادی و اسمی و جریان اتصال کوتاه، در کوتاه مدت و نیروی دینامیکی جریان اتصال کوتاه و به خصوص جریان ضربه‌ای استقامت کافی داشته باشند. ضمناً سکسیونر در حالت باز باید عایق خوب و مطمئنی برای اختلاف پتانسیل بین تیغه متحرک و کنتاکت ثابت هر فاز و یا زمین باشد.

227- انواع سکسیونر را نام ببرید؟

الف) پانتوگراف یا نوع قیچی: بیشتر در پست‌های فشار قوی کاربرد دارد.

ب) دورانی: در شبکه‌های فشار قوی و فوق توزیع کاربرد دارد.

ج) کشویی: در شبکه‌های توزیع به کار می‌رود.

د) چاقویی: در شبکه‌های توزیع و فوق توزیع کاربرد دارد.

228- انتخاب سکسیونر از لحاظ نوع و مشخصات چگونه است؟ توضیح دهید؟

انتخاب سکسیونر از نظر نوع، فقط بستگی به شکل و طرز قرار گرفتن شین‌ها و شینه‌بندی شبکه و محلی که باید سکسیونر در

آنجا نصب شود دارد و مشخصات سکسیونر بستگی به مشخصات فنی و الکتریکی شبکه دارد.

229- مفهوم سکسیونر شانتاژ یا بای‌پس (by-pass) چیست و به چه منظوری به کار می‌رود؟

سکسیونر شانتاژ به سکسیونری اطلاق می‌شود که به صورت شنت (موازی) با دیژنکتور و سکسیونرهای آن واقع می‌شود و به

صورت اتصال فرعی و یا اتصال کوتاه دیژنکتور می‌تواند عمل نماید (مفهوم بای‌پس، اتصال فرعی) و این سکسیونر به هنگام

تعمیرات و یا تست روی دیژنکتور برای پرهیز از قطع برق و یا باز ماندن رینگ و غیره مورد استفاده قرار می‌گیرد.

230- سکسیونر (غیرفعال قطع زیر بار) را در چه حالت‌هایی می‌توان باز و بسته نمود؟

سکسیونر غیرقابل قطع زیر بار را زمانی می‌توان باز و بسته نمود که با در نظر گرفتن اینترلاک آن و قطع دیژنکتورها و

سکسیونرهای لازمه، در شرایط بی‌باری کامل صورت گیرد. اگر طول (بار مجموعه تجهیزات) کابل هوایی و یا زمینی و تجهیزات

پیوستی آنها به هنگام وصل سکسیونر قابل اغماض نباشد هر چند اینترلاک اجازه بدهد باید از وصل آن خودداری نمود ولی

اگر بعد از سکسیونر مسیر کلاً باز باشد قطع و وصل بلاشکال می‌باشد.

231- اینترلاک سکسیونر چه مفهومی دارد؟ شرح دهید؟

اینترلاک سکسیونر به مفهوم قفل نمودن اتوماتیک سکسیونر و به منظور اجتناب از مانور غلط می‌باشد.

232- راکتورها و خازن‌ها در پست‌ها به چه منظوری تعبیه شده‌اند؟

راکتورهای موازی که در شبکه منطقه موجود است جهت اصلاح ضریب قدرت و نهایتاً کاهش ولتاژ نصب شده‌اند. خازن‌ها نیز از

لحاظ نوع اتصال به شبکه و محل نصب آن مقاصد مختلفی را دربر داشته ولی به طور کلی در مورد خازن‌های موازی با شبکه

موجود در منطقه می‌توان گفت که مقصود، اصلاح ضریب قدرت و نهایتاً افزایش ولتاژ می‌باشد.

233- چه زمانی نصب راکتور در یک پست لازم است؟

راکتور در نقطه مقابل خازن قرار دارد و در پست‌هایی نصب می‌گردد که نقش تغذیه و باردهی شبکه انتقال را دارند و در مواقع قطع شبکه که به تدریج شروع به وصل خطوط انتقال می‌گردد به دلیل نبود مصرف، خاصیت خازنی خط اثر زیادی در بالا رفتن ولتاژ شبکه دارد که ممکن است قابل استفاده در پست‌ها نباشد لذا قبل از باردهی، راکتورها را که به صورت پارالل می‌باشند در مدار آورده و سپس اقدام به وصل خطوط انتقال می‌نمایند.

234- خازن را تعریف کنید. عوامل مؤثر در ظرفیت یک خازن و واحد اندازه‌گیری آن را نام ببرید؟

خازن از دو صفحه هادی به نام جوشن و عایقی بین دو صفحه تشکیل شده است که انرژی الکتریکی را در خود ذخیره می‌نماید، عوامل مؤثر در ظرفیت خازن جنس و ضخامت عایق و سطح جوشن‌ها می‌باشد. ضمناً واحد اندازه‌گیری آن فاراد است.

235- نصب خازن‌های با قدرت زیاد در پست‌های فوق توزیع به چه منظوری است؟

نصب خازن‌های پر قدرت در پست‌های فشار قوی به منظور جبران کردن (کمپانزه نمودن) بار راکتیو شبکه می‌باشد چون خاصیت سلفی شبکه انتقال در مواقع بارگیری از خاصیت خازنی آن به مراتب زیادتر است و مصرف برق در شبکه‌های توزیع همیشه با پس افت جریان از ولتاژ و مصرف مگاوار اندوکتیو توأم است، لذا در تمام مواقع بارگیری، بخشی از انرژی به صورت مگاوار اندوکتیو از چرخه مصرف خارج می‌شود و جریان خطوط انتقال به دلیل فوق بالا می‌رود که منجر به افت ولتاژ می‌گردد. نصب خازن‌های با قدرت زیاد قسمت اعظم این مگاوار اندوکتیو را جبران می‌کند که نتجتاً به دلیل پایین آمدن جریان، افت ولتاژ به میزان زیاد جبران می‌گردد.

236- انواع خازن‌ها از نظر قرار گرفتن در مدار و همچنین کاربرد آنها کدامند؟

خازن‌های سری و موازی

1- خازن‌های سری که برای پایداری شبکه به کار می‌روند.

2- خازن‌های موازی که برای کنترل ولتاژ در شبکه به کار می‌رود.

237- خازن‌های پست فشار قوی را معمولاً به چه شیوه‌ای می‌بندند؟

به صورت ستاره دابل

238- پوشینگ چیست؟

برای خروج سرسیم‌های ترانسفورماتور از داخل تانک و اتصال آنها به تجهیزات و عایق نمودن آنها از بدنه ترانسفورماتور از پوشینگ استفاده می‌کنند.

239- مقره چیست و به چه منظوری به کار می‌رود؟

مقره‌ها وسایلی هستند که هادی الکتریکی تحت ولتاژ را از یکدیگر و نسبت به زمین عایق و جدا می‌کنند.

240- هدف از میگر زدن چیست؟

الف) با استفاده از میگر مشخص می‌شود که قسمت‌هایی که عایق شده‌اند با زمین تماس دارند یا خیر که در صورت تماس با زمین دستگاه مقدار صفر را نشان خواهد داد.

ب) مشخص کردن این که قسمت‌های عایق جذب رطوبت کرده‌اند که در این حالت دستگاه مقدار کمتر از حد نرمال را نشان خواهد داد.

241- علت پیدایش ضریب برای خواندن آمپرمترها و سایر دستگاه‌های اندازه‌گیری چیست؟

معمولاً باید نسبت تبدیل $C.T$ یا $P.T$ ها یا میترینگ‌های مربوطه مطابقت داشته باشد (برابر باشد) در اثر افزایش جریان فیدرها مسأله تعویض $C.T$ ها الزامی است. به علت نبودن و صرفه‌جویی در تعویض میترینگ‌های مربوطه مقدار خوانده شده را در عددی به شرح زیر ضرب می‌کنند. مثال:

$$C.T_R = 100/5 \text{ (قبلی)}$$

$$C.T_R = 200/5 \text{ (جدید)}$$

ملاحظه می‌شود که مقدار جریان عبوری از اولیه دو برابر مقدار خوانده شده در آمپرتر است لذا مقدار خوانده شده را در عدد 2 ضرب می‌کنیم.

242- ترانسفورماتورهای اندازه‌گیری در پست را نام ببرید؟

ترانسفورماتور جریان و ولتاژ

243- برای اندازه‌گیری مقاومت عایقی پوشینگ‌های ترانسفورماتور از چه دستگاهی استفاده می‌کنند؟

از دستگاهی به نام میگر استفاده می‌کنند.

244- چه علی باعث می‌شود که یک آوومتر مقدار آمپر و ولت را نشان می‌دهد ولی مقدار اهم را نشان

نمی‌دهد؟

الف) آوومتر باتری نداشته باشد.

ب) فیوزش سوخته باشد.

245. دستگاه‌های ثابت موجود در پست‌ها را نام برده و کار آنها را شرح دهید؟

در پست‌های فشار قوی و متوسط، سه گونه ثابت استفاده می‌شود.

1- ثبت حادثه که به آن **Event Recorder** یا ثبت وقایع اتلاق می‌شود.

2- ثبت شکل موج (جریان و ولتاژ) که به آن **Fault Recorder** یا اسیلوگراف گفته می‌شود.

3- ثبت فاصله نقطه اتصالی تا پست که **Fault Locator** نامیده می‌شود.

توضیح آنکه **Event Recorder** فقط شروع و خاتمه یک حادثه را ثبت می‌کند (به لحاظ زمانی و دستگاهی که عمل کرده است)؛ نظیر باز شدن بریکر و زمان باز شدن آن و یا نوع رله عمل کرده و زمان عمل آن. ولی **Fault Recorder**، شکل موج جریان (برای سه فاز یا هر یک از فازهای مورد نظر تنظیم گذار) و یا ولتاژ را ثبت می‌کند و در جهت بررسی مقدار و چگونگی حادثه و شدت آن مورد استفاده قرار می‌گیرد. از شکل موج‌های ثبت شده توسط اسیلوگراف‌های جدید، حتی می‌توان هارمونیک‌های موجود در مدار را که در جریان اتصال کوتاه تولید شده‌اند، استخراج نمود. این گونه اسیلوگراف‌ها در رله‌های جدید بصورت همراه وجود داشته و حافظه ثبت اطلاعات در این وسایل به گونه‌ای است که می‌تواند صدها حادثه را جهت مطالعات بعدی نگهداری نماید.

دستگاه **Fault Locator** در گذشته به صورت یک دستگاه بزرگ (مشابه رله دیستانس) و جداگانه به همراه رله‌های دیستانس نصب و بکار برده می‌شد. اما در حال حاضر، قسمتی از هر رله دیستانس محسوب شده و فاصله نقطه اتصالی تا پست را به دقت ثبت می‌کند.

246. اقدام لازم بعد از عملکرد اسیلوگراف چیست؟

بعد از یادداشت و ریست آلارم‌های ظاهر شده روی تابلو فرمان، با مراجعه به کنار اسیلوگراف، پوش باتون واقع روی درب اسیلوگراف را فشار داده تا خود دستگاه از نظر مکانیکی و الکتریکی به صورت نرمال درآید. سپس کاغذ عمل کرده به آرامی به طرف پایین کشیده شود تا قسمت سفیدی کاغذ کاملاً ظاهر شود. بعد یک دست روی کاغذ گذاشته با دست دیگر کاغذ عمل شده را جدا می‌نماییم. این کار را طوری انجام می‌دهیم که کاغذ موجود روی اسیلوگراف از جای خود منحرف و یا کج نشود. انجام این عمل توسط خط کش یا مشابه آن کیفیت برش کاغذ را بهتر خواهد نمود. در ضمن سعی شود انتهای کاغذ موجود روی اسیلوگراف صاف بریده شده و پیچشی به طرف داخل نداشته باشد. بعد از جدا نمودن کاغذ، روی آن تاریخ و

ساعت عملکرد را به طور دقیق یادداشت نموده و نیز جهت فلش و نام فیدر مربوطه فراموش نشود و سپس جهت ارسال آن برای بررسی روی اتفاقات شبکه یا مسأله مربوط به انتقال قدرت (برای مواقع ضروری) به صورت آماده نگهداری شود.

247. دستگاه سنکرون چک بر چه اساسی کار می کند؟

سنکرون چک برای مقایسه اختلاف ولتاژ و اختلاف فاز دو قسمت که باید پارالل گردند بکار می رود تا از سنکرون بودن دو قسمت اطمینان حاصل گردد.

248. ضریب کنتور چیست؟

ضریب کنتور عبارتست از:

C.T.R: نسبت تبدیل ترانسفورماتور جریان

$$C.T.R_c: \text{نسبت تبدیل ترانسفورماتور جریان کنتور} = \frac{C.T.R}{C.T.R_c} \times \frac{C.T.R}{C.T.R_c} \times N \quad \text{ضریب کنتور}$$

C.T.R: نسبت تبدیل ترانسفورماتور ولتاژ

C.T.R_c: نسبت تبدیل ترانسفورماتور ولتاژ کنتور

N: ضریب ثبت شده روی کنتور

249. ضریب کنتور چگونه محاسبه می شود؟

اگر نسبت تبدیل ترانسفورماتور جریان 1200/5 و جریان کنتور 400/5 باشد و ولتاژ تغذیه کنتور 20000/110 و P.T هم

20000/110 باشد و ورودی کنتور 1000 نوشته شود پس مقدار ضریب کنتور برابر است با:

$$C = \frac{\frac{1200}{5}}{\frac{400}{5}} \times \frac{\frac{20000}{110}}{\frac{20000}{110}} \times 1000 = 3000$$

250. چند نوع ولتاژ DC در پست ها وجود دارد و هر کدام در چه مواردی کاربرد دارد؟

دو نوع ولتاژ DC موجود است:

1- 47V DC برای سیستم های مخابراتی (P.L.C، دازا و...) و سیستم های هشدار دهنده

2- 110V DC و 127V DC برای رله ها

251- موارد استفاده از ولتاژ DC را در پست نام ببرید؟

1- برای تغذیه رله‌های حفاظتی:

الف) بویین عمل کننده (ب) فرمان‌های آلارم و تریپ صادر شده

2- بویین قطع و وصل دیژنکتورها

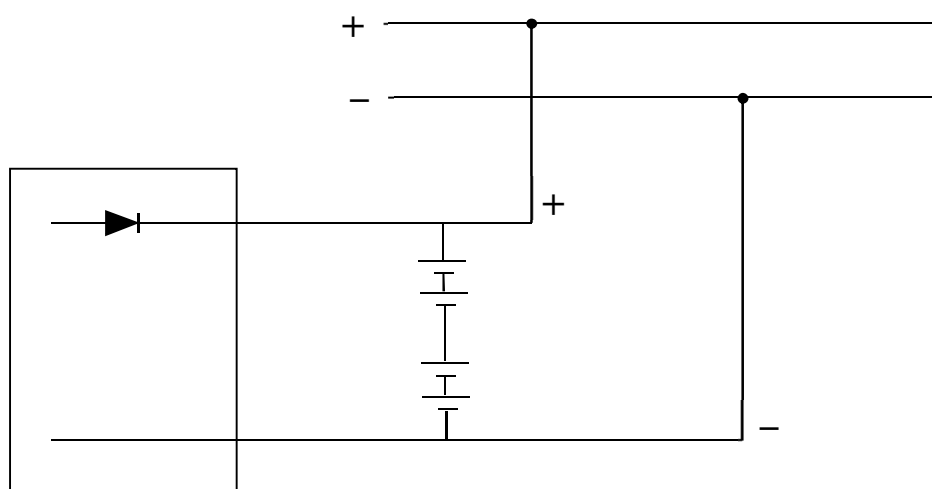
3- سیستم آلارم

4- روشنایی اضطراری

5- سیستم‌های مخابراتی

252- شارژر در پست‌ها به چه منظوری نصب شده است؟

به منظور شارژ باتری‌ها و در صورت قطع باتری‌ها، تأمین کننده مدار DC نیز می‌باشد.

253- محل نصب باتری‌های پست در کجا می‌باشد؟

کلیه باتری‌های مورد نیاز جهت تأمین مصارف DC پست در یک اتاق مجزای ضد اسید به نام اتاق باتری یا باتریخانه نصب می‌گردند.

254- نحوه اتصال باتری‌ها به هم و به شارژر چگونه است؟

باتری‌ها بر اساس سطح ولتاژ به یکدیگر به صورت سری بسته می‌شوند و ترمینال آنها پس از اتصال به جعبه فیوز به صورت موازی به شارژر که در خارج از اتاق باتری (معمولاً اتاق رله) قرار دارد، متصل می‌گردند.

255- موارد کاربرد باتری‌ها را نام ببرید؟

به عنوان یک منبع تغذیه برق DC قابل حمل و نقل می‌باشد.

الف - به عنوان یک منبع تغذیه برق DC قابل حمل و نقل می‌باشد.

ب - باتری‌ها قادرند مقادیر زیادی برق DC در مدت زمان کوتاهی تأمین نمایند و در مدت معین و طولانی با جریان نسبتاً کمی شارژ گردند.

ج - باتری‌ها به عنوان برق DC اضطراری یک منبع تغذیه قابل اطمینان می‌باشند که می‌توانند بعد از قطع برق شبکه بلافاصله مورد استفاده قرار گیرند.

د - برای تأمین ولتاژ DC و تغذیه مدارهای فرمان تابلوها و کلیدهای قدرت، در پست‌ها و نیروگاه‌ها استفاده می‌گردد.

ه - استفاده از مبدل‌های DC/AC در کامپیوترها

256- در انتخاب باتری چه مشخصاتی را باید در نظر گرفت؟

آمپر ساعت و ولتاژ و منحنی شارژ و دشارژ

257- نحوه نگهداری بهتر از باتری‌ها چیست؟

الف) توجه به سیستم تهویه و گرمایشی اتاق باتری؛

ب) گریسکاری کنتاکت‌های باتری جهت جلوگیری از اکسید شدن آنها؛

ج) نظارت بر سطح محلول داخلی باتری و تأمین آن با توجه به غلظت مجاز؛

د) کنترل آمپر شارژر؛

ه) انجام تست ولتاژی سلول‌ها.

258- موارد بازدید و کنترل باتری کدامند؟

موارد کنترل و بازدید باتریخانه پست‌ها عبارتند از:

1- کنترل ولتاژ باتری‌ها 110 ولت و 48 ولت که نبایستی با این مقادیر اختلاف چندانی داشته باشد البته ولتاژ باتری‌ها بستگی

به نوع شارژ و باتری‌ها و تنظیمات شارژر دارد. 2- آب باتری همیشه باید در حد نرمال نگهداری شود. 3- آمپر شارژ باتری‌ها

نبایستی از حدود نرمال تجاوز کند (حدود پنج آمپر) توضیح این که آمپر شارژر تقریباً ثابت است و وقتی که باتری‌ها سالم‌اند

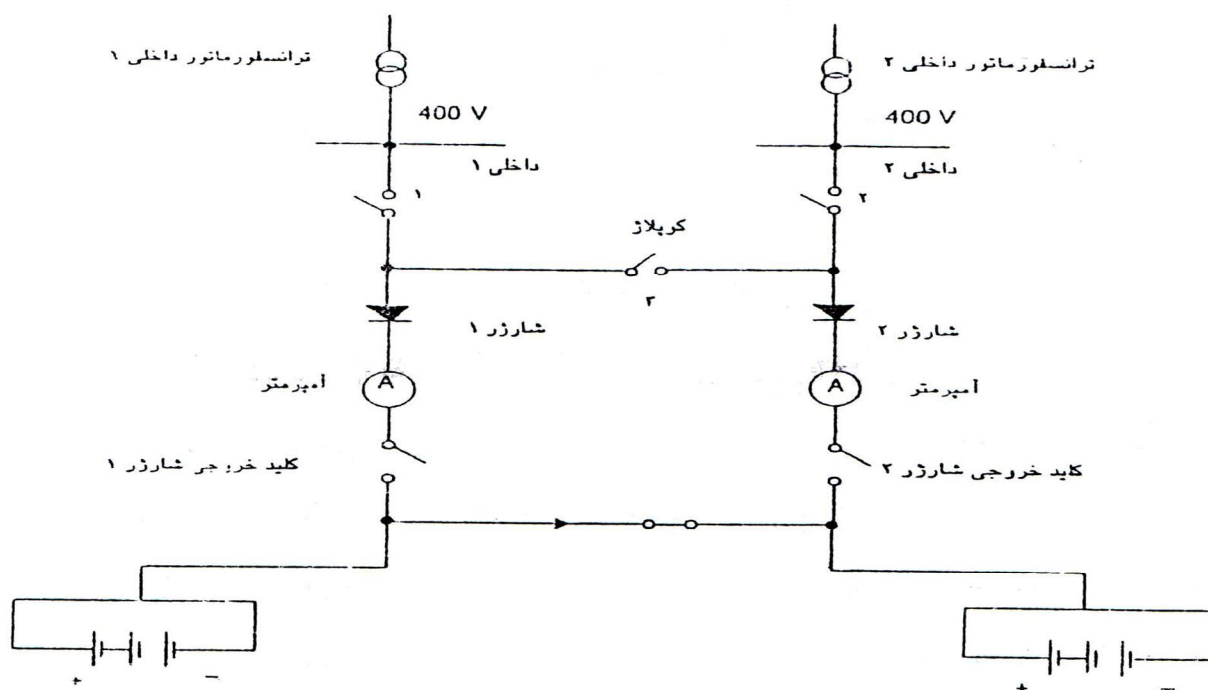
آمپر شارژر عدد کم و ثابت می‌باشد. 4- غلظت باتری برای باتری‌های بازی و اسیدی تقریباً 1/24 می‌باشد که در هنگام شارژ

کامل سنجیده می‌شود. 5- تمیز نگهداشتن کنتاکت‌های باتری‌ها. زیرا به مرور زمان در اثر فعل و انفعالات شیمیایی داخل باتری و تغییر جهت جریان در شارژ و دشارژ، کنتاکت‌های مثبت اغلب اکسیده می‌شوند.

259- وقتی شارژر در وضعیت اتوماتیک است شارژر باتری‌ها با چه مکانیزمی صورت می‌گیرد؟

وقتی که شارژر در حالت اتومات قرار گرفته و کلید تغذیه باتری‌ها وصل شود، ابتدا شارژر بالایی می‌کشد ولی به تدریج، جریان شارژ کاهش یافته و به حدی می‌رسد که می‌باید شارژر باتری‌ها قطع گردد. لذا با تنظیمی که روی آمپر متر قرار داده شده، کلید خروجی شارژر (به طرف باتری‌ها) قطع می‌شود. مدتی بعد که باتری‌ها دشارژ شده و ولتاژ باتری‌ها افت پیدا می‌کند (به حد تنظیمی پایین می‌رسد). با فرمانی که از طرف رله ولت‌متریک داده می‌شود، کلید خروجی شارژر (به طرف باتری‌ها) مجدداً وصل می‌گردد. بدیهی است که برای پرهیز از تکرار بیهوده این قطع و وصل‌ها، وجود یک تایمر ضروری است تا تأخیر لازم برای این قطع و وصل‌ها فراهم شود.

از کلیدهای ۱، ۲ و ۳ فقط کلید ۲ می‌تواند در آن واحد بسته باشد.

۱- داخلی‌های ۱ و ۲ بسته، کوپلاژ ۳ باز

۲- داخلی ۱ و کوپلاژ بسته، داخلی ۲ باز

۳- داخلی ۲ و کوپلاژ بسته، داخلی ۱ باز

260- واحد سنجش قدرت باتری را نام برده و مفهوم آن را با ذکر مثال شرح دهید؟

واحد سنجش قدرت باتری آمپر ساعت (AH) $I = \frac{75}{10} = 7.5A$ نام دارد و مفهوم آن این است که اگر از باتری شارژ شده در زمان T ساعت شدن جریان ثابت بکشیم حداکثر می‌توانیم به اندازه $I = \frac{\text{آمپر ساعت}}{T}$ آمپر از باتری جریان بکشیم و در این حالت باتری دشارژ شده و ولتاژ آن به حدی افت می‌کند که برای جلوگیری از خراب نشدن حتماً باید مجدداً شارژ شود. مثلاً اگر آمپر ساعت باتری 75 باشد و بخواهیم به مدت 10 ساعت از آن بار بکشیم حداکثر می‌توانیم از باتری استفاده نماییم، البته هرگز نباید باتری را تا این حد دشارژ نمود.

261- انواع الکترولیت را با ذکر ترکیبات اصلی آن بیان نمایید؟

الکترولیت باتری‌های موجود پست‌ها دو نوع است: 1- بازی 2- اسیدی
ترکیب اصلی باتری‌های اسیدی، اسید سولفوریک رقیق شده است که غلظت آن در شارژ کامل 1/24 و ترکیب باتری‌های قلیایی، هیدروکسید پتاسیم با غلظت 1/14 در شارژ کامل و دمای $25^{\circ}C$ است.

262- چرا در پست‌های فوق توزیع و انتقال احتیاج به ترانسفورماتور تغذیه داخلی است؟ ضمناً موارد استفاده از آن را نام ببرید؟

برای تغذیه مصارف AC پست از ترانسفورماتور تغذیه داخلی استفاده می‌کنند و موارد استفاده آن در روشنایی، تغذیه هیترها، شارژر، موتورهای دیژنکتور، تپ چنجر ترانسفورماتورها و رله‌های حفاظتی را می‌توان نام برد.

263- دیزل ژنراتور به چه منظوری در پست استفاده می‌گردد؟

در مواقع ضروری که ولتاژ 380 ولت AC پست، به عللی قطع گردد و نظر به اهمیت تغذیه داخلی پست و تأمین مصارف ضروری برخی تجهیزات پست از قبیل تغذیه شارژرها، پمپ هیدرولیکی دیژنکتورها، سیستم‌های خنک کننده (فن و پمپ) ترانسفورماتورهای قدرت، تغذیه موتور تپ چنجر و روشنایی اضطراری، از دیزل ژنراتور استفاده می‌شود.

264- لاین تراپ چیست و به چه منظوری به کار می‌رود؟

لاین تراپ (Line Trap) یا تله موج دستگاهی است متشکل از سلف و خازن موازی، که به منظور جلوگیری از ورود امواج فرکانس بالا که توسط دستگاه پیل سی روی خطوط فشار قوی تزریق می‌شود به کار می‌رود و از آنجایی که این دستگاه در مسیر خط قرار می‌گیرد می‌باید قدرت تحمل جریان خط در شرایط عادی و موقع اتصال کوتاه را دارا باشد. کلاً می‌توان گفت که لاین تراپ در اصل یک فیلتر است.

265- محل قرار گرفتن لاین تراپ در پست‌های فوق توزیع و انتقال نیرو چگونه است؟

محل قرار گرفتن لاین تراپ به طور سری بعد از برقگیر و C.V.T یا کوپلینگ کاپاسیتور و به طرف پست است که بر روی یک یا دو یا سه فاز قرار می‌گیرد.

266- ارتباط اپراتور پست‌های فوق توزیع و انتقال، با مراکز کنترل به چند طریق امکان‌پذیر می‌باشد؟ نام ببرید.

1- بی‌سیم 2- تلفن شهری (ثابت - سیار) 3- تلفن P.L.C 4- تلفن D.T.S 5- تلفن ماهواره‌ای

267- Name Plate چیست؟

Name Plate عبارت است از پلاک مشخصه تجهیزات که اطلاعاتی از نظر نحوه عملکرد و ساختمان داخلی آن و همچنین شماره سریال، تیپ یا کارخانه سازنده و ولتاژهایی که با آن تست گردیده روی دستگاه نصب می‌گردد.

فصل چهارم

حفاظت الکتریکی Electrical Protection

C.T., P.T. and Lightning Arrester	P.T. , C.T و برقگیر
Line proteection	حفاظت خطوط
Transformer protection	حفاظت ترانسفورماتور
Circuit Breaker Protection	حفاظت بریکر
Bus Bar Protection	حفاظت باس بار
حفاظت تغذیه داخلی AC و DC، حفاظت باتری و ...	
AC and DC Aux. Supply Protection, Battery Protection, ...	
Communication Systems Protection	حفاظت سیستم‌های مخابراتی

268- ترانسفورماتور جریان (C.T.) چگونه ترانسفورماتوری است؟

نظر به اینکه ساخت کلیه دستگاه‌های حفاظتی و اندازه‌گیری به صورت پرایمری به دلائل فنی تقریباً غیرممکن و غیراقتصادی می‌باشد، لذا این ترانسفورماتور، جریان شبکه را به مقادیر استاندارد 1 یا 5 آمپر کاهش می‌دهد تا قابل استفاده در دستگاه‌های حفاظتی و اندازه‌گیری در مدارات ثانویه گردد.

269- ترانسفورماتور ولتاژ (V.T.) چگونه ترانسفورماتوری است؟

ترانسفورماتور ولتاژ برای پایین آوردن ولتاژ به منظور اندازه‌گیری و استفاده در سیستم‌های حفاظت و همچنین سنکرونیزاسیون (برای پارالل کردن خطوط و ژنراتور با شبکه) به کار می‌رود.

270- چرا در ولتاژهای بالا ترجیح داده می‌شود به جای استفاده از P.T. از C.V.T استفاده گردد؟

به دو دلیل:

الف) به لحاظ اقتصادی (عایق‌بندی ترانسفورماتور ولتاژ ساده‌تر می‌شود).

ب) امکان بهره‌گیری از آن برای دستگاه مخابراتی پی ال سی.

271- دستگاه‌های C.T.، P.T.، راکتور، خازن و برقگیر در شبکه به چه صورت بسته می‌شوند؟

C.T. به طور سری، P.T. به طور موازی، راکتور و خازن هم به طور سری و هم به طور موازی و برقگیر به طور موازی در مدار قرار داده می‌شوند.

272- استفاده از ترانسفورماتور ولتاژ و جریان در پست‌ها به چه منظوری می‌باشد؟

برای اندازه‌گیری کمیت‌هایی چون جریان، ولتاژ، $\cos \varphi$ ، توان اکتیو، توان راکتیو و همچنین حفاظت، مورد استفاده قرار می‌گیرند.

273- اگر به هنگام در مدار بودن C.T.، ثانویه آن باز شود، چه اتفاقی می‌افتد؟

در صورت باز شدن ثانویه C.T. حین کار، فقط جریان مدار اولیه حضور خواهد داشت و E.M.T. یا نیروی الکتروموتوری بزرگی در ثانویه تولید و در ترمینالهای ثانویه ظاهر خواهد شد و علاوه بر ایجاد خطرات جانی، انهدام عایقی مدار ثانویه را بدنبال خواهد آورد. به عبارت ساده‌تر، در هر دو سیم پیچ اولیه و ثانویه، نیروی محرکه مغناطیسی (Magneto Motive Force) M.M.F تولید می‌شود که برخلاف هم هستند. M.M.F ثانویه قدری کوچکتر از M.M.F اولیه است و در نتیجه برآیند این دو اندک است و همین برآیند است که در هسته شار ایجاد می‌کند و این شار در حالت کار عادی C.T کوچک بوده و ولتاژ کمی در ثانویه بوجود می‌آورد. وقتی ثانویه C.T در حال کار باز شود، M.M.F ثانویه صفر می‌شود در حالیکه

M.M.F اولیه ثابت باقی مانده است. در نتیجه M.M.F برآیند برابر با M.M.F اولیه خواهد شد که بسیار بزرگ است. این M.M.F شار زیادی در هسته C.T می‌بندد که خود باعث به اشباع رفتن آن می‌شود. در عین آنکه ولتاژ زیادی در ثانویه ایجاد می‌کند، از حد تحمل عایقی آن می‌گذرد و می‌تواند ترانسفورماتور جریان را منهدم کند. ولتاژ زیاد بوجود آمده نیز می‌تواند خطرناک باشد. در این وضعیت، جریان‌های فوکو و هیستریزیس نیز زیاد شده و ایجاد تلفات حرارتی و سبب آتش گرفتن C.T می‌شود. همه این مسائل اگر موجبات انهدام C.T را فراهم نیاورد، کلاً باعث کاهش کیفیت C.T و تغییر نسبت تبدیل و افزایش خطای زاویه می‌شود.

274. C.T. های حفاظتی و C.T. های اندازه‌گیری چه تفاوت اصولی با هم دارند؟

ترانسفورماتور جریان، مدار ثانویه را از مدار اولیه (که دارای ولتاژ و جریان بالا است) ایزوله می‌کند، ضمن آنکه از جریان بالای اولیه مقداری فراهم می‌آورد که اولاً قابل اندازه‌گیری بوده و ثانیاً بطور خطی و متناسب با مقدار مدار اولیه باشد. البته نقش C.T اندازه‌گیری همانند C.T حفاظتی نیست. یک C.T اندازه‌گیری فقط در شرایط عادی خط، مقادیر متناسب با اولیه را می‌سازد و در صورت بروز اتصالی در شبکه، به اشباع می‌رود و با ثابت نگهداشتن جریان در ثانویه، از سوختن وسایل اندازه‌گیری جلوگیری می‌کند. در حالیکه یک C.T حفاظتی وظیفه دارد در مواقع اتصالی مقدار جریان ثانویه را متناسب با مقدار اولیه به رله منتقل کند. هرگونه قصور C.T حفاظتی باعث می‌شود که عملکرد سلکتیو (انتخابی) رله‌های متوالی، بدرستی صورت نگیرد. بنابراین باید C.T حفاظتی را به تناسب سیستم حفاظتی انتخاب نمود بنحوی که به دقت با رله‌ها منطبق بوده و توأماً حفاظت کاملی را بوجود آورد.

275. ضریب حد دقت (A.L.F) به طور خلاصه چه معنی دارد؟

یک ترانسفورماتور جریان طوری طراحی می‌شود که نسبت تبدیل آن در محدوده‌ای از جریان اولیه ثابت باقی بماند. این محدوده، چندین برابر جریان نامی است. همچنین چندین برابر، در حقیقت ضریبی است که حد دقت C.T را بیان می‌کند و ضریب حد دقت نامیده می‌شود.

276. جریان حد دقت به چه معنا است؟

حاصلضرب ضریب حد دقت در جریان نامی C.T، جریان حد دقت را بدست می‌دهد و آن جریانی است که بیشتر از آن، C.T به اشباع می‌رود و خطای نسبت تبدیل به سرعت زیاد می‌شود. مطابق تعریف، رابطه زیر را می‌توان نوشت:

$$(A.L.C) = I_n. (A.L.F)$$

در این رابطه:

جریان حد دقت = (A.L.C) = ACCURACY LIMIT CURRENT

ضریب حد دقت = (A.L.F) = ACCURACY LIMIT FACTOR

277_ نسبت یک C.T. حفاظتی 400/5 می باشد. در یک اتصال کوتاه، از اولیه آن 600A می گذرد. در ثانویه آن

چه جریانی تولید می شود؟

جریان ایجاد شده در ثانویه در حالت اتصالی

$$400/5 = 80$$

$$600/80 = 7.5 \text{ AMP}$$

278_ رابطه A.L.F و مصرف بسته شده روی C.T. چگونه است؟

مصرف بسته شده روی یک ترانسفورماتور جریان و ضریب حد دقت آن (در آن مصرف) با یکدیگر رابطه معکوس دارند:

$$A.L.F = 1/Z_{load}$$

بطور کلی، اگر از تأثیر سیم های رابط صرف نظر کنیم، رابطه ضرایب حد دقت در دو بار (امپدانس) مصرفی متفاوت را می توان

به صورت زیر نوشت:

$$(A.L.F)_1 \times Z_1 = (A.L.F)_2 \times Z_2$$

در این رابطه:

$(A.L.F)_1$: ضریب حد دقت در بار Z_1

$(A.L.F)_2$: ضریب حد دقت در بار Z_2

بنابراین هرچه امپدانس بار بیشتر شود، ضریب حد دقت کاهش پیدا می کند. لذا می توان فهمید که اتصالات شل (Loose

Connections) در ثانویه، چه تأثیر مخربی در به اشباع رفتن ترانسفورماتور جریان خواهد داشت، زیرا که این اتصالات

شل، بر امپدانس مدار ثانویه خواهد افزود.

279- چرا یک سمت C.T. را در ثانویه آن زمین می‌کنیم؟

جهت جلوگیری از ظهور پتانسیل زیاد نسبت به زمین در اثر القاء ولتاژهای بالا (که در پست وجود دارند)، لازم است که مدارهای ثانویه زمین شوند و طبیعی است که زمین شدن ثانویه ترانسفورماتور جریان فقط باید در یک نقطه باشد، اگر چنانچه بیش از یک نقطه زمین شود، جریان‌های اتصال با زمین و همینطور جریان‌های سرگردان پدید آمده در زمین پست (Stray Currents) بین این نقاط، مسیر تازه‌ای خواهند یافت و در مواردی باعث تحریک بی‌مورد رله خواهند شد.

280- C.T. های نوع M, H و U برای چه منظوری به کار می‌رود؟

الف) C.T نوع H برای:

1- آمپرمترها و أحياناً دستگاه‌های اندازه‌گیری.

2- رله دیستانس.

3- حفاظت اورکارت و یا سایر رله‌ها که برای هر کدام از کور (CORE یا هسته) جداگانه استفاده می‌گردد.

ب) C.T نوع M برای:

1- حفاظت اورکارت و ارت فالت

2- حفاظت دیفرانسیل

ج) C.T نوع U برای:

1- حفاظت رله‌های اورکارت و ارت فالت

2- حفاظت رله دیفرانسیل

3- برای آمپرمترها و اندازه‌گیری

281- ترانسفورماتور جریان از چه قسمت‌هایی تشکیل شده است و به چه منظوری به کار می‌رود؟

ترانسفورماتور جریان به منظور تبدیل جریان‌های زیاد به مقادیر کم و قابل اندازه‌گیری و همچنین ایزوله نمودن شبکه فشار قوی با شبکه فشار ضعیف استفاده می‌شود و شامل قسمت‌های زیر است:

الف) سیم پیچ اولیه ب) سیم پیچ ثانویه ج) هسته د) عایق

282- منظور از قدرت اسمی و کلاس دقت ترانسفورماتور جریان چیست؟ مختصراً توضیح دهید؟

الف) قدرت اسمی: قدرت اسمی ترانسفورماتور عبارت است از توانی که در وضعیت نرمال تولید می‌کند و بر حسب ولت آمپر است.

ب) کلاس دقت: گویای میزان خطای ترانسفورماتور در جریان حد دقت است.

283- چه تست‌هایی بر روی C.T. انجام می‌گیرد؟

- 1- تست نسبت تبدیل
- 2- تست پلاریته
- 3- تست نقطه زانویی
- 4- تست عایقی
- 5- تست منحنی اشباع
- 6- تست مقاومت داخلی
- 7- تست فشار قوی

284- منظور از ترانسفورماتورهای جریان کور بالا (Core) و کور پایین چیست؟

الف) ترانسفورماتور جریان کور بالا: در این گونه ترانسفورماتورها، هسته سیم پیچ ثانویه و اولیه در قسمت بالا و در امتداد تجهیزات شبکه قرار می‌گیرند.

ب) ترانسفورماتور جریان کور پایین: در این گونه ترانسفورماتورها، هسته سیم پیچ ثانویه و اولیه در قسمت پایین قرار می‌گیرد.

285- معایب و مزایای C.T. های کور بالا چیست؟

مزایای یک ترانسفورماتور جریان کور بالا: میدان الکتریکی یکنواخت، عدم امکان به اشباع رفتن موضعی هسته، طراحی و ساخت آسان و هزینه کم.

معایب ترانسفورماتور کور بالا: امکان شکستن تحت تأثیر نیروهای ناشی از باد یا زلزله و یا دیگر نیروهای مکانیکی (به علت قرار گرفتن وزن ترانسفورماتور در قسمت فوقانی)

286- امپدانس داخلی یک C.T. و یک P.T. چه تفاوتی با هم دارند؟

امپدانس داخلی یک C.T. حدوداً صفر و برای P.T. بسیار زیاد است.

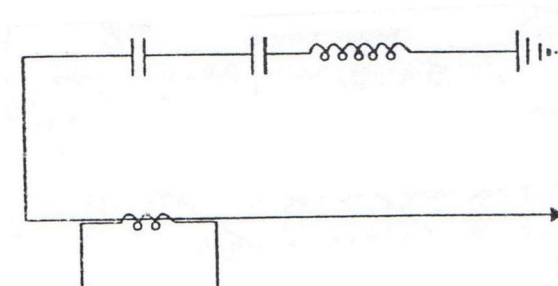
287- کار ترانسفورماتور ترکیبی جریان و ولتاژ [کمباین (P.C.T.)] را توضیح دهید و سمبل شماتیکی آن را

رسم کنید؟

این نوع ترانسفورماتورها هم کار ترانسفورماتور ولتاژ و هم کار ترانسفورماتور جریان را انجام می‌دهد و سمبل شماتیک آن به صورت زیر است:

سمبل شماتیک ترانسفورماتور ترکیبی P.C.T

288- آیا می‌توان ثانویه یک P.T را اتصال کوتاه نمود؟ در این صورت چه اتفاقی می‌افتد؟

برعکس ترانسفورماتور جریان که ثانویه برای حالت اتصال کوتاه طراحی می‌شود، طراحی ثانویه ترانسفورماتور ولتاژ برای وضعیت مدار باز (امپدانس بینهایت) صورت می‌گیرد و از آنجا که در حکم یک منبع ولتاژ است، در صورت اتصال کوتاه شدن ثانویه، جریان بسیار بزرگی در آن برقرار شده و باعث ذوب سیم پیچ‌های ثانویه و مشتعل شدن ترانسفورماتور ولتاژ خواهد گشت.

289- آیا می‌توان یک رله جریانی را در ثانویه P.T بست؟ در آن صورت چه اتفاقی خواهد افتاد؟

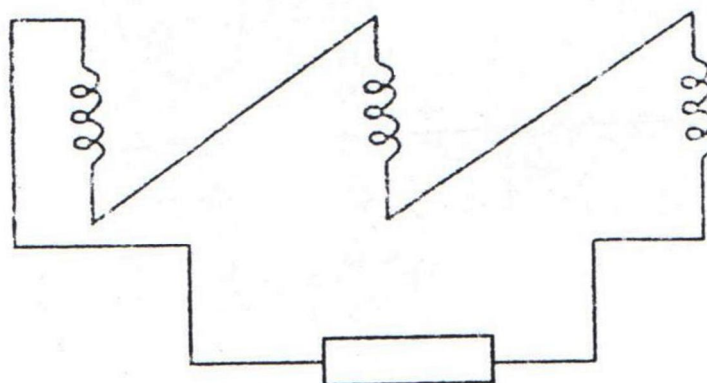
یک رله جریانی، امپدانس بسیار کوچکی دارد و اتصال آن به ثانویه یک ترانسفورماتور ولتاژ، همانند ایجاد اتصال کوتاه در مدار ثانویه P.T خواهد بود و اشتعال P.T را بدنبال خواهد داشت.

290- امپدانس ثانویه یک P.T کم است یا زیاد؟ چرا؟

امپدانس ثانویه یک P.T بسیار زیاد است و همین امپدانس موجب پیدایش ولتاژ مطلوب و موردنظر در ثانویه P.T می‌شود و آن را بصورت یک منبع ولتاژ ظاهر می‌سازد. C.T عکس این وضعیت را دارد. یعنی امپدانس کمی در ثانویه خود داشته و همین امر موجب سهولت برقراری جریان (به مشابه منبع جریان) می‌شود. به همین جهت مصرف کننده متصل شده در ثانویه یک P.T می‌باید متناسباً امپدانس بالایی داشته باشد در حالی که امپدانس مصرف کننده متصل شده در ثانویه C.T می‌باید بسیار کوچک انتخاب شود.

291- اتصال مثلث باز سه P.T. در مدار سه فاز به چه صورت است؟ آن را ترسیم کنید؟

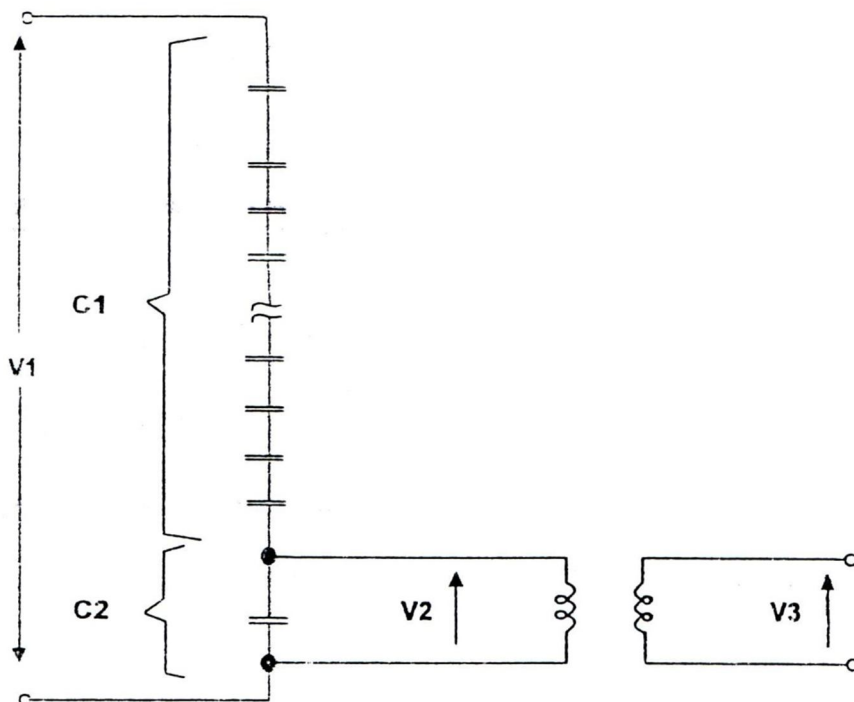
اتصال مثلث باز سه ترانسفورماتور ولتاژ (که روی سه فاز بسته شده‌اند)، عبارت است از اتصال سری ثانویه‌های آنها، به نحوی که در یک نقطه باز بماند (مطابق شکل زیر) و طبیعی است که ولتاژ مجموع این سه ولتاژ برای یک شبکه سه فاز متعادل، صفر باشد. در صورت پیدایش نامتعادلی ولتاژ در این شبکه، این ولتاژ مجموع یا ولتاژ مثلث باز، صفر نشده و مقداری خواهد یافت که به ولتاژ نامتعادلی معروف است. بر سر راه این ولتاژ مجموع، یک رله ولتمتریک قرار می‌دهند تا اگر مقدار نامتعادلی از حد موردنظر زیاده‌تر شود، فرمان آلارم یا قطع صادر کند.

Voltmetric Relav

292- چرا از قسم خازنی در C.V.T. استفاده می‌شود؟

در سطوح ولتاژ بالا به دلیل آنکه ترانسفورماتور ولتاژ مغناطیسی، بسیار حجیم و سنگین شده و گران تمام می‌شود از ترانسفورماتور ولتاژ خازنی (Capacitance Voltage Tr. = C.V.T) استفاده می‌شود. اساس کار C.V.T آن است که ولتاژ مدار اولیه، به دو سر تعدادی خازن کاملاً مشابه اعمال می‌شود و اندازه‌گیری ولتاژ در بخش یا درصدی از این خازن‌ها (به عنوان نمونه‌ای از کل) انجام می‌گیرد و این ولتاژ نمونه به دو سر یک ترانسفورماتور ولتاژ منتقل می‌گردد و بقیه موارد کار شبیه یک ترانسفورماتور ولتاژ معمولی خواهد بود.

نسبت ظرفیت خازنی کل مجموعه به بخش مورد اندازه گیری:

$$K_1 = \frac{C_1 + C_2}{C}$$

$$V_1 = \frac{V_2}{V_3}$$

نسبت ولتاژه در ترانسفورماتور میانی:

$$K_2 = \frac{V_1}{V_3}$$

و نسبت کل:

$$K = K_1 \times K_2$$

K_1 معمولاً طوری انتخاب می شود که $E_2 = \frac{22KV}{\sqrt{3}}$ شود. بنابراین در طراحی C.V.T برای سطح ولتاژهای مختلف، فقط

مدار C_1 تغییر می کند و برای تمامی سطوح ولتاژی می توان از یک ترانسفورماتور میانی استاندارد استفاده کرد.

293- مزیت C.V.T. نسبت به ترانسفورماتور ولتاژ نظیر آن چیست؟

مزیت C.V.T. در حجم کمتر و ارزاتر بودن آن است ضمن آنکه از آن می توان به عنوان وسیله ای در مخابرات شبکه قدرت (Power Line Carrier = P.L.C) نیز استفاده کرد.

294- آیا اشکالی برای C.V.T ها می شناسید؟

از اشکالات عمده، آن دسته از المان های مورد استفاده در شبکه فشار قوی که به طور آشکار یا پنهان، ترکیبی از راکتانس سلفی (X_L) و راکتانس خازنی (X_C) هستند، در مقابل بعضی فرکانس ها و بسته به شرایط شبکه، دچار رزونانس و در مواقعی فرورزونانس می شوند و در مواردی منفجر شده و یا آسیب جدی می بینند. ترانسفورماتورها، ژنراتورها و موتورهای بزرگ در این دسته قرار می گیرند.

295- از C.V.T نوع B و J به چه منظوری استفاده می شود؟

الف) C.V.T نوع B برای:

1- ولت مترهای خط

2- حفاظت رله دیستانس

3- دستگاه مخابره نوع پی ال سی با استفاده از صفحات خازنی داخل آن

ب) C.V.T نوع J برای:

1- ولت مترهای باس (در صورت موجود بودن)

2- حفاظت رله اور ولتاژ و آندر ولتاژ

296- بردن (Burden) را تعریف کنید و چنانچه بردن یک C.T، 30 ولت آمپر و جمع مصرف اعمال شده به آن

45 ولت آمپر باشد، آیا کلاس دقت آن حفظ خواهد شد؟ چرا؟

بردن به معنای توان، مصرف یا بار می باشد و در مورد C.T ها به عنوان توان خروجی C.T یا ولت آمپر (V.A) آن به کار می رود.

با توجه به این که همیشه مصرف از تولید باید کمتر باشد جواب منفی است. بنابراین از دقت خود خارج خواهد شد.

$$\frac{45}{30} > 1$$

297. اگر کلاس‌های یک C.T. به صورت زیر باشد:

C.T. CORE 1 : 0.5

C.T. CORE 2 : 5 P 20

CTR : 1000/5/5

مفهوم آن را توضیح دهید؟

1- کلاس دقت کُر یک، 0/5 می‌باشد.

2- به ازای 20 برابر جریان نامی 5٪ خطا داریم.

3- C.T. فوق دارای دو کُر در ثانویه با جریان 5 آمپر می‌باشد.

298. ترانسفورماتور جریان کمکی INTERPOSE به چه منظوری به کار برده می‌شود؟

به دو جهت مورد استفاده قرار می‌گیرد:

1- ایجاد خروجی بدون جریان مؤلفه صفر

2- برای اصلاح نسبت تبدیل C.T.های اصلی

299. علت زمین کردن ثانویه ترانسفورماتور ولتاژ را توضیح دهید؟

به منظور جلوگیری از القاء ولتاژهای زیاد و نیز حفاظت کارکنان، سیم پیچ ثانویه ترانسفورماتور ولتاژ، زمین می‌شود. از طرف

دیگر احتمال شکسته شدن عایق‌بندی (Insulation) بین سیم‌پیچ‌های اولیه و ثانویه از بین می‌رود.

300. یک C.T. با نسبت تبدیل 200/1 با کلاس دقت 10P20 در جریان اتصال کوتاه 4000 آمپر چه جریانی به رله

می‌دهد؟

$$I_{SC} = 4000 \text{ A} \quad I_2 = 200 \text{ / 4000 نسبت تبدیل} \quad \Rightarrow 20 \text{ A}$$

جریان ثانویه در صورت ایده‌آل بودن C.T.

$$\text{C.T. جریان اولیه} = \frac{\text{جریان ثانویه} \times (\text{نسبت تبدیل} \times \text{جریان ثانویه})}{\text{جریان اولیه}}$$

= درصد خطای جریان C.T.

$$\Rightarrow \frac{(200 \times I_2) - 4000}{4000} = -10\% \Rightarrow I_2 = \frac{360}{200} = 1.8 \text{ A}$$

جریان ثانویه C.T. با در نظر گرفتن خطای داخلی و کلاس دقت آن، 1.8 آمپر می‌باشد.

301- آیا برای کنترل جریان می‌توان در ثانویه C.T.ها فیوز به کار برد؟

خیر، اگر در ثانویه C.T.ها فیوز به کار رود در هنگام سوختن یا باز شدن آن مدار ثانویه باز می‌ماند که برای C.T خطرناک است.

302- استفاده از ترانسفورماتور نوتر در پست‌ها، چه ضرورتی دارد؟

از آنجایی که شبکه انتقال نیرو سه سیمه است، با در نظر گرفتن آنکه طرف ثانویه ترانسفورماتورهای قدرت اتصال مثلث می‌باشد، بنابراین در صورت بروز اتصالی فاز به زمین، مسیر برگشت جریان به شبکه را نخواهد داشت و اشکال شبکه آشکار نخواهد شد و لذا لازم است که برای چنین شبکه‌ای یک نوترال مصنوعی ایجاد کرد. این کار را می‌توان با اتصال سه سیم پیچ مشابه که به صورت ستاره با هم مرتبط و نقطه صفر آنها به زمین متصل شده باشد انجام داد ولی اشکال این طرح در آن است که در صورت وجود نامتعادلی ولتاژ در سه فاز، نقطه صفر اتصال ستاره، حاوی ولتاژ خواهد شد. البته می‌توان با اضافه کردن سه سیم پیچ که به صورت مثلث بسته شده باشند، تعادل را در سیم پیچ‌های ستاره بوجود آورد. این طرح در برخی موارد بکار گرفته می‌شود اما بهتر از آن، اتصال زیگزاگ است که به آن ترانسفورماتور نوتر یا بوبین نوتر اتلاق می‌شود. حسن این اتصال در آن است که نوترالی با ولتاژ نزدیک به صفر فراهم می‌آورد ضمن آنکه می‌توان امیدانس ساقها را به نحوی محاسبه کرد که در موقع اتصالی فاز به زمین، جریان اتصالی از مقدار معینی بیشتر نشود. بنابراین بوبین نوتر بجز آنکه نقطه صفر مصنوعی فراهم می‌آورد، جریان اتصال کوتاه با زمین را هم محدود می‌کند، ضمناً با نصب رله بر سر راه نوترال، می‌توان اتصالی‌هایی با زمین را تشخیص داده و بر آنها کنترل داشت.

303- آیا وقتی ولتاژهای سه فاز، نامتعادل می‌شوند (در حالت عادی شبکه)، از نقطه صفر ترانسفورماتور نوتر

جریان نامتعادلی عبور می‌کند؟ چرا؟

خیر، از نقطه نوترال، تنها هنگامی جریان عبور می‌کند که در نقطه یا نقاطی دیگر از شبکه (قبل از ترانسفورماتور بعدی) اتصال با زمین بوجود آید و به این ترتیب مسیر بسته جریان با زمین کامل شود.

304- در اتصالهای دو فاز (بدون اتصالی با زمین)، آیا از نوترال جریانی می‌گذرد؟ چرا؟

خیر، از نوترال و یا از نقطه صفر ترانسفورماتور نوتر، زمانی جریان عبور می‌کند که نشت یا اتصال با زمین بوجود آمده باشد. اتصالی‌های دو فاز، سه فاز و بطور کلی اتصالی‌های فازی بدون ارتباط با زمین، جریانی در زمین نمی‌ریزند که از نقطه نوترال به شبکه باز گردد. باید توجه داشت که برای برقراری جریان، همواره باید مسیر بسته شود. نقطه نوترال، یک نقطه از ارتباط

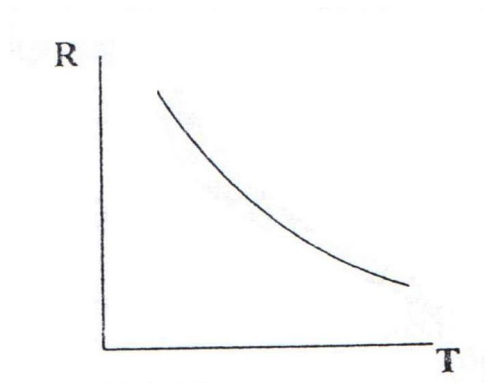
شبکه با زمین است. نقطه دوم، نقطه اتصالی با زمین خواهد بود و در این صورت است که جریان از طریق زمین و نوترال به شبکه باز خواهد گشت.

305- اصولاً نسبت رزیستانس و راکتانس در سیم‌پیچ‌های یک ترانسفورماتور زمین چگونه است؟

نسبت راکتانس سلفی (X_L) به رزیستانس (R) در بوبین نوتر بسیار بزرگ است (حدوداً 97٪ در مقابل 3٪) و بنابراین در محاسبات، معمولاً بوبین نوتر را راکتانس خالص به حساب می‌آورند.

306- در تانک رزیستانس، مقاومت مایع درون آن نسبت به درجه حرارت ایجاد شده در آن چگونه تغییر می‌کند؟

مقاومت مایع درون تانک رزیستانس را آب مقطر و مقدار بسیار کمی کربنات سدیم خالص (Na_2CO_3) تشکیل می‌دهد. خاصیت این محلول آن است که با افزایش درجه حرارت، مقاومت الکتریکی آن کاهش می‌یابد و بالعکس. منحنی این تغییرات به صورت شکل صفحه بعد خواهد بود.

307- خاصیت رابطه مقاومت مایع درون تانک رزیستانس با درجه حرارت، چه تأثیری بر جریان‌های نشتی دارد؟

این خاصیت باعث می‌شود که با عبور جریان‌های نشت با زمین، مایع درون تانک رزیستانس گرم شده و با کاهش مقاومت، راه را برای عبور جریان نشتی بازتر و موجب افزایش جریان نشتی می‌شود که به این ترتیب حرارت بیشتری تولید می‌گردد. این تأثیر متقابل جریان و حرارت، جریان نشتی را با سرعت بیشتری افزایش داده و به حد عملکرد رله حساس به جریان‌های کم زمین (Sensitive Earth Fault) رسانده و باعث قطع خروجی ترانسفورماتور می‌شود.

308- چرا تانک رزیستانس بطور سری با نوترال ترانسفورماتور زمین قرار می گیرد؟

به این علت تانک رزیستانس با نوترال ترانسفورماتور زمین سری می شود که علاوه بر آشکارسازی جریان های نشت با زمین، جریان های اتصال با زمین را هم محدود نماید. البته می توان با افزایش راکتانس ترانسفورماتور نوتر، این جریان را محدود نمود اما افزایش راکتانس نوتر، به همراه راکتانس سلفی ترانسفورماتور قدرت، مجموعه راکتانس سلفی پست را افزایش داده، خاصیت هارمونیک زایی را زیاد خواهد کرد و رله های فاقد فیلتر هارمونیک را به اشتباه خواهد انداخت.

چنین مشکلی در پست های فاقد تانک رزیستانس و بویژه پست هایی که در آنها از رله های زمان ثابت قدیمی استفاده شده است به وفور به چشم می خورد. اما با کاستن از راکتانس سلفی ترانسفورماتور نوتر (با انتخاب ترانسفورماتور با جریان بالاتر) و نصب تانک رزیستانس و کنترل رزیستانس آن به نحوی که امپدانس مجموع این دو، یعنی $Z = \sqrt{X_L^2 + R^2}$ جریان اتصال کوتاه با زمین را به مقدار دلخواه محدود می نماید و می توان خاصیت هارمونیک زایی پست را کاهش داد.

309- چرا در زمستان، دمای مایع تانک رزیستانس، در محدوده معینی حفظ می شود؟

اصولاً لازم است مقاومت مسیر زمین (در اتصالاتی ها با زمین) در محدوده معینی (به لحاظ مقدار) قرار گیرد تا جریان اتصالی نیز به تبعیت از آن در محدوده معینی تغییر یابد. این محدوده جریانی، حدوداً به اندازه جریان نرمال یک فاز ترانسفورماتور است. در زمستان که هوا بسیار سرد می شود، اولاً امکان دارد که مایع درون تانک یخ ببندد و جداره تانک را بشکند، ثانیاً مقاومت آن را افزایش داده و جریان های نشتی کم، توان گرم کردن مایع را نخواهد داشت تا از مقاومت آن کاسته و باعث افزایش جریانی، به حد تحریک رله حساس به جریان های کم زمین (Sensitive Earth Fault) برسد. بنابراین لازم است که مایع تانک با گرم کن یا هیتری که درون تانک تعبیه شده است همیشه به مقدار معینی گرم نگهداشته شود.

310- آیا مقاومت تانک رزیستانس، در بازدیدها و آزمایشات سالیانه می باید اندازه گیری شود؟

یکی از مواردی که در تست ها و بازدیدهای فنی سالیانه می باید انجام شود (علاوه بر اطمینان از سلامت هیتر و ترموکوپل مربوطه)، اندازه گیری مقاومت مایع و تطبیق آن با مقداری است که در دمای زمان اندازه گیری، از منحنی مربوطه به دست می آید.

311- مزایای زمین کردن شبکه از طریق مقاومت مایع چیست؟

- الف) خطرات ایجاد قوس الکتریکی با زمین را به حداقل می‌رساند.
- ب) جریان اتصال کوتاه کاهش می‌یابد بنابراین از اثرات زیان‌بخش ناشی از جریان‌های اتصالی زیاد نظیر سوختن هادی‌ها جلوگیری می‌کند.
- ج) جریان‌های نشت با زمین را بتدریج افزایش داده، آشکار می‌کند.
- د) امپدانس سلفی پست را کاهش می‌دهد.

312- سیم پیچ سوم (مثلث) به چه منظور در بعضی از ترانسفورماتورها تعبیه شده است؟

برای از بین بردن نامتعادلی فلوی مغناطیسی در اتصال ستاره و نیز جلوگیری از انتقال جریان مؤلفه صفر

313- برای فرمان رله‌های حفاظتی در پست‌ها از چه ولتاژی استفاده می‌شود؟

از ولتاژهای 110 و 127 ولت D.C استفاده می‌شود.

314- انواع کلیدها را به لحاظ نحوه قرار گرفتن در مدار جریان نام برده و توضیح دهید؟

قطع کننده‌ها بر دو نوعند:

- الف) قطع کنند پریمر: در این قطع کننده سیم پیچ جریان مستقیماً در مدار جریان قرار می‌گیرد.
- ب) قطع کننده زگوند: در چنین قطع کننده‌ای سیم پیچ تحریک مستقیماً به مدار جریان دستگاهی که حفاظت می‌شود وصل نمی‌باشد بلکه به کمک ترانسفورماتور جریان یا ولتاژ با شبکه اصلی مرتبط است.

315- رله را به طور مختصر تعریف کنید؟

رله اصولاً به دستگاهی گفته می‌شود که در اثر تغییر کمیت الکتریکی و یا کمیت فیزیکی مشخصی تحریک می‌شود و موجب به کار افتادن دستگاه و یا دستگاه‌ای الکتریکی می‌گردد.

316- عواملی که در تحریک رله‌های حفاظتی نقش دارند و همچنین اصطلاح مربوط به هر یک از این رله‌ها را

نام ببرید؟

- الف) شدت جریان الکتریکی ← رله آمپرمتریک
 ب) ولتاژ الکتریکی ← رله ولتمتریک
 ج) فرکانس ← رله فرکانسی
 د) قدرت الکتریکی ← رله واتمتریک
 هـ) جهت جریان ← رله جهتی
 و) شدت جریان و ولتاژ ← رله امپدانس

317- رله‌های سنجشی، زمانی، جهتی، خبر دهنده و کمکی را مختصراً توضیح دهید؟

الف) رله سنجش: با دقت و حساسیت معینی پس از آنکه توسط یک کمیت الکتریکی و یا فیزیکی تحریک شد شروع به کار می‌کند.

ب) رله زمانی: رله‌ای است که پس از تحریک بر اساس زمان تنظیم شده روی آن فرمان صادر می‌کند

ج) رله جهتی: وقتی جریان بوبین آن در جهت تنظیم شده تحریک می‌شود شروع به کار می‌کند مثلاً برای حفاظت ژنراتور و توربین‌ها از تنظیم جهتی استفاده می‌شود تا از برگشت جریان به آن جلوگیری نماید.

د) رله خبر دهنده: مشخص کننده تغییرات بوجود آمده در مدارات حفاظتی است. به طور مثال کلید قدرتی که می‌باید قطع شود، قطع نشده و یا به عللی فرمان قطع به کلید نرسیده و کلید به حالت وصل باقی مانده است.

هـ) رله کمکی: کار این رله، ارسال فرمان رله اصلی است و از نظر ساختمان قوی و محکم ساخته می‌شود تا پیام دریافت شده را به اجرا درآورد.

318- آلامر یعنی چه؟ و به چند گروه تقسیم می‌شود؟

آلامرها به دو دسته تقسیم می‌گردند: 1) آلامر تریپ (قطع)، 2) آلامر غیر تریپ (هشدار دهنده) هر یک از اینها نیز به دو دسته زودگذر و پایدار تقسیم می‌شوند. آلامرهای زودگذر که با ریست شدن (Reset) برطرف می‌شوند و آلامرهای پایدار مثل عملکرد رله بوخهلتنس و یک سری آلامرهای دیگر، باقی می‌مانند تا رفع عیب به عمل آید.

319- رله‌ها بر حسب ساختمان و تکنیک کارشان، به چند نوع تقسیم می‌شوند؟ نام ببرد؟

الف) رله الکترومغناطیسی، ب) رله با آهنربای دائم (آهنربایی)، ج) رل الکترو دینامیکی، د) رله اندوکسیونی، ه) رله حرارتی، و) رله کمکی تأخیری، ز) رله حفاظتی روغنی (رله با تحریک غیر الکتریکی)

320- تنظیم جریان یک رله زمان ثابت، نسبت به جریان نامی فیدر حدوداً چند برابر است؟

تنظیم جریان یک رله زمان ثابت را حدوداً $1/2$ برابر جریان نامی فیدر قرار می‌دهند تا در صورت اضافه بار یا بروز اتصال کوتاه، فیدر را قطع کند. البته این رله‌ها هر دو نوع اضافه بار یا اتصال کوتاه را با تأخیر یکسان (زمان تنظیمی روی رله) قطع می‌کند و این مورد یکی از اشکالات رله‌های زمان ثابت محسوب می‌شود.

321- فاصله زمانی بین عملکرد یک رله و رله هماهنگ شده بعدی را چه می‌گویند؟

پله زمانی و یا Margin. این فاصله زمانی برای آن است که هر رله فرصت داشته باشد اتصال بوجود آمده در پیش روی خود را پاک کند و در صورت عدم قطع کلید مربوط به خود، رله هماهنگ شده بعدی پس از گذشت زمان تأخیری خود، کلید مربوطه را قطع نماید.

322- رله جریانی زمان معکوس چه مزیتی بر رله جریانی زمان ثابت دارد؟

رله جریانی زمان ثابت (Definite – Time) بین اضافه بارها و جریان‌های اتصال کوتاه به لحاظ زمان تأخیر در قطع تفاوتی قایل نمی‌شود. اما رله جریانی زمان معکوس زمان عملکرد خود را معکوس با شدت جریان تنظیم می‌کند و لذا جریان‌های اتصال کوتاه شدید را در زمانی بسیار کم و اضافه بارها (حداقل 135٪ بار نرمال فیدر) را پس از زمانی نسبتاً طولانی (چندین ثانیه) قطع می‌کند و این تشخیص، از مزیت‌های رله جریانی زمان معکوس است که اجازه نمی‌دهد جریان‌های شدید برای مدت طولانی از کابل، بریکر و ترانسفورماتور بگذرد و خسارت عمده وارد کند.

323- آیا در رله‌های زمان معکوس هماهنگ شده، پله زمانی (Margin) در نظر گرفته می‌شود؟ چگونه این

پله زمانی را توضیح دهید؟

پله زمانی بین منحنی‌های رله‌های جریانی زمان معکوس که در یک مدار پشت سر هم و بطور هماهنگ قرار گرفته‌اند، حتی برای یک جریان اتصالی مشخص، یکسان نیست و لذا در جریان‌های اتصال کوتاه متفاوت هم، این پله‌های زمانی تغییر می‌کند. البته این تفاوت‌ها زیاد نیست و مشکلی هم بوجود نمی‌آورد. این دقت تنظیم‌گذار است که منحنی‌های مناسب برای رله‌های پشت سر هم را به درستی انتخاب کند و به هر حال، این منحنی‌های انتخاب شده باید بگونه‌ای کنار هم قرار گیرند

که در ضعیف‌ترین و شدیدترین جریان‌های اتصالی، فاصله‌های زمانی هر دو رله پشت سر هم کمتر از حداقل لازم ($0/4$ ثانیه) نشود. در رله‌های دیجیتال جدید که دقت بیشتری دارند گاهی این فاصله زمانی را تا $0/3$ ثانیه هم تقلیل می‌دهند.

324- در حالتی که برای حفاظت فیدر، از 2 رله جریانی (برای دو فاز) و یک رله نامتعادلی استفاده شده باشد و در فاز فاقد رله جریانی، اتصالی رخ دهد، چگونه متوجه اتصالی در آن فاز خواهیم شد؟

استفاده از دو رله جریانی برای دو فاز (فازهای کناری)، به جهت صرفه‌جویی معمول شده است و البته این وضعیت، معمولاً در فیدرهای 20 کیلو ولت (و سطوح پایین‌تر) مشاهده می‌شود و چندان اشکالی را هم در تشخیص فاز مورد اتصالی بوجود نمی‌آورد. زیرا، اگر اتصالی در فاز وسط با زمین باشد، رله زمین و اگر اتصالی بین فاز وسط و یکی از فازهای کناری باشد، رله مربوط به همان فاز کناری عمل کرده و پرچم خواهد انداخت و اپراتور از نوع عملکرد اندیکاتور (پرچم) خواهد فهمید که اتصالی در فاز وسط رخ داده است.

325- چنانچه فیدر دو فاز شود (دو پل بریکر وصل شود و یا در اثر خط پارگی در یک فاز و بدون ایجاد اتصالی با زمین فقط در دو فاز جریان برقرار شود)، آیا در آن صورت رله نامتعادلی عمل خواهد کرد؟

رله نامتعادلی (رله زمین) فقط زمانی عمل خواهد کرد که اتصال باز مین رخ داده باشد. در اتصالی‌های فاز با فاز (دو فازو یا سه فاز بدون ارتباط با زمین)، با تنظیمی که رله زمین دارد، هیچگاه عملکرد نخواهد داشت مگر آنکه نامتعادلی جریان‌ها به گونه‌ای باشد که از حد تنظیمی رله زمین بگذرد.

326- در برخی از پست‌ها (تیپ کوژلکس) که فاقد تانک رزیستانس و رله Sensetive E/F هستند، برای تشخیص جریان‌های نشتی کم، چه تمهیداتی بکار گرفته شده است؟

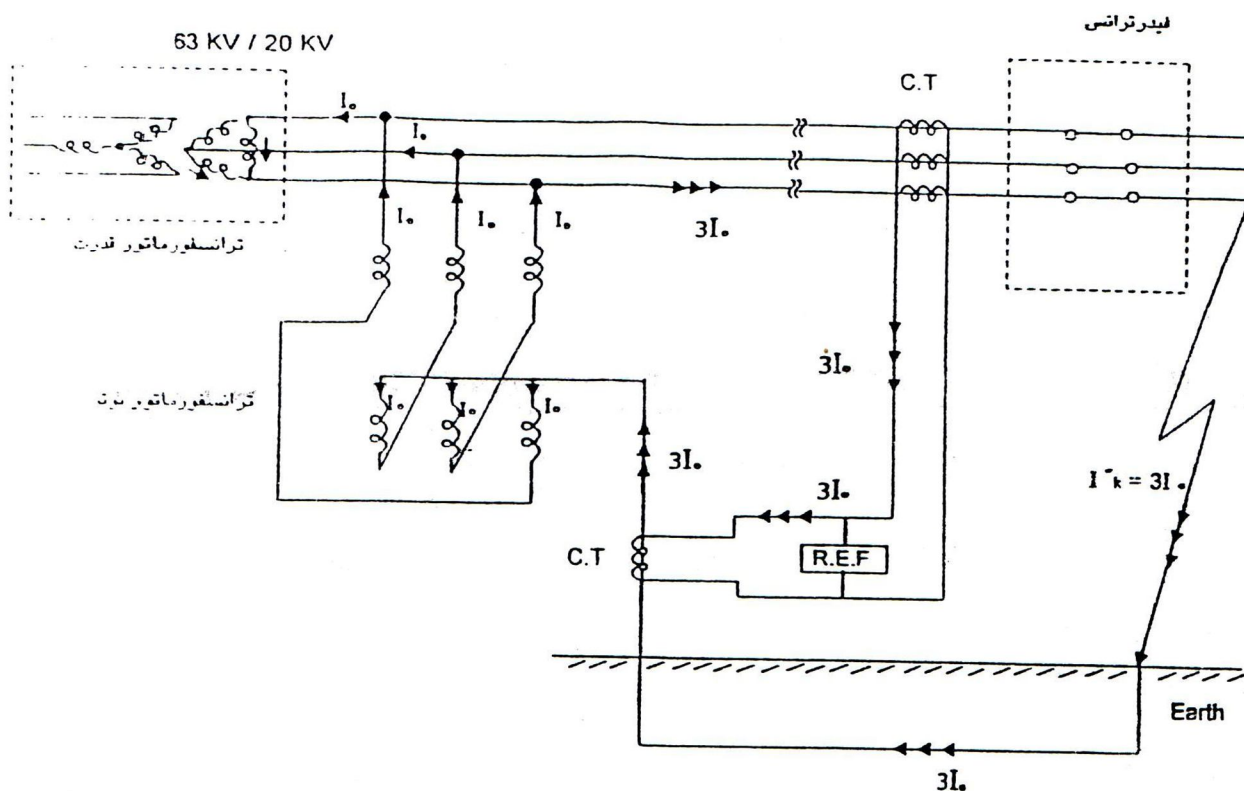
تانک رزیستانس باعث می‌شود که جریان نشتی بتدریج زیاد شده و به حدی برسد که رله نوترال را تحریک کند. در پست‌های فاقد تانک رزیستانس جریان نشتی اگر به مقدار کم باشد مقدار آن ثابت مانده و علاوه بر ایجاد تلفات، باعث گرم شدن ترانسفورماتور نوتر می‌شود. در این پست‌ها برای آشکار نمودن جریان‌های کم این تمهید بکار گرفته شده است که یک رله جریانی با تنظیم پایین که بر سر راه جریان نوترال قرار گرفته تحریک می‌شود و فرمان به یک رله تأخیر زمانی می‌دهد. زمان تأخیر این رله یک دقیقه است و چنانچه ظرف این مدت نشتی برطرف نشده باشد، فرمان آلارم می‌دهد.

این آلارم برای هوشیار کردن اپراتور است که اگر به فیدر خاصی از لحاظ سابقه جریان نشتی مظنون است، آن را قطع کند و جریان نشتی از نوترال حذف شده و رله به وضعیت عادی خود برگردد. اگر چنین اقدامی صورت نگیرد و جریان نشتی ادامه پیدا کند، رله زمانی، فرمان به یک رله زمانی دیگر با تأخیر 3 دقیقه می‌دهد و در صورت ادامه داشتن جریان نشتی

فرمان قطع طرف ثانویه ترانسفورماتور صادر می‌شود. به این مجموعه، رله دو مرحله‌ای گفته می‌شود. پیش از بکارگیری این طرح در اینگونه پست‌ها از یک نوع رله مجهز استفاده می‌شد که همه فیدرهای خروجی را زیر نظر داشت و جریان نشتی آنها را می‌سنجید و این سنجش را به صورت چرخشی انجام می‌داد و در صورت احساس وجود جریان نشتی در هر یک از آنها فرمان قطع آن فیدر را صادر می‌کرد. اما این رله‌ها بدلایلی از مدار خارج شده‌اند.

327- آیا می‌توانیم مدار رله R.E.F را یک مدار دیفرنسیالی و یا تفاضلی به حساب آوریم؟

رله R.E.F عبارت است از یک رله جریانی حساس، که بر سر راه دو جریان قرار گرفته است: یک جریان از نوترال ترانسفورماتور می‌آید و جریان دیگر باقیمانده جریان‌های سه فاز فیدر ترانس است. این باقیمانده در حقیقت عبارت است از جریان رزیجوال (Residual) سه فاز فیدر ترانس خواهد بود. از آنجا که رله R.E.F اتصال به زمین کابل یا باسبار خروجی از ترانسفورماتور تا فیدر ترانس را می‌بیند، بنابراین در حالت نرمال نه جریان رزیجوال وجود دارد و نه جریان برگشتی از نوترال و لذا رله نیز بدون عمل خواهد بود. اما در صورت بروز اتصال زمین در محدوده نوترال تا فیدر ترانس مربوطه، از نوترال جریانی عبور خواهد کرد، در حالی که جریان رزیجوال فیدر ترانس ناچیز بوده و تفاوت این دو موجب عملکرد R.E.F خواهد شد. با توجه به شکل صفحه بعد چنانچه اتصالی بعد از فیدر ترانس رخ داده باشد، R.E.F عملکرد نخواهد داشت زیرا که جریان رزیجوال و جریان نوترال با هم برابر بوده و مازادی نخواهند داشت تا باعث تحریک R.E.F شود.

328- زمان عملکرد رله R.E.F تأخیری است یا لحظه‌ای؟

زمان عملکرد رله R.E.F نباید تأخیری باشد و فلسفه قرار دادن این رله برای محدوده باس یا کابل بعد از ترانسفورماتور آن است که اتصالاتی‌های رخ داده در محدوده نزدیک ترانسفورماتور قدرت را که می‌تواند بسیار شدید باشد، بلافاصله و بدون فوت وقت قطع کند تا ترانسفورماتور و همینطور کابل یا باسبار متصل به ترانسفورماتور آسیب کمتری ببینند. توضیح آنکه اتصالاتی‌های واقع در محدوده عملکرد رله R.E.F به دلیل کم بودن امپدانس مسیر، از شدت بیشتری برخوردار خواهد بود و دلیلی برای تأخیر در قطع وجود نخواهد داشت.

329- زمانی که رله R.E.F عمل می‌کند، آیا فقط طرف ثانویه ترانسفورماتور را باز می‌کند. چرا؟

خیر، با عملکرد رله R.E.F هر دو طرف ترانسفورماتور قطع می‌شود زیرا که کابل یا باسبار متصل به ترانسفورماتور قدرت بدون واسطه بریکر به آن متصل شده است و قطع فیدر ترانس به تنهایی برای رفع اتصالاتی از ترانسفورماتور بی‌فایده خواهد بود.

330- عملکرد رله بوخه‌لتس سریع است یا کند؟ توضیح دهید.

ظاهراً بنظر می‌رسد که عکس‌العمل رله بوخه‌لتس در برابر مشکلات داخلی ترانسفورماتور از قبیل اتصال حلقه یا اتصال سیم پیچ به بدنه و یا تولید گاز (به هر علت که باشد)، کند باشد اما چنین نیست و عملکرد رله بوخه‌لتس در این موارد سرعتی حدود عملکرد رله دیفرنسیال را دارد و لذا در بعضی از کشورها، حفاظت اصلی ترانسفورماتور قدرت به شمار می‌آید.

331- چرا مدار فرمان وصل ترانسفورماتور، پس از صدور فرمان قطع از طرف رله بوخه‌لتس، بلوکه می‌شود؟

عملکرد رله بوخه‌لتس غالباً خبر از بروز اشکال عمده در ترانسفورماتور می‌دهد؛ به جز مواردی که در اثر تبخیر رطوبت موجود در روغن ترانسفورماتور، آلامر یا فرمان قطع از جانب بوخه‌لتس صادر شود، در بقیه موارد مبین مسأله‌ای حاد در ترانسفورماتور خواهد بود و بنابراین تا بررسی عیب و مشخص شدن آن، اجازه نخواهیم داشت ترانسفورماتور را برقرار کنیم. عملکرد رله بوخه‌لتس، در بسیاری از طرح‌ها، رله قفل شدگی (Blocking) را تحریک کرده و از این طریق، فرمان وصل ترانسفورماتور قفل می‌شود تا پس از بررسی و رفع قفل شدگی (Deblocking) توسط متخصص یا اپراتور، ترانسفورماتور اجازه وصل یابد.

332- در ترانسفورماتورهای بزرگ که برای سیرکولاسیون روغن، از پمپ روغن استفاده می‌شود آیا امکان دارد که در اثر باز یا بسته شدن دریچه‌های ورود و خروج روغن، رله بوخهلتس عمل کرده و فرمان کاذب صادر کند؟

بله، معمولاً چنین اتفاقی می‌افتد. زیرا که باز یا بسته شدن دریچه‌های روغن، با ضربه همراه بوده و ایجاد موج در روغن ترانسفورماتور و هوای بالای محفظه روغن نموده، گاهی عملکرد کاذب رله بوخهلتس را فراهم می‌آورد. برای رفع این مشکل در این ترانسفورماتورها، از یک نوع کنتاکتور بسیار ظریف و حساس استفاده می‌شود تا به هنگام عملکرد دریچه‌های روغن، مدار فرمان قطع رله بوخهلتس، برای مدت زمانی کوتاه (کسری از ثانی) بلوکه شود تا از صدور فرمان بیمورد جلوگیری شود، پس از گذشت این پریود، مدار فرمان بوخهلتس نرمال شده و در صورت وجود اشکال واقعی در ترانسفورماور، فرمان قطع صادر خواهد شد.

333- آیا برای ترانسفورماتورهای خشک (رزینی)، می‌توان از رله بوخهلتس استفاده کرد؟

استفاده از رله بوخهلتس، خاص ترانسفورماتورهای روغنی است و بنابراین در ترانسفورماتورهای خشک، دلیلی برای استفاده وجود ندارد. در اینگونه ترانسفورماتورها، برای آشکار نمودن اشکالات داخلی ترانسفورماتور، از رله‌های جریانی طرف فشار قوی و یا رله دیفرنسیال استفاده می‌شود.

334- ماکزیمم جریان بار در طرف ثانویه یک ترانسفورماتور سه فاز 63/20 کیلو ولت با قدرت 30MVA چقدر است؟

جریان نامی طرف 63 کیلو ولت:

$$I_N(63) = \frac{30 \times 10^6}{\sqrt{3} \times 63 \times 10^3} = 275[A]$$

جریان نامی طرف 20 کیلو ولت:

$$I_N(20) = \frac{30 \times 10^6}{\sqrt{3} \times 20 \times 10^3} = 866[A]$$

335- انتخاب C.T. های طرفین ترانسفورماتور سه فاز 63/20 با قدرت 30MVA برای طراحی رله دیفرنسیال

چگونه صورت می گیرد؟

C.T. های موجود در بازار کشورها، نورم های خاصی دارد. نورم نزدیک به جریان 275 آمپر، برای طرف 63 کیلو ولت، 300 آمپر است که انتخاب می شود. نورم نزدیک به جریان 866 آمپر، برای طرف 20 کیلو ولت، 1000 آمپر است که انتخاب می گردد. با چنین انتخابی، اختلاف جریانی بین دو طرف ترانسفورماتور (در قسمت ثانویه) بوجود می آید که به طریقی جبران می شود.

336- وقتی نسبت C.T. های طرفین ترانسفورماتور قدرت را متناسب با نسبت های واقعی موجود در بازار

گرد (ROUND) می کنیم، برای از بین بردن اختلاف جریان های دو طرف چه تمهیدی می اندیشیم؟

راه از بین بردن اختلاف جریان طرفین در این حالت، استفاده از ترانسفورماتور تطبیق (Matching Tr.) است که همانند ترانسفورماتورهای قدرت، سر (Tap) های مختلفی دارد و آن سری استفاده می شود که اختلاف جریان دو طرف را به حداقل رساند. ترانسفورماتور تطبیق باید همان گروه برداری ترانسفورماتور قدرت را داشته باشد تا اختلاف ناشی از چرخش فازها در طرفین را جبران نماید. البته به هر مقدار هم که توازن بین جریان های دو طرف را فراهم کنیم، باز هم در شرایطی اختلاف جریان وجود خواهد داشت، خصوصاً هنگامی که تپ ترانسفورماتور اصلی در مقادیر حداکثر یا حداقل قرار می گیرد. لذا برای پایدار کردن رله دیفرنسیال، این اختلاف را به عنوان حداقل تنظیم جریان عملکرد آن منظور می کنیم تا در شرایط کار ترانسفورماتور و بروز اتصال های کوتاه خارج از محدوده رله دیفرنسیال، عملکرد بیمورد و قطع ناخواسته ترانسفورماتور اتفاق نیفتد.

337- وقتی ترانسفورماتور قدرت را فقط تحت ولتاژ (تانسیون) قرار می دهیم (ثانویه باز و بدون بار بوده و

فقط اولیه جریان دارد) چرا رله دیفرنسیال عمل نمی کند؟

این وضعیت برای ترانسفورماتور قدرت به حالت بی باری معروف است. در این وضعیت از اولیه فقط جریان مغناطیس کننده (Im) عبور می کند که حدود 0/1 جریان نامی است و بنابراین مقدار کمی دارد و این مقدار در جریان پایدار کننده و تنظیم شده روی رله دیفرنسیال قبلاً لحاظ شده و مانع از عملکرد بیمورد رله به هنگام برقرار کردن ترانسفورماتور خواهد شد.

338- جریان هجومی چه جریانی است و چه هارمونیک هایی را شامل می شود؟

هر یک از المان های خط، کابل و ترانسفورماتور، به هنگام برقرار شدن، جریان زیادی می کشند که به جریان هجومی (Inrush Current) معروف است، اما به تدریج از مقدار آن کاسته شده و با تبعیت از منحنی میرائی خاص خود، به حد ثابت و پایدار (Steady State) می رسد. این جریان شامل دو مؤلفه است، یکی D.C و دیگری A.C. مؤلفه D.C عبارت از

همان منحنی میرا شونده است و منحنی A.C نیز همان منحنی سینوسی جریان است که بر منحنی میرا شونده D.C سوار شده و مجموعاً یک منحنی سینوسی میرا شونده را می‌سازند.

این جریان مرکب، غالباً با هارمونیک‌های زوج همراه است و از همین خاصیت زوج بودن هارمونیک‌های همراه با جریان هجومی، در جهت مصون‌سازی رله دیفرنسیال ترانسفورماتور استفاده می‌کنند. زمان تداوم جریان هجومی در کابل یا ترانسفورماتور و یا به اصطلاح ثابت زمانی آن، بستگی به مشخصه راکتانس سلفی و رزیستانس کابل یا ترانسفورماتور دارد. هرچه راکتانس سلفی (X_L) بیشتر و رزیستانس (R) کمتر باشد، ثابت زمانی بزرگتر بوده و جریان هجومی دیرتر به حالت پایدار می‌رسد. جریان هجومی در کابل‌ها غالباً باعث نگرین شدن فیدرها می‌شود، زیرا که اندازه دامنه جریان در لحظه وصل فیدر، بیشتر از مقدار تنظیمی رله جریانی (از نوع زمان ثابت) بوده و باعث تحریک آن می‌گردد.

در ترانسفورماتور نیز بدلیل کشده شدن جریان مغناطیس کننده در طرف اولیه، بین دو طرف اختلاف ایجاد شده موجب تحریک رله دیفرنسیال می‌گردد و از همین رو تمهیدی اندیشیده شده و یک رله حساس به هارمونی زوج که در درون رله دیفرنسیال تعبیه شده، در لحظه وصل ترانسفورماتور، تحریک شده و مدار فرمان قطع رله دیفرنسیال را برای مدت زمان کوتاهی باز می‌کند تا ترانسفورماتور بتواند جریان هجومی را پشت سر گذاشته برقرار شود.

339- در استفاده از حفاظت دیفرنسیال ترانسفورماتور، آیا لازم است بدنه ترانسفورماتور از زمین عایق شود؟

حفاظت دیفرنسیالی برای حفاظت ترانسفورماتور در مقابل کلیه اتصالی‌هایی که در محدوده واقع بین ترانسفورماتورهای جریان طرفین ترانسفورماتور قدرت اتفاق می‌افتند بکار می‌رود و بنابراین به هر دلیل که جریان‌های ورودی و خروجی ترانسفورماتور قدرت از تعادل خارج شود، رله تحریک می‌شود؛ حتی اگر این عدم تعادل، بواسطه اتصالی بین خروجی یکی از بوشینگ‌ها با بدنه ترانسفورماتور باشد.

340- چرا در استفاده از حفاظت بدنه ترانسفورماتور قدرت، بدنه آن را از زمین عایق می‌کنیم؟

حفاظت بدنه ترانسفورماتور قدرت را در مواردی بکار می‌بریم که از رله دیفرنسیال برخوردار نباشیم. در این موارد، برای آنکه ترانسفورماتور در برابر اتصالی‌های واقع بر بدنه ترانسفورماتور (مثل اتصالی یکی از سیم‌های خروجی از بوشینگ‌ها با بدنه) حفاظت شود، مجبور هستیم جریان برقرار شده در بدنه را از یک نقطه معین به زمین هدایت کنیم تا قابل اندازه‌گیری و کنترل باشد. از همین رو چهار چرخ ترانسفورماتور را با قرار دادن ایزولاسیون کافی (مثل لایه‌های فیبر شیش) از زمین عایق کرده و بدنه را فقط توسط یک سیم و با واسطه یک C.T زمین می‌کنیم تا هنگام بروز اتصالی و عبور جریان فاز از بدنه به

زمین، رله جریانی متصل به خروجی C.T، فرمان قطع طرفین ترانسفورماتور را صادر کند. توجه شود که در این نوع حفاظت لازم است کلیه جعبه‌های حاوی وسایل و مدارات الکتریکی متصل به بدنه ترانسفورماتور، از بدنه ترانسفورماتور ایزوله شوند زیرا که در غیر اینصورت با ایجاد اتصالی هر یک از این مدارات با بدنه، موجبات عمل رله بدنه و قطع ترانسفورماتور فراهم می‌آید.

341- چرا برای حفاظت کابل به روش دیفرنسیالی، نمی‌توانیم از مقایسه جریان‌های طرفین به صورت معمول استفاده کنیم؟

وقتی بخواهیم یک مسیر طولانی مثلاً یک کابل به طول 20 کیلومتر را به روش دیفرنسیالی و با قرار دادن و C.T در طرفین حفاظت کنیم دچار مشکل می‌شویم. یک مشکل این است که سیم‌های رفت و برگشت طرفین هزینه بر و ثانیاً دارای امپدانس قابل توجه و همین‌طور تلفات زیاد می‌شود. مشکل دوم آن است که به هنگام جریان دادن کابل، جریان‌های ابتدا و انتهای کابل به دلیل پدیده جریان هجومی و نیز به دلیل عبور جریان خازنی در طول مسیر، متفاوت خواهد شد و همچنین مشکل تنظیمات رله برای بارهای مختلف را نیز باید به این مشکلات افزود. به این دلایل، کاری می‌کنیم که به جای مقایسه جریان‌ها در طرفین، جریان‌ها را در محل خود به ولتاژ بسیار کم تبدیل نموده (توسط ترانس اکتور) و آنگاه مقدار این ولتاژها را به صورت فرکانس به طرف دیگر مدار مخابره و با نظیر خود مقایسه کنیم. این روش، شمای ساده‌ای است از طرح رله دیفرنسیال طولی. اصطلاح طولی در برابر حفاظت عرضی که خاص حفاظت از وسایل با ابعاد محدود (مثل ترانسفورماتور یا ژنراتور) می‌باشد، بکار می‌رود.

342- اگر ولتاژ A.C یا D.C موجود در جعبه‌های منصوب روی بدنه ترانسفورماتور به بدنه اتصالی یابد، آیا رله بدنه ترانسفورماتور عمل می‌کند؟

از آنجا که هر دو ولتاژ A.C و D.C داخل پست با زمین پست ارتباط دارند، اتصال هر یک از آنها به بدنه ترانسفورماتور و در نتیجه زمین پست (از طریق سیمی که بدنه را به زمین متصل می‌کند)، باعث عبور جریان اتصالی و در نهایت تحریک رله بدنه و فرمان قطع ترانسفورماتور می‌شود.

343- فرمان رله بدنه ترانسفورماتور لحظه‌ای است یا تأخیری، چرا؟

فرمان رله بدنه ترانسفورماتور، لحظه‌ای و بدون تأخیر است، زیرا که اتصال ایجاد شده در بدنه ترانسفورماتور را می‌باید بدون فوت وقت و پیش از وارد آمدن خسارت به ترانسفورماتور قطع کند. در مواردی هم اتصالی واقع در بدنه ترانسفورماتور می‌تواند ناشی از حوادث انسانی باشد، نظیر مواقعی که تعمیرکار در بالای ترانسفورماتور مشغول کار است و ترانسفورماتور به اشتباه برقرار می‌شود (در سیستم‌های فیدر ترانسی) و طبیعتاً تأخیر در قطع جایز نیست.

344- آیا رله بدنه ترانسفورماتور، در اتصال حلقه داخل ترانسفورماتور (بدون ارتباط با بدنه) به عمل

درمی‌آید؟

رله بدنه ترانسفورماتور فقط در موارد برقرار شدن بدنه تحریک می‌شود. بنابراین بروز اتصال حلقه در ترانسفورماتور (بدون آنکه سیم پیچ به بدنه اتصالی کند)، بدنه ترانسفورماتور را برقرار نمی‌کند تا موجب عملکرد رله بدنه گردد.

345- آیا رله بدنه در هنگام اتصال فاز پاره شده سیم پیچ داخل ترانسفورماتور با بدنه، فعال می‌شود؟

پاره شدن یک فاز و افتادن آن در کف ترانسفورماتور، که یک عیب که یک عیب سابقه دار است باعث برقرار شدن بدنه و عملکرد رله بدنه می‌شود. در صورتی که ترانسفورماتور با رله دیفرانسیل حفاظت شده باشد رله دیفرانسیل موجبات قطع ترانسفورماتور را فراهم خواهد کرد.

346- در صورتی که صاعقه با بدنه ترانسفورماتور برخورد کند، آیا رله بدنه ترانسفورماتور عمل خواهد کرد؟

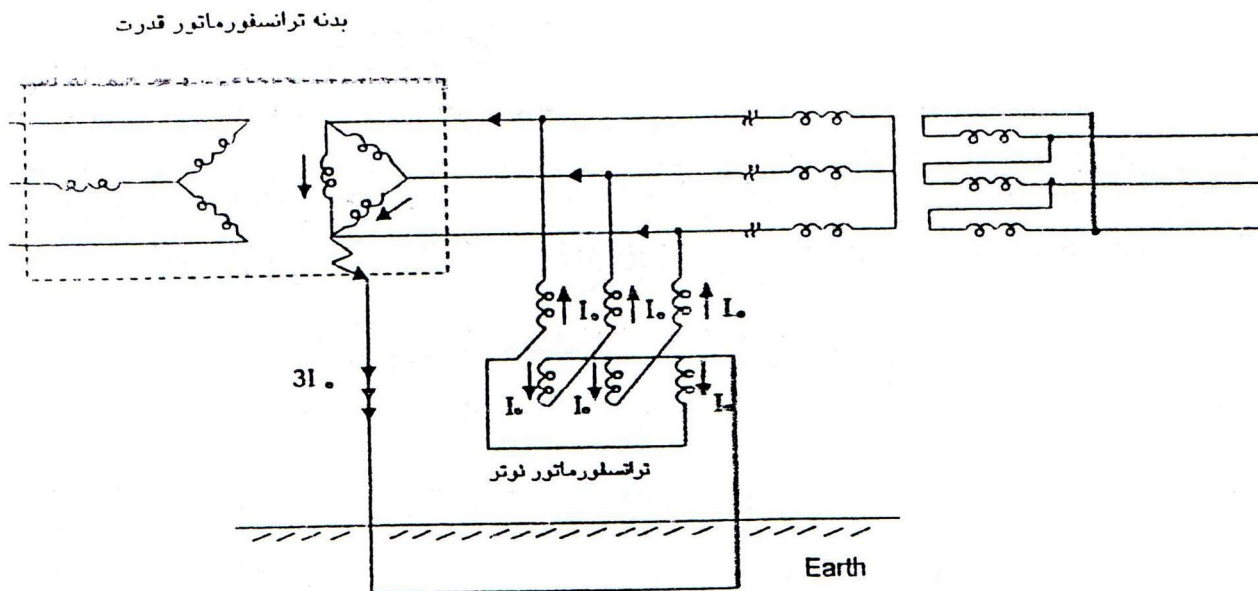
هر عاملی که باعث عبور جریان از رله بدنه (بیش از حد تنظیمی آن) گردد، عملکرد رله را باعث خواهد شد از جمله جریان بسیار زیاد ناشی از صاعقه‌ای که به ترانسفورماتور برخورد می‌کند.

347- در صورت برقراری جرقه بین فاز خارج شده از بوشینگ و بدنه ترانسفورماتور، جریان زمین از چه

مسیری به شبکه برمی‌گردد؟

برای برقراری جریان، طبیعی است که باید مدار بسته‌ای وجود داشته باشد. به عبارت دیگر، جریان از طریق فاز اتصالی شده با بدنه، به زمین می‌ریزد و از مسیر نوترال شبکه و ترانسفورماتور نوتر به شبکه و نهایتاً به نقطه اتصالی برمی‌گردد. چنانچه نوترال شبکه باز باشد، بستگی به این خواهد داشت که صفر ستاره پست بعدی زمین شده باشد یا نه. اگر زمین شده باشد، عملکرد رله بدنه بستگی به امپدانس‌های مسیر خواهد داشت و در صورتیکه زمین نشده باشد، طبیعتاً مسیر جریان برقرار نبوده و رله بدنه عمل نخواهد کرد. البته در هر حال، مقداری جریان خازنی وجود خواهد داشت اما این جریان خازنی به

تنهایی به آن مقداری نمی‌رسد که تحریک رله بدنه را فراهم آورد. در خصوص مسأله مورد اشاره، این مدار بسته، به صورت شکل زیر خواهد بود.

348- چه عوامل عمده‌ای در تخریب ترانسفورماتور قدرت به دنبال می‌آورد؟

از عوامل عمده تخریب ترانسفورماتورهای قدرت، افزایش درجه حرارت ناشی از اضافه بارها و تنش‌های دینامیکی ناشی از جریان‌های اتصال کوتاه است. اضافه ولتاژهای ناشی از امواج سیار (مربوط به صاعقه و کلید زنی‌ها) نیز معمولاً آثار بسیار سوئی بر ترانسفورماتورها و ژنراتورها و موتورهای بزرگ باقی می‌گذارد. کاهش فرکانس نیز که موجب افزایش شار و در نتیجه افزایش جریان می‌شود برای ترانسفورماتورها خسارت به بار خواهد آورد.

349- آیا کاهش فرکانس، کاهش جریان را در ترانسفورماتور قدرت به دنبال می‌آورد؟

خیر، کاهش فرکانس قدرت در ترانسفورماتور، مطابق رابطه $K = 2\pi FL$ ، موجب کاهش راکتانس سیم پیچ‌ها شده و در ولتاژ ثابت، موجب افزایش جریان می‌شود. به عبارت دیگر، جریان و فرکانس شبکه در رابطه معکوس با هم قرار دارند.

350- آیا افزایش جریان، کاهش شار را به دنبال می‌آورد؟

خیر، رابطه جریان و شار ایجاد شده، یک رابطه مستقیم است، یعنی هرچه جریان بیشتر باشد، شار تولیدی بیشتر خواهد شد. $(I = \varphi)$.

351- آیا افزایش شار در ترانسفورماتور (که ناشی از جریان سیم‌پیچ‌ها است) به تمامی از هسته آن می‌گذرد؟
خیر، همیشه مقداری از شار ایجاد شده از طریق بدنه ترانسفورماتور و مقداری هم از طریق هوا مدار خود را می‌بندد که به این دو شار پراکنده اطلاق می‌شود.

352- آن قسمت از شار پراکنده که از طریق بدنه ترانسفورماتور بسته می‌شود، آیا ارتباطی به گرمای ایجاد شده در بدنه دارد؟

بله، شار که شکل مغناطیسی و معادل جریان الکتریکی است، موجب تلفات حقیقی بوده و ایجاد حرارت می‌کند. بنابراین بالا بودن مقاومت مغناطیسی هسته (رلوکتانس) که موجب کاهش شار عبوری از هسته و در نتیجه افزایش شار پراکندگی می‌شود به افزایش دمای بدنه کمک خواهد کرد.

353- رله اضافه شار که در حفاظت بعضی از ترانسفورماتورهای قدرت بکار گرفته می‌شود به چه پارامترهایی حساس است؟

رله اضافه شار به دو پارامتر ولتاژ و فرکانس حساس است. فرمول پایه به اگر گرفته شده در اینگونه رله‌ها معمولاً به صورت زیر است:

$$\Phi = K \left[\frac{V}{F} \right]$$

354- چرا رله اضافه شار در ترانسفورماتورهای منصوب در پست‌های نیروگاهی کاربرد دارد؟

زیرا که این ترانسفورماتورها، بیش از ترانسفورماتورهای منصوب در پست‌های واسطه و معمولی در معرض وقوع تغییرات فرکانس و تغییرات ولتاژ هستند. کاهش فرکانس افزایش جریان و افزایش شار را بدنبال دارد و اضافه ولتاژ فرکانس قدرت نیز بنوبه خود افزایش جریان و در نتیجه افزایش شار زیاد را در پی خواهد داشت و اگر این دو یعنی کاهش فرکانس و افزایش ولتاژ همزمان روی دهد، میزان افزایش شار بسیار بزرگ خواهد بود و از همین رو این رله‌ها به حاصل تقسیم ولتاژ بر فرکانس به گونه‌ای حساس طراحی می‌شوند تا با تجاوز شار از حد معینی، ادامه روال ایجاد شده میسر نباشد. البته در این حفاظت، نیازی به عملکرد سریع نداشته و قطع آنی موردنظر نخواهد بود.

355- آیا در پست‌های فشار قوی از رله‌های ولتاژ نوع A.C هم استفاده می‌شود؟

رله‌های بکار رفته در پست‌ها معمولاً از نوع D.C است به این معنی که ولتاژ تغذیه فرمان آنها D.C می‌باشد و علت هم آن است که در مواقع قطع برق و خاموش شدن پست، از فرمان‌های حفاظتی برخوردار باشیم. این ولتاژ D.C توسط سیستم باتری‌ها فراهم می‌شود و ولتاژ مطمئن تری نسبت به ولتاژ A.C داخلی پست است. اما زمانی که ولتاژ D.C پست، به عللی قطع شود، وظیفه آشکار کردن اشکال بوجود آمده به عهده چه ولتاژی خواهد بود؟ در اینجا است که تغذیه فرمان رله قطع تغذیه D.C بعد از سیستم A.C داخلی پست قرار داده می‌شود. بنابراین سیستم A.C نگهبان D.C و سیستم D.C هم، نگهبان وضعیت A.C پست هست.

356- فرمان رله‌های ولتاژی را سریع انتخاب می‌کنند یا با تأخیر نسبتاً زیاد؟

اضافه ولتاژهای خطرناک معمولاً از طریق صاعقه و عملیات کلیدزنی ایجاد می‌شوند و در کار تخریب المان‌های عمده شبکه مثل ژنراتورها، ترانسفورماتورها، موتورهای بزرگ و بانک‌های خازنی، آن اندازه سریع هستند که حفاظت تأسیسات در مقابل آنها از عهده رله‌ها خارج است (سریعترین رله‌ها کمتر از چند میلی ثانیه بعمل در نمی‌آیند در حالیکه سرعت تخریب اضافه ولتاژهای سیار در میکروثانیه‌ها صورت می‌گیرد). و لذا حفاظت در برابر این پدیده‌ها را به برقیگیرها محول می‌کنند. اما اضافه ولتاژهای دیگری نیز داریم که از جنس خود ولتاژ شبکه هستند که اضافه ولتاژهای فرکانس قدرت نامیده می‌شوند. این اضافه ولتاژها در اثر افزایش تپ ترانسفورماتورها و یا کاهش بار و امثالهم به وجود می‌آیند که غالباً بطئی و تدریجی هستند و در ضمن در کوتاه مدت، خسارت‌آمیز نیز نخواهند بود و بنابراین لزومی به عکس‌العمل آنی در برابر آنها نمی‌باشد. معمولاً تأخیر حدود دقیقه را برای آنها منظور می‌کنند.

در حالات کاهش ولتاژ شبکه نیز، وضع به همین منوال است و تأخیر قابل توجهی تا صدور فرمان، قائل می‌شوند و گاهی نیز فقط به صدور آلامر اکتفا می‌کنند. اما در مواردی مثل مواقعی که ولتاژ از حد مینیممی کمتر می‌شود و باید وسیله جبران کننده (تپ چنجر) از عمل بی‌فایده باز ایستد و یا مواقعی که ولتاژ شبکه تا حد خطرناکی بالا می‌رود (در نیمه‌های شب که بار کم شده و تپ چنجر نیز در وضعیت کار اتوماتیک نمی‌باشد) قطع شبکه ضرورت خواهد داشت.

357- آرایش بانکهای خازنی غالباً به چه صورتی است؟

آرایش بانکهای خازنی در پستهای فشار قوی، معمولاً به دو صورت است: ستاره زمین شده و ستاره دابل. نوع اخیر کاربرد فراوانتری یافته است. زیرا که حفاظت قرار داده شده روی سیم مرتبط بین صفرهای دو ستاره را می توان بسیار حساس قرار داد تا در صورت کاهش ظرفیت هر یک از خازن ها نیز، حفاظت عمل کرده بانکها را از مدار خارج کند. ضمناً در این نوع آرایش می توان به جای ترانسفورماتور جریان از ترانسفورماتور ولتاژ نیز برای تحریک رله ولتمتریک استفاده کرده کوچکترین تغییر ولتاژ صفر ستارهها را که ناشی از تغییر ظرفیت خازن ها می باشد، کنترل نمود.

358- اگر با بی برق شدن پست، خازن ها همچنان به صورت وصل باقی بمانند، با برقرار شدن مجدد و

بلافاصله پست، آیا احتمال بروز حادثه ای وجود خواهد داشت؟ چرا؟

خازن های فشار قوی عناصری هستند که پس از بی برق شدن، انرژی ذخیره شده خود را به سرعت از دست نمی دهند و معمولاً حدود 10 دقیقه طول می کشد تا به طور نسبی دشارژ شوند. برای همین هم در بانکهای خازنی، معمولاً رله ای پیش بینی می شود تا پس از بی برق شدن بانک خازن، از برقرار شدن مجدد و بلافاصله آن جلوگیری کند (زمان وصل مجدد را یک تایمر تعیین می کند). این احتیاطها به آن دلیل است که ولتاژ باقیمانده در خازن ها به هنگام برقرار شدن مجدد، گاهی ولتاژ وصل را تشدید نموده موجبات انفجار خازن را فراهم می آورد.

احتمال وقوع چنین مواردی از ناهنجاری، حتی هنگام در مدار بودن خازن ها و انجام برخی عملیات کلیدزنی نیز وجود دارد و به همین علت است که در برخی پست ها دستورالعملی مبنی بر قطع فیدهای خازن پیش از انجام مانور در فیدر ترانس ها رایج شده است. ناگفته نماند که اینگونه ناهنجاری ها بستگی به لحظه کلیدزنی و وضعیت پل های بریکر نیز دارد.

359- گاهی پیش می آید که وقتی بانک خازنی یک واحد ستاره در سایه و دیگری در آفتاب قرار گیرد، حفاظت

تحریک شده و فرمان قطع می دهد، علت آن چه می تواند باشد؟

حفاظت واقع بر نقطه صفر ستاره دابل خازن ها بسیار حساس است و در صورت پایین بودن تنظیم، کوچکترین تغییر ظرفیت هر یک از واحد خازن ها را دیده، فرمان قطع صادر می کند. بعضی اوقات با واقع شدن یکی از بانکهای خازنی در سایه، تغییر ظرفیت ایجاد می شود و گاهی نیز در زمستان، که یک واحد ستاره در سایه و سرما قرار می گیرد چنین قطع ناخواسته ای را بوجود می آورد و لازم است قدری از حساسیت حفاظت کاسته شود.

360- وجود فیوزلینک ورودی هر خازن به چه منظوری است؟

گاهی داخل یک واحد خازنی، اتصال کوتاه بوجود می‌آید و جریان زیادی کشیده می‌شود. ضمن آنکه احتمال ترکیدن خازن نیز وجود دارد. در خازن‌های نوع قدیمی که محتوی اسید خطرناک و آلوده‌ساز می‌باشد، انفجار هر واحد، آلاینش محیط پیرامون را دربر دارد. لذا با تعبیه فیوزلینک‌ها از عبور زیاد جریان (به هنگام اتصالی) و باقی ماندن اتصالی برای مدتی طولانی و انفجار خازن جلوگیری می‌شود، ضمن آنکه از مدار خارج شدن یک واحد خازن در نقطه صفر ستاره دابل، ایجاد نامتعادلی نموده موجب عملکرد حفاظت می‌گردد.

361- راکتورهای سری و به عبارتی پیچک‌هایی که بطور سری با هر فاز خازن‌ها قرار می‌گیرند به چه منظوری است؟

خازن جاذب جریان است و به هنگام وصل، جریان زیادی می‌کشد و این شارژ زیاد، ممکن است باعث انفجار آن شود، لذا به صورت سری با آن، از یک پیچک یا چوک استفاده می‌شود تا جریان زیاد وصل را محدود کند.

362- آیا از برقگیر برای حفاظت خازن‌ها هم استفاده می‌شود؟

احتمال بروز اضافه ولتاژها به هنگام کلیدزنی و یا بواسطه عبور امواج سیاری که در شبکه جابجا می‌شود، در نقطه نصب خازن‌ها وجود دارد و به همین لحاظ و برای زمین کردن این اضافه ولتاژها پیش از ورود به خازن‌ها، از شاخک‌های هوایی استفاده می‌شود. اما از آنجا که این شاخک‌ها در جذب امواج سیار سرعت کافی ندارند، بهتر است از برقگیر استفاده شود. بد نیست بدانید که در نقطه صفر ستاره ترانسفورماتورهای قدرت نیز که احتمال بروز اضافه ولتاژها وجود دارد، برقگیر نصب می‌کنند.

363- آیا از روی ظاهر یک خازن، حدوداً می‌توان درباره سالم بودن آن قضاوت کرد؟

بله، خازنی که از وضعیت نرمال خود دور می‌شود، بتدریج بدنه آن متورم می‌شود. این وضعیت در خازن‌های نیم سوخته و خازن‌هایی که قسمتی از پلیت‌های آنها دچار مشکل شده است نیز به چشم می‌خورد. هر چند یک قاعده به حساب نمی‌آید، ولی علامت خوبی است برای تشخیص سریع خازن‌هایی که از سلامت کامل برخوردار نیستند.

364- آیا درست است که در پست‌های فشار قوی، و یا در کارخانجات، بانک خازنی را بدون واسطه کلید به

شینه متصل کنیم؟ توضیح دهید.

کار اصولی آن است که خازن‌ها را بتوان در موارد لزوم در مدار آورده یا از مدار خارج کرد. استفاده از خازن در بهبود بخشی به ضریب قدرت، نقش اساسی دارد. در پست‌ها و یا کارخانجات، ضریب قدرت در همه احوال یکسان نیست و لازم است به تناسب و به مقدار لازم از خازن‌ها استفاده شود.

دلیل ساخت رگولاتور اتوماتیک برای در مدار آوردن خازن‌ها نیز همین است. حال مشخص می‌شود که اگر یک بانک خازنی را به صورت ثابت (Fixed) به شینه مصرف اضافه کنیم، چقدر اشتباه خواهد بود، خصوصاً هنگامی که بار به کلی از مدار خارج می‌شود، باقی ماندن خازن در شبکه معنایی نخواهد داشت. ممکن است گفته شود که در بهبود ضریب قدرت شبکه کمک می‌کند اما در مواقعی هم امکان دارد که ضریب قدرت را منفی کند و این خود می‌تواند مشکل ساز باشد، بویژه در مواقعی که مقدار خازن‌ها قابل توجه باشد. مثال زیر به درک خطرات احتمالی این کار کمک خواهد کرد:

یکی از فیدرهای 20 کیلو ولت پس از حدود 7 دقیقه که از قطع آن توسط اپراتور گذشته بود، منفجر شد. برای مدیران باور کردنی نبود که فیدری در حالت قطع منفجر شود. اما پس از تعویض بریکر مربوطه و نصب ثبات ضریب قدرت روی این فیدر و تهیه گراف دو هفته‌ای قضیه روشن گردید.

این حادثه در ایام جنگ و وفور نوبت‌های خاموشی اتفاق افتاده بود. در آن هنگام مصرف کنندگان به تجربه می‌دانستند که پس از هر خاموشی می‌باید مصرف‌های موتوری خود نظیر یخچال و کولر و... را از مدار خارج کنند. در روز حادثه، قطع و وصل فیدر مزبور چندین بار تکرار شده بود و مصرف کنندگان برای پرهیز از سوختن وسایل خود و تا اعاده وضعیت نرمال و ثابت، کلیه مصارف خود را از مدار خارج کرده بودند و این بار که مرکز کنترل فرمان وصل فیدر را صادر کرده بود، به شهادت نوار اسیلوگراف، در شبکه فقط مصرف خازنی وجود داشت و ضریب قدرت مقداری حدود 0/2 پیدا کرده بود و لذا وقتی دستور مجدد قطع برای فیدر مربوطه داده شده و اپراتور فیدر را قطع کرده بود، بریکر مربوطه ناتوان از خاموش کردن جرقه مانده و تداوم جرقه، پس از چند دقیقه موجب ایجاد حرارت در کنتاکت‌ها و انفجار فیدر شده بود.

بررسی‌های بعدی در شبکه منجر به کشف این واقعیت گردید که در یکی از کارخانجات تغذیه کننده از همان فیدر، یک بانک خازنی قابل توجه به صورت ثابت و بی‌واسطه کلید در شبکه قرار گرفته بود و در هنگامی که مصرف کنندگان خانگی (که معمولاً بار سلفی به مدار تحمیل می‌کنند) از مدار خارج بودند، یک بار زیاد خازنی را به فیدر تحمیل کرده بود (البته باید

بار خازنی کابل منشعب از فیدر را هم در این قضیه دخیل دانست) و می‌دانیم که فیدرهای معمولی، توانایی قطع بارهای خازنی با ضریب قدرت کمتر از 0/45 را ندارند و لذا جرعه پس از قطع در این شرایط باقی مانده و حادثه را باعث شده بود.

365- برای سنجش، فرکانس کدامیک از پارامترهای جریان، ولتاژ و یا ترکیبی از این دو مورد نیاز است؟

برای سنجش فرکانس، ولتاژ کافی است. دستگاه فرکانس متر، وسیله ساده‌ای است که نوسانات ولتاژ را تشخیص داده و آشکار می‌کند

366- به جز عوامل داخلی ژنراتور، چه عامل دیگری در خروجی آن موجب تغییر فرکانس می‌شود؟

دور ژنراتور، وابسته به جریان یا باری است که از آن کشیده می‌شود و هرچه جریان بیشتری از آن گرفته شود، دور آن و در نتیجه فرکانس شبکه تقلیل پیدا می‌کند.

367- با افزایش فرکانس ژنراتور، تلفات شبکه چه تغییری می‌نماید؟ توضیح دهید.

وقتی فرکانس ژنراتور زیاد می‌شود، راکتانس سلفی شبکه $K_L = WL = 2\pi FL$ که تلفات غالب شبکه به حساب می‌آید، افزایش پیدا می‌کند. در همین رابطه، راکتانس خازنی $X_C = \frac{1}{2\pi FC}$ کمتر می‌شود و تفاوت این دو که راکتانس مجموع شبکه را بوجود می‌آورد، باز هم بیشتر می‌شود و در نتیجه تأثیر افزایش فرکانس ژنراتور در شبکه، معمولاً بصورت افزایش تلفات ظاهر می‌شود و به همین خاطر است که در مواقع کمبود تولید و برای پرهیز از اعمال خاموشی بیشتر، نیروگاه ناظم فرکانس که معمولاً یک نیروگاه آبی است، با کاهش فرکانس (به مقدار کم)، از تلفات کاسته و ظرفیت مصرف را افزایش می‌دهد.

368- حذف بار (Load Shedding) که معطوف به رله‌های فرکانسی است، در کدامیک از پست‌های فوق

توزیع یا انتقال انجام می‌شود؟

در مواقعی که افزایش بار منجر به افت فرکانس می‌شود و یا هر وقت که فرکانس شبکه به هر علتی افت کند، رله‌های حذف بار، که هر یک تعدادی فیدر را پوشش می‌دهد، بطور اتوماتیک اقدام به کم کردن بار می‌کنند. گروه‌بندی فیدرهای مورد قطع به ترتیب اولویت انجام می‌شود. البته بهتر است که اینگونه عملیات در پست‌های فوق توزیع انجام گیرد تا در هر پله فرکانسی، حجم کمتری از مصرف کنندگان خاموش شوند. البته در پست‌های انتقال (معمولاً 230 کیلو ولت) نیز رله‌های فرکانسی با تنظیمات پایین‌تری نصب شده‌اند تا در صورت افت شدید فرکانس، بدون فوت وقت و پیش از بهم خوردن پایداری شبکه، حجم وسیع‌تری از بار را (که معمولاً خطوط 63 کیلو ولت و تغذیه کننده پست‌های فوق توزیع می‌باشد) حذف کنند.

369- در چه مواقعی مجبور به حذف بار می‌شویم؟

هر وقت که محدودیت تولید داشته باشیم.

370- آیا می‌توانیم بگوییم که هرچه تنظیم رله فرکانسی مقدار پایین‌تری داشته باشد، اولویت و اهمیت فیدر

کمتر است؟

قطع آن گروه از فیدرها که در فرکانس‌های پایین صورت می‌گیرد، نشان دهنده اهمیت بیشتر آنها است. بدین معنی که فقط در زمان‌های افت شدیدتر فرکانس، قطع می‌شوند.

371- مراحل عملکرد رله فرکانسی در شبکه در چه فرکانس‌هایی اتفاق می‌افتد؟

مرحله اول = $49/2$ هرتز مرحله دوم = 49 هرتز

مرحله سوم = $48/8$ هرتز مرحله چهارم = $48/6$ هرتز

372- آیا خطوط 63 کیلو ولتی که در اثر افت فرکانس در شبکه در مراحل چهارگانه قطع می‌شوند، همیشه

خطوط ثابت و معینی می‌باشند؟

خیر، با توجه به شرایط شبکه و همچنین وضعیت تولید، همه ساله توسط شرکت توانیر، بررسی لازم انجام و در گروه‌بندی‌ها تجدیدنظر صورت می‌پذیرد.

373- در رله واتمتریک، چند پارامتر مورد سنجش قرار می‌گیرد؟

دو پارامتر ولتاژ و جریان. البته خود رله، زاویه بین ولتاژ و جریان دریافت شده را استخراج می‌کند.

374- توان حاصله در یک واتمتریک چگونه محاسبه می‌شود؟

فرمول مورد استفاده در این رله، همان رابطه توان است:

$$W = K.U.I.COS \varphi$$

ضریب K نیز بستگی به نوع رله دارد.

375- آیا رله واتمتریک، یک رله جهتی است؟

بله، کلاً رله‌هایی که زاویه ولتاژ و جریان سیستم را تشخیص می‌دهند، می‌توانند جهتی باشند.

376- آیا می‌دانید که رله‌های واتمتریک را معمولاً در چه مواردی مورد استفاده قرار می‌دهند؟

در مواقعی که خط مورد حفاظت از نقاط کوهستانی و یا جنگلی عبور می‌کند. در این دو وضعیت، احتمال بروز جرقه با مقاومت بالا (High Resistance) وجود دارد. برای مثال، در یک نقطه کوهستانی و سنگلاخی، و در تابستان، چنانچه سیم

فاز، پاره شده و روی صخره‌ها بیفتد، احتمال دارد که جریان کمی با زمین برقرار شود. در تماس فاز با شاخه درختان خشک نیز چنین حالتی پیش می‌آید. در چنین احوالی به دلیل کم بودن جریان اتصالی، رله‌های معمولی و احیاناً رله دیستانس نیز با تنظیمی که دارند، ناتوان از تشخیص بروز اتصالی می‌مانند. اما رله واتمتریک، به دلیل دریافت ولتاژ رزیجوال، گشتاور لازم برای تحریک را پیدا کرده و به دقت عمل می‌کند. به همین دلیل است که از رله‌های دیستانس استفاده می‌شود.

377- در چه مواقعی، عمل سنکرون کردن مورد نیاز است؟

- 1- در مواقعی که بخواهیم ژنراتوری را با شبکه پارالل کنیم.
- 2- به هنگام پارالل کردن دو شبکه مختلف
- 3- به هنگام وصل دو خط با یکدیگر، که به دو قسمت مختلف شبکه متصل بوده و این دو شبکه به لحاظ فاصله (تا نقطه مورد وصل) اختلاف فاحش دارند.
- 4- در مواقع بار زیاد

378- برای سنکرون کردن، چه پارامترهایی از دو طرف با هم مقایسه می‌شوند؟

سه پارامتر:

1- اختلاف فرکانس‌ها (ΔF)

2- اختلاف دامنه ولتاژها (ΔV)

3- اختلاف فاز ($\Delta \phi$)

379- برابر نبودن فرکانس ژنراتور و شبکه به هنگام پارالل کردن، چه اتفاقی را سبب می‌شود؟

ولتاژها در نقاطی با هم جمع و در نقاطی از هم کم شده و در مجموع یک فرکانس موجی پدید می‌آید که تأثیر آن در شبکه به صورت کم نور و پر نور شدن تناوبی لامپ‌ها خواهد بود.

380- رله سنکرون چک در کجا مورد استفاده قرار می‌گیرد؟

در پست‌های فشار قوی، روی بریکر کوپلاژی که دو باسبار متفاوت را به هم مربوط می‌سازد.

381- چرا مسئله یکسان بودن توالی فازها (Phase Sequence) برای رله سنکرون چک منظور نمی‌شود؟

در یک پست دایر، یکسان بودن توالی فازهای دو طرف بریکر، مسلم فرض می‌شود، زیرا که قبلاً هماهنگ شده و به اصطلاح هم‌رنگی ایجاد شده است. اما چنانچه خط جدیدی دایر شود، لازم است که توالی فازهای خط جدید با توالی فازهای موجود پست هم‌رنگ یا سازگار شود.

382- حفاظت‌های مهم خطوط انتقال را نام ببرید؟

حفاظت‌های مهم خطوط انتقال نیرو:

1- رله دیستانس که اصلی‌ترین حفاظت خطوط انتقال نیرو می‌باشد و ملحقات آن مثل رله اتورکلوزر، رله ولتاژی، رله قفل کننده در مقابل نوسانات قدرت و غیره می‌باشد.

2- رله‌های اورکارنت و ارت فالت.

383- اگر جریان اتصالی در حدود جریان نامی خط باشد، آیا رله دیستانس می‌تواند آن را حس کند؟

رله دیستانی یک رله سنجشی است که نسبت ولتاژ و جریان در آن سنجیده می‌شود لذا مقدار جریان فالت به تنهایی در آن مؤثر نیست. اگر در حالت فوق‌الذکر افت ولتاژ ناشی از فالت به اندازه‌ای باشد که نسبت افت ولتاژ به جریان فالت در حدود اندازه‌گیری رله باشد، رله دیستانس آن را احساس نموده و فرمان قطع را صادر می‌نماید.

384- رله اتورکلوزر (رله وصل مجدد) چه نوع رله‌ای است و زمان‌های تنظیم شونده آن را توضیح دهید؟

رله اتورکلوزر همانطور که از اسمش مشخص می‌شود یک رله وصل مجدد اتوماتیک است که پس از قطع کلید در اثر عملکرد حفاظت رله‌های دیستانس، اورکارنت و ارت فالت، به طور خودکار و پس از زمان تنظیمی آن فرمان وصل مجدد می‌دهد. زمان‌های مربوط به این رله دو نوع است:

1- زمان وصل مجدد تک فاز یا سه فاز که به نام زمان مؤثر موسوم است که دقیقاً پس از قطع کامل کلید شروع می‌گردد و پس از سپری شدن آن فرمان وصل مجدد را می‌دهد.

2- زمان ریکلیم (زمان احیاء یا برگشت) این زمان پس از وصل مجدد و وصل کامل کلید شروع می‌شود و برای این است که اگر پس از وصل مجدد در اثنای زمان ریکلیم فالت مجدد روی دهد یا فالت هنوز پایدار باشد بلافاصله فرمان قطع صادر و وصل مجدد صورت نگیرد.

385- حفاظت اصلی خط در مقابل اتصال دو فاز به عهده چه رله‌ای است؟

رله دیستانس و رله‌های جریانی

386- حفاظت اتصال فاز به زمین در طول خط به عهده چه رله‌ای است؟

رله اتصال زمین و رله دیستانس

387- برای حفاظت خطوط دابل از چه رله‌ای استفاده می‌شود؟

برای این خطوط علاوه بر حفاظت‌های معمول از رله‌های ماکزیمم جریان جهتی استفاده می‌شود.

388- انواع مشخصه‌های رله دیستانس را نام ببرید؟

الف) مشخصه امپدانسی

ب) مشخصه راکتانسی

ج) مشخصه موهو: عکس امپدانس عمل می‌کند و طوری طراحی می‌شود که کمی قبل از محل نصب خود را نیز می‌بیند.

389- رله High Impedance به چه منظوری استفاده می‌گردد؟

این رله برای حفاظت باسبار و در مواقعی برای حفاظت در مقابل اتصال زمین‌های دارای مقاومت بالا؛ مثلاً در جاهایی که خط از نقاط کوهستانی عبور می‌کند، مورد استفاده قرار می‌گیرد.

390- هنگامی که در یک شبکه سه فاز بین فازها نامتعادلی پیش می‌آید چه رله‌ای عمل می‌کند؟

رله رزیجوآل (ولتاژ یا جریان) در این مواقع عمل می‌کند.

391- رله دیستانس چه نوع رله‌ای است؟

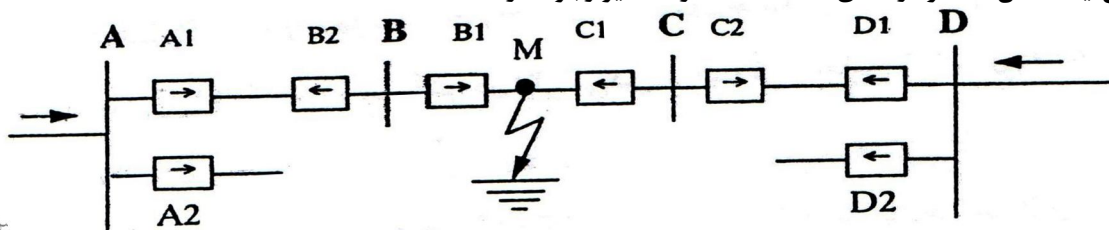
رله دیستانس رله‌ای است که عملکردش بر اساس اندازه امپدانس، راکتانس یا مقاومت هر فاز خط از محل نصب رله تا نقطه وقوع اتصالی است و زمان عملکرد رله (T) برحسب فاصله بین رله و محل اتصالی تغییر می‌کند و این زمان با افزایش فاصله به طور یکنواخت یا به صورت مرحله‌ای (پله‌ای) یا مرکب بیشتر می‌شود.

392- پشتیبان (Back up) رله دیستانس کدام رله است؟

معمولاً یک رله واتمتریک و یا یک رله E/F

393- جهت‌دار (Directional) بودن رله دیستانس یعنی چه و برای چه منظوری است؟

مطابق شکل زیر و با توجه به آنکه تغذیه از دو طرف و رله‌های فرمان دهنده از نوع دیستانس می‌باشند، اگر فالتی در نقطه M اتفاق بیفتد رله‌های مربوط به دیژنکتورهای B1 و A1 از یک طرف و C1 و C1 از طرف دیگر و به ترتیب زمانی بایستی تحریک شوند و در مرحله اول، محدوده فالت را جدا نمایند و احتیاجی نیست که رله‌های مربوط به دیژنکتورهای A2, B2, C2 و D2 تحریک گردند زیرا این عمل منجر به عملکرد بریکرهای A, D, C و B می‌گردد. برای جلوگیری از این امر رله‌های دیستانس را مجهز به المان دایرکشنال (جهت‌دار) می‌نمایند تا جهت تحریک‌پذیری رله را بتوان مشخص نمود. بطور خلاصه، در زون نخست، C1 و B1 و در زونهای بعدی D1 و A1 عمل می‌کنند و در مرحله بعد که حفاظت غیر جهتی به عمل درمی‌آید، امکان عملکرد رله‌های A2, C2, B2 و D2 نیز وجود دارد.

394- رله‌های جیتی به کدام کمیت‌ها بستگی دارند و طرز کارشان مشابه کدام وسیله اندازه‌گیری می‌باشد؟

به جریان و ولتاژ بستگی داشته و شبیه کنتورها عمل می‌کنند (وسایل اندازه‌گیری اندوکسیون)

395- عوامل مورد سنجش در یک رله دیستانس چیست؟

ولتاژ و جریان خط.

396- آیا همه رله‌های دیستانس امپدانس را اندازه می‌گیرند؟

خیر، بعضی از این رله‌ها راکتانسی هستند و رزیستانس را لحاظ نمی‌کنند و همین مسأله، سبب خطای محاسبه آنها می‌شود.

البته این شکل از سنجش، در مواردی کاربرد خاص خود را دارد و یک ویژگی محسوب می‌شود. (مثل خطی که از جنگل عبور

می‌کند). بعضی از رله‌ها هم عکس امپدانس ($\frac{1}{OHM} = MHO$) را دریافت می‌کنند که محسنات دیگری دارند.

397- رله دیستانس را برای حفاظت چه المان‌هایی از شبکه مورد استفاده قرار می‌دهند؟

برای حفاظت خطوط و گاهی کابل‌های با اهمیت و همچنین در برخی موارد برای حفاظت ترانسفورماتورهای قدرت و نوعی

خاص از آنها را برای حفاظت باسبار مورد استفاده قرار می‌دهند.

398- رله دیستانس در حفاظت خطوط رله اصلی محسوب می‌شود یا رله پشتیبان؟

در حفاظت خطوط، رله دیستانس، حفاظت اصلی به حساب می‌آید و رله‌های جریانی فاز و زمین و همین طور رله واتمتریک،

از جمله حفاظت‌های پشتیبان محسوب می‌شوند. این امر به آن دلیل است که زمان عملکرد رله دیستانس برای قطع خط

مورد حفاظت بسیار کم و زمان عملکرد رله‌های جریانی زیاد نسبتاً زیاد است. در عین حال، دقت عمل رله دیستانس نسبت به

رله جریانی برتری قابل ملاحظه‌ای دارد.

399- بطور کلی، در چه مواردی رله‌های دیستانس کاربرد قطعی و ضروری پیدا می‌کند؟

در خطوطی که حداقل جریان اتصال کوتاه، بیشتر از حداکثر جریان بار باشد.

400- زون‌بندی رله دیستانس چگونه صورت می‌گیرد؟

در تنظیم‌گذاری رله دیستانس به گونه‌ای عمل می‌کنند که رله، خطوط پیش روی خود را به چند ناحیه (Zone) تقسیم کند.

این تقسیمات را می‌توان به اختیار، کوتاه یا بلند انتخاب نمود. البته برای این کار قاعده نسبتاً معینی وجود دارد و معمولاً

85٪ خط مورد حفاظت را ناحیه یا زون اول، از پایان زون اول تا 20٪ از خط بعدی را (که در حفاظت رله دیستانس همان خط

قرار دارد)، زون دوم و از آنجا تا 40٪ خط بعدی را زون سوم و الی آخر در نظر می‌گیرند. البته فرد محاسبه‌گر، با توجه به

شناختی که از شبکه، طول خطوط، رله‌های دیستانس پشت سر هم و غیره دارد، می‌تواند زون‌بندی‌ها را کم و زیاد کند، به استثناء زون نخست که تقریباً ثابت است.

401- زمان زون‌های مختلف رله دیستانس را معمولاً چه مقدار قرار می‌دهند؟

معمولاً زمان زول اول را آنی زمان زون دوم را $0/6$ ثانیه و زمان زون سوم را $1/2$ ثانیه و زمان زون چهارم را $1/8$ ثانیه قرار می‌دهند.

402- در حالتی که سرعت عمل رله دیستانس از اهمیت بالایی برخوردار است، پس چرا فقط 85% خط مورد حفاظت را در زون نخست (با فرمان قطع آنی) قرار می‌دهند و 15% بقیه را به زون دوم (با زمان $0/6$ ثانیه) موکول می‌کنند؟

در سنجش امپدانس خط توسط رله دیستانس، خطاهای مختلفی صورت می‌گیرد (از جمله خطای C.T، خطای P.T، خطای محاسبه، خطای تنظیم‌گذاری، خطای احتساب طول خط، خطای جرعه، خطای ناشی از تأثیر خطوط موازی و...) و تأثیر این خطاها می‌تواند به صورت افزایشی یا کاهش‌ی باشد و از آنجا که احتمال دارد این خطاها در مواردی در یک جهت با هم جمع شده و خطای رله به طور قابل ملاحظه‌ای زیاد شود و گاهی مثلاً اتصال‌ی واقع بر اوایل خط بعدی را در زون نخست خود دیده و به عمل درآید (تداخل در کار رله بعدی)، لذا قدری از طول خط مورد حفاظت (حدود 15%) را از محدوده زون یک کم کرده و فقط 85% طول خط را به زون یک می‌سپارند و آن 15% را که اصطلاحاً زون مرده (Dead Zone) گفته می‌شود بعلاوه 20% از تکه خط بعدی را به زون دوم (با زمان $0/6$ ثانیه) محول می‌کنند و چاره‌ای جز این نیست. البته هرچه P.T، C.T و رله دیستانس بکار رفته و همچنین اندازه‌گیری طول خط و سنجش تأثیرات جانبی محیط از دقت بیشتری برخوردار باشد، می‌توان ناحیه مرده را کوتاه‌تر نمود. در رله‌های جدید، این ناحیه به 10% تقلیل یافته است.

403- یک رله دیستانس عمدتاً از چه اجزایی ساخته شده است؟

عضو راه‌انداز (Starter)

عضو سنجشی (Measuring)

عضو جهتی (Directional)

404- آیا واحد راه‌انداز رله دیستانس با هر تغییر جریان یا ولتاژی به عمل درمی‌آید؟

عضو راه‌انداز، خود دارای تنظیم است و لذا با هر تغییر جریان و ولتاژی به عمل در نمی‌آید. اما جریان و ولتاژ ترانسفورماتورهای جریان و ولتاژ، دائماً بر آن تأثیر گذاشته و این واحد در حال آماده‌باش قرار دارد.

405- واحد سنجشی رله دیستانس چه می‌کند؟

واحد سنجشی وقتی وارد مدار می‌شود که رله راه‌انداز تحریک شده باشد. در آن صورت جریان و ولتاژ فاز اتصالی شده (و یا هر ترکیب دیگری که خاص طراحی رله می‌باشد) به واحد سنجش اعمال شده و آن را وادار به تصمیم‌گیری می‌کند. واحد سنجش، زون را تشخیص داده و واحد زمانی را برای ایجاد تأخیر مناسب آن تحریک می‌کند. در روی واحد سنجش، تنظیمات زون‌های مختلف قرار داده شده است. این تنظیمات، حداقل مقادیر لازم برای عملکرد هر زون می‌باشد. امیدانس دریافت شده با امیدانس‌های تنظیمی مربوط به هر زون مقایسه می‌شود و بسته به زون تشخیص، رله فرمان لازم را صادر می‌کند.

406- آیا در اتصالی‌های دورتر، جریان اتصال کوتاه بیشتر است؟

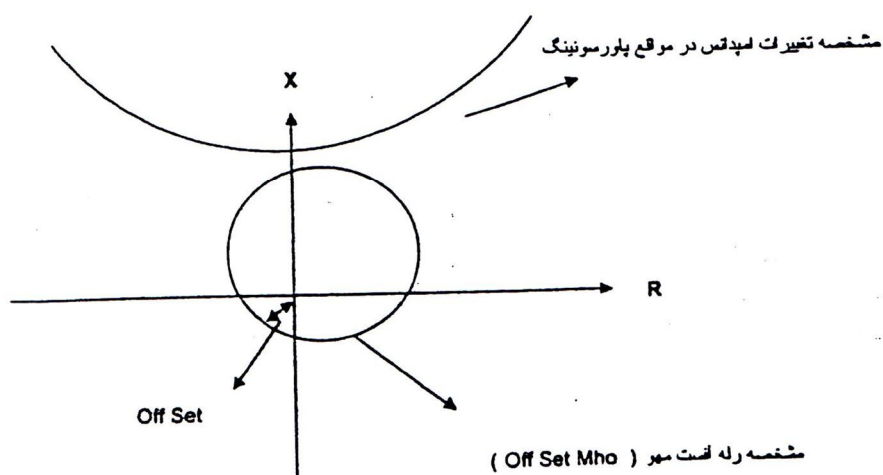
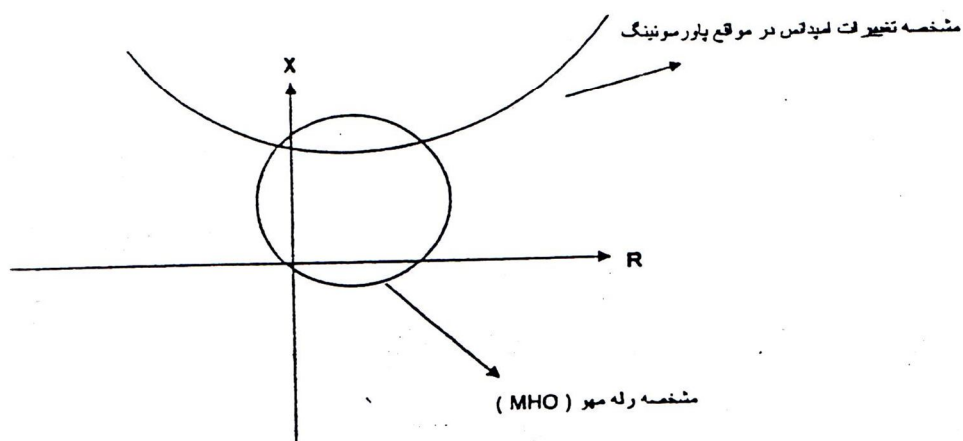
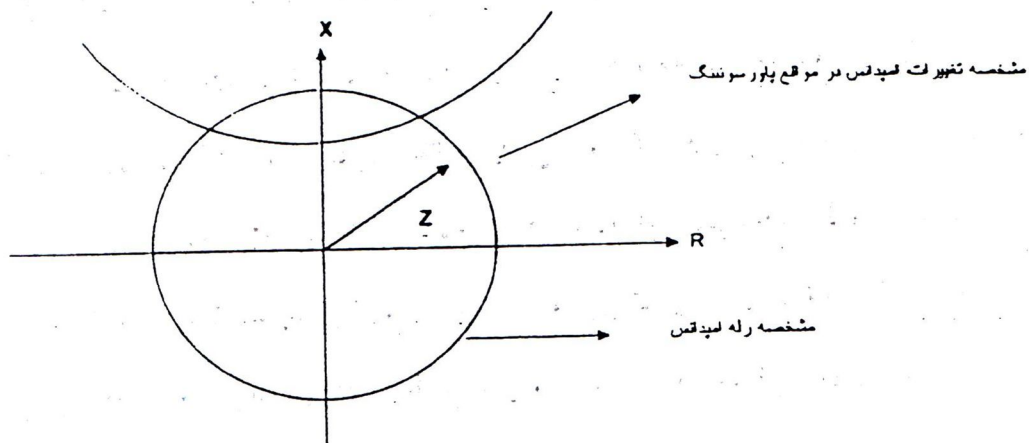
خیر، به واسطه بزرگتر بودن امیدانس مسیر، جریان اتصالی کمتر است. کلاً هرچه از منبع دورتر می‌شویم، امیدانس دریافتی توسط رله بزرگتر و در نتیجه جریان اتصال کوتاه کمتر خواهد بود.

407- آیا لزومی دارد که رله دیستانس جهتی هم باشد؟

رله دیستانس معمولاً برای خطوط پیش روی خود تنظیم می‌شود و عملکرد در مقابل حوادث پشت سر خود را به رله‌های ماقبل محول می‌کند و به همین دلیل ضرورت دارد که از واحد جهتی برای تشخیص اتصالی‌های پس و پیش خود برخوردار باشد. البته مواردی پیش می‌آید که اتصالی واقع در پشت سر رله (مثلاً اتصالی روی باسبار پشت سر) باقی می‌ماند و توسط رله‌های دیگر پاک (Clear) نمی‌شود. در این موارد لازم می‌آید که رله دست بکار شده و فرمان قطع دهد. در بعضی رله‌های قدیمی، کلیدی برای جهتی و غیرجهتی کردن رله تعبیه شده است، اما از آنجا که غیر جهتی نمودن رله، عملکرد سلکتیو حفاظت را به مخاطره می‌اندازد، لذا در رله‌های جدید، عملکرد رله برای اتصالی‌های پشت سر را به عهده زون چهارم رله می‌گذارند تا رله‌های دیگر شبکه فرصت عملکرد داشته باشند و چنانچه اتصالی تا زمان انقضای زون چهارم ادامه یافت، رله فرمان قطع دهد.

408- تفاوت عمده یک رله MHO با رله نوع امیدانسی در چیست؟

رله دیستانس MHO (که عکس امیدانس را می‌سنجد)، علاوه بر حساس بودن نسبت به جهت اتصالی، در مقایسه با یک رله دیستانس امیدانسی (با همان امیدانس‌های تنظیمی)، سطح کمتری از صفحه مختصات را پوشش می‌دهد (زیرا که مقدار امیدانس تنظیمی در رله MHO قطر دایره عملکرد را تشکیل می‌دهد در حالی که در رله امیدانس، برابر شعاع آن است)، این امتیاز باعث می‌شود که رله MHO در مقابل نوسانات قدرت (Power Swing) حساسیت کمتری داشته باشد.

شکل فوق عملکرد رله امیداتس، مهر و آفست مهر را نسبت به نوسانات قدرت نشان می دهد

409 - رله آفست مهو (Offset Mho) چگونه رله‌ای است؟

همان رله MHO است با این تفاوت که مشخصه آن کمی در جهت عکس مشخصه خط، جابجایی (Offset) پیدا کرده است و لذا می‌تواند بخشی از پشت سر خود را نیز ببیند. بوجود آوردن این توانایی به این منظور است که اگر رله باسبار پشت سر، برای اتصالی واقع بر باسبار عمل کند، این رله نیز به عنوان پشتیبان آماده عمل شود. اگر فقط این خاصیت رله، مورد نظر تنظیم گذار باشد، فقط کافیسست وزن سوم رله دارای آفست باشد و برخورداری از آفست برای سایر زون‌ها لازم نخواهد بود.

410 - مشخصه یک رلهٔ راکتانسی چگونه است؟

مشخصه یک رله راکتانسی، یک خط مستقیم و موازی با محور X ها است و بنابراین نسبت به زاویه بین جریان و ولتاژ حساس نیست و فقط راکتانس خط را می‌بیند و لذا نسبت به جرعه‌های اتصالی (که دارای رزیستانس خالص است) بی‌تفاوت می‌ماند. از این خاصیت رله در مواقعی که خط از جنگل عبور کرده باشد استفاده می‌کنند زیرا که در این امور احتیاج داریم برای تشخیص درست فاصله نقطه اتصالی، مقاومت جرعه با شاخه را که بسته به مورد، زیاد یا کم خواهد بود، در سنجش دخالت ندهیم.

411 - آیا رله‌های دیستانس معمولی، خط پارگی (بدون ایجاد اتصالی با سایر فازها و یا زمین) را احساس می‌کنند؟

خیر، اگر به هنگام خط پارگی (Open Circuit) اتصالی رخ ندهد، (مثلاً فاز پاره شده در هوا معلق بماند) رله این وضعیت را مشابه یک امپدانس بی‌نهایت (برای فاز مربوطه) می‌بیند و بنابراین عملکردی نخواهد داشت، به عبارت دیگر، این حالت برای رله، به منزله یک اتصالی در بی‌نهایت است که امپدانس بسیار بزرگی دارد و از محدوده تنظیمات زون‌های رله خارج است. برای عکس‌العمل در مقابل چنین مواردی لازم است که از رله مؤلفه منفی استفاده شود. در رله‌های جدید، چنین واحدی وجود دارد و بنابراین سیستم‌های حفاظتی جدید در برابر خط پارگی‌ها نیز بدون عکس‌العمل نمی‌مانند.

412 - چه زمانی رلهٔ مثلث باز (Open Delta) عمل می‌کند؟

هنگامی که عدم تعادل ولتاژ (آنبالانسی) بوجود آید. برای مثال، هنگامی که سیستم دوفاز شود. در این صورت مجموع برداری ولتاژهای سه فاز، صفر نشده و این رله عمل خواهد کرد.

413 - بدترین حالت اتصال کوتاه چه نوعی است؟

غالباً اتصال کوتاه سه فاز که در نزدیکی پست اتفاق بیافتد.

414 - کاربرد رله فاصله یاب (Fault Locator) چیست؟

این رله می تواند فاصله محل اتصالی بوجود آمده روی خطوط را از محل رله تعیین کند.

415 - کار رله دریافت سیگنال تریپ از طریق سیم پیلوت یا کریپر (Carrier or Pilot Wire Receive Relay) چیست؟

این رله در صورت دریافت سیگنال از پست مقابل از طریق کابل پیلوت یا کریپر عمل خواهد کرد و اقدام مناسب (قطع بریکر و یا تعویض زمان عملکرد) را انجام می دهد.

416 - روش های درجه بندی زمانی رله دیستانس را بنویسید؟

روش اول: زمان عملکرد رله با افزایش فاصله افزایش می یابد.
روش دوم: زمان عملکرد رله با مشخصه پله ای (Zone 1 سریع، Zone 2 با تأخیر، Zone 3 با تأخیر بیشتر) افزایش می یابد.

417 - منحنی زمانی رله دیستانس معرف چیست؟ توضیح دهید؟

منحنی زمانی رله دیستانس معرف زمان قطع رله نسبت به مقاومت اتصالی بین محل نصب و نقطه اتصالی است.

418 - انواع رله های شروع کننده را نام ببرید و توضیح دهید به چه منظوری استفاده می شود؟

الف) شروع کننده جریان زیاد: در شبکه هایی که جریان اتصال کوتاه آن حتی در مواقع کم بار شبکه نیز از ماکزیمم جریان کار عادی و نرمال شبکه بیشتر باشد.

ب) شروع کننده کاهش ولتاژ: مورد استفاده در سیستم هایی که توسط مقاومت زمین شده اند.

ج) شروع کننده امپدانس: در یک خط انتقال طویل یا شبکه غربالی که بار شکم کم باشد (حداقل جریان اتصال کوتاه را داشته باشیم) کاربرد دارد.

419 - آیا لزومی دارد که رله دیستانس جهت یابی باشد؟

رله دیستانس معمولاً برای خطوط پیش روی خود تنظیم می شود و حوادث پشت سر را برای رله های ماقبل می گذارد و بنابراین می باید از واحد جهت یاب برای تشخیص اتصالی های پس و پیش خود برخوردار باشد. البته در مواردی که اتصالی پشت سر رله باقی می ماند و توسط رله های پشت سر پاک (Clear) نمی شود، این رله دست به کار شده و مدار را قطع می کند و این حالت البته در صورتی اتفاق خواهد افتاد که رله را از قبل برای چنین رفتاری تنظیم کرده باشیم. در یکی از نوع رله دیستانس، طرح به این صورت است که اگر اتصالی در شبکه پشت سر باقی مانده و تا خاتمه زمانزون چهارم ادامه یابد، رله فرمان قطع می دهد.

420 - چرا واحدهای راه انداز در رله های دیستانس تعبیه شده اند؟

برای اینکه رله دیستانس در اتصالاتی با آمادگی بیشتری داشته باشد.

421 - کد استاندارد ANSI رله های دیستانس و دیفرانسیل ترانسفورماتور که در دستورالعمل های ثابت بهره

برداری ذکر شده، چیست؟

کد رله دیستانس 21 رله دیفرانسیل ترانسفورماتور 87T می باشد.

422 - نقش امواج کریر در حفاظت را شرح دهید؟

جهت همزمان باز کردن کلیدهای دو طرف نقطه اتصال از وسایل مختلفی استفاده می شود که یکی استفاده از کریر بوده که با فرستادن پالسی به پست های مقابل این عمل انجام می گیرد.

423 - بدست آوردن جریان یا ولتاژ اولیه از روی ستینگهای رله چگونه است؟

حاصل ضرب عدد انتخاب شده روی رله در عکس نسبت تبدیل C.T یا P.T را مقدار اولیه گویند.

424 - منظور از Power Swing Blocking چیست و چگونه عمل می کند؟

در حالت نوسانات قدرت رله دیستانس نبایستی عمل بکند لذا در این حالت رله دیستانس قفل شده و به خاطر تغییرات $\frac{\Delta Z}{\Delta T}$ (تغییر امپدانس در زمان) رله عمل نمی کند.

425 - مقاومت شبکه ارتینگ که برای حفاظت به کار می رود بایستی چه مقدار باشد؟

نبایستی حداکثر 0/2 اهم باشد.

426 - دو مورد از حفاظت های مکانیکی ترانسفورماتور را نام ببرید؟

بوخهلتس رله تعیین کننده سطح روغن و حفاظت های مربوط به سیستم خنک کنندگی.

427 - حفاظت اصلی ترانسفورماتور قدرت کدام رله بوده و حفاظت های پشتیبان (BACK UP) آن را نام

ببرید؟

رله های دیفرانسیل و بوخهلتس حفاظت های اصلی ترانسفورماتور می باشند و رله های ارت فالت، جریان زیاد و R.E.F به عنوان پشتیبان عمل می نمایند.

428 - خطاهای خارجی تهدید کننده ترانسفورماتور را نام ببرید؟

جریان های اتصال کوتاه و اضافه ولتاژ در اثر امواج سیار و اتصالاتی در شبکه به خصوص در شینه های پیش روی ترانسفورماتور.

429 - عملکرد رله دیفرانسیل در چه مواردی است؟

رله دیفرانسیل یا حفاظت اصلی ترانسفورماتور، مقایسه جریان‌های طرفین آن به عهده داشته و عملکرد آن ناشی از عوامل زیر می‌باشد:

الف) اتصالی در داخل ترانسفورماتور (نظیر اتصال فاز به بدنه، فاز به فاز، اتصال حلقه و یا اتصال بین سیم پیچ‌های اولیه و ثانویه).

ب) اتصالی‌های خارج از ترانسفورماتور بر اثر عوامل خارجی در محدوده حفاظت رله یعنی بین C.T های طرفین.

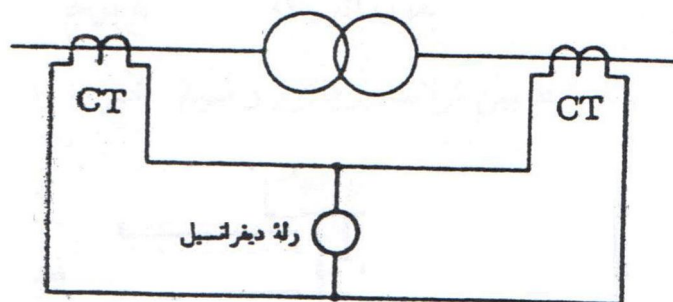
ج) حالت‌های کاذب ناشی از اشکال در C.T یا مدارات مربوطه.

430 - علل اینکه در حفاظت ترانسفورماتور، رله دیفرانسیل به کار می‌بریم چیست؟

1- رله دیفرانسیل دارای ویژگی قطع سریع، دقت بالا و قدرت تشخیص و تفکیک عیوب واقع شده در محدوده بین C.T های دو طرف ترانسفورماتور قدرت می‌باشد.

2- رله‌های دیفرانسیل در جریانهای هجومی ترانسفورماتور، عمل نمی‌نماید.

3- برای تشخیص فالت‌های واقع شده در محدوده C.T های دو طرف ترانسفورماتور قدرت، بهترین حفاظت، رله دیفرانسیل می‌باشد.

431- محدوده عملکرد رله دیفرانسیل چقدر است؟

حد فاصل C.T های دو طرف ترانسفورماتور قدرت.

432- رله دیفرانسیل چه مواقعی عمل می کند و نحوه عملکرد آن چگونه است؟

رله دیفرانسیل که مهمترین حفاظت ترانسفورماتور قدرت می باشد زمانی عمل می کند که اتصال به صورت ارت فالت یا حلقه یا دو فاز و یا به هر نحو دیگر در داخل ترانسفورماتور و یا خارج آن در محدوده C.T های طرف فشار قوی و فشار ضعیف صورت گیرد و اگر درست محاسبه و تنظیم شده باشد نبایستی عملکرد کاذب داشته باشد و نحوه عملکرد آن به صورت تفاضلی است، بدین معنی که پس از برابری و هم فاز سازی جریان دو طرف فشار ضعیف و فشار قوی آنها که اختلاف ناچیزی دارد، از قسمت عمل کننده رله عبور می کند که برای موقع فالت خارج از محدوده دیفرانسیل، رله فوق به عمل در نمی آید.

433- کدام رله برای حفاظت و بهره برداری از ترانسفورماتور پست های 63 کیلو ولت نیاز حتمی می باشد؟

رله بوخهلتس که از نظر حفاظت و بهره برداری حائز اهمیت است.

434- ترانسفورماتور تطبیق مخصوص که برای رله دیفرانسیل به کار می رود با نسبت تبدیل 1:1 به چه منظوری استفاده می گردد؟

در صورتی که در حفاظت ترانسفورماتور، رله دیفرانسیل به کار رود برای تبدیل اتصال ستاره به مثلث ترانسفورماتور و جبران نسبت اولیه به ثانویه (اختلاف زاویه ای که ایجاد می شود) بایستی از ترانسفورماتور تطبیق مخصوص استفاده شود.

435- علت مجهز بودن رله های زمین به فیلتر در شبکه های فشار قوی چیست؟

برای حذف هارمونیک های سوم و پنجم است.

436- ترانسفورماتورهای جریان میانی (C.T. INTERPOSE) را برای چه منظوری در مسیر جریان C.T های

رله دیفرانسیل قرار می دهند؟

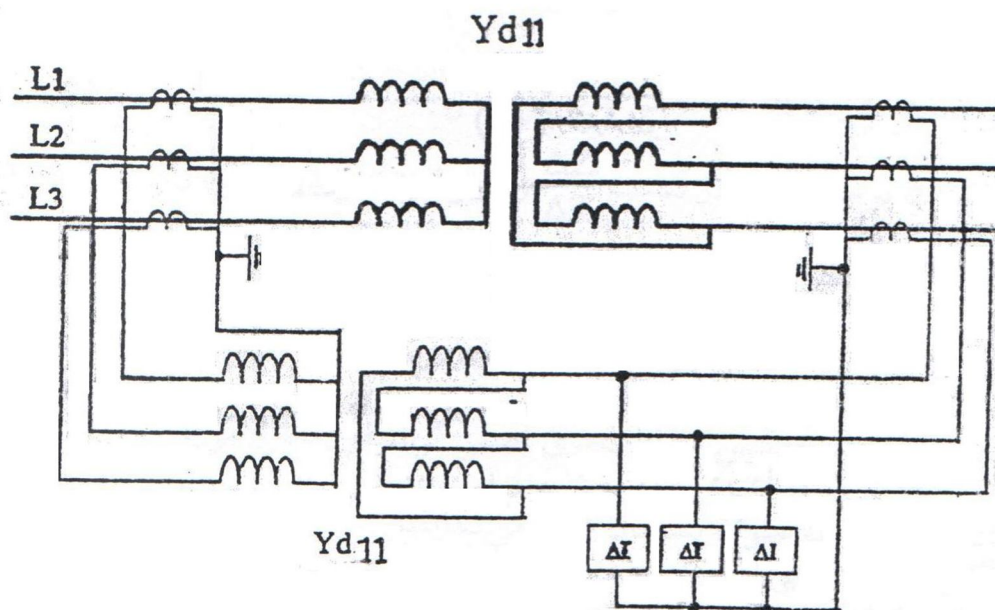
C.T های اینترپوز برای دو منظور به کار می رود:

1- برابری جریان دو طرف فشار قوی و فشار ضعیف؛

2- هم فاز نمودن جریان های دو طرف، زیرا مثلاً در اتصال YNd11 اختلاف فاز ولتاژی دو طرف برابر 330 درجه می باشد که

بایستی این اختلاف فاز توسط C.T های فوق اصلاح گردد.

437 - حفاظت دیفرانسیل ترانسفورماتور را به طور شماتیک رسم کنید؟

438 - واحد هارمونیک گیر رله دیفرانسیل چه کاری انجام می دهد؟

به هنگام جریان دادن ترانسفورماتور، در بطن جریان هجومی که از ترانسفورماتور کشیده می شود، هارمونیک های زوج بوجود می آید و انرژی این هارمونیک ها به اندازه ای است که به راحتی رله دیفرانسیل را تحریک و باعث عملکرد رله می گردند، در حالی که در این حالت باید ترانسفورماتور بتواند وارد مدار شده و از آن بار گرفته شود و لذا نیاز به تمهیدی است که رله دیفرانسیل، هارمونیک های زوج را در نظر نگیرد. به همین منظور در هر رله دیفرانسیل واحدی به نام هارمونیک گیر تعبیه می شود تا به هنگام وصل ترانسفورماتور، در اثر هارمونیک های زوج تحریک شده و با باز کردن کنتاکتی که بر سر راه فرمان رله دیفرانسیل دارد، مانع از ارسال فرمان قطع آن شود. البته این ممانعت از ارسال فرمان قطع، موقتی بوده و لحظاتی بعد که از قدرت هارمونیک ها کاسته شد و واحد هارمونیک گیر از تحریک خارج گشت، کنتاکت فرعی واقع بر مسیر تریپ بسته می شود و شرایط برای فرمان رله دیفرانسیل نرمال می گردد

439 - علت استفاده از سیم پیچ نگهدارنده در رله دیفرانسیل چیست؟

برای پایدار نمودن رله و جلوگیری از عملکرد اشتباه آن در خارج از وزن حفاظتی مربوطه.

440 - حفاظت ترانسفورماتور در مقابل گازهای ناشی از انفجار داخل ترانسفورماتور، به عهده چه رله ای می

باشد؟

رله بوخهلتس.

441- رلهٔ بوخلهتس به چه منظوری در ترانسفورماتورها تعبیه گردیده است؟

بروز یکی از خطاهای زیر در ترانسفورماتور که توسط رله بوخلهتس حفاظت می‌شود سبب تشکیل گاز و عبور آن از لوله رابط بین ترانسفورماتور و منبع ذخیره روغن شده و به داخل رله بوخلهتس که در این مسیر قرار دارد نفوذ کرده و باعث پایین آمدن سطح روغن در داخل رله می‌گردد که این عمل موجب پایین آمدن شناورهای رله شده و سبب بستن یا باز کردن کنتاکت‌های فرمان می‌شود و نتیجتاً باعث ایزوله شدن ترانسفورماتور از شبکه می‌گردد.

خطاها عبارتند از:

1- جرقه بین سیم‌های حامل جریان

2- جرقه بین قسمت‌های حامل جریان و هسته آهنی با محفظه روغن

3- سوختن هسته

4- قطع شدن یک فاز که منجر به ایجاد جرقه می‌گردد.

442- رلهٔ بوخلهتس در چند مرحله عمل می‌کند؟

در دو مرحله، مرحلهٔ اول آلارم و مرحلهٔ دوم تریپ.

443- پس از عملکرد رلهٔ بوخلهتس شرایط وصل مجدد به چه صورت است؟

رله بوخلهتس زمانی عمل می‌کند که اتصالی در داخل تانک ترانسفورماتور و میان روغن ایجاد شده باشد و جرقه حاصله موجب تجزیه روغن و متصاعد شدن گاز و در صورت اتصال شدید افزایش دمای روغن می‌شود و حجم روغن سریعاً افزایش یافته و به سمت کنسرواتور بالا می‌رود. در این مسیر دو حباب شیشه‌ای محتوی جیوه وجود دارد و در صورتی که گاز متصاعد شده که تدریجاً در محفظه بالایی بوخلهتس جمع می‌شود آنقدر باشد که به سطح روغن محفظه فشار آورده و آن را پایین آورده و حباب شیشه‌ای جابجا شود رله آلارم می‌دهد (مرحله اول) و اگر مشکل به همین جا ختم نشود، ممکن است حباب شیشه‌ای (محتوی جیوه) مرحلهٔ دوم نیز پایین آمده و تریپ صادر گردد. عمل حباب شیشه‌ای (مرحلهٔ دوم) در اثر حرکت شدید روغن نیز صورت می‌گیرد. بعد از عملکرد رله بوخلهتس بایستی گازهایی که جمع شده مورد آزمایش قرار گرفته و در خصوص برقرار کردن مجدد ترانسفورماتور تصمیم‌گیری به عمل آید.

444 - پایداری رله دیفرانسیل (Stability) را مختصراً توضیح دهید؟

رله دیفرانسیل یک رله تفاضل سنج است و تفاضل جریان‌های طرف فشار قوی و ضعیف از کویل عمل کننده عبور می‌کند. رله دیفرانسیل باید برای جریان‌های ضربه‌ای اتصال کوتاه خارج از زون حفاظتی پایدار بماند و عملکرد کاذب نداشته باشد و نیز در لحظه وصل ترانسفورماتور جریان هجومی که فقط در یک طرف ترانسفورماتور جاری می‌شود، نبایستی باعث عملکرد رله شود. وجود این ثبات و جلوگیری از عملکرد کاذب رله که به ساختمان و طرح داخلی رله مربوط است، به پایداری رله دیفرانسیل موسوم می‌باشد.

445 - اگر ترانسفورماتور قدرت را در حالتی که تپ آن ماکزیمم مقدار را دارد، برقدار کنیم (فقط تحت

تانسیون قرار دهیم)، احتمال عملکرد چه رله‌هایی وجود دارد؟ چرا؟

احتمال عملکرد کاذب رله دیفرانسیل وجود دارد و دلیل آن بالا بودن جریان هجومی اولیه (Inrush Current) است که چند برابر جریان نامی ترانسفورماتور می‌باشد.

446 - حفاظت ترانسفورماتور را در مقابل اتصال بدنه توضیح دهید؟

در ترانسفورماتورهای قدیمی که فاقد رله دیفرانسیل می‌باشند جهت کنترل جریان بدنه به زمین، چرخ‌های ترانسفورماتور قدرت از زمین عایق شده و بدنه فقط از یک نقطه توسط یک رشته سیم زمین می‌گردد و بر سر راه آن، یک ترانسفورماتور جریان قرار داده و خروجی ترانسفورماتور جریان به یک رله آمپریک متصل می‌شود: در این صورت هرگاه که بدنه ترانسفورماتور برقدار شود، این رله تحریک شده و هر دو طرف ترانسفورماتور قدرت را باز می‌کند. در جایی که از رله دیفرانسیل استفاده شود نیازی به ایزوله کردن ترانسفورماتور از زمین و استفاده از رله بدنه نخواهد بود.

447 - رله اتصال بدنه (Tank Protection) در چه مواقعی عمل می‌کند و در چه صورت می‌توان

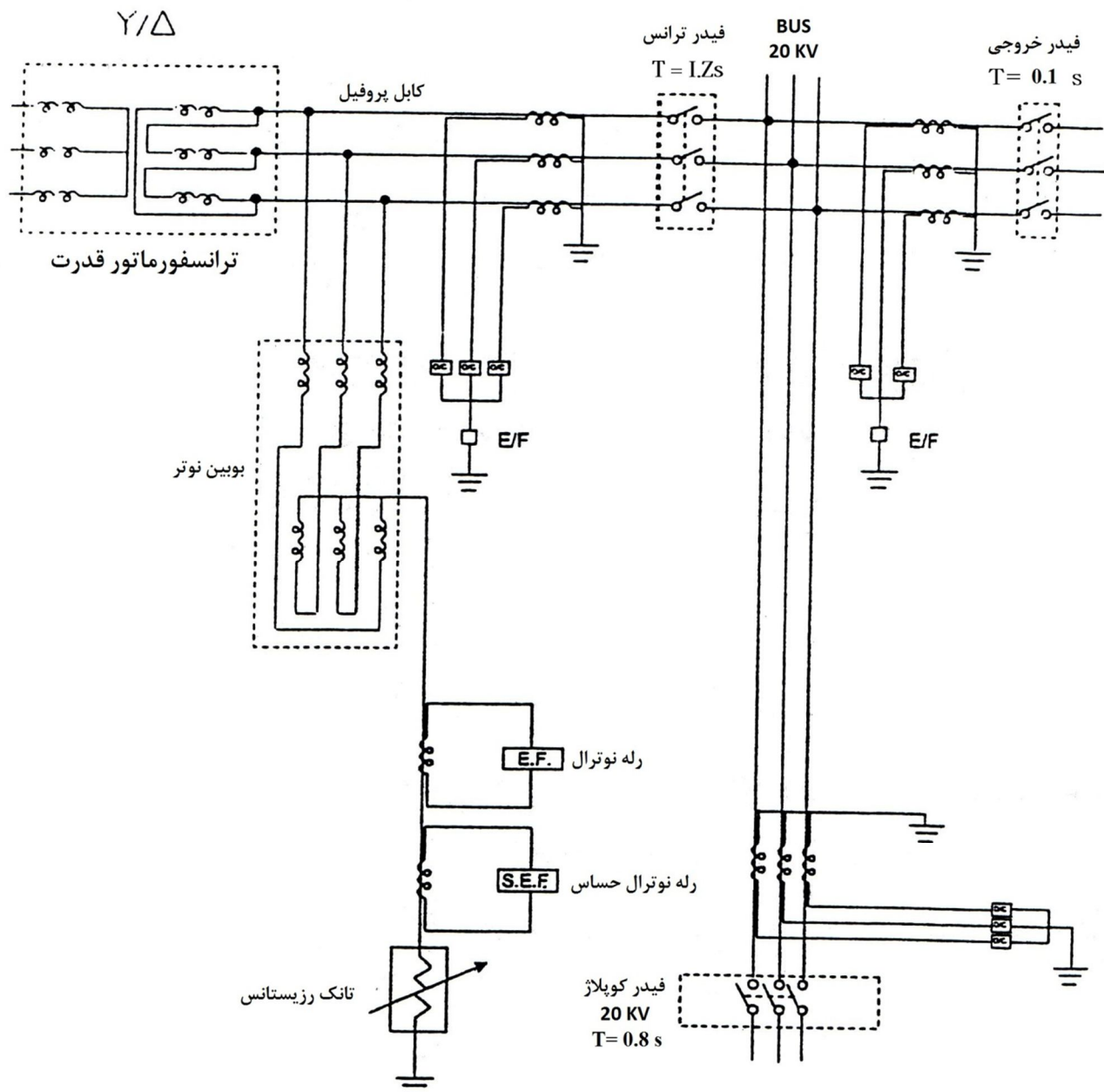
ترانسفورماتور را مجدداً در مدار قرار داد؟

رله اتصال بدنه زمانی عمل می‌کند که اتصالی در داخل و یا روی تانک و پوشینگ‌های ترانسفورماتور قدرت روی داده باشد. پس از عملکرد رله مزبور باید اطراف ترانسفورماتور و نیز سطح بالای ترانسفورماتور و پوشینگ‌ها دقیقاً بررسی گردد و در صورتی که محل اتصالی مشخص شود، پس از رفع عیب می‌توان ترانسفورماتور را در مدار قرار داد.

448 - رله نوترال برای حفاظت چه مواردی است؟

رله اتصال زمین در هر یک از فیدرهای خروجی، فیدر ترانس و نوترال پست وجود دارد و در صورت بروز اتصال زمین، این رله‌ها تحریک می‌شوند و تنظیمات آنها طوری است که رله اتصال زمین فیدر خروجی، سریع تر قطع می‌کند و رله‌های اتصال زمین فیدر ترانس و نوترال، به ترتیب در نوبت قطع می‌ایستند. اما یک سری اتصال زمین‌های کم آمپر نظیر نشتی‌ها که هیچ یک از این رله‌ها را تحریک نمی‌کند، در برگشت به شبکه از طریق نوترال، باعث گرم شدن بوبین نوتر می‌گردد. وظیفه رله حفاظت نوترال، آن است که این نشتی‌ها را تشخیص داده و در مدت طولانی تری ترانسفورماتور قدرت را قطع نماید تا از سوختن ترانسفورماتور زمین جلوگیری شود.

449- رله R.E.F، حفاظت چه محدوده‌ای را بر عهده دارد و چگونه عمل می‌کند؟

رله R.E.F (رله اتصال زمین محدود شده) هم در طرف سیم پیچ فشار قوی و هم در طرف سیم پیچ فشار ضعیف ترانسفورماتور قدرت قرار می‌گیرد و هدف از نصب این رله حفاظت بخشی از سیم پیچ‌های ترانسفورماتور و نیز کابل یا باسباری است که در محدوده C.T های مربوط به این رله قرار دارند می‌باشد و نوع عملکرد رله مثل رله دیفرانسیل بوده و بر مبنای تفاضل جریان‌های طرفین عمل می‌کند و برای اتصالاتی‌های خازن از زون رله عکس‌العمل نشان نمی‌دهد.

450- برای حفاظت ترانسفورماتور در مقابل اضافه ولتاژهای ناشی از صاعقه و کلیدزنی از چه وسیله‌ای استفاده

می‌گردد؟

از برقگیر استفاده می‌شود.

451- برای حفاظت ترانسفورماتور در مقابل اضافه جریان از چه رله‌ای استفاده می‌شود؟

از رله اورکرننت یا اضافه جریان استفاده می‌گردد.

452- شاخک‌های میله‌ای روی پوشینگ‌های ترانسفورماتور چه کاری را انجام می‌دهند؟

شاخک‌های روی پوشینگ‌های ترانسفورماتور تا اندازه‌ای کار برقگیر را انجام می‌دهند و حفاظت پوشینگ‌ها و سیم پیچ‌های ترانسفورماتور را بر عهده دارند. در مواقعی که امواج اضافه ولتاژ به ترانسفورماتور می‌رسند، بین شاخک‌ها جرقه زده و موج سیار شکسته می‌شود. اشکال عمده این میله‌ها در مقایسه با برقگیرها، سرعت عمل کم آنها است.

453- رله جریان زیاد (Over Current) و اتصال زمین (E/F) در طرف فشار قوی ترانسفورماتور چه نقشی

دارند و چه زمانی عمل می‌کنند؟

رله E/F و O/C در طرف فشار قوی اولاً در مقابل اضافه جریان و اورلود شدن ترانسفورماتور نقش حفاظتی دارند و ثانیاً برای اتصالاتی‌های فازی خارج از ترانسفورماتور که به صورت جریان زیاد و نیز برای اتصالاتی‌های داخل ترانسفورماتور به عنوان Back.Up عمل می‌کنند.

454- اگر رله‌های ارت فالت (E/F) فیدر خروجی و فیدر ترانس، به هنگام اتصال با زمین در هر یک از

خروجی‌ها، عمل نکنند چه تجهیزاتی در خطر هستند و کدام رله به صورت نجات‌دهنده عمل می‌کند؟

از آن جایی که جریان اتصالاتی با زمین از نوترال به شبکه باز می‌گردد و بوبین نوتر در مسیر این جریان قرار دارد، در صورت تداوم اتصالاتی، این بوبین در معرض خطر قرار می‌گیرد و چون بوبین نوتر به لحاظ حرارتی فقط تا مدت معینی می‌تواند جریان

اتصال را تحمل نماید، لذا تنظیمات رله نوترال و حتی رله حساس نوترال (Sensitive Earth Fault) به گونه‌ای است که پیش از آسیب رسیدن به بوبین نوتر، ترانسفورماتور قدرت و ملحقات آن را از مدار خارج نماید.

455 - حفاظت تپ چنجر ترانسفورماتور چه نام دارد و اگر عمل کند چه اتفاقی می‌افتد؟

عدم عملکرد صحیح تپ چنجر باعث ایجاد قوس و در نتیجه تجزیه روغن تپ چنجر شده و موجب می‌شود که حفاظت بوخهلتس تانک تپ چنجر عمل کرده و ترانسفورماتور را از مدار خارج نماید.

456 - رله جریان زیاد زمانی، که به منظور حفاظت ترانسفورماتور به کار می‌رود معمولاً در چه جریانی تنظیم می‌شود؟

جریان کار این رله معمولاً معادل $1/4$ برابر جریان نامی ترانسفورماتور تنظیم می‌شود.

457 - انواع رله‌های حفاظتی جریانی را نام ببرید؟

1- رله جریان زمان معکوس

2- رله جریانی با قطع لحظه‌ای

3- رله جریانی زمان معین

4- رله‌های زمان معکوس با قطع لحظه‌ای

458 - چه نوع حفاظت‌هایی باعث قطع توأم کلید 63 و 20 کیلو ولت ترانسفورماتور می‌شود؟

رله دیفرانسیل، رله بوخهلتس ترانسورماتور قدرت، رله بوخهلتس ترانسفورماتور داخلی، رله بوخهلتس بوبین نوتر، رله ترموستات ترانسفورماتور قدرت، رله بوخهلتس رگولاتور، رله R.E.F و E/F.

459 - عملکرد رله‌های کنترل درجه حرارت سیم پیچ و روغن را توضیح دهید؟

بر اثر عبور جریان زیاد و نیز رم شدن بیش از حد روغن و سیم پیچ، این رله‌ها عمل نموده و در مرحله اول باعث به کار افتادن پمپ و فن‌ها می‌شود و در صورتی که درجه حرارت باز هم افزایش یابد، موجب آلارم و قطع ترانسفورماتور می‌گردند.

460- در ترانسفورماتور سوپاپ اطمینان یا دریچه انفجار چیست؟

سوپاپ اطمینان یا دریچه انفجار نقش مهمی در حفاظت ترانسفورماتور بازی می‌کند به طوری که اگر اتصال کوتاهی در داخل ترانسفورماتور پیش بیاید جرقه ایجاد می‌شود و به طور ناگهانی مقدار زیادی روغن تجزیه شده و گاز ناشی از آن صدمات قابل توجهی را وارد خواهد کرد. در این موقع دریچه باز شده و ضمن خروج روغن، فرمان قطع به بریکر ترانسفورماتور داده و از آسیب‌های بیشتر جلوگیری خواهد نمود.

461- سیستم فایرفایتینگ نوع سرجی در ترانسفورماتور چگونه عمل می‌کند؟

در موقعی که اتصالی در داخل ترانسفورماتور پدید آید بر اثر انبساط شدید گازهای تولید شده، قسمت‌های آسیب‌پذیر از جمله بوشینگ‌ها ترکیده و روغن مشتعل شده به بالای ترانسفورماتور پاشیده می‌شود. آتش به وجود آمده باعث به کار افتادن دتکتورهایی می‌گردد که در بالای ترانسفورماتورها تعبیه شده‌اند که در نتیجه آن، فرمانی الکتریکی باعث پایین آوردن وزنه‌ای می‌شود که در جعبه آتش خاموش کن قرار دارد و پایین آمدن وزنه سبب باز کردن دریچه روغن ترانسفورماتور شده و گاز نیتروژن که در کپسول قرار دارد با فشار از قسمت پایین ترانسفورماتور وارد ترانسفورماتور شده و پس از طی مسافت داخل ترانسفورماتور از قسمت ترکیده شده روی آتش بالای ترانسفورماتور ریخته و موجب خاموش شدن آتش می‌شود. ضمناً شیر یک طرفه که در مسیر رله بوخه‌لتس و کنسرواتور قرار دارد و در اثر جاری شدن سریع روغن بسته شده و مانع ریختن روغن کنسرواتور به بیرون می‌شود.

462- وظیفه رله جریان زیاد لحظه‌ای را بیان کنید؟

این رله در صورت بروز اتصالی‌های شدید به صورت آنی عمل می‌نماید.

463- وظیفه رله اتصال زمین لحظه‌ای را بیان کنید؟

در صورت بروز اتصالی‌های شدید فاز با زمین، به صورت آنی عمل می‌نماید.

464- وظیفه رله جریان زیاد تأخیری را بیان کنید؟

در صورت بروز اتصالی‌های فازها در شبکه با تأخیر زمانی لازم و هماهنگ شده با سایر رله‌های حفاظتی، عمل می‌نماید.

465- وظیفه رله اتصال زمین حساس را بیان کنید؟

این رله نسبت به جریان‌های اتصال زمین کم، نظیر جریان‌های نشتی حساس می‌باشد، ولی عملکرد آن با تأخیر نسبتاً طولانی صورت می‌گیرد.

466- وظیفه رله ضریب قدرت را بیان کنید؟

این رله با تغییر ضریب قدرت عمل می‌نماید.

467- رله اضافه ولتاژ چیست؟

در صورت افزایش ولتاژ نسبت به حد تنظیم شده عمل می‌نماید.

468- وظیفه رله فرمان قطع (Trip Relay) را بیان کنید؟

این رله در مسیر فرمان رله اصلی قرار گرفته و از طریق آن کوئل قطع دیژنکتور تحریک می‌گردد.

469- وظیفه ثابت نگه داشتن ولتاژ ثانویه ترانسفورماتورها از طریق کنترل تپ به عهده چه رله‌ای می‌باشد؟

سیستم A.V.R (Automatic Voltage Regulator) که شامل چند رله می‌باشد.

470- رله کنترل کننده سطح روغن در ترانسفورماتور چیست؟

رله کنترل سطح روغن (Oil Level Relay)، سطح روغن در تانک رزروار را زیر نظر دارد و با رسیدن روغن به زیر حد تنظیمی، عمل می‌نماید.

471- تفاوت رله ماکزیمم جریان جهتی با رله‌های ماکزیمم جریان معمولی را شرح دهید؟

تفاوت اساسی این رله‌ها در این است که رله جریانی جهتی، به جریانی که در جهت تنظیمی آن است، اجازه عبور می‌دهد. به عبارت دیگر این رله نه فقط نسبت به مقدار جریان حساس است بلکه نسبت به جهت آن نیز حساسیت دارد.

472- نحوه عملکرد رله اضافه جریان را شرح دهید؟

نوع مغناطیسی این رله از یک سیم پیچ و یک صفحه مدور و اجزاء دیگری ساخته شده است. زمانی که اتصال کوتاه بروز می‌کند، جریان زیادی ایجاد می‌شود و متناوباً شاری از صفحه متحرک آن می‌گذرد و باعث دوران آن و قطع مدار می‌شود. در این رله با افزایش جریان، زمان قطع کاهش پیدا می‌کند.

473- رله‌های I.D.M.T (Inverse Definite Minimum Time) چه نوع رله‌هایی هستند؟

رله‌های جریانی زمان معکوس که به عامل لحظه‌ای نیز مجهز هستند به رله‌های I.D.M.T موسوم می‌باشند و برای حفاظت خطوط انتقال بلند و خطوط تغذیه کننده ترانسفورماتورها، و در مواقعی که جریان اتصال کوتاه زیاد است، استفاده می‌شود.

474- رلهٔ اورکارنت (O/C) به کار رفته در شبکه از چه نوع رله‌هایی است و معمولاً اجازه عبور جریان را تا چه

حدی می‌دهد؟

رله اورکارنت به کار رفته در شبکه معمولاً از نوع Inverse (معکوس) است و معمولاً اجازه عبور جریان تا $1/3$ برابر جریان نامی شبکه را می‌دهد.

475- رله راه‌انداز اورکارنتی دقیق‌تر عمل می‌کند یا رلهٔ راه‌انداز امیدانسی؟

رله راه‌انداز امیدانسی؛ زیرا که این نوع رله‌ها از هر دو پارامتر جریان و ولتاژ برای سنجش استفاده می‌کنند و امیدانسی به دست آمده، مشخصهٔ مطمئن‌تری برای تصمیم‌گیری رله محسوب می‌شود.

476- آیا می‌توان از رله اورکارنت به عنوان راه‌انداز رلهٔ دیستانس استفاده نمود؟

بله.

477- در یک فیدر خروجی، اتصال کوتاهی رخ می‌دهد، آیا رلهٔ R.E.F عمل می‌کند؟

خیر، زیرا فقط در محدودهٔ خود عمل می‌کند.

478- اشکال رله اورکارنت زمان ثابت در حفاظت فیدرها چیست؟

اشکال این رله این است که چون زمان تنظیمی آن مقدار ثابت و معینی است این رله برای فالت‌های شدید و برای فالت‌های خفیف به یک صورت عمل می‌کند، در حالی که از رله O/C انتظار می‌رود که در هنگام فالت شدید سریع‌تر عمل نماید و نیز در عیوب گذرا و آنی، فرصت دهد که با از بین رفتن عیب، بریکر بی‌مورد قطع نگردد اشکال عمده دیگر این رله در سوئیچینگ و کلیدزنی فیدرها است. چون در این مواقع که آمپر اولیه ناشی از (Inrush Current) دفعتهً زیاد بوده و کند پایین می‌آید مکانیسم رله فرصت ریست شدن را پیدا نکرده و موجب عملکرد رله و قطع فیدر می‌گردد.

479- برای حفاظت فیدرهای خروجی چه رله‌هایی به کار می‌رود؟

1- رله اورکارنت برای فازها

2- رله ارت فالت

480- تنظیم زمان عملکرد رله‌های اورکارنت فیدرهای خروجی و باس کوپلر ورودی 20 و 63 کیلو ولت چگونه

است؟

تنظیم زمان‌های فیدرهای خروجی و باس کوپلر و فیدر ترانس 20 کیلو ولت و فیدر 63 کیلو ولت به صورت پشت سر هم و با فاصله زمانی صورت می‌گیرد. بدین معنی که در پایین‌ترین سطح، زمان فیدرهای خروجی و سپس زمان رله باس کوپلر و پس

از آن زمان رله فیدر ترانس 20 کیلو ولت و سپس رله بطرف 63 کیلو ولت تنظیم می‌گردد. به این ترتیب، برای فالت‌ها و جریان‌هایی که رله‌ها را تحریک می‌کند ابتدا رله فیدر اتصالی شده باید عکس‌العمل نشان داده و عیب را جدا نماید. اگر فیدر عمل ننمود رله باس کوپلر باید عمل کرده و فالت را از روی ترانسفورماتوری که فالت روی فیدرهای مربوط به آن قرار ندارد پاک نماید و چنانچه باس کوپلر باز نشد رله فیدر ترانس 20 کیلو ولت ترانسفورماتور (که فالت روی فیدر مربوطه آن قرار دارد) باید عمل نموده و کلید مزبور را باز نماید. اگر رله فوق نیز عمل نکند باید رله طرف 63 کیلو ولت بریکر مربوطه را باز کند.

481- مزیت رله‌های زمان معکوس (Inverse Time) در حفاظت فیدرها چیست؟

در رله‌های زمان معکوس عملکرد رله طور است که برای جریان‌های کم، زمان بیشتر و برای فالت‌های شدید، زمان خیلی کم برای عمل قطع صرف می‌کند. مضافاً این که در کلیدزنی فیدرها، رله پایدار مانده و با از بین رفتن جریان هجومی (Inrush Current)، رله خود بخود ریست می‌گردد.

482- محل نصب رله جریان زیاد تأخیری در کجای خط می‌تواند باشد؟

در ابتدای خط نصب می‌گردد.

483- عامل ضربه که موجب قطع بی‌دلیل کلیدها می‌شود چیست؟

اثر هارمونیک‌های فرد که باعث تحریک غیرلازم رله می‌شود.

484- چند مورد از حفاظت‌های الکتریکی ترانسفورماتور را نام ببرید؟

رله دیفرانسیل، رله ترمیک (برای بدنه، روغن و سیم پیچ) و رله جریان زیاد زمانی.

485- یک فیدر با رله بار زیاد (Over Load) محافظت شده است و اتصال کوتاه شدیدی رخ می‌دهد و

جریان شدیدی از فیدر می‌گذرد، آیا این رله قادر به قطع فیدر خواهد بود؟ چرا؟

بله، اما با تأخیری که بستگی به شدت اتصالی ندارد.

486- در یک رله اور لود، زمان تأخیر در قطع به چه چیزی بستگی دارد؟

به زمان تنظیمی روی رله بستگی دارد.

487- آیا یک رله اور کارنت می‌تواند به جای یک رله اورلود نیز عمل کند؟ چرا؟

بله، زیرا رله اور کارنت یک رله اور لود نیز می‌شود.

488- سیستم زمین را تعریف و روش‌های ایجاد آن را نام ببرید؟

سیستم زمین عبارت است از مجموعه تجهیزاتی که درون زمین نصب می‌شوند تا یک شبکه زمین مناسب و با مقاومت کم و در حد صفر برای شبکه ایجاد کنند. روش‌های ایجاد سیستم زمین عبارتند از:

1- نصب الکترود میله‌ای در زمین

2- نصب صفحه زمین (در چاه)

3- شبکه توری (mesh) زمین

489- چرا برای تغذیه رله‌ها و حفاظت، از ولتاژ DC استفاده می‌کنند؟

برای این که اگر تغذیه AC در اثر بی‌برق شبکه و یا عامل دیگر قطع شود عمل قطع و وصل دیژنکتورها و عملکرد رله‌های حفاظتی با نبودن AC به مخاطره نیفتد.

490- حفاظت برای باتری‌های 110 ولت DC را نام ببرید؟

1- حفاظت ارت فالت 2- حفاظت آندر ولتاژ 3- حفاظت اضافه ولتاژ

491- آلارم‌های 63 و 20 کیلو ولت Inter Trip چه مفهومی دارد؟

آلارم 63 kv Inter Trip به معنی آن است که رله‌ها و حفاظت مربوط به طرف 63 کیلو ولت عمل نموده و در نتیجه دیژنکتور 20 کیلو ولت باز شده است و آلارم 20 kv Inter Trip به مفهوم آن است که حفاظت‌های مربوط به طرف 20 کیلو ولت ترانسفورماتور قدرت عمل کرده و باعث Trip طرف 63 ترانسفورماتور و باز شدن کلیدهای 20 و 63 کیلو ولت گشته است.

492- برای حفاظت تغذیه 220 ولت AC چه حفاظت‌هایی وجود دارد؟

1- حفاظت آندر ولتاژ و اور ولتاژ که معمولاً به صورت 220 V AC Failure می‌باشد.

2- حفاظت به وسیله فیوز اتوماتیک در مقابل اتصالی‌های فازی

3- حفاظت با رله با تغذیه D.C جهت اعلام قطع A.C

493- علت قطع شدن AC و آمدن آلارم مربوطه در پست‌ها چه می‌تواند باشد؟

ممکن است کلیدهای AC قطع شده باشد.

494- چرا عیب فیوز (Fuse Failure) بعد از ظاهر شدن پاک نمی‌شود؟

علتش سوختن فیوزهای مربوط به ترانسفورماتور ولتاژ می‌باشد که برای پاک شدن آلارم باید فیوزها را تعویض، و در صورتیکه در مدار مربوطه، اتصالی رخ داده است، عیب را برطرف نمود.

495- روشن شدن اندیکاتور Discrepancy (تفاوت - عدم هماهنگ بودن) مربوط به دیژنکتورها و

سکسیونرهای روی تابلو فرمان چه معنی می‌دهد؟

روشن بودن این اندیکاتور روی تابلو فرمان نشان می‌دهد که وضعیت قرار گرفتن کلید کنترل نسبت به وضعیت دیژنکتور (یا سکسیونر) حالت درستی ندارد یعنی اگر کلید کنترل در حالت وصل باشد و دیژنکتور عملاً قطع باشد لامپ روشن می‌شود و نشان می‌دهد که حالت وصل (کلید کنترل) و قطع دیژنکتور نسبت به هم حالت متضاد دارند.

496- برقگیر چیست؟

برقگیر یک دستگاه حفاظتی در مقابل ولتاژ زیاد می‌باشد و در سیستم انتقال نیرو برای حفاظت تجهیزات پس عموماً و برای حفاظت ترانسفورماتور قدرت خصوصاً در مقابل اضافه ولتاژها ناشی از تخلیه الکتریکی ابرهای باردار روی سیم‌های انتقال و پست فشار قوی و نیز اضافه ولتاژهای قطع و وصل دیژنکتورهای شبکه انتقال بکار می‌رود. برقگیرها معمولاً در ابتدای ورودی خطوط انتقال به پست و ورودی ترانسفورماتور قدرت قرار داده می‌شوند.

497- برقگیر در پست‌های فشار قوی کجا نصب می‌گردد؟

برقگیر در پست‌های فشار قوی معمولاً در ابتدای خطوط و همچنین در طرفین ترانسفورماتورهای اصلی و یا راکتورها قرار می‌گیرند.

498- حفاظت پست در مقابل برخورد مستقیم صاعقه چگونه انجام می‌شود؟

الف) با نصب سیم گارد ب) میله برقگیر ج) نصب برقگیر

499- آیا برقگیرهای غیر خطی در حالت طبیعی جریان ضعیف حدود میلی آمپر را به زمین انتقال می‌دهند؟

بله و این به خاطر نبودن فاصله هوایی در این گونه برقگیرها است.

500- حداقل ولتاژ برقگیر در شبکه زمین شده، چه مقدار است؟

حداقل ولتاژ نامی برقگیر در شبکه زمین شده تقریباً برابر 80٪ ولتاژ خط انتخاب می‌شود.

501- انواع برقگیر را نام ببرید؟

برقگیر آرماتور، برقگیر لوله‌ای، برقگیر با فنتیل، برقگیر سیلیکون کارباید و برقگیر متال اکساید.

502- دستگاه تطبیق امپدانس شامل چه تجهیزاتی می باشد؟

دستگاه تطبیق امپدانس شامل سیم پیچ، برقگیر و ترانسفورماتور تطبیق امپدانس می باشد.

503- P.L.C را به طور خلاصه شرح دهید؟

P.L.C مخفف Power Line Carrier به معنای خط فشار قوی حامل امواج مخابراتی است و توسط آن می توان سیگنال های مخابراتی را به منظور کنترل و نظارت از راه دور و یا حفاظت شبکه به نقاط دیگر شبکه ارسال نمود و متقابلاً سیگنال های مشابه را دریافت کرد. علاوه بر سیستم P.L.C می توان به سیستم های مخابراتی دیگر چون ماکروویو، بی سیم و ... اشاره نمود.

504- اجزاء اصلی سیستم P.L.C را نام ببرید؟

یک سیستم P.L.C شامل ترمینال P.L.C (شامل تقویت کننده ها، فیلترها و دستگاه های گیرنده - فرستنده) و سیستم کوپلاژ (شامل خازن کوپلاژ، موج گیر یا لاین تراپ و دستگاه تطبیق امپدانس) می باشد.

505- روش های مختلف اتصال سیستم P.L.C به خطوط را نام ببرید؟

- 1- روش فاز به زمین: این روش از سایر روش ها ارزانتر ولی دارای نویز زیادی است.
- 2- روش فاز به فاز: هزینه این روش دو برابر حالت قبلی ولی دارای نویز کمتر و ضریب اطمینان بالاتری است.
- 3- روش کوپلاژ به دو فاز از دو خط هم مسیر.
- 4- روش های دیگر مانند اتصال به سه فاز.

506- موارد کاربرد P.L.C را به طور خلاصه شرح دهید؟

- 1- ارتباطات تلفنی بین پست، نیروگاه و دیسپاچینگ؛
- 2- انتقال اطلاعات (Data) که به دو صورت می باشد:
 - الف) به صورت آنالوگ یا پیوسته مانند مقدار تولید نیروگاه ها به مگاوات و ولتاژ خروجی به کیلوولت.
 - ب) به صورت حالت های سوئیچینگ یا ناپیوسته یا دیجیتال مانند باز و بسته شدن بریکرها.
- 3- حفاظت خطوط و دستگاه ها (Tele Protection)

507- سیستم اسکادا (Scada) چیست؟

عبارت S.C.A.D.A از کلمات Supervisory Control And Data Acquisition System گرفته شده است و به معنی سیستم کنترل نظارتی و اخذ اطلاعات می باشد. در این سیستم اطلاعات مورد نیاز برای کنترل و نظارت بر سیستم (مانند یک شبکه قدرت) از راه دور اخذ شده و در مرکز کنترل در دسترس دیسپاچر قرار می گیرد.

508- مزایای سیستم اسکادا را نام ببرید؟

- 1- افزایش دقت در انجام مانورها و تصمیم گیری به هنگام وقوع حوادث و اجرای عملیات؛
- 2- افزایش سرعت انجام مانورها و عملیات شبکه و کاهش زمان خاموشی؛
- 3- نیاز کمتر به نیروی انسانی و کاهش خطای نیروی انسانی؛
- 4- دسترسی به اطلاعات پست ها و شبکه بطور همزمان و دقیق و امکان ارائه آمار و گزارش های مورد نیاز؛
- 5- کاهش هزینه های بهره برداری.

509- منظور از نقاط آنالوگ (Analoge) چیست؟

در سیستم های اسکادا به هر یک از مقادیری که اندازه گیری می شوند مانند مگاوات، مگاوار، کیلو ولت، شدت جریان یا آمپر یک خط و ... یک نقطه آنالوگ گفته می شود مانند شدت جریان یک فیدر 20KV، این مقادیر در یک محدوده خاص، هر مقداری می توانند داشته باشند و به صورت پیوسته هستند.

510- منظور از نقاط Status چیست؟

به هر یک از وضعیت های موجود در پست، یک نقطه Status گویند مانند وضعیت یک سکسیونر که می تواند باز یا بسته باشد یا وضعیت یک رله که می تواند در حالت Normal یا Alarm باشد.

511- یک سیستم اسکادا بطور کلی از چند بخش تشکیل شده است؟

سیستم های اسکادا معمولاً دارای 3 بخش کلی هستند:

- 1- تجهیزات اندازه گیری از راه دور در داخل پست که به تله متری معروف هستند شامل R.T.U و مارشالینگ راک و نیز ترانس دیوسرها و رله ها.
- 2- تجهیزات و محیط مخابراتی برای انتقال اطلاعات و داده ها بین پست و مرکز دیسپاچینگ.
- 3- تجهیزات مرکز دیسپاچینگ شامل سخت افزارها و نرم افزارها.

512- R.T.U چیست؟

R.T.U مخفف کلمات Remote Terminal Unit است و به پایانه‌های دور دست یا تابلوهایی گفته می‌شود که اطلاعات پست را از طریق کانال‌های مخابراتی به مرکز دیسپاچینگ انتقال داده و فرامین کنترلی را از مرکز دیسپاچینگ دریافت کرده و به تجهیزات پست از قبیل بریکرها و Tap Changer اعمال می‌کند.

513- معمولاً در یک سیستم اسکادا، کنترل چه نقاطی از یک پست فوق توزیع مورد نیاز است و در سیستم اطلاعات آن نمایش داده می‌شود؟

نقاط کنترلی مورد نیاز عبارتند از: کلیدهای فشار قوی و متوسط (63KV و 20KV)، کلیدهای دو طرف ترانسفورماتور، فیدرهای 20KV خروجی پست، کلید کوپلاژ، فیدر خازن، Tap Changer، وضعیت‌های ترانسفورماتور شامل Parallel/Independent، Master/Slave، Auto/Manual، Raise/Lower و در بعضی از سیستم‌ها رله Lock out و ریست کردن این رله.

514- در یک سیستم اسکادا چه وضعیت‌هایی معمولاً نمایش داده می‌شود؟

وضعیت‌های مورد نیاز عبارتند از: وضعیت کلیه بریکرها، سکسیونرها، فیدرهای خازن، تپ چنجر ترانسفورماتور، In/out کلیدهای کشویی، وضعیت کلید Local/remote و نیز وضعیت آلارم‌ها و رله‌ها.

515- در یک سیستم اسکادا معمولاً چه مقادیری نمایش داده می‌شود؟

مقادیر مورد نیاز عبارتند از: مگاوات، مگاوار خطوط 63KV، ولتاژ خطوط 63KV، مگاوات و مگاوار ترانسفورماتورها، ولتاژ ترانسفورماتورها، ولتاژ باسبارهای 63 و 20 کیلو ولت، جریان فیدرها، مقدار تپ ترانسفورماتورها، $\cos\phi$.

516- مودم (Modem) چیست؟

عبارت Modem از کلمات Modulator و Demodulator اخذ شده است. در ارسال اطلاعات پست‌ها به مرکز دیسپاچینگ از طریق خطوط مخابراتی اطلاعات به صورت دیجیتال از R.T.U به مودم داده شده و از طریق کانال مخابراتی ارسال می‌شود همچنین فرامین دریافتی از مرکز به مودم وارد شده و به R.T.U انتقال داده می‌شود.

517- مفهوم Redundancy در سیستم‌های اسکادا به چه معنی است؟

در سیستم‌های اسکادا برای افزایش قابلیت اطمینان سیستم در بخش‌های مهم سیستم از دو سیستم مشابه از نظر سخت‌افزاری و نرم‌افزاری استفاده می‌شود تا در صورت بروز اشکال برای یکی از سیستم‌ها، سیستم دیگر در مدار آمده و با

انجام کار وقفه‌ای در عملکرد سیستم بوجود نیاید سیستمی را که در حال کار است On Line و سیستم دیگر که به صورت آماده می‌باشد را Stand by یا Available گویند.

518- سلسله مراتب مراکز دیسپاچینگ در سطح شبکه برق ایران چگونه است؟

توسعه روزافزون و گسترش شبکه سراسری برق، باعث شد تا طرح ایجاد دیسپاچینگ‌های ملی و منطقه‌ای به اجرا درآید. در این طرح دیسپاچینگ ملی یا S.C.C (System Control Center) به عنوان دیسپاچینگ مادر، افزون بر امر برنامه‌ریزی و کنترل نیروگاه‌های بزرگ و بهره‌برداری اقتصادی از کل شبکه به هم پیوسته، وظیفه کنترل فرکانس و هماهنگی و نظارت بر دیسپاچینگ‌های منطقه یا A.O.C (Area Operating Center) را بر عهده دارد. دیسپاچینگ‌های شمال یا تهران (محل استقرار تهران)، شمال غرب (محل استقرار تبریز)، شمال شرق (محل استقرار مشهد)، مرکزی (محل استقرار اصفهان)، جنوب غرب (محل استقرار اهواز) و جنوب شرق (محل استقرار کرمان) به عنوان دیسپاچینگ‌های منطقه‌ای، وظیفه کنترل شبکه زیر پوشش منطقه خود را به عهده دارند.

در شرکت‌های برق منطقه‌ای نیز مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع وظیفه راهبری و کنترل شبکه فوق توزیع را با هماهنگی دیسپاچینگ منطقه‌ای ذیربط بر عهده دارند.

519- در سطح شرکت برق منطقه ای تهران چند مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع دارد؟

در حال حاضر بر اساس طراحی انجام شده 9 مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع در نظر گرفته شده است که همگی زیر نظر و با هماهنگی مرکز اصلی دیسپاچینگ فوق توزیع (در ساختمان مرکزی برق تهران واقع در سعادت‌آباد) فعالیت خواهند کرد. این مراکز عبارتند از: مرکز کرج جهت پوشش منطقه کرج، مرکز قم جهت پوشش منطقه قم، مرکز دوشان تپه جهت پوشش منطقه جنوب شرق تهران، مرکز آزادگان جهت پوشش منطقه جنوب غرب تهران، مرکز ری شمالی جهت پوشش منطقه ورامین، مرکز تهران پارس جهت پوشش منطقه دماوند، فیروزکوه و بخشی از شرق تهران، مرکز شوش جهت پوشش منطقه مرکزی تهران، مرکز نمایشگاه جهت پوشش منطقه شمال غرب تهران و مرکز مصلی جهت پوشش منطقه شمال شرق تهران.

520- شبکه کامپیوتری هر یک از مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع شامل چه تجهیزاتی است؟

هر کدام از مراکز جدید دیسپاچینگ فوق توزیع دارای دو دستگاه کامپیوتر Server اصلی به عنوان Scada Server و دو دستگاه Server به عنوان Communication و دو دستگاه به عنوان ایستگاه کاری یا Work Station برای کار دیسپاچرها و یک ایستگاه کاری به عنوان Engineering Work Station برای انجام فعالیت‌های مهندسی و نرم‌افزاری

مرکز و یک کامپیوتر به عنوان Office می‌باشد. هر یک از Work Station ها دارای 2 دستگاه مانیتور 20 اینچ و یک کامپیوتر صنعتی است.

521- نرم افزارهای مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع از چه نوعی هستند؟

در مورد مراکز ساخت شرکت کرمان تابلو، یعنی مراکز ری شمالی، دوشان تپه و آزادگان، از سیستم عامل Windows NT استفاده شده و نرم افزار آن توسط کارشناسان شرکت سازنده طراحی و تهیه گردیده است. در مورد مراکز ساخت شرکت نیرو یعنی تهران پارس، مصلی، شوش و نمایشگاه از سیستم عامل Qunix استفاده شده و از نرم افزار متعلق به شرکت Repas AEG استفاده گردیده است. پروتکل ارتباطی بین مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع و R.T.U ها نیز بر اساس استاندارد IEC 870-5-101 می‌باشد و نحوه ارتباط پست ها با مرکز بصورت نقطه به نقطه و سرعت انتقال اطلاعات بین R.T.U با مرز 600baud است. این سیستم ها در صورت تغییر وضعیت (Change of Status) یا تغییر مقادیر (Change of Measurand) وضعیت جدید یا مقدار جدید را به مرکز دیسپاچینگ ارسال می‌کنند و هر 10 تا 15 دقیقه یکبار نیز، تمام مقادیر و وضعیت ها اسکن شده و به مرکز ارسال می‌شود.

522- در سیستم های اسکادا تفاوت Event با Alarm چیست؟

هر اتفاق یا حادثه در سیستم که باعث تغییر وضعیت یکی از نقاط در پست شود یک Event است به آن دسته از رویدادها یا Event ها که بایستی به دیسپاچر اعلام شود تا وی عکس العمل و اقدام مناسب در قبال آن نشان دهد، آلام (Alarm) گفته می‌شود. آلام ها علاوه بر اینکه در فایل مربوطه ثبت می‌شوند می‌توانند منجر به فعالیت های دیگری نظیر چاپ شدن روی پرینتر، ایجاد آلام صوتی و چشمک زدن نقطه مربوطه بر روی صفحه نمایش شوند.

523- نحوه ارتباط مرکز اصلی دیسپاچینگ فوق توزیع با مراکز فرعی دیسپاچینگ فوق توزیع چگونه است؟

هر یک از مراکز فرعی، اطلاعات پست های تابعه و تحت پوشش خود را از طریق R.T.U ها و خطوط مخابراتی دریافت می‌کنند و سپس اطلاعات هر مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع از طریق خطوط فیبر نوری به مرکز اصلی دیسپاچینگ فوق توزیع تهران (T.R.D.C) واقع در ساختمان مرکزی برق تهران انتقال می‌یابد و این مرکز ضمن دسترسی به تمامی اطلاعات پست ها، قابلیت ارسال فرمان های تعریف شده برای آن را دارا می‌باشد.

524- عملکرد پایانه دوردست در سیستم اسکادا (Scada) را تعریف کنید؟

فرامینی که از مراکز دیسپاچینگ بوسیله کامپیوتر و توسط کانال های مخابراتی از قبیل P.L.C و یا کابل به R.T.U ارسال می‌گردد توسط R.T.U پردازش شده و اعمال زیر را انجام می‌دهد:

1- انتقال دهنده فرمان قطع و وصل از مرکز کنترل به پست.

2- نشان دهنده مقادیر دستگاه‌های اندازه‌گیری در مرکز کنترل (ولتاژ، جریان و...).

3- نمایش دهنده وضعیت کلیدها (قطع و یا وصل) و آلارمها در مرکز کنترل.

525- ارتباط پایانه با مرکز کنترل و یا سیستم چگونه است؟

ارتباط پایانه با مرکز کنترل تنها یک ارتباط مخابراتی است در حالی که ارتباط پایانه با فرآیند تحت کنترل با توجه به سیگنال‌ها (دیجیتال، آنالوگ و...) متفاوت است.

526- از تابلو مارشالینگ راک (Marshaling Rack) به چه منظوری استفاده می‌گردد؟

معمولاً جمع‌آوری سیگنال‌های ورودی و خروجی مورد نیاز پایانه در تابلوی مارشالینگ راک صورت می‌پذیرد.

527- سخت‌افزار پایانه دارای چند قسمت اصلی است؟

بخش اول: وظیفه حفاظت و تطبیق سیگنال‌ها

بخش دوم: شامل کارت‌های I/O (ورودی / خروجی) استاندارد جهت دریافت و یا ارسال سیگنال است.

بخش سوم: قسمت مخابراتی پایانه است که جهت ارتباط راه دور به کار رفته و علاوه بر آن ارتباط اجزاء گسترده و پیرو پایانه را با بخش مرکزی برقرار می‌سازد.

بخش چهارم: قسمت هوشمند پایانه است که ارتباط کل سیستم و پردازش داده را بر عهده دارد.

بخش پنجم: شامل تجهیزات جانبی است جهت ارتباط کاربر با سیستم (تست و عیب‌یابی)

528- محیط انتقال جهت تبادل اطلاعات بین پایانه و مرکز چند نوع می‌باشد نام ببرید؟

1- P.L.C 2- سیستم‌های رادیویی طیف گسترده

3- کابل مخابراتی 61 زوجی 4- مایکرو ویو

5- فیبر نوری 6- Leased Line یا کابل‌های مخابراتی اجاره‌ای

7- سیستم‌های ماهواره‌ای (در حال حاضر در برق تهران استفاده نمی‌شود).

529- انواع داده‌های قابل پردازش در پایانه دوردست را بیان کنید؟

نقاط (Points) مختلف فرآیند تحت کنترل توسط کابل‌هایی از محوطه (Field) به تابلوی مارشالینگ راک (M.R) می‌آید و

از آنجا به ترمینال‌های ورودی/خروجی پایانه متصل می‌شود که این نقاط شامل تغییر وضعیت کلیدها، سکسیونرها، آلارم‌ها یا

ورودی‌های اندازه‌گیری (Measurand) و فرمان‌های کنترل On/Off, Raise/Lower, Close/Trip و... می‌باشد.

530- فیبر نوری چیست و از چه قسمت‌هایی تشکیل شده است؟

فیبر نوری تکنولوژی جدیدی برای انتقال اطلاعات و ارسال دیتا است، به خصوص در مواقعی که حجم زیاد اطلاعات و مسافت‌های طولانی در نظر باشد. به طوری که از هر تار فیبر نوری می‌توان 120000 کانال مخابراتی که برابر با 10 گیگابایت در ثانیه است را ارسال نمود. انتقال اطلاعات توسط نور لیزر و با استفاده از ترمینال‌های نوری و از طریق تارهای فیبر نوری به مسافت‌های طولانی منتقل می‌شود، به طوری که برد سیگنال‌ها تا مسافت 160 کیلومتر بدون تکرار کننده نیز می‌رسد.

ماده اولیه فیبر نوری از دی اکسید سیلیس تشکیل شده است که همان ماده اولیه شیشه است و برای افزایش یا کاهش ضریب شکست نور از موادی مثل اکسید ژرمانیوم یا اکسید فلوئور استفاده می‌شود. فیبر نوری از سه بخش عمده تشکیل شده است:

Core _1

Cladding _2

Coater _3

Core انتقال دهنده نور و Cladding منعکس کننده نور می‌باشد. Coater یک روکش لاستیکی است که از Core و Cladding محافظت می‌نماید.

531- هدف از به کارگیری شبکه فیبر نوری در برق تهران چیست؟

هدف از به کارگیری شبکه فیبر نوری در برق تهران، دریافت اطلاعات از نیروگاه‌ها و پست‌های در دست بهره‌برداری، ضرورت اتوماسیون شبکه توزیع و فوق توزیع به خصوص در مناطق حساس شبکه و جلوگیری از خاموشی‌های ناخواسته، برنامه‌ریزی دقیق به منظور بهره‌برداری صحیح از پست‌ها و نیروگاه‌ها، اعمال هماهنگی و کنترل فرکانس شبکه چه در بخش تولید و چه در بخش انتقال، برقراری ارتباط بین دیسپاچینگ فوق توزیع اصلی با سایر دیسپاچینگ‌های فرعی، برقراری ارتباطات محدوده برق تهران به منظور پوشش مخابراتی و اتصال آنها به کلیه دیسپاچینگ‌های منطقه‌ای و دیسپاچینگ ملی و در نهایت افزایش بهره‌وری از طریق انتقال اطلاعات می‌باشد.

532- روش انجام تست نقطه به نقطه را شرح دهید؟

1- تست ارسال اطلاعات از هر یک از تجهیزات یا مارشالینگ راک: در این مرحله برای هر یک از تجهیزات، قطع و وصل و خارج کردن تجهیزات از محل خود انجام می‌گیرد و ارسال اطلاعات در مارشالینگ راک تست می‌شود.

2- تست ارسال اطلاعات از مارشالینگ راک تا مرکز دیسپاچینگ: در این مراحل فرامین از مارشالینگ راک به صورت دستی ارسال می‌گردد و بایستی در مرکز دیسپاچینگ همان فرمان‌ها دریافت گردد.

3- تست ارسال اطلاعات از تأسیسات تا مرکز دیسپاچینگ (تست واقعی): در این مرحله قطع و وصل هر یک از تأسیسات در پست انجام می‌شود. علائم و اندیکاتورهای عمل کرده در پست با مرکز دیسپاچینگ تست می‌شود.

533- سیستم رادیوترانک چیست؟

هدف از سیستم رادیو ترانک بهبود کیفیت ارتباطات مورد نیاز در شبکه مخابراتی و بی‌سیم با در نظر گرفتن حداقل تداخل، ایجاد قابلیت دسترسی به کانال به شکل بهینه در موارد ضروری و در کوتاه‌ترین زمان و مدیریت بر شبکه بی‌سیم است. ترانکینگ عبارت است از اختصاص خودکار و پویای تعداد محدودی کانال رادیویی به تعداد زیادی استفاده کننده و این کانال‌ها در یک سیستم ارتباطی رادیو ترانک، سیستم به صورت هوشمند، کاربران را با کانال‌های آزاد تغذیه می‌کند. در پروژه رادیو ترانک برق تهران این سیستم در باند فرکانس U.H.F به طور کامل جایگزین شبکه بی‌سیم فعلی خواهد شد.

534- مزایای سیستم رادیوترانک چیست؟

1- دسترسی سریع

2- کارایی طیفی که مبتنی بر دو عامل است الف: همه استفاده کنندگان به صورت مشترک از تمام کانال‌های موجود در سیستم استفاده می‌کنند. ب: تا هنگام وجود تقاضای ارتباط، هیچ کانالی آزاد باقی نمی‌ماند و سیستم کنترل به محض وصول تقاضای سرویس کانال‌های آزاد را اختصاص می‌دهد.

3- کاهش و حذف سطح داخل: استفاده انحصاری رادیو ترانک از فرکانس‌ها، تداخل هم کانال را حذف می‌کند.

4- بهبود مشخصه‌های عملکرد سیستم، از قبیل کاهش زمان انتقال متوسط برای یک کانال

5- ویژگی‌هایی از قبیل امکان برقراری سطوح اولویت دهی، اعلام خروج از برد پوشش، تلاش مجدد برای برقراری ارتباط هنگام اشغال بودن سیستم و بالا بودن قابلیت اطمینان سیستم.

535- عدم تداخل و امنیت ارتباطی در سیستم رادیوترانک چگونه ایجاد می‌شود؟

در این سیستم کاربران چون کانال را به صورت انحصاری بکار می‌برند فقط مکالمه مربوط به خود را خواهند شنید و در بقیه زمان‌ها غیرفعال هستند و با توجه به انتخاب تصادفی کانال توسط سیستم ترانک، شنود ارتباطی صوتی گروه یا شخص خاص از کاربران برای کاربر غیرمجاز دشوار است.

فصل پنجم

سیستم مدیریت کیفیت و عملیات در شبکه

Quality Management System and Network Operations

Methods of Equipment Maneuver

روش‌های مانور تجهیزات

Work Permits for Equipments

مجوزها برای کار روی تجهیزات

Network and Safety

ایمنی و شبکه

Standard Symbols of Equipment Parameters

علائم استاندارد پارامترهای تجهیزات

536- منظور از سیستم مدیریت کیفیت را بیان کنید؟

نظام مدیریت کیفیت، مجموعه‌ای از برنامه‌ها و روش‌های انجام کار است که با توجه به خواسته‌های استاندارد ISO 9000 تدوین شده و به روی کاغذ آمده است.

537- استاندارد ISO 9001 را به اختصار توضیح دهید؟

استاندارد ISO 9001 که در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری نیز پیاده‌سازی شده است، نیازمندی‌های یک سیستم مدیریت کیفیت را برای سازمان‌هایی که می‌خواهند توانمندی خود را در فراهم ساختن محصولات یا ارائه خدمات منطبق بر نیازهای مشتری و کاربرد نیازمندی‌های قانونی به اثبات برسانند، مشخص می‌کند. سازمان‌هایی که الزامات و خواسته‌های این استاندارد را برآورد کنند و توانایی آنان را در این امر به تأیید یکی از مراجع رسمی تأیید صلاحیت برسد، گواهینامه ایزو 9001 دریافت می‌کنند.

538- استانداردهای سری ISO 9000 توسط چه سازمانی تدوین شده است؟

این استانداردها توسط سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO) که مقر آن در کشور سوئیس است تدوین شده است. کشور ما نیز مانند بیشتر کشورهای جهان در این سازمان عضویت دارد. این سازمان وظیفه تدوین استانداردهای بین‌المللی را از طریق کمیته‌های فنی خود بر عهده دارد. استاندارد بین‌المللی توسط کمیته فنی 176 (ISO/TC 176) یعنی کمیته مدیریت کیفیت و تضمین کیفیت تهیه و تدوین شده است.

539- سیستم تضمین کیفیت در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری بر مبنای چه استانداردی طراحی و تدوین شده است؟

سیستم تضمین کیفیت در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری بر مبنای استاندارد ISO 9001:2000 طراحی و تدوین شده است. لازم به ذکر است که استانداردهای ISO توسط سازمان بین‌المللی استاندارد، تقریباً هر 5 سال یکبار بازنگری شده و در صورت لزوم تغییر داده می‌شوند. ویرایش 1994 منسوخ شده و به جای آن ویرایش سال 2000 جایگزین گردیده است.

540- اهداف یک شرکت جهت دریافت گواهینامه ISO 9000 چیست؟

افزایش رضایت مشتریان، ایجاد بهبود مستمر در انجام فعالیت‌ها و فرآیندها، افزایش توان رقابت، ارتقای کیفیت، مستند شدن فعالیت‌های مؤثر بر کیفیت و شفاف‌سازی انجام آنها، از اهداف یک شرکت جهت دریافت گواهینامه ISO 9000 می‌باشد.

541- مستندات کیفیت چیست؟

دستورالعمل و روش‌های اجرایی در مورد برنامه‌ها و اقداماتی که برای رسیدن به اهداف شرکت مکتوب می‌گردند، اصطلاحاً «مستندات کیفیت» نامیده می‌شوند.

542- ممیزی کیفیت را تعریف کنید؟

ممیزی کیفیت، یعنی بازرسی از نحوه انجام فعالیت‌ها و بررسی میزان انطباق آنها با آنچه که از طرف شرکت بیان شده است و نیز کنترل رعایت شدن الزامات استاندارد.

543- مهمترین اهداف حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری را در خط مشی کیفیت بیان کنید؟

مهمترین اهداف حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری، بهبود بهره‌برداری از شبکه‌های انتقال و فوق توزیع، رسیدگی سریع به اتفاقات این شبکه و بهینه‌سازی شبکه و نیز هماهنگی با دیسپاچینگ ملی و جلب رضایت شرکت‌های توزیع نیرو و مشترکین با مصارف سنگین می‌باشد.

544- فرآیند چیست و در استاندارد ISO 9001 فرآیندگرایی به چه معناست؟

هر فعالیت یا مجموعه‌ای از فعالیت‌ها که با صرف منابعی (از قبیل نیروی انسانی، تجهیزات، مواد اولیه و ...) ورودی‌ها را به خروجی‌ها تبدیل کند یک فرآیند به شمار می‌رود.

عملکرد اثربخش سازمان‌ها در گرو این است که فرآیندهای متعدد مرتبط و مؤثر بر هم را شناسایی و اداره کنند. در اغلب موارد خروجی یک فرآیند، بطور مستقیم ورودی به فرآیند بعدی را تشکیل می‌دهد. تعریف و اعمال مدیریت سیستماتیک بر فرآیندهای جاری در داخل یک سازمان و بویژه عملکرد متقابل این فرآیندها را فرآیندگرایی می‌نامند.

545- در سیستم مدیریت کیفیت معاونت تولید و انتقال نیرو، منظور از حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری چیست؟

گواهینامه ایزو 9001 در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری شامل مجموعه فعالیت‌ها در واحدهای زیر است: امور بهره‌برداری، دفتر فنی نظارت بر شبکه، مدیریت دیسپاچینگ منطقه‌ای، امور دیسپاچینگ فوق توزیع، امور تدارکات و امور اداری (واحد آموزش).

546- اهداف کیفی (Quality objectives) چیست؟

بر اساس استاندارد جدید ISO 9001:2000 سازمان‌ها باید هدف یا اهدافی مرتبط با کیفیت در زمینه کاری خود تعریف کرده و دستیابی به آنها را مورد توجه و دستور کار خود قرار دهند. این اهداف باید متناسب با خط مشی کیفیت سازمان بوده و قابلیت اندازه‌گیری را نیز داشته باشند.

547- در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری محصول چیست؟

مهم‌ترین حصول در این حوزه انرژی الکتریکی است که در خروجی پست‌های فوق توزیع تحویل شرکت‌های توزیع نیرو می‌شود. لازم به ذکر است که در مواردی مانند مشترکین فوق سنگین انرژی با ولتاژ 63KV تحویل مشتری می‌شود.

548- مهم‌ترین مشخصه کیفی محصول در حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری چیست؟

مهم‌ترین و اصلی‌ترین مشخصه کیفی محصول این حوزه، ولتاژ انرژی الکتریکی است که باید در حدود قابل قبول و تعریف شده قرار داشته باشد.

549- منظور از کنترل وسایل اندازه‌گیری و نظارت بر فرآیند در استاندارد ISO 9001:2000 چیست؟

بر اساس استاندارد، هر سازمان بایستی نوع نظارت و اندازه‌گیری‌های لازم الاجرا و وسایل مورد نیاز برای این اندازه‌گیری‌ها جهت اثبات انطباق محصول با نیازمندی‌های مشخص شده را تعیین کند. این امر از جمله شامل کالیبراسیون وسایل اندازه‌گیری پارامترهای مؤثر بر کیفیت، بطور سیستماتیک و برنامه‌ریزی شده می‌باشد.

550- منظور از رضایت مشتری در استاندارد ایزو 9001 چیست؟

مشتریان هر سازمان کسانی هستند که محصول یا خدمتی را از سازمان دریافت می‌کنند و به عنوان یکی از شاخص‌های ارزیابی عملکرد سیستم مدیریت کیفیت، سازمان باید اطلاعات مرتبط با نظر و دیدگاه مشتری را در مورد اینکه آیا انتظارات وی توسط سازمان برآورده شده است یا نه، تحت بررسی، نظارت و کنترل قرار دهد.

551- اعتبار گواهینامه‌های ایزو 9001 چه مدت است؟

این گواهینامه‌ها به مدت 3 سال از تاریخ صدور دارای اعتبار هستند و در طی این مدت، سازمان دریافت‌کننده گواهینامه چند بار (معمولاً سالی یکبار) توسط مؤسسه صادرکننده گواهینامه تحت ممیزی مراقبتی قرار می‌گیرد تا از برقراری سیستم مدیریت کیفیت و برآورد شدن خواسته‌های استاندارد، اطمینان حاصل شود.

552- ارزیابی سالانه وزارت نیرو از عملکرد شرکتهای برق منطقه‌ای بر اساس چه مدلی صورت می‌گیرد؟

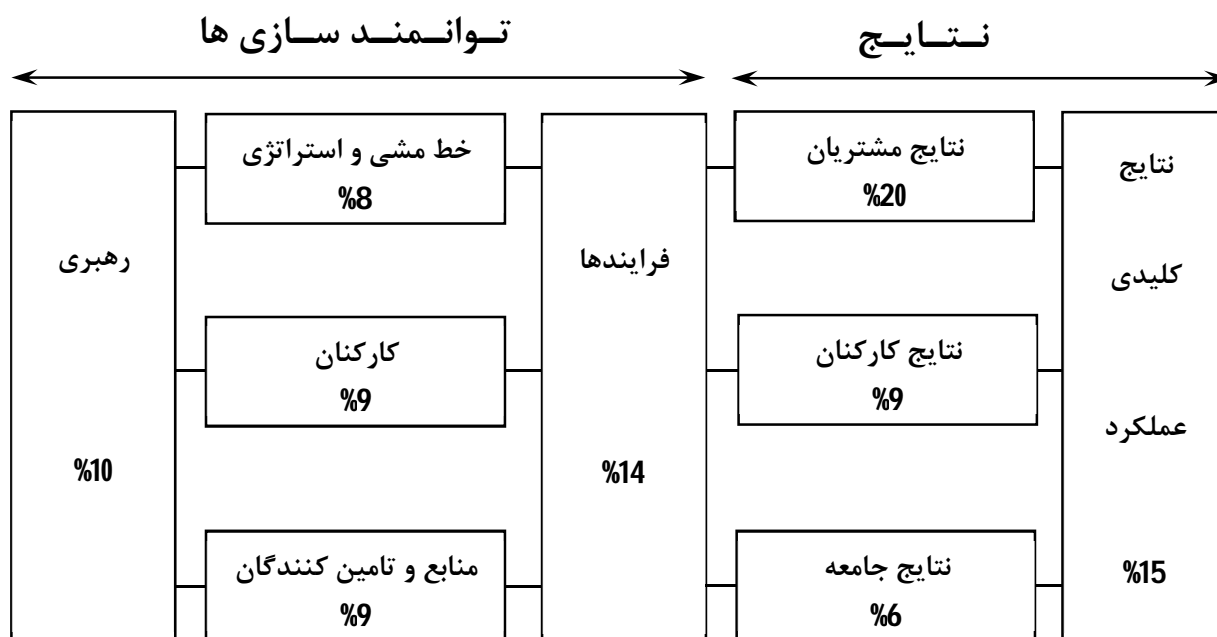
این ارزیابی بر اساس مدل تعالی سازمانی E.F.Q.M توسط بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (European Foundation for Quality Management) تدوین شده است صورت می‌گیرد. این مدل توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به عنوان مدل و الگوی مورد استفاده برای جایزه ملی کیفیت نیز برگزیده شده است.

553- چارچوب مدل E.F.Q.M چیست؟

این مدل دارای دو بخش کلی توانمندسازها (Enablers) و نتایج (Results) است که هر کدام نیمی از امتیاز مدل را به خود اختصاص داده‌اند. مدل E.F.Q.M دارای 9 محور به شرح زیر است:

- 1- رهبری، 2- خط مشی و راهبرد، 3- کارکنان، 4- منابع و تأمین کنندگان، 5- فرآیندها، 6- نتایج مشتریان، 7- نتایج کارکنان، 8- نتایج جامعه، 9- نتایج کلیدی عملکرد.

پنج محور اول به عنوان توانمندساز و 4 محور بعدی به عنوان نتایج مطرح هستند.

554- جایزه ملی کیفیت ایران چند سطح دارد؟

جایزه ملی کیفیت هر سال در روز 18 آبان ماه که روز ملی کیفیت نام گذاری شده اعطا می‌شود و دارای 5 سطح است که به ترتیب اهمیت عبارتند از: 1- تندیس زرین، 2- تندیس سیمین، 3- تندیس بلورین، 4- تقدیرنامه، 5- گواهی نامه.

555- در مدل E.F.Q.M اظهارنامه چیست؟

اظهارنامه یک سند و جزوه است که توسط خود سازمان تدوین می‌شود و ضمن ارائه تصویر کلی سازمان، به شرح وضعیت سازمان در ارتباط با یکایک محورهای مدل E.F.Q.M و معیارهای آن می‌پردازد. برای انجام فرآیند ارزیابی یا دریافت جایزه، اظهارنامه توسط مراجع ذیصلاح مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته و در صورت لزوم از سازمان نیز بازدید به عمل می‌آید (Site Visit).

اظهارنامه ضمن معرفی دستاوردها و برنامه‌های آینده سازمان و ارائه نمونه‌های اجرایی خوب در سازمان به ارزیاب این امکان را می‌دهد تا به نقاط قوت و نیز زمینه‌های بهبود در سازمان آشنایی بیشتری پیدا کند.

556- چرخه P.D.C.A و بهبود مستمر را توضیح دهید؟

عبارت PDCA از حروف اول کلمات PLAN و DO و CHECK و ACTION گرفته شده است و شامل یک چرخه 4 مرحله‌ای به صورت زیر است:

PLAN یا طرح به معنی تجزیه و تحلیل و بررسی وضع موجود برای شناسایی زمینه‌های بهبود و تعیین اهداف قابل دسترسی و یافتن راه‌های مناسب می‌باشد.

DO اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها و راه‌حل‌های انتخاب شده در مرحله قبل می‌باشد.

CHECK بررسی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها و راه‌حل‌ها و تعیین اینکه آیا به اهداف موردنظر دست یافته‌ایم یا خیر می‌باشد.

ACTION انجام تغییرات در صورت لزوم در برنامه‌های اولیه و طرح‌ها و اجرای آنها می‌باشد.

در این روش، بهبود در سازمان یک فرآیند مستمر است و به همین دلیل در انتهای یک سیکل از بهبود فعالیت‌های انجام شده بررسی، ارزیابی مجدد می‌شوند و بهبود مستمر در تمامی سطوح سازمان به عنوان یک هدف دائمی مدنظر است.

557- در سیستم‌های مدیریت کیفیت چند نوع ممیزی وجود دارد؟

در این سیستم‌ها 3 نوع ممیزی وجود دارد:

- 1- ممیزی شخص اول: این نوع ممیزی که ممیزی داخلی نیز گفته می‌شود توسط خود سازمان و یا از طرف سازمان انجام می‌شود و هدف از انجام آن بررسی وضعیت و شناسایی میزان انطباق سیستم مدیریت کیفیت با الزامات و خواسته‌های استاندارد است. در سیستم کیفیت حوزه دیسپاچینگ و بهره‌برداری هر سال 2 بار ممیزی داخلی برگزار می‌شود.

2- ممیزی شخص دوم: این ممیزی توسط مشتریان سازمان یا از طرف مشتریان سازمان برگزار می‌شود و هدف از آن بررسی وضعیت سازمان یا شرکتی است که از آن خدمات یا محصولات دریافت می‌شود. به عنوان مثال برق تهران می‌تواند وضعیت و عملکرد پیمانکار تعمیراتی خود را مورد ارزیابی و ممیزی قرار دهد.

3- ممیزی شخص سوم یا ممیزی خارجی: این نوع ممیزی توسط سازمان‌های مستقل صورت می‌گیرد که خدمات ممیزی و صدور گواهینامه یا ثبت انطباق با الزامات استانداردهایی مانند استاندارد ISO 9001 را بر عهده دارند.

558- ممیزی مراقبتی چیست؟

پس از دریافت گواهینامه استاندارد ISO 9001 یا استانداردهای دیگر، سازمان در مقاطع زمانی معین (معمولاً یک ساله) در طول دوره اعتبار گواهینامه توسط مؤسسه صادر کننده گواهینامه تحت ممیزی مراقبتی قرار می‌گیرد تا از استقرار سیستم کیفیت و انطباق وضعیت با خواسته‌ها و الزامات استاندارد اطمینان حاصل شود و در صورتی که مغایرت جدی وجود داشته باشد گواهینامه صادر شده، باطل می‌گردد.

559- اهداف مقررات حفاظت استاندارد در تأسیسات برق را نام ببرید؟

1- ایجاد محیط ایمن کار برای افراد؛

2- جلوگیری از انرژی دار شدن مجدد دستگاه‌ها و یا خطوط؛

3- حفاظت از دستگاه‌ها و خطوط؛

4- پایدار نگه داشتن شرایط تضمین شده.

560- چه عملیاتی جهت ایجاد محیط ایمن کار لازم است، نام ببرید؟

1- انجام عملیات جداسازی دستگاه‌ها، مدارات و خطوط از منابع انرژی؛

2- انجام عملیات بدون انرژی کردن دستگاه‌ها، مدارات و خطوط از منابع انرژی؛

3- صدور کارت‌های حفاظتی؛

4- صدور فرم‌های ضمانت‌نامه؛

5- نصب قفل‌ها و ضامن‌های ایمنی و ...؛

6- الصاق کارت‌های حفاظتی در محل‌های مورد نیاز؛

7- محصور کردن محیط کار؛

8- نصب اتصال زمین.

561- کارت احتیاط را تعریف کنید؟

کارت احتیاط، کارتی است که برای صدور آن عملیات جداسازی و بدون انرژی کردن انجام نمی‌شود. در نتیجه هیچ گونه حفاظتی را تضمین نمی‌کند. فقط شرایطی ایجاد می‌شود که در صورت بی‌برق شدن دستگاه‌ها و یا خطوط، از انرژی دار شدن مجدد آنها جلوگیری به عمل می‌آید.

562- موارد کاربرد کارت احتیاط را به اختصار توضیح دهید؟

در شرایط کار در مجاورت خطوط و یا دستگاه‌های انرژی دار و همچنین در شرایط کار بر روی خطوط و یا دستگاه‌های انرژی دار با لوازم ایمنی استاندارد و متناسب با ولتاژ مربوط امکان دارد مجریان کار باعث به وجود آمدن حادثه‌ای شوند که این حادثه سبب بی‌برق شدن آنها شود. قطعاً برق دار شدن مجدد آنها باعث بروز آسیب‌های جسمانی و خسارت‌های مالی خواهد شد. به منظور جلوگیری از انرژی دار شدن دوباره آنها روی کنترلرهای مربوط به خطوط و یا دستگاه‌های مجاور، کارت احتیاط نصب می‌شود.

563- وظایف درخواست کننده کارت احتیاط (مجری کار) را بنویسید؟

- 1- به مسئول بهره‌برداری مراجعه و ضمن تقاضای صدور کارت احتیاط محل و نوع کار را به طور وضوح تشریح نماید.
- 2- وسیله ارتباطی و وضعیت آن را به مسئول بهره‌برداری اطلاع دهد.
- 3- قبل از صدور کارت احتیاط به هیچ عنوان و تحت هیچ شرایطی اقدام به انجام دادن کار نکند.
- 4- در صورتی که در فاصله دوری مستقر شده باشد از طریق وسایل ارتباطی درخواست صدور کارت احتیاط نماید و وضعیت ارتباطی خود را اطلاع دهد.

564- مقررات ابطال کارت احتیاط را توضیح دهید؟

- 1- مجری کار باید کلیه ابزار و لوازم را از محوطه کار خارج کند و وضعیت محیط را به حالت عادی برگرداند و پایان کار و آخرین وضعیت را اطلاع دهد و اگر در فاصله دوری مستقر شده باشد از طریق وسایل ارتباطی به صادر کننده کارت پیام دهد.
- 2- افراد تحت سرپرستی خود را از محوطه کار دور کند و پایان کار را به آنان اطلاع دهد.
- 3- محیط کار خود را کاملاً تمیز کند.
- 4- نزد صادر کننده کارت احتیاط رفته و پایان کار و شرح کاری که انجام داده را اطلاع بدهد و آخرین وضعیت را نیز به آگاهی وی برساند و درخواست ابطال فرم تأییدیه صدور کارت احتیاط خود را بکند.

5- در صورتی که مجری کار در فاصله دوری مستقر شده باشد و قادر به مراجعه نزد صادر کننده نباشد، از طریق وسایل ارتباطی اقدام به ابطال فرم تأییدیه صدور کارت احتیاط خود بکند.

6- صادر کننده موظف است، نام و نام خانوادگی خود را در ستون «کارت برداشته شد به وسیله» ثبت و امضاء کند.

7- صادر کننده موظف است تاریخ برداشت کارت و ساعت برداشت کارت را در ستون مربوطه ثبت کند.

8- صادر کننده موظف است ساعت و تاریخ ابطال کارت احتیاط را به مجری کار اطلاع دهد و به وی یادآوری کند که هیچ گونه حفاظتی وجود ندارد.

9- صادر کننده موظف است ابطال کارت احتیاط را در دفتر گزارش و دفتر مربوط به کارت احتیاط ثبت کند و در ضمن دستگاهها را در صورت لزوم به وضعیت اول برگرداند.

565- کارت های حفاظتی و هشدار دهنده را نام ببرید؟

1- کارت حفاظت شخصی

2- کارت حفاظت دستگاه

3- کارت اتیاط

566- فرم های حفاظتی را نام ببرید؟

سه فرم حفاظتی وجود دارد:

1- فرم اجازه کار

2- فرم اجازه کار و آزمایش

3- فرم تضمین نامه ایستگاه

567- چرا صدور کارت احتیاط هیچ گونه حفاظتی را تضمین نمی کند؟

به دلیل این که برای صدور کارت احتیاط عملیات جداسازی و بدون انرژی کردن صورت نمی گیرد.

568- وظیفه دارنده کارت احتیاط در صورتی که متوجه شود ارتباطش با صادر کننده قطع شده است، چیست؟

موظف است بلافاصله وضعیت را به حالت عادی برگرداند و کار را تعطیل و افراد و لوازم را از محیط کار دور نموده و در اسرع وقت مراتب را به صادر کننده اطلاع دهد و ابطال کارت احتیاط را از وی بخواهد.

569- کارت حفاظت شخصی را تعریف کنید؟

کارتی است که برای صدور آن عملیات جداسازی و عملیات بدون انرژی کردن انجام می‌شود، در نتیجه عملیات فوق، محیط کار ایمن می‌شود و افراد و گروه‌های تعمیراتی و یا بازرسی کنندگان مجاز خواهند بود بر روی دستگاه‌ها، مدارات و ... کار کنند.

570- موارد کاربرد کارت حفاظت شخصی را نام ببرید؟

به منظور انجام کار بر روی دستگاه‌ها و یا مدارهای الکتریکی که ولتاژ آنها از 1000V بیشتر نباشد و به منظور انجام کار بر روی دستگاه‌ها و یا مدارهایی که نقاط تضمین جداسازی و بی انرژی کننده آنها به منظور ایجاد محیط ایمن کار بیش از دو نقطه الکتریکی و چهار نقطه مکانیکی نباشد و حداکثر فاصله‌ای که می‌توان از این کارت در یک محل کاری استفاده کرد به شعاع 100 متر است.

571- وظایف درخواست کننده کارت حفاظت شخصی را بیان کنید؟

- 1- به مسئول بهره‌برداری مراجعه و با تشریح نوع کار، محل کار، ساعت شروع کار و مدت زمان تقریبی انجام کار تقاضای صدور کارت حفاظت شخصی بکند (این درخواست به صورت شفاهی و حضوری انجام می‌گیرد).
- 2- قبل از صدور کارت حفاظت شخصی، تحت هیچ شرایطی به هیچ کاری اقدام نکند و فقط می‌تواند نسبت به تهیه مقدمات کار و وسایل مورد نیاز، خارج از محوطه کار در شرایط کاملاً ایمن اقدام کند.

572- وظایف صادر کننده کارت حفاظت شخصی چیست؟

- 1- به اتفاق درخواست کننده محل کار را بررسی می‌کند و در صورتی که مشکلی نباشد و یا نقطه ابهامی وجود نداشته باشد نسبت به تصویب صدور کارت حفاظت شخصی اقدام می‌کند.
- 2- مسئول بهره‌برداری بعد از تصویب صدور کارت حفاظت شخصی، نسبت به تکمیل آن اقدام می‌کند.
- 3- بعد از پر کردن کامل کارت حفاظت شخصی، کارت حفاظت شخصی را بوسیله نخ و یا وسیله عایق دیگری محکم روی نقاط تضمین نصب می‌کند به طوری که به آسانی کنده نشود و در صورت امکان در معرض دید نیز باشد.
- 4- حایل‌ها و علائم ایمنی هشدار دهنده در صورت نیاز با حضور درخواست کننده در محل‌های مورد نیاز نصب می‌شود.
- 5- فرم تأییدیه صدور کارت‌های حفاظت شخصی را در دو نسخه تکمیل و نسخه اول آن را بعد از امضاء درخواست کننده تحویل وی می‌دهد و به او اعلام می‌کند که می‌تواند کارش را شروع کند.
- 6- شماره فرم تأییدیه صدور کارت‌های حفاظت شخصی و کارت‌های حفاظت شخصی و محل کار و نوع کار و نام دارنده آنها را با ذکر ساعت و تاریخ صدور در دفتر گزارش و دفتر مربوط به کارت‌های حفاظت ثبت می‌کند.

573- نحوه ابطال کارت حفاظت شخصی را بیان کنید؟

- 1- ابزار و لوازم کار را از محوطه خارج کند، اتصال زمین‌های موقت نصب شده را برداشته، محیط کار را نظافت و مازاد مواد و وسایل را از محیط کار خارج کند.
- 2- محیط کار و دستگاه را به وضعیت عادی درآورده و کلیه افراد تحت سرپرستی را از محیط کار دور کند و به آنان اطلاع دهد که کار پایان یافته و دیگر حفاظتی وجود ندارد و کسی مجاز به وارد شدن در محیط کار خاتمه یافته نیست و بایستی دستگاه یا مدار انرژی‌دار تلقی شود.

574- موارد استفاده از کارت حفاظت دستگاه را بنویسید؟

- الف) حفظ دستگاه و تجهیزات از آسیب دیدن بیشتر
- ب) پایدار نگه داشتن سرویس برق
- ج) حفظ دستگاه‌ها و تجهیزات از صدمه دیدن

575- دستور نصب کارت حفاظت دستگاه توسط چه کسانی صادر می‌شود؟

- الف) مسئول نوبتکاری وقت اتاق کنترل ب) سرپرست نوبتکاری ج) رئیس پست د) مسئول بهره‌برداری

576- تکمیل کننده، تصویب کننده و تصویب کننده نهایی فرم درخواست صدور ضمانت نامه را نام ببرید؟

- الف) تکمیل فرم درخواست صدور ضمانت نامه توسط درخواست کننده انجام می‌گیرد.

- ب) تصویب کننده، مسئول شیفت دیسپاچینگ می‌باشد.

- ج) تصویب کننده نهایی، مسئول شیفت پست (مسئول بهره‌برداری) می‌باشد.

577- قبل از صدور فرم ضمانت نامه چه فرمی تکمیل می‌گردد؟

- فرم درخواست صدور ضمانت نامه که توسط درخواست کننده تکمیل و تحویل مسئولان بهره‌برداری می‌شود.

578- در صورتی که فرم های ضمانت نامه برای انجام کار بیشتر از یک روز صادر شده باشد، وظیفه دارنده

ضمانت نامه چیست؟

- دارنده ضمانت نامه موظف است هر روز پس از پایان کار و دور کردن افراد از محیط، فرم ضمانت نامه را تحویل صادر کننده دهد و اعلام کند که کار برای امروز تعطیل شده و افراد منطقه کار را ترک کرده و روز بعد، قبل از شروع کار ابتدا فرم ضمانت نامه خود را از صادر کننده دریافت کند. این اقدام جهت اطلاع صادر کننده از وضعیت کار می‌باشد.

579- چه کسی موظف است قبل از شروع کار ابتدا در طرفین محل کار، اتصال زمین موقت نصب کند؟

دارنده ضمانت نامه

580- جداسازی را تعریف کنید؟

مجزا کردن دستگاه‌ها و یا خطوط از کلیه منابع انرژی را جداسازی گویند.

581- بدون انرژی کردن را تعریف کنید؟

تخلیه هر نوع انرژی دستگاه‌ها و یا خطوط پس از انجام عملیات جداسازی را عملیات بدون انرژی کردن گویند.

582- فرم تضمین نامه ایستگاه را شرح دهید؟

فرم تضمین نامه ایستگاه شرایط کاملاً ایمن را برای انجام کار به وجود نمی‌آورد ولی تضمین می‌کند که هیچ نوع انرژی از طریق ایستگاه صادر کننده و همچنین ایستگاه‌های تابع جریان نخواهد داشت. فرم تضمین نامه ایستگاه تنها در شرایطی که نتوان تضمین کافی برای قسمتی از مدار بدست آورد صادر می‌شود که این فرم به منزله اجازه کار است و باید موارد این تضمین نامه به طور کامل رعایت شود.

583- دو مورد مهم از مواردی که صادر کننده مجاز به ابطال فرم ضمانت نامه نمی‌باشد را شرح دهید؟

در صورتی که ستون «ساعت و تاریخ لغو» کامل نشده باشد و همچنین اتصال زمین‌های نصب شده برداشته نشده باشد، صادر کننده مجاز به ابطال فرم ضمانت نامه نمی‌باشد.

584- دارنده ضمانت نامه موظف است قبل از شروع کار چه مواردی را به کارکنان تحت سرپرستی اطلاع دهد؟

1- شرح دستگاهی که کار بر روی آن مجاز شده است.

2- نوع کار مجازی که باید انجام شود.

3- حدود محوطه ایمن کار را مشخص کند.

4- تشریح نقاط تضمین شده

5- موقعیت قرار گرفتن اتصال زمین‌های موقت نصب شده

585- زمان اعتبار صدور ضمانت نامه چه مدتی می‌باشد؟

فرم‌های ضمانت نامه از زمان صدور تا ابطال دارای اعتبارند و در این فاصله زمانی، هیچ کس تحت هیچ شرایطی و به هیچ عنوان مجاز به راه‌اندازی و انرژی‌دار کردن محلی نیست که ضمانت نامه روی آن صادر شده است.

586- شرایط صدور فرم اجازه کار و آزمایش را توضیح دهید؟

در شرایطی که فرم اجازه کار و آزمایش صادر شده باشد هیچ گونه فرم ضمانت نامه و یا کارت حفاظتی دیگری که نقاط تضمین جداسازی و بدون انرژی کننده آنها با نقاط تضمین جداسازی و بدون انرژی کننده اجازه کار و آزمایش صادر شده وابسته باشد نمی توان صادر کرد. در صورتی که ضمانت نامه ای از قبل صادر شده باشد، تا قبل از باطل شدن کلیه ضمانت نامه ها، صدور فرم اجازه کار و آزمایش مجاز نیست.

587- هنگامی که فرم اجازه کار و آزمایش صادر شده باشد و دارنده ضمانت نامه حین انجام کار نیاز به انجام

آزمایش داشته باشد، چه اقداماتی انجام می گیرد؟

- 1- دارنده ضمانت نامه موظف است تمام افراد تحت سرپرستی را یک به یک نسبت به انجام آزمایش مطلع و راهنمایی های لازم را به عمل آورد و آنان را از محیط کار دور کند و تذکرات لازم را بدهد که تا اعلام پایان آزمایش به محل کار نزدیک نشوند.
- 2- دارنده ضمانت نامه موظف است نزد صادر کننده مراجعه و فرم درخواست آزمایش را دریافت و تکمیل کند.
- 3- دارنده ضمانت نامه موظف است کلیه افرادی را که نامشان در جدول "ب" فرم درخواست آزمایش را مبنی بر آگاهی از آزمایش امضاء کند و به آنان تذکر بدهد که تا اعلام پایان آزمایش به محیط کار نزدیک نشوند.
- 4- دارنده ضمانت نامه موظف است فرم درخواست آزمایش تکمیل شده را برای آماده کردن شرایط شروع آزمایش تحویل صادر کننده ضمانت نامه دهد و منتظر بماند تا وی انجام عملیات را اعلام کند.
- 5- دارنده ضمانت نامه موظف است همکاری های لازم را به منظور آماده کردن شرایط شروع آزمایش با صادر کننده به عمل آورد.
- 6- صادر کننده ضمانت نامه بعد از انجام عملیات و آماده کردن شرایط لازم مربوط به درخواست آزمایش، فرم درخواست را امضاء و نسخه اول را برای اطلاع دارنده ضمانت نامه به وی مسترد کند و نسخه دوم را نزد خود نگهداری نماید.
- 7- دارنده ضمانت نامه بعد از دریافت فرم مبنی بر آماده بودن شرایط برای آزمایش، به انجام آزمایشات مجاز ثبت شده در فرم درخواست آزمایش اقدام کند.

588- آیا دارنده ضمانت نامه می تواند محیط کار را ترک کند؟ توضیح دهید.

دارنده ضمانت نامه (مجری کار) مسئول امینی افراد تحت سرپرستی خود است. وی موظف است از شروع تا پایان کار در محل کار حضور یابد و آنها را سرپرستی کند. او تحت هیچ شرایطی و به هیچ عنوان مجاز به ترک محل کار خود نیست. در صورتی

که دارنده ضمانت نامه بخواهد به هر دلیلی محیط کار را ترک کند موظف است ابتدا کار را تعطیل و افراد را از محیط کار دور کند و مراتب را به صادر کننده ضمانت نامه اطلاع دهد تا وی از وضعیت کار اطلاع داشته باشد.

589- چنانچه لازم باشد برای انجام کارهای مختلف بر روی یک دستگاه، مدار یا خط برای گروه های مختلف

چند ضمانت نامه صادر شود چه اقداماتی انجام می گیرد؟

باید ضمانت نامه صادره، از نظر تأمین حفاظت های مربوط به کار مجاز ثبت شده در آن مکان باشد و هیچ گونه وابستگی به یکدیگر نداشته باشند به طوری که با لغو یکی از آنها، ایمن بودن محیط کار همچنان به قوت خود باقی باشد.

590- نحوه استفاده از کارت های عملیات ممنوع را شرح دهید؟

صادر کننده ضمانت نامه موظف است برای هر کدام از فرم های ضمانت نامه کارت عملیات ممنوع با شماره مشخصی را که در اختیار دارد تعیین و روی نقاط تضمین نصب نماید و ضروری است که شماره کارت در ستون شماره کارت عملیات ممنوع فرم ضمانت نامه ثبت شود.

591- دامنه کاربرد فرم محدوده مجاز انجام کار را بیان کنید؟

شامل کلیه عملیات فنی یا خدماتی در شبکه های برق انتقال نیرو می باشد، به نحوی که برای انجام کار نیاز به عملیات جداسازی یا بدون انرژی کردن خطوط، دستگاه ها یا مدارات نبوده و فقط شرایطی ایجاد می شود تا فرد درخواست کننده قادر باشد بدون صدور فرم ضمانت نامه یا کارت حفاظت شخصی یا کارت احتیاط در محدوده تعیین شده نسبت به انجام وظایف محوله اقدام نماید.

592- منظور از درج نقاط تضمین شده در پشت فرم درخواست صدور ضمانت نامه چیست؟

منظور مشخص کردن و معین نمودن محل دقیق انجام کار می باشد و درخواست کننده بایستی نقاط تضمین شده را با دقت در پشت فرم درخواست صدور ضمانت نامه قید نماید.

593- در صورتی که محل انجام کار دور از دسترس باشد و صادر کننده ضمانت نامه به علت بعد مسافت

قادر به بازرسی محل کار نباشد، چگونه می تواند نسبت به لغو فرم ضمانت اقدام نماید؟

صادر کننده می تواند به مطالب ثبت شده به وسیله دارنده ضمانت نامه استناد و نسبت به لغو ضمانت نامه اقدام کند مانند انجام کار روی خطوط در مسافت های دور.

594- افرادی که می خواهند برای انجام بازدید یا بازرسی وارد محوطه ای که ضمانت نامه روی آنها صادر

گردیده بشوند، چه مواردی را باید به مورد اجرا گذارند؟

الف) به اتفاق دارنده ضمانت نامه، نزد صادر کننده مراجعه و موافقت کتبی خود و دارنده ضمانت نامه را جهت ورود به محوطه ایمن کار اعلام کنند.

ب) جدول «ب» پیوست فرم ضمانت نامه را امضاء کنند.

ج) در صورتیکه اجازه کار و آزمایش و برای آزمایش، فرم درخواست انجام آزمایش نیز صادر شده باشد باید جدول «ب» فرم درخواست آزمایش را امضاء کنند.

595- در چه صورتی مسئول بهره برداری موظف است از تصویب درخواست صدور کارت احتیاط خودداری کند؟

در صورتی که ارتباط سالم و مطمئن بین مجری انجام کار و مسئولان بهره برداری وجود نداشته باشد.

596- در صورتی که مسئولان بهره برداری (اپراتورها) نتوانند با دارنده کارت احتیاط، ارتباط برقرار کنند و یا به علت دوری راه قادر به اعزام نفر نباشند، در این حالت مجاز به انجام چه کاری خواهند بود؟

بعد از گذشت زمانی به مدت یک ساعت از زمان بی برق شدن خط یا دستگاه، کارت احتیاط دارنده را لغو و با کسب مجوز از مرکز کنترل، نسبت به انرژی دار کردن خط یا دستگاه اقدام خواهند نمود.

597- در فرمهای ضمانت نامه، کار مجازی که باید انجام شود را تعریف کنید؟

آن دسته از کارهایی که به منظور انجام آنها فرم اجازه کار یا اجازه کار و آزمایش صادر می گردد به عنوان کار مجاز نامیده می شود.

598- در چه صورتی می توان روی نقاط تضمین (جداسازی و بدون انرژی کننده) نسبت به انجام کار اقدام نمود؟

هیچ کس و به هیچ عنوان و تحت هیچ شرایطی مجاز به انجام کار بر روی نقاط تضمین (جداسازی و بدون انرژی کننده) نخواهد بود.

599- منظور از پایدار نگه داشتن سرویس برق در شبکه های برق انتقال نیرو چیست؟

برای جلوگیری از عملیات اشتباه و آگاهی اپراتورها در وصل دیزنکتورها (بدون هماهنگی) روی دسته کنترل دیزنکتورها کارت حفاظت دستگاه نصب می شود تا اپراتور قبل از اقدام به انجام عملیات روی شبکه ابتدا به مطالب مندرج در کارت حفاظت دستگاه توجه نماید.

600- دستگاه ها یا خطوطی که تحت فرم اجازه کار از سرویس خارج می شوند را تعریف کنید؟

دستگاه ها یا خطوط که بمنظور انجام کار بر روی آنها، از طرفین قطع و در صورت لزوم زمین می گردد، به عنوان دستگاه ها و خطوط از سرویس خارج شده نامیده می شوند.

601- دستگاه ها و یا خطوطی که انجام کار بر روی آنها مجاز شده را تعریف کنید؟

دستگاه ها و یا خطوطی که برای انجام کار مجاز در فرم اجازه کار اعلام می گردد و تحت فرم اجازه کار از سرویس خارج می شوند.

602- نقاط تضمین (جداسازی و بدون انرژی کننده) باید دارای چه نوع مکانیزمی باشد؟

کلیه نقاط تضمین مربوط به جداسازی و بدون انرژی کننده باید دارای قفل و یا ضامن ایمنی و یا وسیله ای که بتوان آنها را قفل نموده باشد، به طوری که هیچ کس قادر به انجام عملیات روی آنها نباشد.

603- دستگاه ها و یا خطوط مجزا شده در فرم تضمین نامه ایستگاه را تعریف کنید؟

دستگاه ها و یا خطوطی که به منظور انجام کاری که محافظت شده تنها از یک طرف قطع می گردد، به عنوان دستگاه ها و یا خطوط مجزا شده معرفی می گردند.

604- در صورتی که دارنده ضمانت نامه به عللی نتواند در محیط کار حاضر شود در این صورت موظف به انجام چه اقدامی خواهد بود؟

ابتدا باید کار را تعطیل و لوازم کار را از محیط خارج و نسبت به لغو ضمانت نامه خود اقدام نماید.

605- انواع مجوز کارهای مختلف و متداول در شبکه های برق انتقال نیرو را توضیح دهد؟

1- اجازه کار، 2- اجازه کار و آزمایش، 3- تضمین نامه ایستگاه، 4- کارت حفاظت شخصی، 5- کارت احتیاط، 6- برگ محدوده مجاز انجام کار، 7- درخواست انجام عملیات تحت اجازه کار و آزمایش، 8- اجازه ورود و خروج خودروهای سنگین به تأسیسات برق، 9- درخواست و اجازه کارهای ساختمانی و تأسیساتی در پست های فوق توزیع و انتقال نیرو، 10- جدول «ب» پیوست ضمانت نامه، مخصوص سرپرستان و بازدیدکنندگان.

606- شرایط انجام عملیات بدون انرژی کردن از منابع انرژی الکتریکی را بیان کنید؟

- الف) برای انجام عملیات بدون انرژی کردن باید از سکسیونرهای زمین استفاده نمود.
- ب) برای انجام عملیات بدون انرژی کردن باید از سکسیونرهایی استفاده شود که دارای کنتاکتهای قابل رویت باشند.
- ج) در صورتی که برای انجام عملیات بدون انرژی کردن از سکسیونرهایی استفاده شود که دارای کنتاکتهای قابل رویت نباشند، باید بعد از اتمام عملیات هر سه فاز آنها را بازرسی و آزمایش نمود.
- د) سکسیونرهایی که برای انجام عملیات بدون انرژی کردن مورد استفاده قرار می گیرند، باید در حالت بسته بودن مکانیزم عمل کننده آنها قفل شود، تا از باز شدن ناخواسته آنها بطور مکانیکی یا الکتریکی جلوگیری بعمل آید.
- هـ) در صورتیکه دستگاهها یا خطوط فاقد کلید (سکسیونر) اتصال زمین باشند باید از زمینهای موقت سیار (استاندارد) استفاده شود.

607- درخواست کننده قبل از صدور فرم ضمانت نامه تحت چه شرایطی مجاز به انجام کار خواهد بود؟

- درخواست کننده (مجری انجام کار) قبل از صدور و دریافت فرم ضمانت نامه به هیچ عنوان و تحت هیچ شرایطی مجاز به انجام کار نیست.

608- چرا در فرم های ضمانت نامه ردیف «بررسی شد به وسیله» بایستی توسط دارنده ضمانت نامه بررسی و تأیید شود؟

- چون کلیه عملیات انجام شده برای صدور فرم ضمانت نامه باید توسط دارنده ضمانت نامه مورد قبول واقع شود، لذا ردیف «بررسی شد به وسیله» بایستی توسط دارنده ضمانت نامه بررسی و تأیید گردد.

609- شرایط عملیات جداسازی از منابع انرژی الکتریکی را بیان کنید؟

- الف) برای انجام عملیات جداسازی باید از سکسیونر استفاده شود.
- ب) برای انجام عملیات جداسازی لازم است از سکسیونرهایی که دارای کنتاکتهای قابل رویت باشند، استفاده شود.
- ج) در صورت استفاده از سکسیونرهایی که دارای کنتاکتهای مخفی بوده و قابل رویت نمی باشند، باید بعد از اتمام عملیات هر سه فاز این کلیدها با لوازم و ابزار ایمنی مخصوص و متناسب با ولتاژ مربوط آزمایش شوند.
- د) تمام سکسیونرهایی که برای انجام عملیات جداسازی مورد استفاده قرار می گیرند باید در حالت باز قرار داده شوند و مکانیزم عمل کننده آنها قفل گردد تا از وصل ناخواسته آنها به طور مکانیکی یا الکتریکی جلوگیری بعمل آید.

610- فرم تضمین نامه ایستگاه چه شرایطی را برای انجام کار بوجود می آورد؟

فرم تضمین نامه ایستگاه تنها در شرایطی که نتوان تضمین کافی را برای قسمتی از مدار بدست آورد صادر می شود. یعنی شرایط کاملاً ایمن را برای انجام کار به وجود نمی آورد.

611- در چه شرایط و مواقعی می توان از فرمهای ضمانت نامه استفاده نمود؟

برای ایمن کردن محیط کار و به منظور انجام کار یا بازرسی بر روی تجهیزات نصب شده، مدارات، خطوط و دستگاهها در شرایط زیر باید از فرمهای ضمانت نامه مناسب استفاده شود:

- 1- به منظور انجام کار بر روی دستگاهها، مدارات، خطوط و تجهیزاتی که ولتاژ آنها بیش از 1000 ولت باشد.
- 2- به منظور انجام کار بر روی دستگاهها، تجهیزات، مدارات یا خطوطی که نقاط تضمین جداسازی و بی انرژی کننده آنها بیش از دو نقطه الکتریکی برای تضمین محل کار، مورد نیاز باشد.
- 3- به منظور انجام کار بر روی دستگاهها و تجهیزاتی که نقاط تضمین جداسازی و بی انرژی کننده آنها بیش از چهار نقطه مکانیکی برای تضمین محل کار، مورد نیاز باشد.
- 4- به منظور انجام کار بر روی دستگاهها مدارات خطوط و تجهیزاتی که نقاط تضمین جداسازی و بی انرژی کننده آنها در یک محل قرار نداشته باشد.

612- فرم درخواست صدور ضمانت نامه را چه کسانی می توانند تکمیل کنند؟

فقط افراد مسئول و مجاز می توانند فرم درخواست صدور ضمانت نامه را تکمیل کنند.

613- در چه صورتی صادر کننده ضمانت نامه موظف است انجام آزمایش را تصویب نکند؟

در صورتی که صادر کننده ضمانت نامه تشخیص دهد که انجام آزمایش ممکن است سلامت دستگاه را به خطر بیندازد و یا اینکه اثر نامطلوب روی شبکه و تجهیزات داشته باشد.

614- کارت حفاظت دستگاه را تعریف کنید؟

کارتی است که در شرایط بخصوصی از انجام عملیات جلوگیری می کند:

الف) صدمه رسیدن به دستگاه

ب) صدمه رسیدن بیشتر به دستگاه

ج) پایداری سرویس برق

615- چه کسانی باید حتماً یک نسخه از مقررات ایمنی را داشته باشند؟

کلیه افرادی که شغلشان ایجاب می‌نماید کار و یا مانوری روی شبکه‌های برق انجام دهند.

616- اپراتور چه وظیفه‌ای در قبال کتابچه مقررات ایمنی دارد؟

اپراتور موظف است آن را با دقت مطالعه نموده و بر حسب مورد، مفاد آن را به کار بندد.

617- در صورت وجود اشکال پس از اعلام پایان کار گروه تعمیراتی به هنگامی که فرم محدوده مجاز انجام کار

صادر گردیده چه اقداماتی باید انجام داد؟

1- ابطال فرم محدوده مجاز انجام کار؛

2- صدور کارت حفاظت دستگاه مطابق با دستورالعمل مربوطه؛

3- اعلام عیب به دیسپاچینگ مربوطه.

618- اتصال زمین متحرک را تعریف کنید؟

اتصال زمین متحرک اتصال زمینی است که برای کار روی محفظه تجهیزات برقرار می‌گردد و پس از دریافت اجازه کار، گیرنده آن می‌تواند به ترتیب هر یک از آنها را برداشته و بعد از انجام کار روی آن محفظه مجدداً دایر نماید و محفظه دیگر را آزاد کند.

619- اتصال زمین اضافی را تعریف کنید؟

اتصال زمین اضافی، اتصال زمین تأیید شده است که پس از صدور اجازه کار و یا آزمایش به کار برده می‌شود (برای مثال زمین کردن مدار در همان نقطه انجام کار).

620- تجهیزات برقدار را تعریف کنید؟

کلیه تجهیزات یا مدارهای الکتریکی دارای ولتاژ را برقدار می‌گویند.

621- آیا می‌توان با توافق قبلی و یا توسط علائم، نسبت به برقدار و یا بی‌برق نمودن تجهیزات اقدام نمود؟

خیر، باید جداً اجتناب و پرهیز نمود.

622- شخص مانور کننده قبل از قطع و وصل سکسیونرها در محوطه، چه کاری باید انجام دهد؟

شخص مانور کننده می‌بایستی از دستکش‌های عایق ایمنی استفاده نماید.

623- تابلوهای خطر و احتیاط و حصارها و موانع دیگر باید تحت سرپرستی چه کسی نصب شوند؟

باید تحت سرپرستی شخص صلاحیتدار نصب و یا برداشته شود.

624- چرا تمام تجهیزات پست را ارت می‌نماییم؟

به دلیل پدیده القاء و به منظور هم پتانسیل نمودن بدنه کلیه تجهیزات می‌بایستی کلیه تجهیزات پست را ارت نمود.

625- قبل از جریان دادن فیدرهای 20 کیلو ولت چه باید کرد؟

اپراتور موظف است پس از بازدید ظاهری از پل‌های فیدر، نسبت به وصل فیدر اقدام نماید.

626- فرق سکسیونر و دیژنکتور چیست؟

سکسیونر را نمی‌توان زیر بار قطع و وصل نمود ولی دیژنکتور به دلیل قابلیت قطع و وصل زیر بار و اتصال کوتاه و برای حفاظت سیستم در هنگام اتصالی و نیز انجام مانورهای قطع و وصل در شرایط خط گرم (Hot Line) استفاده می‌گردد.

627- چرا در طرفین دیژنکتورها معمولاً سکسیونر قرار می‌دهند؟

یک علت برای این است که بتوان در مواقعی که احتیاط به بازرسی و تعمیر دیژنکتور است آن را از شبکه فشار قوی جدا نموده و علت دیگر، اگر احتیاج به کار تعمیر و یا تست و غیره بعد از دیژنکتور باشد احتمال القاء از پل‌های باز دیژنکتور به دلیل فاصله کم آنها در طول زمان و داشتن خاصیت خازنی تجهیزات فشار قوی احتمال خطر در تعمیرات و غیره وجود دارد. در نتیجه وجود سکسیونر در دو طرف یا لاقل در یک طرف آن (از طرف تغذیه H.V) ضروری است.

628- در صورت قطع کامل DC پست، وظیفه اپراتور و مرکز کنترل چیست؟

وظیفه اپراتور اطلاع سریع به مرکز کنترل می‌باشد و وظیفه مرکز کنترل دستور قطع دستی کلیدهای ورودی و بی‌برق کردن پست می‌باشد.

629- جهت ایجاد اتصال زمین موقت ابتدا چه باید کرد؟

ابتدا باید میله‌های (یا گیره‌های) اتصال زمین را به سیستم زمین محل کار متصل و سپس به فازها ارتباط داد.

630- در موقع برداشتن اتصال زمین موقت چه باید کرد؟

ابتدا باید تیغه‌ها را از فازها جدا و سپس از سیستم زمین پست جدا نمود.

631- ایمنی را تعریف کنید؟

ایمنی، رهایی از پتانسیل ضرر و زیان است.

632- ریسک را تعریف کنید؟

ریسک، ارزش پذیرفته شده خسارت است.

633- شخص مجاز را تعریف کنید؟

شخص مجاز کسی است که به اندازه کافی معلومات فنی و تجربی داشته باشد و بتواند در موقع مانور و یا انجام کار خطرات ناشی از آن را تشخیص و پیشگیری نماید.

634- فرد صلاحیت دار را تعریف کنید؟

فرد صلاحیتدار شخصی است که به اندازه کافی آموزش دیده و اطلاعات فنی داشته باشد و کتباً از طرف مدیران شرکت برق منطقه‌ای برای انجام مانورها و یا کارهای سرویس و تعمیرات روی دستگاه‌ها و مدارهای سیستم برق معرفی شده باشد.

635- نمونه ای از وسایل ایمنی را نام ببرید؟

کفش ایمنی، کلاه ایمنی، دستکش ایمنی

636- فازمترها چند نوع هستند؟

بر دو نوعند: فازمترهای فشار قوی و فازمترهای فشار ضعیف

637- چنانچه فازمتری وجود برق در یک هادی را نشان نداد، آیا می توان مطمئن شد که هادی مذکور فاقد

برق می باشد؟

خیر، ممکن است لامپ فازمتر سوخته باشد و نشان ندهد. قبل از آزمایش هادی خود فازمتر فشار قوی باید آزمایش شود.

638- آیا می توان برای امتحان فاز در یک هادی که اختلاف ولتاژ آن با زمین $20\sqrt{3}$ کیلو ولت از فازمتر 400

ولت استفاده کرد؟

خیر، زیرا باعث برق گرفتگی می‌شود.

639- در رابطه با ایمنی پست چند نوع ولتاژ مطرح می شود؟ نام ببرید.

دو نوع ولتاژ مطرح می‌گردد: 1- ولتاژ گام 2- ولتاژ تماس

640- ولتاژ گام را تعریف کنید؟

عبور جریان اتصال با باعث توزیع ولتاژ در سطح زمین پست می‌شود. ولتاژی که در حالت اتصال کوتاه فاز با زمین مابین دو پای فردی که در محوطه پست قرار دارد بوجود می‌آید را ولتاژ گام (قدم) گویند.

641- ولتاژ تماس را تعریف کنید؟

ولتاژی که بین دست و پای افراد یا بین دو دست در موقع تماس با تجهیزاتی که در اثر بروز عیب به طریقی دارای ولتاژ شده‌اند بوجود می‌آید را ولتاژ تماس می‌گویند.

642- چرا اپراتور در مواقع احساس خطر جانی و دیگر موارد ضروری، باید مراتب را ابتدا به مرکز کنترل گزارش

نموده و سپس اقدام به قطع دستگاه نماید؟

خیر، در این گونه شرایط بلافاصله باید عمل قطع انجام و سپس مراتب به مراکز کنترل ذیربط گزارش داده شود. البته شرایط باید قابل توجیه باشد.

643- در مورد حوادث اضطراری که زمان در آن نقش مهمی دارد وظیفه اپراتور چیست؟

رأساً فقط در مورد از سرویس خارج نمودن دستگاه و اطفاء حریق اقدام و در اولین فرصت حادثه را به مراکز کنترل ذیربط اطلاع دهد.

644- جریان متناوب خطرناک است یا جریان مستقیم، چرا؟

جریان متناوب، زیرا مقدار ماکزیمم جریان که $\sqrt{2}$ برابر قدرت مؤثر است تولید برق زدگی می نماید.

645- حداقل جریان متناوب و مستقیم که برای بدن انسان خطرناک هست را نام ببرید؟

مینیمم جریان AC برابر 50mA و مینیمم جریان DC برابر 80mA می باشد.

646- خطرناک ترین حالت برق گرفتگی چه موقع است؟

موقعی که جریان برق از قلب عبور نماید.

647- آیا می توان یک خط برقدار را ارت نمود؟

خیر (هرگز).

648- اختلالات و عوارض بعدی پس از برق گرفتگی کدامند؟

1- اختلالات قلبی (افزایش و کاهش فشار خون، افزایش ضربان قلب)؛

2- اختلالات عصبی (دچار فراموشی، هذیان گویی، سردرد عصبی، گزگز کردن بدن و...)

3- اختلالات حسی (اختلالات بینایی مانند عفونت عنبیه، اختلالات شنوایی مانند کری)؛

4- سایر عوارض بعدی (در فشار قوی ایجاد عوارض کلیوی).

649- انواع اتصالی در شبکه برق را نام برده و بدترین نوع اتصالی را مشخص کنید؟

1- فاز به فاز (بدترین نوع اتصالی برای شبکه)

2- فاز به نول

3- فاز به زمین (بدترین نوع اتصالی برای انسان)

650- آیا مقاومت الکتریکی بدن انسان ثابت است؟ توضیح دهید.

مقاومت الکتریکی بدن انسان ثابت نیست و بر اثر عوامل فردی و شرایط کاری تغییر می‌کند.

651- حداکثر ولتاژ تماس در جریان‌های AC و DC با توجه به ماکزیمم زمان مجاز برای قطع مدار چقدر است؟

ولتاژ مستقیم DC (ولت)	ولتاژ مؤثر متناوب AC (ولت)	زمان مجاز (ثانیه)
120	50	5
140	75	1
160	90	0/5
175	110	0/2
200	150	0/1
250	220	0/05
310	280	0/03

652- حالت‌های مختلف عبور جریان برق از بدن کدامند؟

1- از یک دست و دو پا

2- از دو دست

3- از دو پا

4- از یک دست و یک پا

653- خطرناک‌ترین حالت عبور جریان برق از بدن انسان کدام حالت است؟

خطرناک‌ترین حالت عبور جریان برق از دو دست است. زیرا در این مورد جریان برق توأماً از قلب و ریه عبور کرده و می‌تواند موجب اختلال در آنها شود.

654- حداقل اصول اساسی ایمنی در صنعت برق را شرح دهید؟

1- قطع مدار از کلیه منابع انرژی

2- اطمینان از عدم وصل مجدد خطوط یا دستگاه

3- آزمایش خطوط یا دستگاه (به منظور اطمینان از بی‌برق)

4- اتصال زمین موقت

655- حداقل فواصل مجاز از نزدیکترین هادی برقدار تا سطح زمین یا سکوی توقف در پست‌ها و کلید

خانه‌های فشار قوی چقدر است؟

ولتاژ اسمی	فاصله مجاز
کمتر از 6/6 کیلو ولت	2 متر و 56 سانتیمتر
بیشتر از 6/6 کیلو ولت و کمتر از 11 کیلو ولت	2 متر و 59 سانتیمتر
بیشتر از 11 کیلو ولت و کمتر از 22 کیلو ولت	2 متر و 64 سانتیمتر
بیشتر از 22 کیلو ولت و کمتر از 33 کیلو ولت	2 متر و 75 سانتیمتر
بیشتر از 33 کیلو ولت و کمتر از 66 کیلو ولت	2 متر و 97 سانتیمتر
بیشتر از 66 کیلو ولت و کمتر از 132 کیلو ولت	2 متر و 43 سانتیمتر
بیشتر از 132 کیلو ولت و کمتر از 275 کیلو ولت	2 متر و 56 سانتیمتر
بیشتر از 275 کیلو ولت و کمتر از 400 کیلو ولت	2 متر و 49 سانتیمتر

656- برای انجام کار روی پایه‌ها و برج‌های حائل هادی‌های برقدار فشار قوی، فواصل مجاز مشخص شده مابین قسمت‌های بدن یا ابزار کار تا قسمت برقدار چه مقدار می‌باشد؟

ولتاژ اسمی	فاصله مجاز
تا 11 کیلو ولت	1 متر
تا 33 کیلو ولت	1 متر و نیم
تا 66 کیلو ولت	2 متر
تا 132 کیلو ولت	4 متر
تا 230 کیلو ولت	5 متر
تا 400 کیلو ولت	6 متر و نیم

657- آیا در موقع نزدیک شدن طوفان و رعد و برق می‌توان روی خطوط هوایی کار کرد؟

خیر، به علاوه در این گونه مواقع در صورتی که گروهی نیز کار می‌کنند فوراً باید کار را موقوف نموده و مراتب را اطلاع دهند.

658- شدت ضایعات الکتریکی، پس از تماس بدن انسان با منبع الکتریکی، به چه عواملی بستگی دارد؟

تجربیات متعدد کلینیکی و آزمایشگاهی مشخص نموده است که شدت ضایعات الکتریکی به عوامل زیر بستگی دارد:

الف) ولتاژ، ب) شدت جریان الکتریکی، ج) مقاومت پوست و یا مخاط در نقطه ورودی جریان، د) مقاومت نقطه خروجی با زمین (اگر اتصال وجود داشته باشد)، ه) مدت زمان عبور جریان و اتصال، و) مسیر عبور جریان برق در بدن، ز) نوع جریان برق، ح) مقدار وسعت سطح تماس، ط) حساسیت فردی و توانایی‌های متفاوت افراد مختلف، ی) فرکانس.

659- مقاومت نسوج بدن انسان را به ترتیب نام ببرید؟

بر اساس مطالعات فراوان کلینیکی و آزمایشگاهی، مقاومت نسوج بدن انسان به ترتیب زیر عبارتند از: 1- استخوان، 2- چربی، 3- تاندون، 4- پوست، 5- عضله، 6- عصب و عروق خونی و 7- مایعات داخل رگ‌ها که کمترین مقاومت را دارا می‌باشند.

660- مقاومت پوست بدن انسان در حالت‌های مختلف چقدر است؟

پوست خشک می‌تواند دارای مقاومتی معادل یک مگا اهم باشد، در حالیکه مقاومت پوست مرطوب به عرق طبیعی 35000 اهم، پوست کاملاً خیس 10000 اهم و بدن غوطه‌ور در آب 1000 اهم می‌باشد.

661- کمک‌های اولیه را تعریف و اهداف آن را نام ببرید؟

کمک‌های اولیه عبارت است از کلیه اقداماتی که بلافاصله پس از بروز حادثه صورت می‌گیرد و می‌تواند سبب کاهش چشمگیر مرگ و میر شده و عوارض ناشی از حادثه را با سرعت تغییر دهد. و اهداف آن شامل 1- نجات و زنده نگهداشتن مصدوم، 2- جلوگیری از شدت یافتن حادثه، 3- کمک به بهبود حال بیمار تا رسیدن به مرکز درمانی.

662- ویژگی‌های شخص کمک دهنده در امدادگری و کمک‌رسانی به مصدوم را نام ببرید؟

1- سرعت عمل در نجات مصدوم، 2- خونسردی و آرامش در کار، 3- روحیه دادن به بیمار، 4- ابتکار عمل، 5- آشنایی با اصول کمک‌های اولیه.

663- علائم حیاتی بدن انسان چیست؟

تجسس علائم حیاتی با حداقل صرف وقت و وسیله باید امکان‌پذیر باشد.

1- نبض: با لمس سرخ رگ‌ها نبض را می‌توان حس کرد. تعداد ضربان نبض در یک شخص بالغ برابر 60 تا 80 ضربه در دقیقه است.

2- تنفس: تعداد دفعات تنفس بین 15 تا 18 بار در دقیقه می‌باشد.

3- فشار خون: میزان فشاری که خون به دیواره سرخ رگها وارد می‌کند.

4- درجه حرارت بدن: درجه حرارت معمولی بدن 37 درجه سانتیگراد می‌باشد.

5- رنگ پوست.

6- مردمک چشم.

7- درجه هوشیاری.

664- چهار عامل مهم در تعیین پاسخ انسان نسبت به ارتعاش چیست؟

شدت ارتعاش، فرکانس ارتعاش، جهت ارتعاش، مدت ارتعاش.

665- حداکثر زمان مجاز برای اتصال ولتاژهای 50-75-90-110 ولت به بدن انسان چقدر می‌باشد؟

ثانیه 5=50 ولت، ثانیه 1=75 ولت، ثانیه 0/5=90 ولت، ثانیه 0/2=110 ولت

666- سه عامل مهم که در برق گرفتگی قابل بررسی است را نام ببرید.

1- سیستم برق (ذات برق)؛

2- محیط زیست (تماس با زمین)؛

3- موجود زنده (مهمترین عامل در برق گرفتگی).

667- عوامل مؤثر در برق گرفتگی را بیان کنید؟

مقدار جریانی که از بدن عبور می نماید.

668- برق گرفتگی به چند طریق معمول است، نام ببرید؟

به دو طریق: 1- تماس مستقیم با برق؛

2- تماس غیرمستقیم با برق.

669- خطرات ناشی از سیستم های برقی را نام ببرید؟

1- خطرات مربوط به تولید حرارت (حرارت مطلوب، حرارت غیرمطلوب)؛

2- خطرات ناشی از برق گرفتگی.

670- اهداف بهداشت حرفه ای را نام ببرید؟

1- حفظ و ارتقاء سطح سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی کارکنان؛

2- پیشگیری از بیماری ها و حوادث شغلی؛

3- انتخاب مشاغل متناسب با شرایط محیطی.

671- وظایف کارگر در محیط کار چیست؟

1- رعایت اصول و مقررات ایمنی؛

2- استفاده از وسایل حفاظت فردی و گروهی؛

3- استفاده از حفاظها در محیط کار؛

4- عدم دستکاری در وسایل حفاظت فردی؛

5- عدم دخالت در کارهای دیگران.

672- وظایف کارفرما در ارتباط با مسائل کارگران چیست؟

- 1- تهیه وسایل ایمنی (فردی و گروهی)؛
- 2- نصب حفاظ برای دستگاههای خطرناک؛
- 3- ایمن سازی محیط کار؛
- 4- اجرای مقررات ایمنی؛
- 5- ارتباط با وزارت کار و سازمان تأمین اجتماعی؛
- 6- آموزش ایمنی کارکنان.

673- به طور کلی عوامل زیان آور در محیط کار را بیان کنید؟

- 1- عوامل شیمیائی؛ 2- عوامل فیزیکی؛ 3- عوامل بیولوژیکی؛ 4- عوامل مکانیکی؛ 5- عوامل روانی.
- 674- عوامل شیمیائی به چند طریق می تواند به بدن انسان صدمه وارد کند؟ نام ببرید.
- به سه طریق: 1- از راه تنفسی؛ 2- از راه پوستی؛ 3- از راه گوارشی.

675- عوامل فیزیکی که در محیط کار می تواند باعث ناراحتی ها یا امراض گوناگون برای افراد شود را نام ببرید؟

- 1- حرارت، 2- صدا، 3- فشار هوا، 4- ارتعاش، 5- روشنایی، 6- اشعه ها و مواد رادیواکتیو، 7- الکتریسیته.

676- منابع تولید حرارت الکتریکی را نام ببرید؟

- الف) گرمای مقاومتی، ب) گرمای القائی، ج) گرمای حاصل از نشتی جریان، د) گرمای حاصل از جرقه، هـ) گرمای حاصل از الکتریسیته ساکن.

677- عواملی که نقطه اشتعال به آنها بستگی دارد را نام ببرید؟

- 1- مقدار درصد بخارات تولید شده از جسم، 2- مقدار درصد اکسیژن موجود در محل، 3- نوع حرارت، 4- درجه حرارت، 5- مدت زمان قرار گرفتن ماده قابل اشتعال در محیط حرارت، 6- نوع کاتالیزور یا تسریع کننده واکنش.

678- درجه حرارت اشتعال به آنها بستگی دارد را نام ببرید؟

- درجه حرارت اشتعال یک جسم جامد، مایع یا گاز عبارت است از کمترین درجه حرارتی که در آن دما، اشتعال ماده بدون عامل آتش زنه امکان پذیر باشد.

679- درجه حرارت اشتعال یا نقطه خود به خود سوزی را تعریف کنید؟

الف) حرارت شیمیایی، ب) حرارت الکتریکی، ج) حرارت مکانیکی، د) حرارت هسته‌ای.

680- طبقات آتش سوزی‌ها به طور کلی به چند دسته تقسیم می‌شوند؟

بر اساس استاندارد ایزو، آتش سوزی‌ها به شش دسته تقسیم می‌شوند که عبارتند از:

دسته A: آتش سوزی جامدات قابل اشتعال؛

دسته B: آتش سوزی مایعات قابل اشتعال؛

دسته C: آتش سوزی ناشی از فلزات قابل اشتعال؛

دسته D: آتش سوزی ناشی از فلزات قابل اشتعال؛

دسته E: آتش سوزی ناشی از الکتریسیته؛

دسته F: آتش سوزی مواد سوختنی خاص و مهم مانند چربی‌ها و روغن‌های آشپزی.

681- آتش به چند طریق گسترش می‌یابد؟

به دو دسته افقی و عمودی.

682- مربع آتش را تعریف کنید؟

آتش نتیجه یک عمل شیمیایی است که از ترکیب چهار عامل سوختنی، هوا و حرارت و واکنش‌های زنجیره‌ای به وجود می‌آید. این چهار عامل را در کنار هم مربع آتش گویند.

683- به طور کلی برای خاموش کردن آتش، چه باید کرد؟

الف) گرفتن حرارت، ب) دور ساختن مواد سوختنی، ج) قطع هوا.

684- انواع خاموش کننده‌های آتش را از نظر وضعیت ظاهری نام ببرید؟ الف) دستی، ب) سیار، ج) ثابت.

685- انواع وسایل خاموش کننده از نظر محتوای مواد اطفای حریق کدامند؟

1- خاموش کننده‌های محتوی آب؛

2- خاموش کننده‌های محتوی پودر و گاز؛

3- خاموش کننده‌های محتوی کف (شیمیایی - مکانیکی)؛

4- خاموش کننده‌های محتوی گاز CO_2 ؛

5- خاموش کننده‌های محتوی هالوژنه.

686- خاموش کننده‌های مواد کف چند نوعند؟

دو نوعند: کف شیمیایی - کف مکانیکی.

687- ماده هالوژنه را تعریف کنید؟

مواد هالوژنه تشکیل شده از یک یا چند اتم از یک عنصر هالوژن مانند: فلوئور، کلر، برم، ید.

688- برای خروج مواد خاموش کننده و هدایت آن به طرف آتش نیاز به چه عاملی می‌باشد؟

فشار گاز.

689- نکته مهم به هنگام استفاده از کسپول‌های آتش‌نشانی چیست؟

فوران را متوجه ریشه آتش سازید.

690- در آتش‌سوزی وسایل الکتریکی و الکترونیکی چه باید کرد؟

در آتش‌سوزی‌های وسایل الکتریکی یا الکترونیکی مانند ژنراتورهای مولد برق، پست‌ها و کابل‌های فشار قوی و فشار ضعیف و... قبل از هر اقدامی باید جریان برق قطع گردیده و بعد با کپسول گاز CO_2 (گاز کربنیک) اقدام به اطفاء حریق نمود.

691- برای خاموش کردن آتش‌های ناشی از مایعات (قابل اشتعال) از چه نوع کپسولی باید استفاده کرد؟

از خاموش کننده‌های پودری در سطح کوچک و کف شیمیایی و مکانیکی در سطح بزرگتر.

692- به هنگام استفاده از خاموش کننده‌های محتوی گاز CO_2 ، عمل قطع هوا چگونه انجام می‌شود؟

یک کیلوگرم CO_2 مایع وقتی به صورت بخار درآید نیم متر مکعب فضا را اشغال می‌کند و گاز CO_2 اکسیژن هوا را از محل دور و خود جایگزین آن می‌شود.

693- گاز CO_2 که در خاموش کننده‌های تجهیزات برقی به کار می‌رود را شرح دهید؟

گاز CO_2 گازی است غیرقابل احتراق، بی بو، غیر سمی، خنثی، فاسد نمی‌شود و هادی الکتریسیته نمی‌باشد و وزن آن سنگین تر از هوا است.

694- هالن 104 که یک خاموش کننده هالوژنه است چگونه عمل می‌کند؟

هالن 104 = کربن تتراکلرید.

وقتی این ماده شیمیایی بر روی آتش ریخته می‌شود، بلافاصله با جذب حرارت تجزیه شده و تولید گاز سنگین که تقریباً

پنج برابر سنگین تر از هواست می‌نماید و گاز مزبور روی آتش را پوشانده و جای هوا را می‌گیرد و حریق را خفه می‌کند.

695- فشار گاز حاصل در کپسول از چه طریق تأمین می‌گردد؟

فشار حاصل از واکنش دو ماده شیمیایی بر یکدیگر، فشار گاز بی‌اثر در بالن، فشار از طریق کمپرس کردن، فشار درونی.

696- کپسول‌های پودر و هوا حاوی چه مقدار پودر و هوا است؟

$\frac{2}{3}$ کپسول حاوی پودر و بقیه هوای کمپرس شده است. عامل فشار همان هوا یا یک گاز بی‌اثر مانند ازت می‌باشد و مورد مصرف آن در آتش‌های نفتی و روغنی است.

697- آیا در پست‌های فشار قوی و نیروگاه‌ها مجاز به استفاده از کپسول آب هستیم؟

به هیچ وجه.

698- مواد قابل اشتعال و سریع‌الاشتعال را شرح دهید؟

مواد سریع‌الاشتعال (Flammable Material) شامل هرگونه مواد (جامد، مایع، گاز و بخار) بوده که به آسانی مشتعل می‌گردد و مواد قابل اشتعال (Combustible Material) به موادی اطلاق می‌گردد که دارای خاصیت اشتعال زایی می‌باشد ولی به آسانی شعله ور نمی‌گردد.

699- در صورتی که داخل ساختمان را دود گرفته باشد، فرد گرفتار شده چه می‌کند؟

ابتداءً از کف زمین جهت استنشاق استفاده کرده و ضمن خزیدن با حرکت دست موانع را احساس و از برخورد سر با آنها جلوگیری و با لمس دیوار، درب را پیدا نموده و خارج می‌شود.

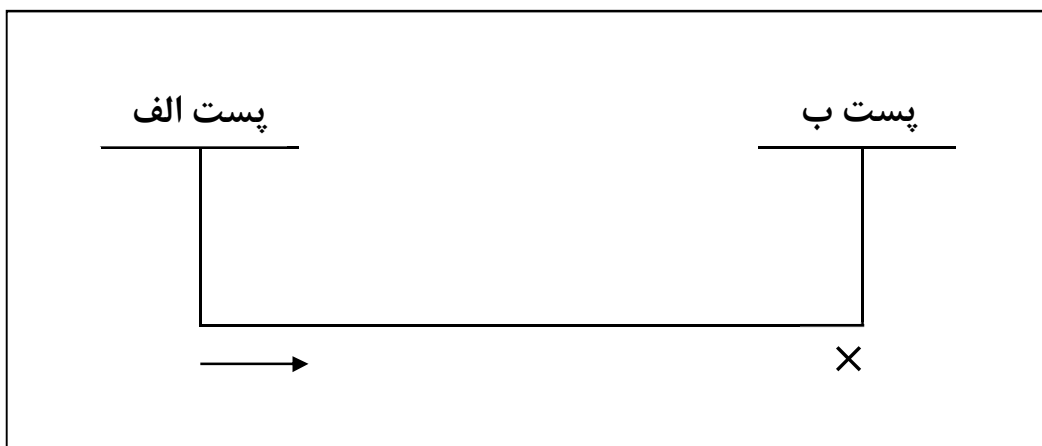
700- اصول پیشگیری از خطرات آتش‌سوزی هنگام جوشکاری را به طور اختصار شرح دهید؟

قبل از شروع عملیات جوشکاری هر نوع مواد قابل احتراق را که در مجاورت محل جوشکاری یا برش قرار دارند باید به محل دورتری منتقل نمود و در صورت عدم امکان باید یک نفر با یک دستگاه خاموش کننده دستی مناسب در محل برای طفاء حریق‌های احتمالی در تمام مدت کار آماده باشد.

701- در موقعی که اتومبیل از قسمت موتور دچار آتش‌سوزی شد، چه می‌کنیم؟

قبل از هر کاری وسیله خاموش کننده را آماده کرده و به آرامی درب موتور را بالا زده و اقدام به اطفاء حریق می‌نماییم. بهترین وسیله کپسول‌های پودری می‌باشد و در ضمن به هیچ وجه قبل از آماده کردن وسیله اطفاء حریق نباید درب موتور را بالا زد چون هوای بیشتری به محل حریق می‌رسد.

702- با توجه به دیاگرام زیر در صورت خروج خط بین دو پست الف و ب در شرایط عدم امکان برقراری تماس و هماهنگی با مرکز کنترل و یا پست مقابل، اولویت عملیات برقرار نمودن و پارالل نمودن خط مذکور را بیان کنید؟

به منظور هماهنگی عملیات، کلیه خطوط 230 و 400 کیلو ولت بر روی نقشه ت خطی شبکه سراسری با علائم پیکان و یا ضربدر مشخص گردیده‌اند. اولویت عملیات برقرار نمودن (تانسین دادن) توسط این علائم مشخص می‌گردد. پستی که خط بی‌برق شده در آن با علامت پیکان (→) مشخص گردیده ابتدا اقدام به برقرار نمودن خط کرده و پست مقابل با علامت ضربدر (x) پس از دریافت ولتاژ در انتهای خط اقدام به پارالل نمودن خط می‌نماید.

703- اقداماتی که جهت ثبت وقایع پست توسط اپراتور انجام می‌گیرد را شرح دهید؟

اپراتور موظف است تمام وقایع و حوادثی که در طول نوبت کاری او اتفاق می‌افتد به ترتیب با ذکر ساعت، نام و شماره دستگاه، علت واقعه، محل وقوع، رله‌های عمل کرده، آلارم‌ها و نمراتورهای ظاهر شده را در دفتر گزارش ثبت و به سرپرست مربوطه گزارش نماید.

704- اپراتور پست‌های انتقال، معایب تجهیزات سیستم مخابراتی را به چه مرکزی اعلام عیب می‌نمایند؟

به مرکز دیسپاچینگ منطقه‌ای تهران.

705- مهمترین مواردی که بایستی در دفتر گزارش روزانه توسط اپراتور هر شیفت ثبت گردد را نام ببرید؟

- 1- بازدید از تجهیزات سوئیچ یا رد و ثبت اشکالات و معایب مشاهده شده.
- 2- بازدید از خطوط منشعب از پست و ثبت اشکالات و معایب مشاهده شده.
- 3- بازدید از سیستم‌های تغذیه AC، DC، روشنایی، دیزل ژنراتور، باتری‌ها، باتری شارژرها، کمپرسورها، منابع هوای فشرده و... و ثبت اشکالات و معایب مشاهده شده.
- 4- بازدید از قسمت‌های مختلف ساختمان، اتاق فرمان، اتاق رله، اتاق دیزل ژنراتور، اتاق باتری‌ها، اتاق کمپرسور، درب‌های کانال در محوطه سوئیچ یارد و داخل ساختمان، اطمینان از مسدود بودن راه‌های ورود حیوانات موذی و... و ثبت اشکالات و نواقص مشاهده شده.
- 5- ثبت تجهیزات، دستگاه‌ها و خطوط معیوب با ذکر شماره، نام آن و نوع عیب با ذکر شماره، نام آن و نوع عیب یا اشکال بوجود آمده.
- 6- ثبت تجهیزات، دستگاه‌ها و خطوط تحت تعمیر با ذکر نوع ضمانت‌نامه صادر شده و شرح اقدامات انجام شده همراه با نام مجری انجام دهنده کار پس از انجام تعمیرات.

706- وظیفه اپراتور مسئول یا اپراتور یا مسئول عملیات شبکه (در پست‌های اسکن) به هنگام مشاهده عیب در تجهیزات را شرح دهید؟

- 1- ثبت عیب مشاهده شده در فرم اعلام عیب تجهیزات F09-OP01 و ثبت در دفتر خلاصه سوابق معایب تجهیزات F09-OP03
- 2- اعلام عیب به واحد مربوطه (واحد هماهنگی برای پست‌های انتقال و دیسپاچینگ فوق توزیع برای پست‌های فوق توزیع) از طریق تلفن یا بی‌سیم.
- 3- ثبت عیب مشاهده شده در دفتر گزارش پست.
- 4- مطابقت بروز عیب با فرم بازدید روزانه، هفتگی و ماهانه در صورت عدم رفع عیب.

707- وظیفه اپراتور مسئول یا اپراتور یا مسئول عملیات شبکه (در پست‌های اسکن) به هنگام مشاهده عیب

ساختمانی را شرح دهید؟

1- اعلام عیب ساختمانی به مسئول پست (در پست‌های انتقال) و سرپرست ناحیه (در پست‌های فوق توزیع).

2- ثبت در دفتر خلاصه سوابق معایب F09-OP57

3- ثبت عیب مشاهده در دفتر گزارش پست.

4- تطبیق عیب با فرم بازدید ماهانه ساختمانی و تأسیساتی در صورت عدم رفع عیب.

5- همکاری با واحد تعمیراتی هنگام مراجعه جهت رفع عیب.

6- کنترل کار انجام شده و نگهداری فرم F09-OP06 در پست.

708- وظیفه اپراتور مسئول یا اپراتور یا مسئول عملیات شبکه (در پست‌های اسکن)، برای انجام بازدید ماهانه

فنی ساختمانی و تأسیساتی را توضیح دهید؟

1- انجام بازدید ماهانه از ساختمان، ابنیه و تأسیسات پست از اول تا سوم هر ماه.

2- درج نتایج بازدید در فرم چک لیست بازدید ماهانه فنی ساختمانی و تأسیساتی (F09-OP13)

3- انجام اقدامات مقتضی در صورت مشاهده هرگونه عیب ساختمانی مطابق روش اجرایی اعلام و پیگیری رفع عیب

ساختمانی پست‌ها (F09-OP06)

4- بایگانی و نگهداری فرم بازدید در محل پست.

709- نحوه تحویل و تحول شیفت در پست‌های انتقال و فوق توزیع را شرح دهید؟

1- حضور به موقع در محل پست.

2- ارائه اطلاعات شیفت قبل به پرسنل شیفت جدید.

3- بررسی و کنترل اطلاعات شیفت قبل.

4- بازدید و کنترل تجهیزات پست توسط پرسنل شیفت جدید.

5- ثبت اطلاعات مربوط به تحویل و تحول شیفت.

710- چگونه انجام عملیات مانور در پست‌های فوق توزیع در خصوص کارهای تعمیراتی را شرح دهید؟

- 1- درخواست انجام عملیات مانور توسط واحد تعمیراتی و اعلام به مرکز کنترل دیسپاچینگ فوق توزیع ذیربط
- 2- ثبت درخواست واحد تعمیراتی در دفتر گزارش و تکمیل فرم درخواست صدور ضمانت نامه توسط واحد تعمیرات، انجام مراحل درخواست صدور ضمانت نامه
- 3- تکمیل فرم مانور و انجام عملیات مانور مطابق مندرجات فرم مانور
- 4- صدور ضمانت نامه و ثبت اهم مراحل مانور از جمله شماره نمراتور بریکر در دفتر گزارش پست
- 5- پس از اتمام کار واحد تعمیرات، ابطال ضمانت نامه، تکمیل فرم مانور و انجام عملیات مانور
- 6- اعلام خاتمه عملیات مانور به دیسپاچینگ فوق توزیع

711- چگونه انجام عملیات مانور در پست‌های انتقال نیرو در خصوص کارهای تعمیراتی را شرح دهید؟

- 1- درخواست انجام عملیات از مرکز کنترل دیسپاچینگ منطقه‌ای تهران از طریق بی‌سیم یا D.T.S یا تلفن؛
- 2- ثبت تقاضای فوق در دفتر گزارش پست؛
- 3- انجام مراحل درخواست صدور ضمانت نامه؛
- 4- تکمیل فرم مانور و انجام عملیات مانور مطابق مندرجات فرم مانور؛
- 5- صدور ضمانت نامه و ثبت مواد لازم در دفتر گزارش پست (از جمله شماره نمراتور بریکر)؛
- 6- پس از پایان اقدامات اجرایی تعمیراتی ابطال ضمانت نامه و انجام هماهنگی لازم با مرکز کنترل دیسپاچینگ منطقه‌ای تهران؛
- 7- تکمیل فرم مانور و انجام عملیات مانور مطابق مندرجات فرم مانور و اعلام خاتمه عملیات مانور به دیسپاچینگ منطقه‌ای تهران.

712- وظیفه اپراتور به هنگام ورود و خروج تجهیزات، خودرو سنگین و تردد افراد به پست‌ها را بیان کنید؟

- 1- تنظیم صورتجلسه ورود و خروج تجهیزات و لوازم از پست فوق توزیع و انتقال بر اساس شماره تلفن‌گرام و مجوز صادره از واحد هماهنگی، قسمت بهره برداری یا اداره بهره برداری ذیربط ؛
- 2- ثبت ساعت ورود و خروج تجهیزات ، لوازم ، خودرو و افراد در دفتر گزارش پست .

713- در پست‌های فوق توزیع در صورت مراجعه اکیپ‌های تعمیراتی چه اقداماتی برای بی‌برق کردن و خارج

کردن تجهیزات از مدار باید انجام داد؟ توضیح دهید.

1- اعلام حضور تیم سرویس و تعمیرات در پست به صورت تلفنی یا بی‌سیم به دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه و ثبت در دفتر گزارش؛

2- تکمیل فرم درخواست صدور ضمانت نامه در پست توسط سرپرست تیم سرویس و تعمیرات؛

3- در صورت موافقت مرکز کنترل د - ف - ت مربوطه، صدور دستور انجام مانور و بی‌برق کردن تجهیزات مربوطه توسط اپراتور مسئول یا اپراتور یا مسئول مانور (پست‌های اسکن)؛

4- انجام مانور و بی‌برق کردن تجهیزات مربوطه و اطلاع به مرکز کنترل د - ف - ت از طریق تلفن یا بی‌سیم؛

5- صدور اجازه کار برای تیم سرویس یا تعمیرات.

714- پرسنل و مسئول پست موظف هستند اپراتور جدیدالاستخدام را به هنگام کارآموزی با چه مواردی آشنا

نمایند؟

الف) محیط کار

ب) ارتباطات و ساختار سازمانی

ج) تجهیزات و نحوه کار و بازدید و نظارت بر آنها

د) نحوه انجام مانورهای مختلف

هـ) همکاری که با آنها در تماس خواهد بود

و) روش‌های اجرایی و مستندات مرجع ناظر بر فعالیت‌ها و وظایف

715- چه عواملی باعث ایجاد تغییرات فرکانس در شبکه می‌شود؟

1- قطع مقدار قابل ملاحظه‌ای از بار

2- از دست رفتن قسمتی از تولید

3- اتصال کوتاه‌های شدید و طولانی مدت

716- مسئولیت ثابت نگهداشتن ولتاژ 20 کیلو ولت در پست‌ها به عهده کیست؟

در کلیه پست‌ها بر عهده اپراتور پست می‌باشد و در پست‌هایی که از طریق سیستم اسکادا به طور کامل کنترل می‌گردند این

وظیفه به عهده مرکز کنترل دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه می‌باشد.

717- گزارشاتی که توسط اپراتور به مراکز دیسپاچینگ داده می‌شود شامل چه مواردی بادی باشد، نام ببرید؟

1- نام و شماره دستگاه

2- زمان دقیق قطع

3- علت خارج شدن دستگاه از سرویس

4- مقدار بار قطع شده

5- رله‌هایی که عمل کرده‌اند

6- سایر اطلاعات ضروری مانند این که همزمان چه قطعی‌ها و حوادثی روی سایر تجهیزات پست مربوطه افتاده است.

718- در صورت تغییرات فرکانس بین 49/7 و 50/3 هرتز، هرگونه اصلاح فرکانس با توجه به امکانات و شرایط

شبکه توسط چه مرکزی انجام می‌شود؟

توسط مرکز کنترل دیسپاچینگ ملی

719- وظایف دفتر هماهنگی (واحد هماهنگی) چیست؟

این دفتر که افراد آن به صورت نوبت کاری انجام وظیفه می‌نمایند مسئول پیگیری رفع معایبی می‌باشند که از طریق مراکز

دیسپاچینگ فوق توزیع و پست‌های انتقال اعلام می‌گردد. این پیگیری تا رفع کامل عیوب اعلام شده و بهره‌برداری از

دستگاه‌ها ادامه پیدا می‌کند.

720- نحوه عملیات هنگام بی‌برق شدن پست‌های 63 کیلو ولت (دارای باسبار) را بیان کنید؟

1- اعلام عملکرد رله‌ها به مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه

2- باز نمودن دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ورودی در صورت عدم خروج خودکار

3- باز نمودن دیژنکتورهای 63 کیلو ولت خروجی (در صورت موجود بودن)

4- باز نمودن دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ترانسفورماتورهای 63/20 کیلو ولت

5- باز نمودن فیدرهای 20 کیلو ولت ترانسفورماتورها

6- خروج خازن‌ها در صورت عدم قطع خودکار فیدر خازن‌ها همزمان با قطع فیدر 20 کیلو ولت ترانسفورماتورها

7- باز نمودن فیدرهای 20 کیلو ولت ارتباط در صورت بسته بودن قبل از بی‌برقی

8- باز نمودن فیدرهای 20 کیلو ولت خروجی

9- اعلام مراتب به مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه

721- نحوه برقدار کردن پست‌های 63 کیلو ولت (دارای باسبار) را بیان کنید؟

- 1- ریست کردن رله‌ها به درخواست مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه؛
- 2- برقدار کردن کابل‌ها یا خطوط تغذیه کننده از پست مبدأ (در صورتی که از پست مبدأ بی‌برق شده باشد)؛
- 3- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ورودی؛
- 4- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت خروجی (در صورت موجود بودن پس از اعلام آمادگی در پست تغذیه شونده)؛
- 5- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ترانسفورماتورها؛
- 6- وصل فیدرهای 20 کیلو ولت ترانسفورماتورها؛
- 7- وصل فیدرهای 20 کیلو ولت خروجی با هماهنگی دیسپاچینگ‌های توزیع؛
- 8- وصل فیدر ارتباط (در صورت بسته بودن) قبل از بی‌برق شدن پست؛
- 9- در مدار قرار دادن خازن‌ها طبق دستورالعمل بهره‌برداری از خازن‌ها؛
- 10- نرمال کردن وضعیت مانور در پست‌های تغذیه شونده از خروجی‌های منشعب از باسبار 63 کیلو ولت؛
- 11- اعلام مراتب به مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه.

722- در صورتی که یک پست انتقال کاملاً بی‌برق گردد، مسئول بهره‌برداری پست به ترتیب باید چه اعمالی را انجام دهد؟

- الف) پس از حصول اطمینان از بی‌برق کامل پست کلیه کلیدهای قدرت خطوط و ترانسفورماتورها را دستی قطع نماید.
- ب) پس از دریافت تانسیون از هر طریق با استفاده از روش علائم پیکان و ضربدر، پست را برقدار نماید.
- ج) با استفاده از امکانات و منابع راکتیو در پست و با توجه به دستورالعمل کنترل ولتاژ، ولتاژ پست را تنظیم نماید.

723- حوزه جغرافیایی و عملیات مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع تهران بزرگ را نام ببرید؟

کلیه پست‌ها، خطوط 63 کیلو ولت و مراکز دیسپاچینگ فرعی فوق توزیع تحت نظارت و کنترل مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع تهران بزرگ قرار دارند.

724- حوزه جغرافیایی و عملیاتی مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع نواحی قم و کرج چیست؟

کنترل و نظارت روی پست‌ها و خطوط 63 کیلو ولت و کلیه فیدرهای 20 کیلو ولت پست‌های 63 کیلو ولت در ناحیه غرب استان تهران (کرج و شهرستان‌های تابعه) و استان قم (شهر قم و توابع) به عهده مراکز دیسپاچینگ فوق توزیع نواحی قم و کرج می‌باشد.

725- آیا اپراتور پست موظف است همیشه در ارتباط با مرکز کنترل و دیسپاچینگ‌های نواحی باشد؟

بله، اپراتور موظف است همیشه در ارتباط با مرکز کنترل یا دیسپاچینگ‌های نواحی بوده و دستورات را در مورد انجام مانورها با در نظر گرفتن اصول ایمنی برای افراد و بعد دستگاه‌ها اجراء نماید.

726- مسئولیت نظارت بر کنترل ولتاژ 63 کیلو ولت در شبکه با کدام واحد است؟

در تهران با مراکز کنترل و در نواحی با مرکز دیسپاچینگ نواحی .

727- مقدار بار مجاز ترانسفورماتورهای 30MVA بر اساس دستورالعمل ثابت بهره برداری پست های فوق

توزیع چه مقدار می باشد؟

الف) حداکثر 26 مگا ولت آمپر (بدون محدودیت زمانی) با توجه به درجه حرارت مجاز ترانسفورماتور ((87%))

ب) 28 مگا ولت آمپر (برای مدت حداکثر 12 ساعت) با توجه به درجه حرارت مجاز ترانسفورماتور ((93%))

ج) 30 مگا ولت آمپر (برای مدت 2 ساعت) با توجه به درجه حرارت مجاز ترانسفورماتور.

728- مقدار بار مجاز ترانسفورماتورهای 15MVA بر اساس دستورالعمل ثابت بهره برداری پست‌های فوق

توزیع چه مقدار می باشد؟

الف) با توجه به درجه حرارت مجاز ترانسفورماتور 13 مگا ولت آمپر (بدون محدودیت زمانی)

ب) 14 مگا ولت آمپر (حداکثر برای مدت 12 ساعت)

ج) 15 مگا ولت آمپر (برای حداکثر 2 ساعت)

729- حدود وظایف عملیاتی اپراتور پست‌های فوق توزیع را شرح دهید؟

هرگونه مانور معمولی در شبکه را طبق دستور مرکز کنترل دیسپاچینگ فوق توزیع و یا دیسپاچینگ‌های نواحی بنا به مورد و مطابق شرح وظایف خود انجام می دهند.

730- چنانچه لازم باشد اطلاعاتی از دفتر گزارش روزانه به واحدی منعکس گردد، می بایستی چگونه اقدام

نمود؟

باید اطلاعات را در فرم‌های جداگانه درج و ارسال نمود.

731- اپراتور در زمانی که یکی از تجهیزات و یا دستگاه‌های منصوبه صدمه ببیند، چه وظیفه‌ای دارد؟

اپراتور بایستی سریعاً نام، شماره، ولتاژ دستگاه صدمه دیده، رله‌های حفاظتی عملکرد و مشاهدات خود را به مرکز کنترل اطلاع دهد و پس از ایزوله کردن قسمت‌های صدمه دیده و اطمینان از ادامه کار سایر تجهیزات، نسبت به ثبت دقیق حادثه و علت آن در دفتر گزارش روزانه اقدام نماید.

732- تعویض شیفت اپراتورها در پست چگونه انجام می‌شود و چرا؟

منظور از دستورالعمل تعویض شیفت، تعیین روش ثابت و معین به هنگام تعویض شیفت در نیروگاه‌ها و ایستگاه‌ها و مراکز کنترل سیستم می‌باشد تا شیفت تازه وارد بتواند کلیه اطلاعات لازم سیستم و ایستگاه خود را دریافت کرده و بهره‌برداری را شروع نماید.

733- اپراتور چه مواردی را پس از اتمام شیفت خود باید رعایت کند؟

اپراتور شیفت قبل که نوبت‌اش به اتمام رسیده باید موارد زیر را رعایت کند:

- 1- گزارش جامع و کافی با ذکر جزییات و اتفاقاتی که در شیفت قبل رخ داده اهم از حوادث و یا عملیات و یا تعمیرات تهیه نموده و آن را با ذکر دقیق زمان حوادث امضاء نماید. خلاصه این گزارش در دفتر گزارش روزانه ایستگاه (پست) ثبت می‌شود.
- 2- توجه دقیق شیفت تازه وارد را به مطالب خود جلب نموده و در صورت لزوم از قسمت‌های مختلف ایستگاه بازدید و بازرسی نموده و عملاً شیفت تازه وارد را در جریان امور قرار دهد.
- 3- کلیه گزارش‌های بهره‌برداری را که احتیاج به تأیید دارد امضاء می‌نماید.

734- اپراتور برای تحویل گرفتن شیفت قبلی، باید چه مواردی را رعایت کند؟

اپراتور شیفت تازه وارد جهت تحویل گرفتن شیفت، موارد زیر را باید رعایت نماید:

- 1- گزارش شیفت قبل را که حاوی مطالب مختلف بهره‌برداری است و امضاء شده است را به دقت مطالعه نماید.
- 2- چنانچه لازم باشد از ایستگاه به تنهایی و یا به همراه شیفت قبل بازدید به عمل آورد.
- 3- تغییر و تحول شیفت وقتی انجام می‌گیرد که شیفت تازه وارد کاملاً و به حد کافی بتواند در جریان امور قرار گرفته و اطلاعات لازم جهت تحویل شیفت اخذ نموده سپس دفتر شیفت را امضاء و شیفت را تحویل و شیفت بعدی از این لحظه شروع می‌شود.
- 4- تا قبل از امضاء شدن خلاصه گزارش (دفتر گزارش) شیفت تازه وارد هیچ گونه عملیاتی را انجام نداده و اطلاعاتی را نیز گزارش نمی‌نماید مگر با نظارت شیفت قبل.

735- علل قطعی‌ها به چند دسته طبقه‌بندی می‌شود؟ نام ببرید.

علل قطعی‌ها به دو دسته طبقه‌بندی می‌شود که عبارتند از: الف - قطعی ناشی از عملکرد رله (اتفاقی)، ب - قطع دستی (برنامه‌ریزی شده)

736- عوامل قطعی ناشی از عملکرد رله را نام ببرید؟

- 1- عیب یا خرابی تجهیزات، ناشی از فرسودگی نقص پنهانی و یا کیفی تجهیزات بر روی پست، خط هوایی و کابل.
- 2- شرایط نامساعد جوی: شکست عایقها، برقراری قوس بر اثر صاعقه و باران شدید، طوفان، یخ، برف، باد، درجه حرارت‌های غیر معمولی، مه یا شبنم منجمد و یا سایر موارد.
- 3- عوامل خارج از شبکه: قطعیهای خارج از کنترل که عامل آن می‌تواند پرندگان، حیوانات، وسایل نقلیه، حفاری، اجسام خارجی، آتش‌سوزی، سیل، آلودگی‌های صنعتی و ... باشد.
- 4- شاخه درختان: برخورد شاخه و یا برگ درختان با شبکه.
- 5- ازدیاد بار: عملکرد رله‌های حفاظتی، عیوب گذرا، نوسانات شدید شبکه.
- 6- خطای نیروی انسانی: استفاده از اطلاعات غلط، کاربرد ناصحیح تجهیزات، نصب یا نوسازی غلط، تنظیمات غلط رله‌های حفاظتی، مانور غلط، بهره‌برداری غلط، تعمیرات و نگهداری غیر صحیح.
- 7- نامعلوم: قطعی‌هایی که دلایلی ظاهراً برای بروز آنها بدست نیامده است.

737- علل قطع دستی را نام ببرید؟

- 1- کمبود تولید: عملکرد رله‌های فرکانسی و یا اعلام دیسپاچینگ منطقه‌ای یا دیسپاچینگ فوق توزیع جهت اعمال خاموشی موضعی به منظور جبران کمبود تولید.
- 2- ازدیاد بار ترانسفورماتور یا شبکه.
- 3- تعمیر، سرویس و یا نوسازی: بدلیل کارهای نوسازی، تعمیرات پیش گیرنده و تعمیرات معمولی.

738- عملیات قطع و وصل کلید دستگاه‌های فشار قوی چگونه باید انجام شود؟

عمل قطع و وصل کلید دستگاه‌های فشار قوی هیچگاه نبایستی بدون اجازه مرکز کنترل انجام شود (یا مراکز دیسپاچینگ). عمل قطع در شرایط اضطراری بلامانع است.

739- چند مورد از وظایف مسئول پست را نام ببرید؟

- 1- نظارت بر رفت و آمد اپراتورها، کمک اپراتورها و تحویل و تحول شیفت؛
- 2- نظارت بر نحوه بازدید و ثبت وضعیت تجهیزات و دستگاه‌ها ... و وقایع و حوادث پیش آمده در دفتر گزارش روزانه؛
- 3- کنترل فرم‌های بازدید و کارت آمپرها؛
- 4- نظارت بر نحوه بی‌برق کردن و زمین کردن تجهیزات در قطعی‌های برنامه‌ریزی شده؛
- 5- نظارت بر کار گروه‌های تعمیراتی در پست؛
- 6- پیگیری جهت برطرف کردن اشکالات پیش آمده؛
- 7- نظارت بر نظم و انضباط افراد پست و برنامه‌ریزی جهت از بین بردن علف‌های هرز و ...؛
- 8- نظارت بر ورود و خروج لوازم و تجهیزات و تنظیم صورتجلسه جهت خروج لوازم و تجهیزات و پیگیری تجهیزات معیوب خارج شده از پست، جهت تعمیر.

740- با در نظر گرفتن پست‌های A , B و احتمال وجود بار به صورت T-OFF (مثل ترانسفورماتور سیار)،

عملیات لازم جهت خروج T-OFF را شرح دهید؟

- 1- با اعلام برنامه مرکز کنترل و با توجه به اینکه مسئولیت نظارت بر عملیات به عهده مرکز کنترل می‌باشد اپراتورهای دو پست A, B و همچنین پست سیار موظف هستند که دستورات را مطابق درخواست مرکز کنترل انجام دهند.
- 2- بعد از قطع بریکرها لازم است توسط سلکتور سوئیچ ولتاژ، ولتاژهای هر سه فاز خط (فاز به فاز و فاز به نول) کنترل گردد.
- 3- بریکرهای مربوطه در هر دو پست قطع گردد.
- 4- بعد از حصول اطمینان از قطعی بریکرها و عدم وجود ولتاژ در خط باید اقدام به باز کردن سکسیونرهای خط و بستن سکسیونرهای ارت با اطلاع مرکز کنترل نمایند.
- 5- بعد از انجام عملیات فوق صدور اجازه کار برای گروه تعمیرات با اطلاع مرکز کنترل بلامانع خواهد بود.

741- دلیل استفاده از سلکتور سوئیچ ولتاژ در دو طرف خط چیست؟

جهت حصول اطمینان از برقرار بودن هر یک از فازهای خط

742- وقتی ایستگاهی به علی بی‌برق می‌شود اولین کار اپراتور چیست؟

پس از تماس با مرکز دیسپاچینگ مربوطه و کسب مجوز اقدام به باز نمودن کلیه بریکرها به صورت دستی نماید.

743- برای اطمینان از قطع شدن یک بریکر فشار قوی، چه مواردی را باید مورد توجه قرار داد؟

موارد به شرح زیر می باشد:

- 1- وضعیت قطع بریکر مربوطه هم از اتاق فرمان و هم از محوطه مطابقت داشته باشد.
- 2- میترهای جریان و قدرت مربوطه باید مقدار صفر را نشان دهد.
- 3- نشانگر حالت قطع و وصل روی کلید اور لیکن نیز باید حالت قطع را نشان دهد.
- 4- در صورت عدم وجود شرایط فوق لازم است اپراتور مراتب را به صورت اعلام عیب به مراکز ذیربط اطلاع دهد.

744- سکسیونر را در چه شرایطی می توان قطع و وصل نمود؟

در حالت بی باری و در حالت هم پتانسیل بودن در یک سیستم.

745- آیا می توان سکسیونر بای پاس (شانتاژ) را در حالت تحت تانسیون قطع و وصل نمود؟

زمانی که سکسیونرهای طرفین کلید و خود کلید بسته باشند یعنی جریان از مسیر اصلی دایر باشد به لحاظ هم تانسیون بودن دو طرف سکسیونرهای بای پاس، می توان سکسیونر مزبور را وصل و یا قطع نمود.

746- آیا می توان ترانسفورماتور را از طرف فشار ضعیف تحت تانسیون قرار داد؟

هر ترانسفورماتور کلاً قابل برقرار شدن از ترمینال های طرف فشار قوی و ضعیف خود می باشد.

747- باس کوپلر به چه منظوری در طرح شینه های اصلی و کمکی به کار می رود؟

در شین دابل اصلی و کمکی چنانچه کلید باس اصلی احتیاج به تعمیر داشت، کلید باس کوپلر وظیفه کلید باس اصلی را به عهده خواهد گرفت. بنابراین در این نوع سیستم امکان تعمیر کلید بدون از دست دادن بار امکان پذیر است.

748- تعبیه سکسیونر در مسیر نوترال زمین شده ترانسفورماتور به چه منظوری است؟

جهت جلوگیری از پتانسیل دار شدن احتمالی ترانسفورماتور از طریق زمین به هنگام کار روی ترانسفورماتور.

749- در صورت عملکرد رله بوخهلتس به چه ترتیب باید عمل کرد؟

اگر رله بوخهلتس به همراه یونیت پروتکشن عمل نماید مراتب باید به اطلاع مرکز کنترل برسد.

750- اگر کلیدی بعد از مانور، صدای غیرعادی داشته باشد و یا معیوب به نظر برسد چه باید کرد؟

باید قبل از انجام هرگونه مانور، فوراً مراتب به مرکز کنترل (یا مراکز دیسپاچینگ نواحی) گزارش شود.

751- آیا قطع و وصل مدارهای فشار قوی باید ثبت شود؟

بله، کلیه قطع و وصل مدارهای فشار قوی بایستی در دفتر گزارش ثبت گردد.

752- شرایط انجام سرویس و تعمیرات بر روی دستگاه‌های فشار قوی چگونه است؟

دستگاه بی‌برق، از مدار اصلی جدا، زمین گردیده و مجوز لازم صادر شده باشد.

753- بهترین روش برای بهینه‌سازی، نگهداری و بهره‌برداری شبکه چیست؟

در یک برداشت کلی، اجرای عملیات نگهداری و تعمیرات بر اساس برنامه‌های زمانبندی دقیق و محاسبه شاخص‌های مناسب، بهترین روش برای بهینه‌سازی، نگهداری و بهره‌برداری شبکه است.

754- هدف از اجرای مناسب و دقیق نگهداری و تعمیرات در شبکه‌های انتقال نیرو چیست؟

- 1- افزایش عمر مفید، راندمان و درصد آماده به کار بودن تجهیزات
- 2- کاهش خرابیها و حوادث، کاهش زمان‌های توقف و خاموشیهای سیستم
- 3- کاهش هزینه‌ها (هزینه رفع نقص، هزینه گسترش خرابیها و حوادث، هزینه عدم استفاده از ظرفیت انرژی موجود)
- 4- بهبود قابلیت اطمینان و سطح دسترسی شبکه
- 5- تحلیل وضعیت موجود شبکه و تشخیص نقاط ضعف سیستم
- 6- امکان پیش‌بینی شرایط آتی، درک نقاط حساس و ریسک‌پذیر.

755- اهداف نگهداری و تعمیرات پیشگیرانه تجهیزات را نام ببرید؟

1- انجام اقدامات و فعالیتهای اصلاحی بر روی تجهیزات و تأسیسات، قبل از آنکه اشکالات جزئی باعث از کار افتادگی آنها شود.

2- حفظ استانداردهای عملکردی تجهیزات و تأسیسات

3- حداقل نمودن هزینه‌های نگهداری و تعمیرات

4- جلوگیری از فرسایش و فرسودگی بیش از حد تجهیزات و تأسیسات.

756- نحوه خارج کردن ترانسفورماتورها را از حالت موازی بیان کنید؟

1- A.V.R ترانسفورماتورها از مدار خارج گردند.

2- خازن‌ها چنانچه در مدار قرار دارند از مدار خارج گردند (طبق دستورالعمل مربوطه)

3- مقدار بار خروجی‌های باس بار که روی هر ترانسفورماتور قرار خواهد گرفت محاسبه و کنترل گردد.

4- فیدر ارتباط باس بار 20 کیلو ولت قطع گردد.

5- خازن‌هایی از مدار خارج شده در مدار قرار گیرد (در صورت نیاز به دستور مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه).

6- ولتاژ ثانویه هر ترانسفورماتور با توجه به دستورالعمل شماره 3 تنظیم ولتاژ (ثابت بهره‌برداری شبکه فوق توزیع)، تنظیم گردد.

7- A.V.R هر ترانسفورماتور مجدداً در مدار قرار گیرد.

757- چه آیتم‌هایی را در ثبت بار ترانسفورماتور باید یادداشت نمود؟

مگاوات و مگاوار.

758- شرایط پارالل کردن دو خط یا دو ترانسفورماتور قدرت یا دو ژنراتور را شرح دهید؟

1- باید ولتاژ دو ترانسفورماتور برابر باشد.

2- فرکانس شبکه مربوط به هر دو ترانسفورماتور یکی باشد.

3- ضریب قدرت دو ترانسفورماتور مساوی باشد تا بتوان دو ترانسفورماتور یا دو خط و غیره را پارالل کرد.

759- شرایط پارالل با چه وسایلی کنترل می‌شود؟

بوسیله دو عدد لامپ و یا بوسیله دستگاه سنکروسکوپ (ترانسفورماتور ولت برابر)

760- نحوه خروج دستی ترانسفورماتور 63/20 کیلو ولت جهت سرویس و تعمیرات در پست‌های فوق توزیع

نوع فیدر ترانس، به ترتیب چگونه است؟

1- کنترل بار ترانسفورماتورهای در مدار و کاهش بار از طریق شبکه 20 کیلو ولت (در صورت نیاز)

2- خارج نمودن خازن‌های مربوطه

3- بستن فیدر 20 کیلو ولت ارتباط در صورت باز بودن

4- باز نمودن فیدر 20 کیلو ولت ترانسفورماتور

5- جابجایی تغذیه داخلی پست بر روی ترانسفورماتورهای دیگر

6- باز نمودن دیژنکتور 63 کیلو ولت در پست مبدأ

7- باز نمودن سکسیونرهای طرفین دیژنکتور یا عقب کشیدن دیپار در پست مبدأ

8- بیرون کشیدن فیدر 20 کیلو ولت ترانسفورماتور

9- زمین کردن سر کابل 20 کیلو ولت ترانسفورماتور در پست مقصد

10- خارج نمودن فیدر خازن در پست‌های کوژلکس و کالریماک (مستقیماً به شینه 20 کیلو ولت ترانسفورماتور در محوطه

وصل است)

11- زمین کردن سرکابل 63 کیلو ولت در پست مبدأ

12- صدور اجازه کار به اکیپ تعمیرات توسط اپراتور یا مسئول مانور با هماهنگی مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه

761- نحوه برقدار کردن ترانسفورماتور 63/20 کیلو ولت پس از پایان کار سرویس و تعمیرات در پست‌های

فوق توزیع نوع فیدر ترانس، به ترتیب چگونه است؟

1- برگشت دادن اجازه کار توسط اکیپ تعمیرات به اپراتور یا مسئول مانور

2- اعلام مراتب توسط اپراتور یا مسئول مانور به مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه

3- برداشتن زمین از سرکابل 20 کیلو ولت ترانسفورماتور در پست مقصد

4- برداشتن زمین از سرکابل 63 کیلو ولت در پست مبدأ

5- جا زدن دیار یا بستن سکسیونرهای طرفین دیژنکتور در پست مبدأ

6- جا زدن فیدرهای خازن و ترانسفورماتور

7- وصل دیژنکتور 63 کیلو ولت در پست مبدأ

8- وصل فیدر 20 کیلو ولت ترانسفورماتور در صورت برقدار بودن سرکابل 20 کیلو ولت ترانسفورماتور

9- باز کردن فیدر 20 کیلو ولت ارتباط در صورت نیاز

10- در مدار قرار دادن خازن‌ها در صورت نیاز

762- دو ترانسفورماتور یا دو خط برقدار را در حدود چند درصد می‌توان سنکرون کرد؟

اگر عقربه سنکرون چک حدود 5+ یا 5- باشد می‌توان کلید پارالل را وصل نمود.

763- در صورتی که تغذیه داخلی پست قطع و چراغ‌ها خاموش شدند اپراتور چه باید بکند؟

با آرامش کامل وضعیت پست را بررسی و در صورتی که فقط مصرف داخلی قطع شده باشد، نسبت به وصل آن اقدام می‌نماید

و اگر تغذیه فشار قوی پست قطع شده باشد، پس از تماس با مرکز کنترل ذیربط و کسب مجوز، اقدام به باز نمودن کلید

دیژنکتورهای 63 و 20 کیلو ولت خروجی و ورودی می‌نماید.

764- هنگامی که چراغ Lock-Out روشن شده و کلید روغنی هنوز عمل نکرده است، می‌بایست از فشار دادن

دکمه Reset خودداری نمود. چرا؟

زیرا باعث سوختن ترانزیستور برد الکترونیکی مربوطه می‌شود.

765- در صورت بی برق شدن شینه 20 کیلو ولت وظیفهٔ اپراتور چیست؟

در صورت بی برق شدن شینه 20 کیلو ولت، اپراتور می بایستی مراتب را به وسیله بی سیم یا تلفن به مرکز کنترل ذیربط، اطلاع داده و فیدرهای 20 کیلو ولت خروجی دیژنکتورهای ارتباطی با سبارها را در صورت بسته بودن باز و منتظر دستورات مسئولین مرکز کنترل بماند.

766- اگر فرضاً پست بی برق و خط نیز بی برق باشد، پس از برقرار شدن خط ترتیب مانور تا وصل فیدرهای

خروجی را بیان کنید؟

- 1- ریست کردن رله ها به درخواست مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه
- 2- برقرار کردن کابلها یا خطوط تغذیه کننده از پست مبدأ (در صورتیکه از پست مبدأ بی برق شده باشد)
- 3- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ورودی
- 4- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت خروجی (در صورت موجود بودن پس از اعلام آمادگی در پست تغذیه شونده)
- 5- وصل دیژنکتورهای 63 کیلو ولت ترانسفورماتورها
- 6- وصل فیدرهای 20 کیلو ولت ترانسفورماتورها
- 7- وصل فیدرهای 20 کیلو ولت خروجی با هماهنگی دیسپاچینگها توزیع
- 8- وصل فیدر ارتباط (در صورت بسته بودن) قبل از بی برق شدن پست
- 9- در مدار قرار دادن خازن ها طبق دستورالعمل بهره برداری از خازن ها
- 10- نرمال کردن وضعیت مانور در پست های تغذیه شونده از خروجی های منشعب از سبار 63 کیلو ولت
- 11- اعلام مراتب به مرکز دیسپاچینگ فوق توزیع مربوطه

767- در صورتی که دو سبار فشار قوی از دو منبع مختلف تغذیه شوند برای پارالل کردن آنها چه شرایطی

باید وجود داشته باشد؟

- 1- ولتاژ هر دو سبار یکی باشد.
- 2- هم فاز باشند (جهت چرخش فازها یکی باشد).
- 3- فرکانس هر دو سبار یکی باشد.

768- دو ترانسفورماتور 63/20 کیلو ولت که از نظر گروه‌برداری مشابه و دارای امپدانس درصد مختلف

هستند، در صورتی که روی یک باسبار با مصرف معلوم پارالل شوند سهم بار کدامیک بیشتر است؟

آن ترانسفورماتوری که امپدانس درصد کمتری دارد بار بیشتری می‌گیرد.

769- بی‌برق شدن خط انتقال از پست به چه طریق صورت می‌گیرد؟

قطع دی‌زنکتور، قطع سکسیونر خط و سپس زمین کردن خط

770- روغن فیدرهای نوع آآگ شهری، آلمان شرقی و کالریماک، پس از چه تعداد قطعی زیر اتصالی بایستی

تعویض شود؟

تعداد مجاز قطعی‌های تحت 100٪ جریان اتصال کوتاه فیدرهای 20 کیلو ولت مطابق جدول زیر می‌باشد.

کالریماک	کالریماک	AEG شهری	آلمان شرقی	تیپ فیدر
OD3, OK3	OD2			
6	3	8	8	تعداد مجاز قطعی

771- طرز عمل اپراتورها در مواقع نامتعادی فازها را شرح دهید؟

چنانچه ولت‌متر طف فشار ضعیف ترانسفورماتور (تعیین کننده بار مصرف پست‌ها) نامتعادلی حدود 10 الی 20 درصد بین فازها

را مشخص نمود اپراتور فوراً آمپر متر و اختلاف ولتاژ بین فازها را بررسی می‌نماید و مقادیر آن را بلافاصله به مرکز کنترل اطلاع

می‌دهد.

772- رنج تغییرات ولتاژ عادی 20 کیلو ولت پست را نام ببرید؟

رنج تغییرات ولتاژ عادی پست عبارت است از:

افزایش تا 20/5 کیلو ولت و کاهش تا 19/5 کیلو ولت.

773- رنج تغییرات ولتاژ غیرعادی 20 کیلوولت پست را نام ببرید؟

رنج تغییرات ولتاژ غیرعادی پست عبارت است از:

افزایش تا 21 کیلو ولت و کاهش تا 18 کیلو ولت.

774- رنج تغییرات ولتاژ غیرقابل تحمل 20 کیلو ولت در پست‌ها را نام ببرید؟

رنج تغییرات ولتاژ غیرقابل تحمل در پست‌ها عبارتند از:

افزایش بیش از 21 کیلو ولت و کاهش کمتر از 18 کیلو ولت.

775- در صورتی که ولتاژ غیرقابل تحمل باشد اپراتور چه باید بکند؟

در صورتی که وضعیت ولتاژ در حالت غیرقابل تحمل باشد اپراتور پست‌ها موظفند وضعیت ولتاژ را به مراکز کنترل اعلام نموده و به هر نحو مقتضی نسبت به کاهش یا افزایش ولتاژ اقدام نمایند.

776- کنترل‌هایی که اپراتور پس از بی‌برق شدن و خاموش ماندن پست باید انجام دهد چیست؟

کنترل ولتاژ باتری‌ها، نظارت در روشن شدن مدار اضطراری و یا روشنایی اضطراری.

777- در صورت وجود بانک‌های خازنی، پس از برقرار شدن پست چه باید کرد؟

در صورت وجود مجموعه خازنی در پست، وصل فیدهای خازن منوط به بارگیری کامل از پست و نیاز به جبران بار راکتیو پست می‌باشد.

778- در صورت وجود عیب در سیستم تغذیه جریان تقسیم (DC) چه باید کرد؟

در صورت بروز عیب در سیستم تغذیه جریان مستقیم، باید به فوریت مرکز کنترل ذیربط را مطلع نمود.

779- در صورت دریافت آلام درجه حرارت ترانسفورماتور، اپراتور چه کاری باید انجام دهد؟

از آنجا که کنترل درجه حرارت ترانسفورماتور (سیم پیچ و روغن) مهم می‌باشد، چنانچه مقادیر رویت شده به تنظیمات آلام و تریپ نزدیک باشد، مراتب بایستی به مرکز کنترل اعلام گردد.

780- در صورت آلام درجه حرارت سیم پیچ‌ها چه باید کرد؟

سریعاً مبادرت به قرائت دقیق بار و درجه حرارت و اطلاع به مرکز کنترل نموده، ضمناً وضعیت فن‌های ترانسفورماتور را نیز باید در نظر داشته و آماده پاسخگویی به مرکز کنترل باشد.

781- در صورت دریافت کدام آلام و فرمان قطع، مرکز کنترل تا دریافت مجوز بهره‌برداری، مجاز به بهره‌برداری مجدد از ترانسفورماتور نبوده و باید آن را از مدار خارج نگهدارد؟

بوخهلتس اصلی و بوبین نقطه نوتر (B.P.N) و داخلی، R.E.F، بوخهلتس رگلاتور (تپ چنجر) و دیفرانسیل.

782- در صورتی که ترانسفورماتوری در اثر رله حرارتی از مدار خارج شود، وظیفه اپراتور و مرکز کنترل چیست؟

وظیفه اپراتور گزارش درجه حرارت و وضعیت خنک کننده‌ها و مقدار بار قبل از قطع می‌باشد و وظیفه مرکز کنترل راهنمایی اپراتور به منظور پایین آوردن درجه حرارت ترانسفورماتور و در مدار قرار دادن آن پس از ریست کردن رله مربوطه است.

783- در صورتی که ترانسفورماتور اصلی بر اثر افزایش درجه حرارت ترانسفورماتور داخلی قطع نمود چه باید کرد؟

اطلاع به مرکز کنترل و تعویض مصرف داخلی.

784- در صورتی که ترانسفورماتور با عملکرد رله اتصال زمین از مدار خارج شود وظیفه اپراتور پس از اطلاع به مرکز کنترل چیست؟

بازدید ظاهری ترانسفورماتور و کنترل فیدهای خروجی و سپس گزارش به مرکز کنترل.

785- فرم بازدید روزانه از تجهیزات به چه منظوری می‌باشد؟

فرم بازدید از تجهیزات به منظور بازدید مداوم و برنامه‌های تجهیزات و تأسیسات پست‌ها می‌باشد و در هر شیفت باید توسط اپراتور و یا اپراتورهای مسئول تکمیل شود.

786- وظیفه اپراتور در صورتی که روغن نمای C.T خالی از روغن گردد چیست؟

اپراتور بایستی ضمن اطلاع به مرکز کنترل، بلافاصله C.T را از مدار خارج و آن را کاملاً ایزوله نماید. سپس موضوع را به سرپرست واحد بهره برداری پست و گروه تعمیرات اطلاع و گزارش نماید.

787- آیا مقامات مسئول در سازمان‌های دولتی و نیروهای انتظامی اجازه ورود به پست‌ها را دارند؟

هیچ کس بدون اجازه حق ورود به کلید خانه و یا محوطه پست را ندارد.

788- از شماره تجهیز A902R1 چه اطلاعاتی به دست می‌آید؟

این تجهیز راکتور شماره یک متصل به خط 400 کیلو ولت AE902 (شهید رجایی - تبریز) در پست تبریز می‌باشد.

789- از شماره تجهیز P612LA چه اطلاعاتی به دست می‌آید؟

این تجهیز یک برقگیر (L,A) است که بر روی خط شماره 612 در پست با حرف شناسایی P و با ولتاژ 63 کیلو ولت (رقم 6) متصل شده است.

790- از شماره تجهیز S8073 چه اطلاعاتی به دست می‌آید؟

این تجهیز یک سکسیونر متصل به خط (رقم 3 سمت راست) است که بر روی خط شماره 807 در پست با حرف شناسایی S و با ولتاژ 230 کیلو ولت (رقم 8) متصل شده است.

791- شماره یک خط 400 کیلو ولت بین دو پست با حروف شناسایی M و N چگونه بدست می‌آید؟

از آنجا که تجهیز مورد نظر خط می‌باشد، دو رقم سمت راست آن باید اعدادی بین 00 تا 39 باشد (مثلاً عدد 12) لذا با توجه به ولتاژ 400 کیلو ولت (رقم 9) شماره خط مورد نظر MN912 می‌باشد.

792- منظور از علامت Yy0 و YNd11 در روی یک ترانسفورماتور چیست؟

منظور از علامت Yy0 یعنی اتصال سیم پیچ‌های اولیه و ثانویه ترانسفورماتور به صورت ستاره بوده و اختلاف فاز اولیه و ثانویه صفر درجه می‌باشد و نیز منظور از علامت YNd11 این است که اولیه این ترانسفورماتور قدرت با اتصال ستاره زمین شده و ثانویه‌اش مثلث می‌باشد. به علاوه هر فاز اولیه با فاز مشابه‌اش در ثانویه دارای اختلاف فاز $330^\circ = 30 \times 11$ می‌باشد. کلاً علامات اختصاری بالا گروه اتصال را مشخص می‌نمایند.

793- علامت Yy5 بر روی ترانسفورماتور چه معنی دارد؟

سیم پیچی اولیه و ثانویه 150 درجه اختلاف فاز داشته و اتصال سیم پیچ‌های اولیه و ثانویه در هر دو به صورت ستاره و بدون اتصال زمین می‌باشند.

794- شینه‌ها در پست‌های 63 کیلو ولت چگونه نام‌گذاری می‌شوند؟

بر اساس ولتاژ نامی و ترتیب قرار گرفتن آنها که معمولاً یک عدد دو رقمی است که رقم اول ولتاژ را مشخص می‌نماید و رقم دوم شماره باسبار را نشان می‌دهد.

795- علائم Ca، G.S، S.S، G.T، T.S، D.S، L.A، C.T، C.V.T در نقشه‌ها چیست؟

G.S نیروگاه، S.S ترانسفورماتور مصرفی داخلی، G.T ترانسفورماتور زمین و داخلی، T.S پست دارای ترانسفورماتور، D.S ایستگاه تقسیم کننده، L.A برقیگیر، C.T ترانسفورماتور جریان، Ca کابل و C.V.T ترانسفورماتور ولتاژ خازنی.

796- کد و رنگ استاندارد ولتاژهای 400 ولت، 20 کیلو ولت، 63 کیلو ولت، 132 کیلو ولت، 230 کیلو ولت و 400

کیلو ولت را بیان نمایید؟

ولتاژ	400V	20KV	63KV	132KV	230KV	400KV
کد	0	4	6	7	8	9
رنگ	مشکی	زرد	آبی	سبز	قرمز	بنفش

797- علامت N و T در نشان دهندهای توان اکتیو به چه منظوری می باشد؟

چنانچه جهت بار به صورت ورودی باشد با علامت N و اگر به صورت خروجی باشد با علامت T نشان می دهند.

798- در صورتی که شماره باسبارهای 63 در یک پست 2 و 4 باشد، شماره ترانسفورماتورها چگونه خواهد

بود؟

شماره ترانسفورماتورها نیز 2 و 4 خواهند بود.

799- شماره دیژنکتوری 6112 می باشد، این شماره به چه مفهومی می باشد؟

رقم اول (6) نشان دهنده ولتاژ 63 کیلو ولت است.

– رقم دوم و سوم (11) نشان دهنده دیژنکتور مربوط به خط یا کابل است.

– رقم چهارم (2) نشان دهنده دیژنکتور است.

800- کلید قدرت متصل به ترانسفورماتور T_1 با سطح ولتاژ 230 کیلو ولت را با چه کدی نمایش می دهند؟

با کد 8412 نمایش می دهند.

ضمیمه 1

شرح رله‌های حفاظتی پست‌ها
و خطوط فوق توزیع

شرح رله‌های حفاظتی پست‌ها و خطوط فوق توزیع

ردیف	نام فارسی و لایتین رله‌های حفاظتی	کد استاندارد ANSI	توضیح مختصر نحوه عملکرد
1	رله راه‌انداز تأخیری و یا رله وصل کننده TIME DELAY STARTING OR CLOSING RELAY	2	یکی از رله‌های کمکی بوده که با تأخیر عمل کرده و باعث ارسال فرمان وصل دیگر رله‌ها می‌شود.
2	رله اینترلاک CHECKING OR INTERLOCKING RELAY	3	این رله شرایط لازم جهت تغییر وضعیت کلید را کنترل نموده در صورت برقراری شرایط، دیژنکتور یا سکسیونر قادر به تغییر وضعیت خواهد بود.
3	کنتاکتور اصلی MASTER CONTACTOR	4	این کنتاکتور در مدار اسی قرار داشته و دارای بالاترین توان قطع و وصل در مدار می‌باشد.
4	رله دیستانس (فاصله باب) DISTANCE RELAY	21	این رله با اندازه‌گیری مقدار امپدانس دیده شده در شبکه در صورت کاهش آن از میزان تنظیمی (در زمان بروز خطای فازها) عمل می‌کند.
5	رله دیستانس (فاصله باب) DISTANCE RELAY	21N	این رله با اندازه‌گیری مقدار امپدانس دیده شده در شبکه در صورت کاهش آن از میزان تنظیمی (در زمان بروز خطای فاز و زمین) عمل می‌کند.
6	رله افزایش شار مغناطیسی OVER FLUX RELAY	24	بر اثر افزایش بیش از حد شار مغناطیسی ترانسفورماتور ناشی از افزایش ولتاژ و تغییر سریع فرکانس عمل می‌نماید.
7	رله چک کننده حالت سنکرون SYNCHRONIZING CHECK RELAY	25	این رله در صورت برقراری شرایط سنکرون در دو طرف یک کلید قدرت امکان وصل آن را فراهم می‌سازد.

هرگاه درجه حرارت روغن ترانسفورماتور از حد تنظیم شده فراتر رود عمل می کند.	26	رله افزایش درجه حرارت روغن OIL TEMPERATURE RELAY	8
در صورت کاهش ولتاژ بیش از حد تنظیمی عمل می نماید.	27	رله کاهش ولتاژ UNDER VOLTAGE RELAY	9
این رله در صورت دریافت سیگنال با روشن شدن لامپ آن بصورت چشمک زدن عملکرد و یا تغییر یک وضعیت را اعلام می نماید.	30	رله خبری ANNUNCIATOR RELAY	10
این رله جهت عبور توان را کنترل نموده و در صورت مغایرت آن با جهت موردنظر عمل می نماید.	32	رله جهت دار قدرتی DIRECTIONAL POWER RELAY	11
در صورت کاهش مقدار جریان یا توان از حد تنظیم شده عمل می نماید.	37	رله کاهش توان یا جریان UNDER CURRENT OR UNDER POWER RELAY	12
در صورت جابجا شدن فازها و یا ایجاد نامتعادلی جریان بین فازها و بوجود آمدن مؤلفه منفی عمل می کند.	46	رله مؤلفه منفی جریان REVERSE PHASE OR PHASE BALANCE CURRENT RELAY	13
در صورت افزایش درجه حرارت ترانس به بیش از حد تنظیمی عمل می نماید.	49	رله حرارتی ترانسفورماتور TRANSFORMER THERMAL RELAY	14
هرگاه درجه حرارت سیم پیچ ترانسفورماتور از حد تنظیم شده فراتر رود عمل می کند.	49	رله افزایش درجه حرارت سیم پیچ WINDING TEMPERATURE RELAY	15
این رله در صورت بروز اتصالی های شدید در تجهیزات شبکه به صورت آنی عمل می نماید.	50	رله جریان زیاد لحظه ای INSTANTANEOUS OVER CURRENT RELAY	16
در صورت بروز اتصالی های فاز با زمینش دید در تجهیزات شبکه به صورت آنی عمل می نماید.	50N	رله اتصال زمین لحظه ای INSTANTANEOUS EARTH FAULT RELAY	17

18	رله جریان زیاد تأخیری TIME DELAY OVERCURRENT RELAY	51	در صورت بروز اتصالی فازها در شبکه با تأخیر زمانی لازم و هماهنگ شده با سایر رله‌های حفاظتی عمل می‌نماید.
19	رله اتصال زمین تأخیری TME DELAY EARTH FAULT RELAY	51N	در صورت بروز اتصالی فاز با زمین در شبکه با تأخیر زمانی لازم و هماهنگ شده با سایر رله‌های حفاظتی عمل می‌نماید.
20	رله اتصال زمین حساس SENSITIVE EARTH FAULT RELAY	51N	این رله نسبت به جریان‌های اتصال زمین کم، حساس می‌باشد.
21	رله اتصال زمین پشتیبان STANDBY EARTH FAULT RELAY	51N	مشابه ردیف 19 ولی با تأخیر زمانی بیشتر به صورت پشتیبان عمل می‌کند.
22	کلید قطع کننده مدار متناوب A.C. CIRCUIT BREAKER	52	کلید قرار گرفته در مدارات AC برای قطع زیر بار
23	رله ضریب قدرت POWER FACTOR RELAY	55	این رله با تغییر ضریب قدرت از حد تنظیم شده عمل می‌نماید.
24	رله اضافه ولتاژ OVER VOLTAGE RELAY	59	در صورت افزایش ولتاژ به بیش از حد تنظیمی عمل می‌نماید.
25	رله نامتعادلی ولتاژها و یا جریان‌ها VOLTAGE OR CURRENT UNBALANCE RELAY	60	این رله در صورت نامتعادل شدن ولتاژها یا جریان‌ها عمل می‌نماید.
26	رله عملکرد فیوز FUSE FAILURE RELAY	60	هرگاه در مدار ثانویه ترانسفورماتورهای ولتاژ اشکالی بوجود آمده و باعث قطع کلید - فیوز گردد، این رله عمل می‌نماید.
27	رله بوخهولتز BUCHHOLTZ RELAY	63	این رله در زمانی که در داخل ترانسفورماتور گاز ایجاد شده یا چرخش سریع روغن بوجود آید عمل می‌کند.

این رله در زمانی که فشار داخل تانک اصلی ترانسفورماتور از حد تعیین شده تجاوز نماید عملکرد دارد.	62D	رله دریچه انفجار PRESSURE RELIEF RELAY	28
این رله در زمانی که در محدوده کار رله اتصال زمین به وجود آید، عمل می‌کند.	64 87N	رله اتصال زمین محدوده RESTRICTED EARTH FAULT	29
این رله در صورت ایجاد ولتاژی بیش از حد تنظیمی در نوترال ترانسفورماتور یا ژنراتور عمل می‌کند.	64	رله حفاظتی اتصال زمین (ولتاژ باقیمانده) (RESIDUAL VOLTAGE) EARTH FAULT RELAY	30
در صورت بروز اتصالی فازها در جهت دید رله مطابق تنظیمات رله عمل خواهد کرد.	67	رله اضافه جریان جهت‌دار DIRECTIONAL OVER CURRENT RELAY	31
در صورت بروز اتصالی فاز با زمین در جهت دید رله عمل خواهد کرد.	67C	رله اتصال زمین جهت‌دار DIRECTIONAL EARTH FAULT RELAY	32
این رله در صورت تحریک، یک یا چند عملکرد را بلوک (مسدود) خواهد نمود.	68	رله بلوک (مسدود) کننده BLOCKING RELAY	33
هرگاه سطح روغن ترانسفورماتور به هر دلیل از حد تنظیمی افزایش یا کاهش یابد، عمل می‌کند.	71	رله سطح روغن OIL LEVEL RELAY	34
تحریک این رله منجر به برقراری آلارم خواهد شد.	74	رله آلارم ALARM RELAY	35
هرگاه در مدار کنترل قطع و وصل دیژنکتور اشکالی بوجود آید، عمل می‌کند.	74	رله کنترل مدار قطع دیژنکتور TRIP CIRCUIT SUPERVISION RELAY	36
در صورت افزایش جریان DC به بیش از حد تنظیمی، این رله عمل خواهد کرد.	76	رله جریان زیاد (DC) D.C. OVER CURRENT RELAY	37
رله مشخص کننده عمل سیستم تله پروتکشن	77	رله عمل کننده با سیگنال رله پروتکشن TELEPROTECTION OPERATING RELAY	38
این رله زاویه فاز بین دو پارامتر را اندازه‌گیری و در صورت خارج بودن از محدوده تنظیمی عمل خواهد کرد.	78	رله اندازه‌گیری زاویه فاز PHASE ANGLE MEASURING RELAY	39

این رله در صورت قطع خودکار فیدر ناشی از خطاهای مجاز به وصل مجدد، عمل می‌کند.	79	رله وصل مجدد RECLOSING RELAY	40
در صورت تغییر فرکانس شبکه از حد مجاز عمل می‌نماید.	81	رله فرکانسی FREQUENCY RELAY	41
با تحریک این رله و بسته به شرایط پیش‌بینی شده یکی از دو وضعیت (عملکرد اتوماتیک رله) و یا (انتقال فرمان به واحدی دیگر) انتخاب می‌شود.	83	رله انتخاب کننده (کنترل اتوماتیک) یا انتقال دهنده عمل کنترل AUTOMATIC SELECTIVE RELAY TRANSFER OR CONTROL	42
این رله در صورت دریافت سیگنال قطع از پست مقابل از طریق کابل پیلوت یا کاربر نسبت به قطع کلید اقدام می‌نماید.	85	رله دریافت سیگنال تریپ از طریق سیم پیلوت یا کاربر CARRIER OR PILOT WIRE RECEIVE RELAY	43
در صورت عملکرد سیستم حفاظتی که مبین اشکال در تجهیزات شبکه و یا آسیب دیدگی آنها باشد فرمان وصل فیدر را مسدود می‌نماید.	86	رله لاک اوت (قفل کننده) LOCKING OUT RELAY	44
این رله در صورت عدم توازن جریان‌های ورودی و خروجی عمل می‌نماید.	87	رله دیفرانسیل (تفاضلی) DIFFERENTIAL PROTECTIVE RELAY	45
در صورت عدم توازن بین جریان‌های ورودی و خروجی ترانسفورماتور که ناشی از بروز خطا در داخل آن است عمل می‌نماید.	87T	رله دیفرانسیل ترانسفورماتور TRANSFORMER DIFFERENTIAL RELAY	46
در صورت اختلاف بین جریان ابتداء و انتهای خط یا کابل عمل می‌کند.	87L	رله دیفرانسیل خط یا کابل LINE DIFFERENTIAL RELAY	47

وظیفه این رله، ثابت نگهداشتن ولتاژ ثانویه ترانسفورماتور از طریق کنترل تپ‌ها می‌باشد.	90	رله کنترل اتوماتیک ولتاژ AUTOMATIC VOLTAGE REGULATOR RELAY	48
این رله در مسیر فرمان رله اصلی قرار گرفته و از طریق آن کویل قطع دیژنکتور تحریک می‌گردد.	94	رله فرمان قطع TRIP RELAY	49
این رله می‌تواند فاصله محل اتصالی بوجود آمده روی خطوط از محل پست را تعیین نماید.	96	رله فاصله یاب FAULT LOCATOR RELAY	50